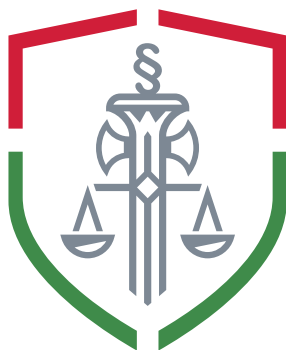

B/8995

**A legfőbb ügyész
országgyűlési beszámolója
az ügyészség 2023. évi tevékenységéről**

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	4
1. Az ügyészi szervezet	14
1.1. Az ügyészi szervezet felépítése és változásai	14
1.2. Az ügyészi szervezet ügyiratforgalma	16
2. A büntetőjogi ügyészségi tevékenység	17
2.1. A nyomozás felügyelete, irányítása és az ügyészségi nyomozás.	17
2.1.1. A bűnözésre vonatkozó főbb adatok	17
2.1.2. Az ügyészségi nyomozás	35
2.1.3. A nyomozás felügyelete és irányítása	37
2.2. A büntetőbíróság előtti ügyészségi tevékenység	47
2.3. A fiatalkorúak büntetőügyeiben kifejtett ügyészségi tevékenység ..	60
2.4. Az egységes jogalkalmazást segítő állásfoglalások a büntetőjogi szakágban	71
3. A közjogi ügyészi tevékenység	72
3.1. A közérdekvédelmi ügyészi tevékenység	72
3.2. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete	89
4. A legfőbb ügyész tevékenysége	98
4.1. Az Országgyűléshez kapcsolódó tevékenység	98
4.2. A legfőbb ügyészt megillető egyes jogosítványok gyakorlása	98
4.3. A legfőbb ügyész nemzetközi tevékenysége	103
5. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége	106
5.1. A nemzetközi kapcsolatok	106
5.2. A jogsegélyügyek	109
5.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége	115
6. Az ügyészség személyügyi helyzete	118
6.1. A személyügyi helyzet	118
6.2. Az ügyészségi alkalmazottak képzése, továbbképzése	122
7. Az ügyészség kommunikációs tevékenysége	124
8. Az ügyészségi informatikai és statisztikai tevékenység	126
8.1. Az ügyészségi informatika	126
8.2. Az ügyészségi statisztika	129
9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei	131
10. Az ügyészségi alkalmazottak tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet	134
1. melléklet: A Legfőbb Ügyészség szervezete	138
2. melléklet: A legfőbb ügyészhez intézett kérdések	139
3. melléklet: Ábra- és táblázatjegyzék, a statisztikai adatok forrásai, valamint egyes statisztikai fogalmak	148

Tisztelt Országgyűlés!

Magyarország Alaptörvénye 29. cikkének (5) bekezdésében, valamint az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (Házszabály) 84. §-ában foglaltak szerint az ügyészség 2023. évi működéséről – a szervezet alaptevékenységét illetően a Legfőbb Ügyészség mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja által előállított és ellenőrzött statisztikai adatok és más nyilvántartási adatok alapulvételével – a következő beszámolót nyújtom be:

Vezetői összefoglaló

Magyarország Ügyészsége – hasonlóan az előző évekhez – a 2023-as esztendőben is eredményes munkát végzett. A szervezet az alkotmányos feladatait a kor kihívásainak megfelelően látta el, a működőképesség a nehéz gazdasági körülmények ellenére is magas szakmai színvonalon biztosított volt.

A minket körülvevő világban végbemenő folyamatok az ügyészség szakmai tevékenységét alapjaiban meghatározzák. Az utóbbi években a bűnözés struktúrájának változását alapvetően két tényező befolyásolta: egyrészt az informatika rohamos fejlődése, másrészt az egyes országok közötti államhatárok mindinkább akadálymentes átjárhatósága. Természetesen a két jelenség erősíti egymást: az országok közötti mozgás ugyanis – éppen az informatikai fejlődés eredményeként – ma már gyakran a virtuális térben történik rendkívüli sebességgel.

A klasszikus – például vagyon elleni – bűncselekmények esetében az elkövetési formák jelentős átalakuláson mentek keresztül: ezek megvalósításában egyre nagyobb szerepe van az online térnek. Emellett az elmúlt évtizedekben a „nemzetközi bűncselekmény” fogalmának tartalma is megváltozott. Míg korábban mindez elsősorban a szervezett bűnözéssel érintett bűncselekményeket jelentette (kábitószer-kereskedelem, emberkereskedelem, embercsempészés), addig ma már lényegében bármilyen típusú bűncselekmény nemzetközi jelleget ölthet. Az elkövetésben részt vevő személyek – különösen a schengeni övezeten belül – minden nehézség nélkül mozoghatnak az egyes országok között, a virtuális térben pedig erre távoli országok viszonylatában is pillanatok alatt lehetőség van.

Ahhoz, hogy az ügyészség a legfontosabb alkotmányos feladatát – az állam büntetőigényének érvényesítését – eredményesen teljesíteni tudja, a szervezet tagjainak az említett folyamatokat részleteiben meg kell ismerniük, majd a munkájuk során ezeket tudatosan és következetesen figyelembe kell venniük. Az új jelenségekre meg kell kísérelni elsőként a meglévő jogszabályi környezet felhasználásával hatékony megoldást keresni, amennyiben pedig erre nincs lehetőség, a változás igényét – annak indokait kifejtve – a jogalkotók irányába szükséges jelezni. Ahhoz, hogy az ügyészi szervezet a változásokhoz hatékonyan alkalmazkodni tudjon, egyrészt az ügyészségi alkalmazottak folyamatos (nem csupán jogi, hanem más tudományterületeket is érintő) képzésére van szükség, másrészt kiemelt figyelmet kell fordítani a nemzetközi kapcsolatokra, az együttműködés legkülönbözőbb formáira.

A felmerülő változásokra hatékonyan reagáló jogi megoldások feltérképezése nehéz, alkalmanként bizonytalanságokkal járó folyamat az igazságszolgáltatás valamennyi szereplője számára. Ilyen körülmények között az eddigi-

eknél is nagyobb jelentősége van annak, hogy az ügyészség stabil szakmai hátteret biztosítva elősegítse az anyagi igazság és a törvényesség érvényre juttatását. Erre figyelemmel egyre inkább felértékelődnek az olyan jogintézmények, amelyek az ügyészség számára lehetővé teszik az eredményes fellépést. Ezek közül külön kiemelésre érdemes a legfőbb ügyész által kezdeményezhető jogorvoslat a törvényesség érdekében rendkívüli jogorvoslati eljárás, amelynek keretében a legfőbb ügyészi indítvány alapján a más módon már nem támadható, törvénytörő rendelkezést tartalmazó jogerős bírósági határozatokat vizsgálhatja felül a Kúria. Fontos utalni arra, hogy a megtámadott határozat kizárólag a terhelt javára változtatható meg.

Az ügyészség ügyiratforgalma a 2022-es évhez képest a tárgyévben 5,6%-kal, ezen belül a büntetőjogi szakág ügyiratforgalma 7,6%-kal nőtt. A növekedés immáron két éve tart, így nem csupán egyszeri jelenségről, hanem tendenciáról van szó. A hatékonyság és az eredményesség érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük, hogy a növekedés elsősorban mely típusú ügyeknél figyelhető meg, illetve melyek a változással leginkább érintett szervezeti egységek.

Az ügyészség büntetőjogi tevékenysége

A 2023. évről készült országgyűlési beszámoló – hasonlóan a korábbi évekhez – részletes kimutatást tartalmaz a bűnözés volumenének alakulásával összefüggésben. Ezeknek az adatoknak elsősorban azért van jelentőségük, mert támpontot nyújtanak abban, hogy az ügyészi szervezet tisztában legyen az egyes bűncselekményi kategóriák mutatóinak alakulásával. Ez is segítséget nyújt ahhoz, hogy az ügyészi munkát befolyásoló változások minél pontosabban feltérképezhetők legyenek, és megalapozott döntéseket lehessen hozni azzal összefüggésben, hogy mely területekre kell nagyobb szakmai figyelmet fordítani. A korábbi évekhez hasonlóan fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy az ügyészségnek csak közvetve van ráhatása a bűnözés alakulására. Ez leginkább abban nyilvánul meg, hogy a legjobb szakmai tudásunk és lelkiismeretünk szerint érvényesítjük az állam büntetőigényét, elkerülhetetlenné téve a bűncselekményt megvalósító személyek számára a joghátrány elszenvedését. Az ügyészség mindazonáltal klasszikus értelemben vett bűnmegelőzési tevékenységet nem folytat.

A regisztrált bűncselekmények számának 2013 óta tartó szinte folyamatos visszaesése a 2021. évet követően megállt, és 2022-ben az előző évhez képest 8,9%-os, majd 2023-ban 6,2%-os növekedés következett be. A rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet megítélni, hogy a magasabb mutató mögött a bűnözés tényleges növekedése, vagy az eredményesebb felderítés áll. Mind ez nem befolyásolja ugyanakkor azt a tényt, hogy a regisztrált bűncselekmények emelkedő mennyisége az ügyészi szervezet számára mindenképpen a munkateher növekedésével járt.

A bűnözés struktúrájának fentiekben már említett változását jól szemlélteti, hogy a csalások száma továbbra is emelkedő tendenciát mutat. Ez a megállapítás vonatkozik a regisztrált bűncselekmények, illetve a kezdeményezett eljárások számának alakulására egyaránt (előbbi az eljárás ügyészség, nyomozó hatóság általi lezárásához, míg utóbbi az eljárás megindulásához kapcsolódik). Fontos tényező ezzel összefüggésben az is, hogy a csalások elkövetési módszerei az utóbbi évtizedben (és különösen az elmúlt néhány évben) megváltoztak. Egyre nagyobb szerepe lett e bűncselekmények vonatkozásában is az online térnek, amely a csalások jelentős százalékában az elkövetés közegévé vált. Ezt a megállapítást támasztja alá az a tény is, hogy az információs rendszer vagy adat megsértése megnevezésű bűncselekmények tekintetében a kezdeményezett eljárások száma 2023-ban az előző évhez képest tovább nőtt. Fontos kiemelni azt is, hogy az információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszásának számában (ezek lényegében az úgynevezett „adathalász” bűncselekmények) kiugróan magas, több mint harmincszoros növekedés mutatkozott a regisztrált bűncselekmények számát illetően. A kiberbűncselekmények eredményes felderítése és bizonyítása az informatikai ismeretek folyamatos bővítését is igényli, ez az egyik olyan terület, amelyet érintően a fentiekben említett folyamatos szakmai képzésre a legnagyobb hangsúlyt kell fektetni.

A regisztrált költségvetési csalások száma és az e bűncselekményt érintő kezdeményezett eljárások mennyisége is csökkent a 2022. évhez viszonyítva. A kedvezőbb statisztikai adatok nem jelentik ugyanakkor azt, hogy a költségvetést károsító bűncselekmények miatti büntetőügyekkel kapcsolatos feladatok teljesítése az előző évekhez képest a tárgyévben kisebb munkaterhet rótt volna az ügyészi szervezetre. A több tagállamot érintő, jellemzően bünszervezetben megvalósított, százmilliós vagy esetenként milliárdos vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalások bizonyítása során rendszerint összetett és többféle, önmagában is időigényes eljárási cselekmény végrehajtása szükséges. Ezek között említhető a leplezett eszközök kombinált, kreatív alkalmazása, a nemzetközi igazságügyi együttműködési eszköztár széles körű használata, de ugyanígy a bűncselekményből eredő gazdagodás felderítésére és elvonására irányuló számos intézkedés is.

A költségvetési csalásokhoz, illetve általában a vagyongeneráló bűncselekményekhez kapcsolódóan kell megemlíteni, hogy a bűnözéssel szembeni fellépés akkor lehet igazán eredményes, ha a bűncselekmény elkövetéséből származó vagyont az elkövetőktől el lehet vonni. Az ügyészség e cél elérésére kiemelt figyelmet fordít, ennek fontosságára az irányítási jogkör keretében következetesen felhívjuk a nyomozó hatóság figyelmét is. Vagyoneklobzás alkalmazására minden olyan esetben indítványt teszünk a bíróság előtt, amikor ennek a törvényi feltételei fennállnak.

A regisztrált pénzmosások száma továbbra is meredeken növekvő pályán van, az utóbbi két évben e bűncselekmények száma évről évre emelkedést mutat, a tárgyévi érték több mint a duplája a két évvel azt megelőző számadatnak. A bűncselekmény elszaporodása mögött jelentős részben az online térben elkövetett bűncselekmények egyre nagyobb térnyerése áll, ugyanis az internetes közegben elkövetett csalásokból realizált vagyon megszerzéséhez és legalizálásához rendszerint olyan banki műveletek kapcsolódnak, amelyek pénzmosást valósítanak meg.

A természeti értékek megóvása egyre komolyabb feladatot jelent nemzetközi viszonylatban, illetve az egyes országok számára egyaránt. Ezzel összefüggésben érdemes utalni arra is, hogy tipikusan olyan területről van szó, amely a jogsértések komplex kezelését igényli. Ennek megfelelően az ügyészség közjogi és büntetőjogi szakága között folyamatos az információcseré és az együttműködés, arra törekedve, hogy a jogsértések felszámolására megtaláljuk minden esetben a leghatékonyabb eszközöket. A statisztikai adatokat szemlélve megállapítható: a környezet és a természet elleni bűncselekmények közül a környezetkárosítások száma 22,9%-kal csökkent, ugyanakkor a természetkárosítások száma jelentősen, 137,1%-kal növekedett a 2023. évben az előző esztendőhöz viszonyítva.

Az ügyészség korrupcióellenes tevékenységének elemzése során abból, a fentiekben már kifejtett gondolatból kell kiindulni, hogy az ügyészség – és általában az igazságszolgáltatás – elsősorban nem megelőzi a büntendő magatartások megvalósítását, hanem a bűncselekményeket elkövető személyek felelősségre vonását realizálja. Ebből következően az ügyészség tekintetében azt lehet vizsgálni, hogy mennyiben lépett fel eredményesen a megvalósult korrupciós bűncselekmények elkövetőivel szemben. Fontos hangsúlyozni, hogy az ügyészség tevékenységének értékelésekor az ország tényleges korrupciós helyzetéből, és nem a szubjektív alapokon nyugvó korrupciós érzetből kell kiindulni.

Az Európai Bizottság közvélemény-kutató szervezete, az Eurobarometer 2023-ban is közzétette a korrupció európai érzékeléséről szóló külön jelentését. Az 534. számú korrupciós érzékelési felmérés szerint a magyarországi megkérdezettek 88%-a tekinti elterjedt problémának Magyarországon a korrupciót, ugyanakkor arra a kérdésre, hogy a válaszadót érinti-e a korrupció a mindennapi életben, csupán a megkérdezettek 22%-a válaszolt igennel. Ennél is lényegesebb tény, hogy arra a konkrét kérdésre, amely szerint az elmúlt 12 hónapban személyesen tapasztaltak-e korrupciós esetet, a válaszadóknak csak 9%-a válaszolt igennel. Ezek az adatok egyértelműen azt mutatják, hogy a szubjektív (nem tényeken alapuló) érzet lényegesen rosszabb képet fest Magyarország korrupciós helyzetéről, mint az objektív tapasztala-

tok. Azonban jogállami keretek között büntetőigényt érvényesíteni kizárólag tények és nem szubjektív érzetek alapján lehet.

A büntetőjogi értelemben vett korrupciós cselekmények statisztikai mutatóit szemlélve az a következtetés vonható le, hogy 2023-ban a regisztrált hivatali vesztegetések száma jelentősen visszaesett, a regisztrált gazdasági vesztegetések száma azonban kiugró növekedést mutatott. A kezdeményezett büntetőeljárásokban rögzített korrupciós bűncselekmények száma 2023-ban tovább növekedett. Az általános növekedés fő tényezője továbbra is a gazdasági vesztegetés miatt kezdeményezett büntetőeljárások számának emelkedése volt, a tárgyévet megelőző időszakkal ellentétben azonban 2023-ban a hivatali korrupciós bűncselekmények miatt kezdeményezett eljárások számának növekedése is meghatározó volt.

Az előző évekhez hasonlóan leginkább alkalmas Magyarország korrupciós helyzetének jellemzésére a korrupciós bűncselekménnyel érintett regisztrált elkövetők számának vizsgálata 5 éves időtartamban. Ez az adatsor ugyanis kiszűri a büntetőjog minősítési rendszeréből fakadó torzító hatásokat (akár egyetlen elkövető tartósan korrupt magatartása a regisztrált bűncselekmények számának nagyságrendi növekedését okozza). Az adatsor alapján képzett trendvonal igen enyhe mértékben tér el a vízszintestől, ami azt mutatja, hogy 5 éves időtávon a változékony értékek mögött általános növekedés vagy csökkenés nem tapasztalható, a statisztikai adatok szerint a magyarországi korrupciós helyzet viszonylag állandó.

Az ügyészségnek meghatározó szerepe van a büntetőeljárás valamennyi szakaszában: a nyomozás felderítési szakaszában törvényességi felügyeleti tevékenységet lát el, a vizsgálatot irányítja, a bíróság előtt képviseli a vádat, majd a büntetés végrehajtásának törvényességét szintén felügyeli. A beszámolóban részletezettek azt bizonyítják, hogy az ügyészség tevékenysége az eljárás minden szakaszát érintően eredményes volt.

A nyomozó hatóságok határozatai és gyanúsításai elleni panaszok száma 2023-ban is minimális mértékű emelkedést mutatott. A statisztikai adatok alapján az a következtetés vonható le, hogy a nyomozó hatóságok a legtöbb esetben változatlanul törvényesen és kellően átgondoltan végezték a munkájukat. A nyomozó hatóságok határozatát, gyanúsítás közlését megváltoztató vagy hatályon kívül helyező ügyészségi döntések egyrészt a törvényesség helyreállítását szolgálják a konkrét ügyekben, másrészt a kifejtett jogi érvek a jogalkalmazói gyakorlat fejlődéséhez is hozzájárulnak. Hasonló következtetés vonható le az ügyészség határozata ellen bejelentett, és a felettes ügyészség által elbírált panaszokkal összefüggésben.

A vádemelés típusait érintő adatok azt mutatják, hogy az ügyészség 2023-ban is a vádemeléssel érintett ügyek túlnyomó többségében büntetővégzés meghozatalára tett indítványt. Az említett jogintézmény a covid okozta világjárvány idején került hirtelen előtérbe azáltal, hogy a büntetőeljárásokat a felek személyes jelenléte nélkül is eredményesen be lehetett fejezni. Később kiderült, hogy tömeges alkalmazása a pandémia elmúltával is támogatandó, hiszen jelentősen hozzájárul az eljárások időszerűségének javításához. Ez az eljárásjogi megoldás amellet, hogy gyors, nem sérti a tisztességes eljárás elvét sem, hiszen – az ügyészség mellett – a terhelt és a védő is tárgyalás tartását kérheti, amennyiben a határozatban foglaltakkal nem ért egyet. Fontos utalni arra is, hogy a bíróság által meghozott büntetővégzések az érintett terheltek 83,5%-a esetében jogerőre emelkedtek, tehát a jogintézmény hatékonysága változatlanul megkérdőjelezhetetlen.

Az eljárás gyors és tisztességes befejezését szolgálja az a jogszabályi lehetőség is, amely szerint az ügyészség indítványt tehet a joghátrány konkrét mértékére arra az esetre, ha a terhelt a bűnösségét az előkészítő ülésen beismeri, és lemond a tárgyaláshoz való jogáról. Alapos és szakszerű ügyészségi tevékenység mellett a jogintézmény jelentős mértékben csökkenti a büntetőeljárás bírósági szakaszának hosszát. A statisztikai adatok változatlanul és töretlenül az ügyészi munka és a jogintézmény sikerét igazolják, 2023-ban ugyanis az előző év adataihoz képest 9%-kal nőtt – amely több mint tizenegyezer terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozatát jelenti – azon terheltek száma, akikkel szemben a bíróság a beismerő vallomásukat elfogadva az előkészítő ülésen hozott ítéletet. Ez a jogintézmény 2018. július 1. napján történt bevezetése óta a legmagasabb adat.

A 2023. évben az ügyészség váderedményessége 99,2% volt, amely az elmúlt tíz év legjobb eredményének számít. Az ügyészség tevékenységének értékelése szempontjából legalább ekkora jelentősége van annak, hogy a bíróságok a vádlottak 88,5%-át érintően minden tekintetben az ügyészi váddal egyező döntést hoztak. Ez utóbbi mutató ugyancsak növekedett az előző év ugyanezen adatához képest.

2023. január 1-jétől alkalmazandó a büntetőeljárás törvényt módosító azon rendelkezés, amely bevezette a kiegészítő pótmagánvádas külön eljárást. Az új jogintézmény segítségével a közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény esetében az ügyészség és a nyomozó hatóság feljelentést elutasító, illetve eljárást megszüntető határozatát lényegében bárki felülbírálati indítvány benyújtásával megtámadhatja a Budai Központi Kerületi Bíróság nyomozási bírójánál. Amennyiben a nyomozási bíró a felülbírálati indítványnak helyt ad, a büntetőeljárás a törvény erejénél fogva megindul, illetve folytatódik. Az első év tapasztalatai azt mutatják, hogy az ügyészség nem csupán a vádemeléseket, hanem a feljelentések

elutasítását, illetve az eljárások megszüntetését illetően is megalapozott, szakszerű döntéseket hoz. 2023-ban összesen 35 felülbírálati indítvány érkezett a nyomozási bíróhoz, a bíróság ugyanakkor mindössze 5 esetben adott helyt az indítványnak. Fontos kiemelni, hogy a tárgyévben ismételt felülbírálati indítvány benyújtására egy esetben került sor (azt a bíróság elutasította), kiegészítő pótmagánvádlói vádindítványt pedig egyetlen esetben sem nyújtottak be az arra jogosultak.

Az ügyészség közjogi tevékenysége

Az ügyészség közérdekvédelmi szakterületén iktatott ügyek számában 2023-ban a megelőző évek növekvő tendenciája után csekély mértékű, 4,4%-os csökkenés következett be. E terület annak ellenére egyre fontosabb szerepet tölt be a társadalom életében, hogy a szakterület tevékenységéhez ügydöntő jogosultság jellemzően nem kapcsolódik, az ügyészség ezekben az esetekben sokkal inkább mellérendelt szereplőként képviseli az állam és a társadalom tagjainak érdekeit.

A közérdekvédelmi szakterületen belül elsőként kiemelésre érdemes az állampolgárok jelentős részét közvetlenül is érintő fogyasztóvédelem. Ennek kezelése komplex ügyészi szemléletet igényel, egyaránt szükségessé teszi közigazgatási, büntetőjogi, szabálysértési, cégjogi és polgári jogi ügyészi eszközök megfelelően differenciált alkalmazását. A fogyasztóvédelem területén az ügyészség 2023-ban 13 felhívással és 50 jelzéssel élt, 1 közigazgatási pert indított, továbbá 143 hatósági eljárást és 7 büntetőeljárást kezdeményezett. A határozatok vizsgálata a közigazgatási és fogyasztóvédelmi szempontokon túl a vállalkozások céadatainak és a weboldalukon alkalmazott általános szerződési feltételek ellenőrzésére, jogszabálysértés észlelése esetén a megfelelő ügyészi fellépésre is kiterjedt. Számtottevő változást eredményezett a fogyasztóvédelemről szóló törvény évközbéli módosítása, amely 2023. június 25-től új jogvédelmi eszközként lehetővé teszi a fogyasztók kollektív érdekeit védő képviseleti kereset benyújtását. A képviseleti keresettel az ügyész tágabb körben érvényesítheti nagyszámú fogyasztó jogait, akiknek a kára perbeni részvétel nélkül megtérülhet. Az ügyészség felkészült az új keresettípus bevezetésére, és a feljogosított szervezetek közül elsőként élt a perindítás lehetőségével.

Az utóbbi években a környezetvédelem egyre hangsúlyosabb területévé vált az ügyészség közjogi tevékenységének. Ezt a megállapítást támasztja alá, hogy környezetvédelmi, természetvédelmi és állatvédelmi ügyekben a kiemelt intézkedések száma dinamikusan, az előző évhez képest több mint 43%-kal emelkedett. A környezeti értékeket súlyosan veszélyeztető vagy károsító cselekmények miatt az ügyészség az előző évi fellépések számát mintegy 71%-kal növelve kezdeményezett felelősségre vonást, ezen belül 267 esetben

büntetőeljárást, 3 ügyben pedig szabálysértési eljárást. Összességében az érdemi intézkedések száma 2021-hez viszonyítva több mint két és félszeresére emelkedett.

A gyermek-, ifjúság- és családvédelem területét érintően az ügyészség feladatai összetettek, és – a veszélyeztetett alanyi körre figyelemmel – szintén kiemelt jelentőséggel bírnak. A büntetőjogi szakág és a közérdekvédelmi szakterület összehangolt tevékenysége ebben az esetben is nélkülözhetetlen a megkívánt eredmény elérése érdekében. A gyámhatóságokhoz benyújtott védelembé vétel iránti hatósági eljáráskezdeményezések nagyságrendje megegyezik a 2022. évi adattal. A megelőző távoltartás iránti polgári nemperes ügyek számának emelkedésével összefüggésben a hozzátartozók közötti erőszak veszélye miatt, a kiskorú gyermek érintettségére tekintettel benyújtott figyelemfelhívások száma 20,5%-kal emelkedett.

A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi területen a korábbi évek – különösen a 2020-as év – működését jelentősen meghatározta a járványhelyzet. A korlátozó intézkedések részbeni lazulásával 2021-ben a szakterület tevékenysége is kezdett visszatérni a járvány előtt megszokotthoz, ez a tendencia 2022-ben is folytatódott. A szakterület tevékenységei közül kiemelt jelentősége van az ügyészek vizsgálati és intézkedési jogkörének. E feladatok ellátásának többsége helyszíni ellenőrzést feltételez, amely a járvány első éveiben nehezen volt megoldható. 2022. június 1. napjától megszűnt a helyszíni vizsgálatokat érintő valamennyi korlátozás, ennek eredményeképpen a 2022-ben elvégzett vizsgálatok száma 31%-kal nőtt az előző évhez képest. 2023 volt a pandémiát követő első olyan év, amelynek során a világjárvány alatt szükségessé vált egészségügyi korlátozások már egyáltalán nem érvényesültek. Erre tekintettel nem meglepő, hogy a bv. felügyeleti ügyészek által elvégzett vizsgálatok száma tavaly további 15,3%-kal nőtt az előző évhez képest.

A legfőbb ügyész tevékenysége

Az országgyűlési beszámoló benyújtásával a legfőbb ügyész eleget tesz egyik legfontosabb kötelezettségének, bemutatja a szervezet működését, eredményeit. Ezen kívül az országgyűlési képviselők 2023-ban – az előző évhez képest több mint kétszer annyi – 148 esetben fordultak írásbeli választ igénylő kérdéssel a legfőbb ügyészhez, megkereséseikre – a jogszabályi keretek között – választ kaptak.

A büntetőeljárás törvény szerint a legfőbb ügyész kizárólagos joga, hogy a Kúriánál a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelentsen be a bíróság jogerős ügydöntő, illetve végleges nem ügydöntő, más rendkívüli jogorvoslattal nem támadható, törvénytörő határozata ellen. Erre 2023-ban a büntetőjogi

területet érintően 13 esetben került sor. A törvényesség érdekében benyújtott 13 jogorvoslati indítvány közül egy a fiatakorúak büntetőügyeinek szakterületéhez tartozóan került előterjesztésre. A jogerős határozat ebben az ügyben is az előkészítő ülésen a bűnösség beismerése esetén az ügyész által indítványozottnál súlyosabb joghátrány kiszabása tilalmának megsértése miatt volt törvénysértő. A Kúria a jogorvoslati indítványokban a legfőbb ügyész által kifejtett érvekkel minden esetben egyetértett.

A korábbi években az online térben megrendezett nemzetközi programok után a legfőbb ügyész a 2023. évben a nemzetközi tevékenysége során újra személyes megjelenésű eseményeken vehetett részt. A programok közül kiemelés érdemel az Európai Unió tagállamai legfelsőbb bíróságai mellett működő legfőbb ügyészek Hálózata 14. éves ülése, amelyet 2023-ban Málta Legfőbb Ügyészsége rendezett. A konferencián Magyarország legfőbb ügyésze a Hálózat jövőjéről tartott előadást. A Közgyűlésen a magyar legfőbb ügyészt egyhangúlag választották meg a Hálózat alelnökévé, amely egyúttal a 2025. évi konferencia és Közgyűlés magyarországi megrendezését is jelenti, ahol a magyar legfőbb ügyész a Hálózat elnökeként lesz a konferencia házigazdája.

Az ügyészség gazdasági helyzete

Az ügyészségnek – hasonlóan a korábbi évekhez – a 2023-as esztendőben is több olyan kihívással kellett szembenéznie, amelyek ezt megelőzően nem, vagy nem ilyen intenzitással voltak jelen a szervezet életében. A 2022-ben már részben tapasztalt – alapvetően az orosz-ukrán háború okozta – gazdasági recesszió hatása tovább erősödött. A téli fűtési szezon elmúltával az ősszel bezárt ügyészségi épületbe a munkatársak ugyan visszaköltözhettek, megszüntetve ezáltal több szervezeti egység kényszerű közös elhelyezését, azonban továbbra is kiemelt figyelmet kellett fordítani a gazdálkodásra annak érdekében, hogy a működőképesség fenntartható legyen.

Az infláció és az ennek hatását csökkenteni képes bérfejlesztés hiánya azt eredményezte, hogy az ügyészség megtartó ereje a munkavállalók irányába fokozatosan és jelentős mértékben csökkent. Az év második felében már komoly megszorításokat kellett bevezetni annak érdekében, hogy minimális megtakarítás birtokában legalább a legkisebb bérben részesülő kollégák helyzetén eseti jelleggel segíteni tudjunk, és lassítsuk a munkavállalói elvándorlás folyamatát, elkerülve a működésképtelenséget.

Összegzés

Összességében a beszámolóban olvasható tények azt mutatják, hogy Magyarország Ügyészsége a 2023-as évben is eredményesen teljesítette az alkotmányos kötelezettségét. A szervezet minden tekintetben képes volt alkalmazkodni a felmerült változásokhoz, egyúttal a nemzetközi szakmai közösségen belül is méltó módon képviselte, képviseli Magyarországot. A magyar ügyészség stabil, évtizedek óta működőképes közjogi alapokra építkezve – ahogy a múltban és a jelenben – a jövőben is képes lesz a törvényesség és az igazság érvényesítésére.

1. Az ügyészi szervezet

Az ügyészség működésének kereteit elsősorban az Alaptörvény, továbbá az ügyészségre vonatkozó sarkalatos törvények, nevezetesen az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (Ütv.), valamint a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény (Üjt.) tartalmazza.

1.1. Az ügyészi szervezet felépítése és változásai

Az Ütv. meghatározza az ügyészi szervezet szintjeit, és kimondja, hogy az ügyészségi nyomozás, továbbá indokolt esetben más ügyészségi feladatok ellátására önálló főügyészség, illetve járási szintű ügyészség létesíthető. Az Ütv. a teljes szervezet megállapítását azonban a legfőbb ügyészre bízta, mivel a teljesítendő feladatoknak megfelelő és a bírósági szervezethez igazodó ügyészi szervezet így alakítható a leghatékonyabban.

Az ügyészi szervezet négy szintű. A Legfőbb Ügyészség irányítása alá 5 felbbviteli főügyészség és 21 (19 vármegyei, a fővárosi és a központi nyomozó) főügyészség tartozik. A Központi Nyomozó Főügyészség kivételével a főügyészségek szervezete alapvetően a büntetőjogi, valamint a közérdekvédelmi és a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi tevékenység alapján tagozódik.

A fővárosi és a vármegyei főügyészségek irányítása alá tartozó járási és járási szintű ügyészségek azokban az ügyekben járnak el, amelyeket jogszabály vagy legfőbb ügyészi utasítás nem utal más ügyészi szerv hatáskörébe. A járási és járási szintű ügyészségek száma 124.

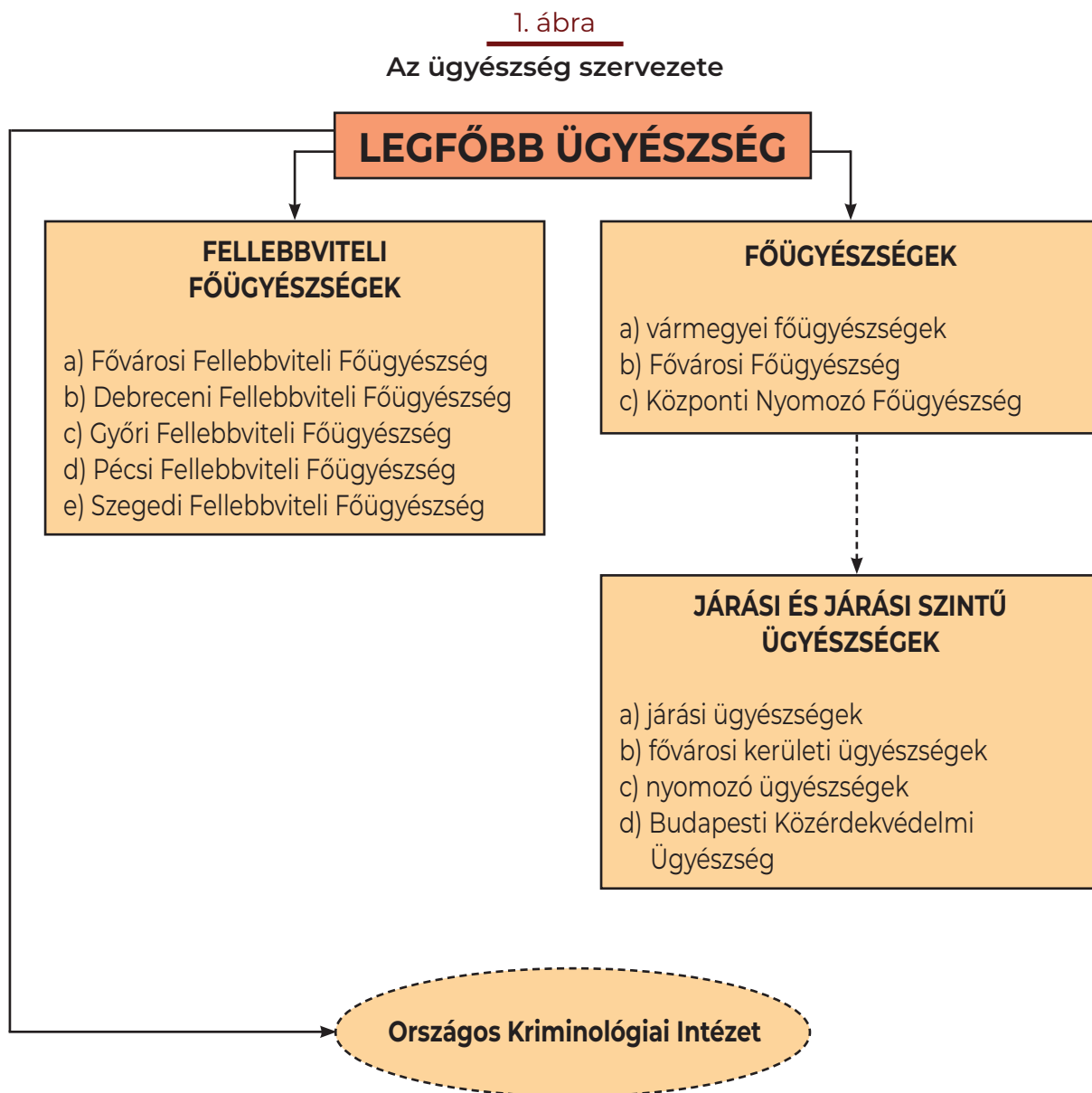
Az ügyészség szervezetéről és működéséről szóló 12/2012. (VI. 8.) LÜ utasítás tételesen meghatározza a Legfőbb Ügyészség szervezetét, és felsorolja a felbbviteli főügyészségeket, a főügyészségeket, a járási és járási szintű ügyészségeket.

Az ügyészi szervezethez tartozik a Magyar Ügyészképző Központ is, amely elsősorban az ügyészségi fogalmazók képzését és jogi szakvizsgára való felkészítését végzi, valamint – nem ügyészi szervként – az ügyészség tudományos és kutató intézménye, az Országos Kriminológiai Intézet (OKRI).

2023. november 1-jével újabb mérföldkőhöz ért az ügyészségi nyomozás szervezetének 2019. február 1-jével kezdődött megújulása, amelynek keretében

ben a meglévő öt regionális nyomozó ügyészséghez egy hatodik szervezeti egység, a Fővárosi Nyomozó Ügyészség is csatlakozott. Az ügyészségi nyomozás hatáskörébe tartozó bűncselekmények nyomozását így kizárólag a Központi Nyomozó Főügyészség és az alárendeltségében működő – most már hat – járási szintű ügyészség végzi.

Az ügyészség tárgydíszaki (2023. november 1-jétől hatályos) szervezeti felépítését a következő ábra szemlélteti:

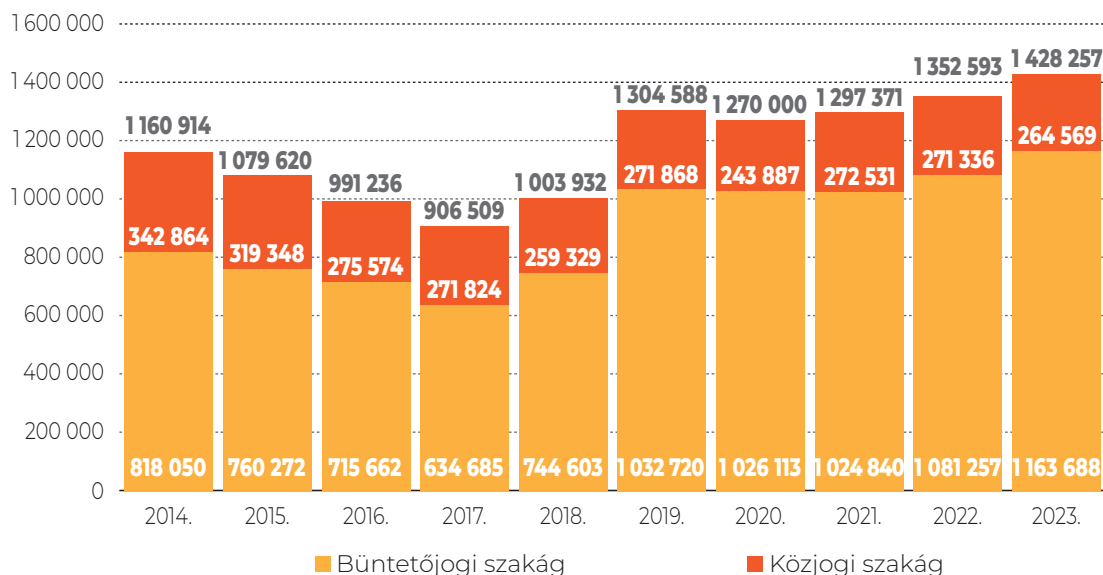

A Legfőbb Ügyészség 2023. évi szervezeti felépítését az 1. melléklet mutatja.

1.2. Az ügyészi szervezet ügyiratforgalma

2. ábra

Az ügyészségi ügyiratforgalom a 2014–2023. években

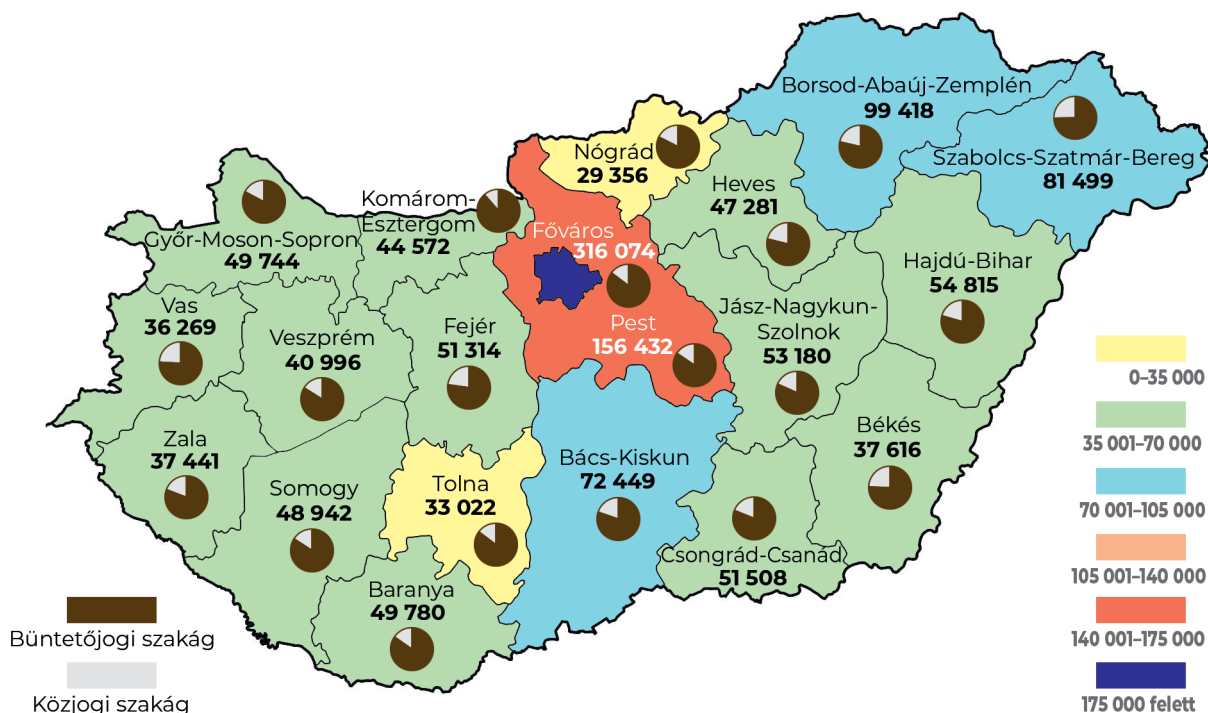

Az ügyészség ügyiratforgalmában a 2023. évben az előző ábrából láthatóan a 2022-es évhez viszonyítva 5,6%-os növekedés volt tapasztalható.

A Fővárosi Főügyészség és a vármegyei főügyészségek 2023. évi ügyiratforgalmi adatai a következő ábrából láthatók:

3. ábra

A főügyészségek ügyiratforgalma a 2023. évben

A teljes ügyiratforgalom 22,1%-át a Fővárosi Főügyészség intézte. A vármegyeenkénti megoszlás tekintetében megállapítható, hogy a legnagyobb ügyiratforgalma Pest, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, valamint Bács-Kiskun vármegyéknek volt. A négy vármegyei főügyészség ügyiratforgalma összesen az országosnak mintegy 28,7%-át tette ki.

2. A büntetőjogi ügyészségi tevékenység

Az ügyészség feladatainak jelentős részét a büntető igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenység képezi. Az ügyészség működésének alkotmányos alapjait az Alaptörvény 29. cikke határozza meg. Ez kimondja, hogy az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közvádoló az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője.

2.1. A nyomozás felügyelete, irányítása és az ügyészségi nyomozás

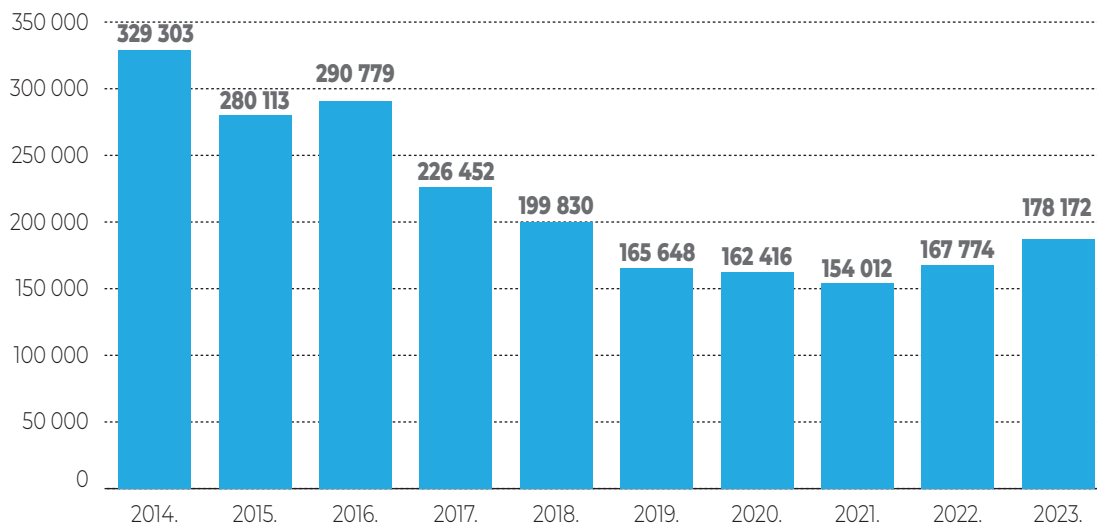
2.1.1. A bűnözésre vonatkozó főbb adatok

A büntetőjogi szakág ügyiratforgalma, ahogy azt a 2. ábra mutatja, 2014-től 2017-ig folyamatosan csökkent. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 2018. július 1. napján történt hatálybalépését követően azonban, különösen a 2019. évben, az ügyészségi ügyiratforgalomban többszázszáz nagyságrendű növekedés következett be. Ennek okai meghatározóan a Be. új vagy más alapokra helyezett jogintézményeinek változásait követő ügyviteli rendszer részletszabályaiban keresendők. A 2020. és 2021. évben az ügyiratforgalom az előző évihez képest minimális mértékben (0,6%-kal, illetve 0,1%-kal) csökkent, ami azt mutatja, hogy a koronavírus-járvány az ügyészség büntetőjogi szakági ügyiratforgalmára alig volt hatással. A 2022. évben viszont az ügyiratforgalom az előző évihez képest 5,5%-kal nőtt, és a növekedés (7,6%-kal) 2023-ban is folytatódott.

A regisztrált bűncselekmények számának 2014 óta tartó szinte folyamatos csökkenése 2022-ben megállt, és 8,9%-os, majd a 2023. évben további 6,2%-os növekedés következett be. Az elmúlt tíz év változásai a következő ábrán láthatók:

4. ábra

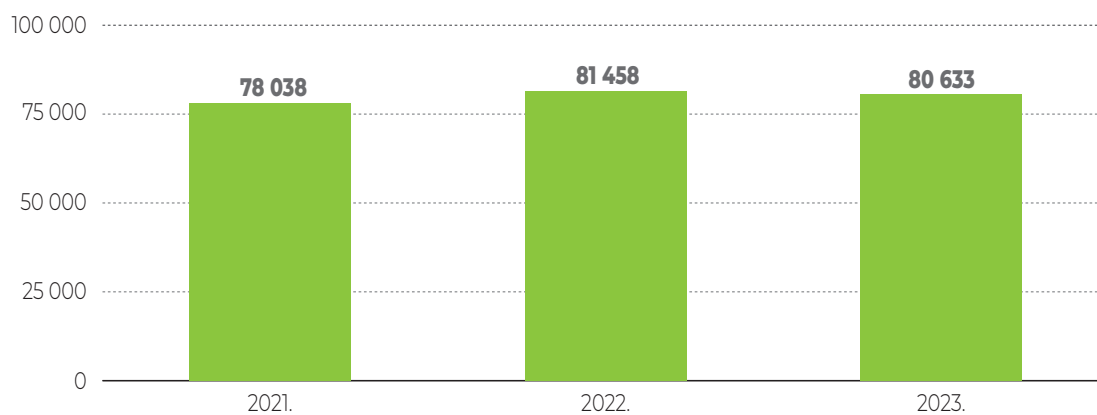
A regisztrált bűncselekmények száma a 2014–2023. években

A regisztrált elkövetők számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

5. ábra

A regisztrált elkövetők számának alakulása a 2021–2023. években

Az egyes bűncselekmények főbb adatairól a következő táblázatok adnak tájékoztatást:

1a. táblázat

Egyes regisztrált bűncselekmények száma a 2021–2023. években

Bűncselekmények	2021.	2022.	2023.
Szándékos befejezett emberölés	72	89	70
Emberölés kísérlete	62	98	83
Lopás	40 852	46 833	49 127
Csalás	12 755	16 747	19 704
Rablás	543	534	536
Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése	128	169	147
Közlekedési bűncselekmények	17 663	20 570	19 116
járművezetés ittas állapotban (közúti)	11 450	11 339	10 666
közúti baleset okozása	2 361	3 044	2 646
Embercsempészés	635	1 705	1 634
Hivatalos személy, közfeladatot ellátó személy és hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak	670	904	756
Igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények	1 791	1 686	1 714
Garázdaság	8 313	8 812	8 709
Okirattal kapcsolatos bűncselekmények	13 808	11 124	12 755
Kábítószerrel visszaélés	7 004	7 453	6 619
Korrupciós bűncselekmények	6 219	1 003	2 000
hivatali vesztegetés	5 976	650	249
gazdasági vesztegetés	119	126	792
Pénzhamisítás	230	254	316
Bélyeghamisítás	13	23	6
Készpénz-helyettesítő fizetési eszközökhöz kapcsolódó bűncselekmények	1 728	2 147	3 620
Költségvetési csalás	1 175	1 189	1 041
Csődbűncselekmény	122	143	120
Pénzmosás	358	542	768
Információs rendszer vagy adat megsértése	1 140	1 737	1 601
Információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszása	15	14	481
Környezetkárosítás	25	35	27
Természetkárosítás	71	97	230
Hulladékgazdálkodás rendjének megsértése	515	914	910
Katonai bűncselekmények	242	197	190

1b. táblázat

A kezdeményezett eljárások kapcsán rögzített cselekmények a 2021–2023. években

Bűncselekmények	2021.	2022.	2023.
Emberölés, erős felindulásban elkövetett emberölés	233	252	220
Lopás	47 323	51 663	60 260
Csalás	17 152	21 246	23 375
Rablás	581	563	637
Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése	304	210	249
Közlekedési bűncselekmények	19 506	19 631	18 592
járművezetés ittas állapotban (közúti)	11 239	10 779	9 536
közúti baleset okozása	2 660	2 755	2 693
Embercsempészás	1 177	2 007	1 247
Hivatalos személy, közfeladatot ellátó személy és hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak	797	1 128	874
Igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények	4 289	4 428	4 322
Garázdaság	10 392	10 638	10 296
Okirattal kapcsolatos bűncselekmények	7 529	6 828	6 198
Kábítószerrel visszaélés	7 798	6 496	6 548
Korrupciós bűncselekmények	358	374	464
hivatali vesztegetés	173	176	212
gazdasági vesztegetés	103	134	181
Pénzhamisítás	263	283	336
Bélyeghamisítás	9	6	7
Készpénz-helyettesítő fizetési eszközökhöz kapcsolódó bűncselekmények	1 750	1 964	3 842
Költségvetési csalás	1 815	2 457	1 737
Csődbűncselekmény	607	841	1139
Pénzmosás	725	531	577
Információs rendszer vagy adat megsértése	1 433	1 860	1 971
Információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszása	35	27	13
Környezetkárosítás	159	103	106
Természetkárosítás	187	231	295
Hulladékgazdálkodás rendjének megsértése	1 369	1 815	1 577
Katonai bűncselekmények	251	265	213

Míg az 1a. táblázat a befejezett, addig az 1b. táblázat a kezdeményezett büntetőeljárások kapcsán az ügyészégi statisztikában a 2023. évben rögzített adatokat tartalmazza. Figyelemmel az adatrögzítés eltérő módszertanára és a büntetőeljárások időtartamára, a két táblázat adatai nem összehasonlíthatók: az 1a. táblázatban nem (kizárólag) az 1b. táblázat szerint kezdeményezett eljárásokban elbírált bűncselekmények adatai szerepelnek.

Az egységes nyomozó hatósági és ügyészégi bűnügyi statisztika (ENyÜBS) két, egymással össze nem kapcsolható alrendszerből áll: az egyik a kezdeményezett büntetőeljárások statisztikája (ENyÜBS-KBS), a másik a nyomozó ha-

tóság és az ügyészség által a büntetőeljárás során meghatározott módon befejezett büntetőeljárások statisztikája (ENyÜBS-BBS).

Az ENyÜBS-KBS esetében a feljelentést, a hivatalból tudomásra jutást vagy az eredményes előkészítő eljárást követően – ezeknek megfelelő tartalommal – az ügyet először iktató nyomozó hatóság vagy ügyészség végzi el az adatszolgáltatást. Amennyiben az ekkor rögzített információk módosulnak az eljárás későbbi szakaszában, akkor sem lehetséges változtatni azok statisztikai adattartalmán.

Az ENyÜBS-BBS úgynevezett „output”, azaz követő jellegű statisztika. Az adatok akkor és ahhoz az időponthoz tartozóan kerülnek rögzítésre, amikor a nyomozó hatóságok, illetve az ügyészség a bűncselekmény kapcsán statisztikai adatszolgáltatást megalapozó eljárási döntést (feljelentés elutasítása, eljárás megszüntetése, eljárás felfüggesztése, vádemelés) hoztak. Az egyes évek adatai (pl. a regisztrált bűncselekményekre vonatkozó adatok) ekként azt mutatják be, hogy az – akár korábbi években – elkövetett bűncselekmények kapcsán az adott évben hány esetben rögzítettek statisztikai adatot az eljárás meghatározott szakaszának végén. Amennyiben egy elkövetett cselekményről a hatóságok még nem szereztek tudomást, illetve folyamatban van a nyomozás vagy az ügyészségi eljárás, akkor az adatok nem fognak szerepelni az ENyÜBS-BBS adott évi adatainál. Ezek a későbbi évek adatai jelen(het)nek majd meg.

Figyelemmel az adatrögzítés eltérő módszertanára és időpontjára a két alrendszer adatai nem összevethetők. Olyan megállapítások, hogy adott évben meghatározott számú cselekmény történt, nem vonhatók le a regisztrált bűncselekményi adatokból.

A 2023. évben a regisztrált bűncselekmények számának változása különösen a következő bűncselekmény-kategóriák esetében szembetűnő:

Örvendetes, hogy a 2022. évben bekövetkezett növekedés után a szándékos befejezett emberölések száma 21,3%-kal, az emberölés kísérletének száma 15,3%-kal csökkent.

Összességében 7,1%-kal csökkent a közlekedési bűncselekmények száma is. Ezeken belül kiemelendő a közúti baleset okozásának 13,1%-os csökkenése, de az ittas állapotban elkövetett járművezetések száma is további 5,9%-kal mérséklődött.

Az embercsempészesek száma a 2022. évi markáns, 168,5%-os növekedés után némileg, 4,2%-kal, csökkent.

Szintén csökkent (11,2%-kal) a kábítószerrel visszaélések száma is.

A vagyon elleni bűncselekmények közül a lopások száma 4,9%-kal, a csalásoké 17,7%-kal növekedett. Ugyanakkor a rablások száma stagnál, a 0,4%-os emelkedés elenyészőnek tekinthető.

Az információs rendszer vagy adat megsértésének száma 7,8%-kal csökkent, ehhez képest viszont az információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszásának számában kiugróan magas, több mint harmincszoros növekedés mutatkozott. Ez utóbbi bűncselekménytípus fedi le az úgynevezett „adathalászat” körébe tartozó elkövetési módokat. A kiberbűncselekmények eredményes felderítése és bizonyítása az informatikai ismeretek folyamatos bővítését is igényli.

A környezet és a természet elleni bűncselekmények közül a környezetkárosítások száma 22,9%-kal csökkent, ugyanakkor a természetkárosítások száma jelentősen, 137,1%-kal növekedett.

A regisztrált pénzhamisítások száma továbbra is növekvő tendenciát mutat. A tárgyévi emelkedés mértéke markánsabb az előző évinél, a 2023. évben regisztrált bűncselekmények száma közel a másfélszerese a két évvel ezelőtti értéknek.

A regisztrált költségvetési csalások száma kisebb mértékű csökkenést mutat a 2022. évi és a 2021. évi adatokhoz képest is. Ez a számszaki csökkenés mégsem jelenti azt, hogy a költségvetést károsító bűncselekmények miatti bűnügyekkel kapcsolatos feladatok teljesítése az előző évekhez képest kisebb munkaterhet rótt volna az ügyészi szervezetre a tárgyévben.

A több tagállamot érintő, jellemzően bűnszervezetben megvalósított, százmilliós vagy esetenként milliárdos vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalások bizonyítása során rendszerint összetett és többféle, önmagában is időigényes eljárási cselekmény végrehajtása szükséges. Ezek között említhető a leplezett eszközök kombinált, kreatív alkalmazása, a nemzetközi igazságügyi együttműködési eszköztár széles körű használata, de ugyanígy a bűncselekményből eredő gazdagodás felderítésére és elvonására irányuló számos intézkedés is. A tárgyévi ügyészségi jogalkalmazói gyakorlat tapasztalatai azt mutatják, hogy a közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények jelentős hányadát is a költségvetést károsító bűncselekmények teszik ki.

A költségvetési csalás bevételi oldalán visszatérően előforduló elkövetési módszerek a 2023. évben is megfigyelhetők voltak.

A nagy humánerőforrást igénylő szolgáltatások területén továbbra is népszerű technika a szervezett bűnelkövetés körében az álvállalkozók vagy más néven „bukócégek” alkalmazása. Az elsősorban vagyonvédelem és takarítás területén működő cégek vezetői ezzel elkerülik a foglalkoztatottakra eső tár-

sadalombiztosítási járulékok megfizetését, az átalvállalkozók által kiállított valótlan számlák alapján pedig jogellenesen csökkenteni tudják az általános forgalmi adó fizetési kötelezettségüket. A tárgyévben ennek a módszernek egy kifinomultabb változata is megjelent: az elkövetők munkaerő-kölcsönzésnek álcázott ügylet keretében végezték a foglalkoztatást, és a leleplezés elkerülése érdekében a munkavállalók egy kisebb, elhanyagolható hányadát be is jelentették az adóhatóság felé.

A költségvetési csalás megvalósításának másik jellemző területe az általános forgalmi adóval történő visszaélés. A tárgyévben ugyanúgy volt példa milliárdos vagyoni hátrányt okozó, több tagállam területén elkövetett „körhintacsálásra” (karusszelre) és az „eltűnő kereskedő” technikájára, mint egyszerű adóelhallgatásra vagy a klasszikus módszerekkel működtetett számlagyárra, amikor is a számlákat befogadó gazdasági társaságot időről időre cserélődő cégek látják el hamis bizonylatokkal, a fizetendő általános forgalmi adó csökkentése érdekében. Ahogyan 2022-ben, úgy 2023-ban is előfordultak olyan ügyek, amelyekben az elkövetők gyógyászati segédeszközök után vettek igénybe jogtalanul társadalombiztosítási támogatást.

Az előbbiekben felsorolt, elterjedt módszerekhez képest egy sajátos, ritkábban felderített cselekménytípus, az úgynevezett „cégtemető-szolgáltatás” miatt került sor vádemelésre egy bűnszervezet tagjaival szemben Bács-Kiskun vármegyében. A bűnszervezetet irányító, magát „üzleti angyalnak” nevező I. rendű vádlott évek óta veszteségesen működő, adótartozással terhelt cégeket vásárolt meg másoktól, és mentette ki a vagyonukat az adóvégrehajtás elől. Vállalkozását egy tizenkét fős bűnszervezet segítette, amelyben két ügyvéd mellett a saját fia is részt vett. Az I. rendű vádlott az interneten és szórólapokon hirdette az általa nyújtott jogellenes szolgáltatást, amelynek a híre gyorsan elterjedt a gazdasági társaságaiktól szabadulni kívánó cégtulajdonosok között, akik közvetítőkön keresztül léptek kapcsolatba a bűnszervezettel. A bűnszervezetbe bevont strómanok jelképes összegért megvásárolták az eladósodott cégek üzletrészeit, majd az adóhatóság megtévesztése és ez által az adótartozás behajtásának megakadályozása érdekében megváltoztatták a gazdasági társaságok nevét, székhelyét és egyéb elérhetőségeit. A bűnszervezet tagjai a leleplezés elkerülése érdekében a cégek üzletrészeinek megvásárlásakor azt a látszatot keltették, hogy megnövelik a gazdasági társaságok vagyonát. Ennek érdekében egy kitalált, valójában nem működő alkalmazáshoz kapcsolódó, elhanyagolható értékű kuponokat milliós értéken vittek be a tartozással terhelt gazdasági társaságokba. A vádlottak az eladósodott cégek gépjárművagyonát valótlan tartalmú adásvételi szerződésekkel rejtették el az adóhatóság elől, a társaságok bankszámláin lévő pénzt jogosulatlanul felvették, a változások bejegyzését pedig a két ügyvéd intézte a bűnszervezet számára. A szervezett elkövetői kör ezzel a módszerrel több mint háromszáz céget tüntetett el, a főügyészség bűnszervezetben elkövetett költségvetési

csalás büntette és közokirat-hamisítás büntette miatt negyvenkét terhelttel szemben emelt vádat a törvényszéken.

A költségvetési csalás kiadási oldalán az egyik legjellemzőbb elkövetési módszer a támogatott beruházások túlárazása, és ez által a jogszerűen igényelhetőnél magasabb összegű támogatás folyósításának kezdeményezése. Erre szolgál példaként a tavalyi évből az az ügy, amelyben a Szeged környéki település polgármesetere egy munkásszálló megépítésére és fenntartására nyújtott be támogatási kérelmet az illetékes kormányhivatalhoz, amely alapján az önkormányzat 222 millió forint, vissza nem térítendő támogatásban részesült. A polgármester és négy társa már a pályázat benyújtásakor is tudták, hogy a támogatási kérelemmel érintett beruházás jóval alacsonyabb áron is megvalósítható, de saját haszonszerzésük céljából több mint százmillió forinttal túlárasták a kivitelezés költségeit. Az indokolatlanul magas költségek elszámolása érdekében az önkormányzat által kiírt közbeszerzési eljárást egy, a polgármester irányításával működő cég nyerte meg, amelynek kifejezetten a valótlán számlák kiállítása volt a szerepe. A vádlottak a jogellenesen szerzett vagyon egy részéből vadászházat vásároltak, míg másik részét az érdekkörükbe tartozó szövetkezetekhez juttatták el.

A regisztrált csődbűncselekmények számában enyhe fokú visszaesés látható, a tárgyévi érték valamelyest még a két évvel korábbi számadatnál is alacsonyabb. A bűncselekmény jellemzően a már fizetéseképtelen vagy fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben lévő gazdasági társaság vagyonának kivonásával valósul meg.

A regisztrált pénzmosások száma továbbra is meredeken növekvő pályán van, az utóbbi két évben a bűncselekmények száma évről évre emelkedést mutat, a tárgyévi érték több mint a két évvel azt megelőző számadat duplája. Ez a növekedési tendencia azonban csak részben vezethető vissza a hatékonyabb felderítésre, a vagyonvisszaszerzési intézkedések széles körű alkalmazására vagy arra, hogy a korábban orgazdaságot megvalósító cselekmények büntető anyagi jogi értékelésére immáron a pénzmosás tényállásának keretében kerül sor. A bűncselekmény elszaporodása mögött legalább részben az online térben elkövetett bűncselekmények egyre nagyobb térnyerése áll, ugyanis az internetes közegben elkövetett csalásokból realizált vagyon megszerzéséhez és legalizálásához rendszerint olyan banki műveletek kapcsolódnak, amelyek pénzmosást valósítanak meg.

A bűncselekmény legelterjedtebb formája továbbra is a pénzfutárok vagy bankszámla-strómanok alkalmazása. Ennek során a külföldön élő elkövetők az interneten toboroznak maguknak Magyarországról társakat, akik hajlandók a saját nevükben megnyitott bankszámlákra érkező, bűncselekmények elkövetéséből eredő összegekkel további műveleteket végezni megbízóik

instrukciói szerint, vagy egyenesen átengedni nekik a bankszámlájuk feletti teljes körű rendelkezés lehetőségét. A bankszámla-tulajdonosok a tevékenységükért jellemzően 5–10% mértékű díjazásban részesülnek, amelyet a bankszámláikon jóváírt összegek terhére érvényesíthetnek.

Jó példaként szolgál erre a módszerre az az ügy, amelyben a Tolna Vármegyei Főügyészség 2023 márciusában emelt vádat folytatólagosan, különösen nagy értékre, üzletszerűen elkövetett pénzmosás büntette miatt. A vádirati tényállás lényege szerint a terhelt a Facebook közösségi platformon ismerkedett meg egy magát orvosként feltüntető személlyel, akivel egy alkalmazáson keresztül levelezni kezdett. Az ismeretlen személy ennek során azt állította, hogy az arra rászorulóknak adományokból épít kórházat Ghánában. Az elkövetőnek az adományok fogadásához bankszámlákra volt szüksége, és azt állította, hogy az aktuális tartózkodási helyén, Szíriában nincs lehetősége bankszámlát nyitni. Az ismeretlen elkövető gyorsan megnyerte magának a terheltet, aki megbízója kérésére több pénzintézetnél is bankszámlát nyitott, majd az azokhoz tartozó bankkártyákat az ismeretlen személy utasításainak megfelelően, postai küldeményként elküldte Ghánába. Az ismeretlen elkövető meghagyta a terheltnek, hogy a bankszámlákra érkező összegeket utalja tovább, egyúttal kilátásba helyezte, hogy minden, általa nyitott bankszámlára érkező összegből 10% jutalékban részesül. A terhelt a 2018. és a 2019. években három különböző banknál négy bankszámlát nyitott, továbbá ismerőseit és hozzátartozóját is rávette további bankszámlák nyitására. A terhelt e tevékenységével több mint 80 millió forint legalizálásában működött közre, és ezért cserébe csaknem 5 millió forint jutalékot kapott. A Szekszárdi Törvényszék a 2023 májusában meghozott ítéletében a váddal egyezően állapította meg a terhelt bűnösségét, és ezért őt végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztésre és pénzbüntetésre ítélte.

Egy szintén pénzmosás miatt indult bűnügy jól szemlélteti, hogy az online tér mennyire tág lehetőséget biztosít a legkülönfélebb bűncselekmények elkövetésére. A terhelt ellen a másodfokú bíróságon volt folyamatban a büntetőeljárás, amikor a meghatalmazott védője az eljárás megszüntetésére tett indítványt, védelem halálára hivatkozva. Az ítéletábra beszerezte az illetékes kormányhivataltól a halotti anyakönyvi kivonatot, amely szerint a terhelt 2022 novemberében elhunyt egy ausztriai településen. A másodfokú bíróság az okirati bizonyíték alapján megszüntette a büntetőeljárást, a főügyészség azonban nyomozást rendelt el az okmány kiállításának gyanús körülményeire figyelemmel, és annak eredményeként megállapította, hogy a hazai okiratot egy hamis és valótlan tartalmú osztrák irat alapján állították ki. A terheltet 2023 decemberében őrizetbe vették, majd letartóztatták, és a kihallgatása során elismerte, hogy a hamis okiratot a „dark weben”, kriptovaluta ellenében vásárolta.

A költségvetést károsító, illetve a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények, valamint a pénzmosás miatt indult büntetőeljárásokban az ügyészség

kiemelt célnak tekinti a pénzügyi-vagyonjogi sérelem reparálását. Ennek érvényesülését egyfelől vagyoni jogokat korlátozó kényszerintézkedésekkel és a vagyon állam javára történő elvonásával, másrészt az elkövető önkéntes teljesítésén alapuló eszközökkel, elsősorban az egyezségkötés keretében előírt megtérítési kötelezettséggel biztosítja.

Különleges vagyonelemek biztosítására került sor egy különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás bűntette és más bűncselekmények miatt indult bűnügyben, amelyben a Fejér Vármegyei Főügyészség 2023 márciusában emelt vádat. A szervezett elkövetői kör a 2017 szeptemberétől 2020 januárjáig terjedő időszakban úgy végzett munkaerőkölcsönzési tevékenységet, hogy a foglalkoztatottak nagyobb része után nem fizette meg a társadalombiztosítási járulékot. A bünszervezet a leplezés elkerülése érdekében időről időre lecserélte az üzleti tevékenységhez aktuálisan használt céget, a kiközvetített munkavállalókat pedig egy újabb gazdasági társaságba jelentette be. A bünszervezet a foglalkoztatottak kisebb része után bevallotta és befizette a járulékokat, majd a cég magára hagyását követően, önellenőrzés keretében megállapította a korábban be nem vallott járulékterhet, amelyet azonban ez alkalommal sem fizetett meg. A kiüresített, jelentős adóhátralékkal terhelt cégeket az adóhatóság kezdeményezése alapján felszámolták, tagjaikat törölték a cégnyilvántartásból, az okozott 2,9 milliárd forint összegű adóhiány azonban behajthatatlan maradt. Az I. rendű vádlott az általa irányított egyik gazdasági társaság bevételeiből más vagyonelemek mellett műkincseket is vásárolt, a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonát többek között a XVII. és XVIII. századból származó kódexbe, kéziratokba, valamint érme- és bélyeggyűjteménybe fektette. A 60 millió forintot meghaladó értékű műkincsgyűjtemény egy németalföldi jezsuita bibliatudós Szentírást magyarázó kétkötetes művének egyik kötetét, egy muzeális értékű hungaricum kéziratot, a XVIII. században keletkezett további kéziratokat, valamint egy érme- és egy bélyeggyűjteményt tartalmazott. A kéziratok egy részét felbecsülhetetlen történelmi értékük miatt a Miniszterelnökség Műtárgyfelügyeleti Hatósági Főosztálya védetté nyilvánította, és elrendelte a központi hatósági nyilvántartásba vételüket. A bűncselekménnyel elért gazdagodás mértékét e mellett szemléletesen mutatja az is, hogy a bünszervezet az adminisztrátori feladatokat végző személyzetnek nagy értékű, Szlovákiában forgalomba helyezett Mercedes gépjárműveket biztosított céges autóként.

Az okozott vagyoni hátrány önkéntes megtérítése miatt figyelemre méltó az a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei bűnügy, amelyben az egyik terhelt a büntetés korlátlan enyhítése érdekében teljeskörűen megfizette az okozott vagyoni hátrányt, és az egyezség keretében a pénzbüntetés megfizetésére is kötelezettséget vállalt. A tényállás lényege szerint a terhelt a 2015 augusztusától 2021 májusáig terjedő időszakban három gazdasági társaságtól fogadott be valótlán tartalmú számlákat, amelyekkel egyrészt jogtalanul csökkentette

az egyéni vállalkozóként fizetendő általános forgalmi adóját, másrészt azokat költségcsökkentő tételként számolta el a személyi jövedelemadó bevallásában is, mindezzel 1,2 milliárd forintot meghaladó vagyoni hátrányt okozva a költségvetésnek. A terhelt a megállapodásnak megfelelően megtérítette a vagyoni hátrány teljes összegét, és ezen felül a 87,4 millió forint összegű pénzbüntetés megfizetésére is kötelezettséget vállalt az egyezség keretében.

A Transparency International Korrupció Érzékelési Indexe (Corruption Perception Index – CPI) szerint a 2023. évben sem következett be változás azon a téren, hogy a közvélekedés Magyarország korrupciós helyzetét súlyosnak tartja, ami ráadásul folyamatosan romlik. Abban sem történt azonban változás, hogy a CPI egyetlen számadatban összegzett, közvetett források felhasználásával generált percepciós mutató, amely nem alkalmas a korrupció valódi helyzetének és időbeli alakulásának jellemzésére. A nyilvánosan elérhető, a CPI-nél jóval kifinomultabb percepciós adatok alapján nem lehet a korrupciós helyzet folyamatos romlására következtetni, az objektív statisztikai adatok pedig nem a korrupciós helyzet romlására, hanem a gazdasági korrupció területén a javuló felderítési arányra utalnak.

Az Európai Bizottság közvélemény-kutató szervezete, az Eurobarometer 2023-ban is közzétette a korrupció európai érzékeléséről szóló külön jelentését¹. A korábbi felmérésekkel összhangban az 534. számú jelentés Magyarországra vonatkozó adatai is arra utalnak, hogy a korrupciós összkép jóval összetettebb annál, hogy azt egyetlen számmal lehetne megbízhatóan jellemezni. Az Eurobarometer reprezentatív mintán alapuló, széles körű felmérésének egyes részeredményei éppen azt teszik lehetővé, hogy a korrupció általános érzékelését árnyalják. A felmérés kétségtelenül összhangban áll a CPI-vel abban az értelemben, hogy a magyarországi megkérdezettek döntő többsége, 88%-a Magyarországon a korrupciót elterjedt problémának tekinti, ami az uniós átlagnál (70%) jóval magasabb. Ugyanakkor az érték az előző évi felméréshez képest 3 százalékponttal javult, és így Magyarország az uniós tagállamok közötti rangsorban előrébb került, e téren hat másik tagállamot megelőz.

Az Eurobarometer felmérésének egyes részeredményei továbbra is azt mutatják, hogy a korrupció általános érzékelésének magas szintjével szemben áll az a jelenség, hogy a magyarországi megkérdezettek egyéni tapasztalatai az általános érzületet valójában nem támasztják alá.

Az általános korrupcióérzékelésnél konkrétabb adat az egyéni korrupciós helyzet értékelése. Arra a kérdésre, hogy a válaszadót érinti-e a korrupció a mindennapi életben, a magyarországi megkérdezettek 22%-a válaszolt igennel. Ez az adat a korábbi, 2022-es, 523. számú felmérés² eredményéhez képest 5 százalékponttal

¹ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2968>

² <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2658>

pontos csökkenést jelent, a 2020-as, 502. számú felmérés³ eredményéhez képest pedig újabb 5 százalékpontos a javulás, tehát az egyéni korrupciós helyzet értékelése az elmúlt három évben folyamatosan és jelentősen javult. Az uniós átlag ebben a kérdésben az előző évihez hasonlóan 24% maradt, vagyis ebben a tekintetben a magyarországi korrupciós érzékelés 2 százalékponttal jobb, mint az uniós átlag. Ezekkel az adatokkal tehát Magyarország az uniós tagállamok középmezőnyében van, 14 tagállam mögött, 12 tagállamot megelőzve.

Amikor viszont a felmérésben résztvevőknek már arra a konkrét kérdésre kellett válaszolniuk, hogy az elmúlt 12 hónapban személyesen tapasztaltak-e korrupciós esetet, a válaszadóknak már csak 9%-a válaszolt igennel, a 2020-as 12%-kal és a 2022-es 10%-kal szemben. Tovább árnyalja a képet a személyes korrupciós tapasztalatokra vonatkozó adatok további részletezése. A legnagyobb arányban (4%) továbbra is az egészségüggyel kapcsolatba kerülő válaszadók számoltak be korrupciós tapasztalatról, ami igen jelentős javulás az előző évi 9%-hoz képest. (Az összes megkérdezett 63%-a került kapcsolatba az egészségüggyel.) Második helyen a gazdasági vállalkozásokkal kapcsolatba kerülők számoltak be saját korrupciós tapasztalatról, a válaszadók 1%-a. (Az összes megkérdezett 22%-a került kapcsolatba gazdasági vállalkozásokkal.) Szintén a válaszadók 1-1%-a említette még korrupciós tapasztalatként az építési engedélyezést, valamint a felügyeleti (egészségügyi, építési, munkaügyi, élelmszerbiztonsági) szervek eljárását. Egyéb szervezet (pénzügyi intézmények, társadalombiztosítás, rendőrség, ügyészség, bíróság) esetében a megkérdezett magyarországi válaszadók nem számoltak be saját korrupciós tapasztalatról.

A többi európai tagállam részeredményeivel összevetve az állapítható meg, hogy Magyarország helyzete a saját korrupciós tapasztalatok terén a 2020-as és a 2022-es felméréshez képest is sokat javult, már az EU tagállamok középmezőnyébe tartozik. A saját korrupciós tapasztalat vonatkozásában továbbra is az egészségügy hozza a legmagasabb értéket, ami a 2022-es 4 százalékpontos, majd a 2023-as 5 százalékpontos csökkenést követően már nem a legmagasabb uniós érték. Míg a 2022-es felmérés során még csak Lettországból volt ez az érték magasabb (10%), a 2023-as felmérés szerint már 8 tagállamban is magasabb az egészségügyi korrupciót személyesen megtapasztalók aránya. A látványos és gyors javulás magyarázataként a hálapénz elleni jogalkotási fellépés és a felderítési aktivitás növelése valószínűsíthető.

A percepciók adatokról áttérve az objektív statisztikai adatokra, az 1c. táblázat „Regisztrált korrupciós bűncselekmények” részének adatai a közélet tisztaságát sértő regisztrált korrupciós cselekmények abszolút számának jelentős változékonyságát mutatják az elmúlt 5 évben:

³ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2247>

1c. táblázat

**Kezdeményezett eljárások kapcsán rögzített korrupciós cselekmények
és regisztrált korrupciós bűncselekmények a 2019–2023. években**

Kezdeményezett eljárások kapcsán rögzített korrupciós cselekmények	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Korrupciós cselekmények	275	271	358	374	464
1978. évi IV. törvény	2	1	–	–	–
250. § Vesztegetés (hivatalos személy által elkövetett)	1	1	–	–	–
254. § Vesztegetés (kötségvetési szerv (gazdálkodó szervezet, társadalmi szervezet) dolgozójának (tagjának) kötelessége megszegésére irányuló vesztegetés büntette)	1	–	–	–	–
2012. évi C. törvény	273	270	358	374	464
290. § Vesztegetés	27	46	58	71	87
291. § Vesztegetés elfogadása	29	32	48	63	94
293. § Hivatali vesztegetés	107	79	69	80	84
294. § Hivatali vesztegetés elfogadása	63	51	104	96	128
295. § Vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban	15	19	23	13	22
296. § Vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban	6	5	5	9	3
297. § Vesztegetés feljelentésének elmulasztása	–	1	–	–	–
298. § Befolyás vásárlása	2	4	1	3	3
299. § Befolyással üzérkedés	23	30	48	35	39
300. § Korrupciós bűncselekmény feljelentésének elmulasztása	1	3	2	4	4

Regisztrált korrupciós bűncselekmények	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Korrupciós bűncselekmények	460	2 049	6 219	1 003	2 000
1978. évi IV. törvény	5	2	–	1	–
250. § Vesztegetés (hivatalos személy által elkövetett)	2	1	–	1	–
251. § Vesztegetés (kötségvetési szerv (gazdálkodó szervezet, társadalmi szervezet) dolgozója (tagja) által elkövetett)	1	–	–	–	–
253. § Vesztegetés (hivatali és gazdasági)	1	1	–	–	–
254. § Vesztegetés (kötségvetési szerv (gazdálkodó szervezet, társadalmi szervezet) dolgozójának (tagjának) kötelessége megszegésére irányuló vesztegetés büntette)	1	–	–	–	–
2012. évi C. törvény	455	2 047	6 219	1 002	2 000
290. § Vesztegetés	53	9	74	62	137
291. § Vesztegetés elfogadása	60	29	45	64	655
293. § Hivatali vesztegetés	75	156	532	450	90
294. § Hivatali vesztegetés elfogadása	164	1 820	5 444	199	159
295. § Vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban	15	6	10	19	16
296. § Vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban	4	3	5	9	8
298. § Befolyás vásárlása	16	2	38	15	13
299. § Befolyással üzérkedés	68	22	71	183	922
300. § Korrupciós bűncselekmény feljelentésének elmulasztása	–	–	–	1	–

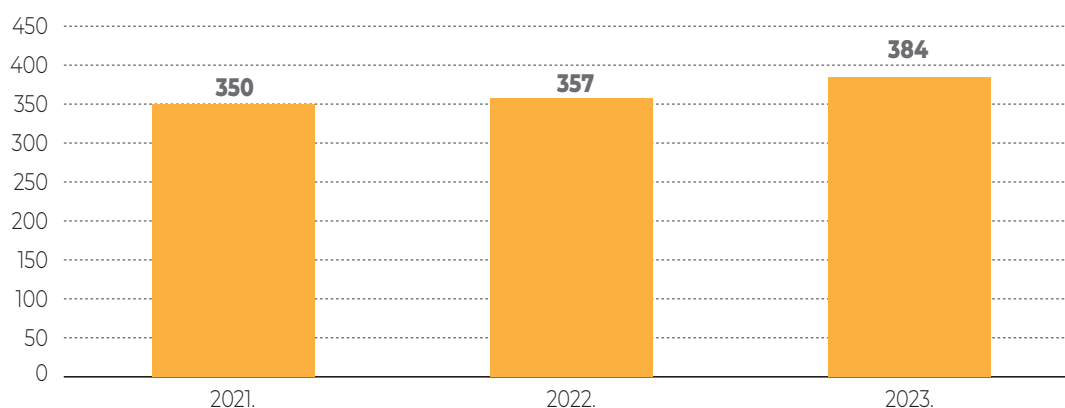
Önmagukban az abszolút számok nem jellemzik jól a magyarországi korrupciós helyzetet, a helyzetértékeléshez más adatokat is figyelembe kell venni. Így a korrupciós bűncselekmények regisztrált száma mellett célszerű megvizsgálni a korrupciós bűncselekmények miatt kezdeményezett eljárások számát is, valamint a korrupciós bűncselekmények miatt felelősségre vont személyek számát is.

A korrupciós bűncselekmények fejezetén belül különösen a regisztrált hivatali vesztegetések száma esett vissza jelentősen, ugyanakkor a regisztrált gazdasági vesztegetések száma kiugró növekedést mutat.

A korrupciós bűncselekmények miatt kezdeményezett büntetőeljárások számára utal az 1c. táblázat „Kezdeményezett eljárások kapcsán rögzített korrupciós cselekmények” című része, amelynek adatai a 2020. évtől folyamatos és 2023-ban nagyobb mértékű növekedést mutatnak. Az általános növekedésen belül a gazdasági vesztegetés miatt indult büntetőeljárások számának növekedése és a hivatali korrupciós bűncselekmények miatti eljárások számának növekedése is jelentős.

A korrupciós bűncselekménnyel érintett kezdeményezett eljárások száma⁴ mutatja a következő ábra:

6. ábra
Korrupciós bűncselekménnyel érintett kezdeményezett eljárások száma a 2021–2023. években

⁴ Ahogy az az 1b. táblázatot követően is kifejtésre került, a Be. 2018. július 1-jén történt hatálybalépésével együtt megtörtént az ENyÜBS felülvizsgálata, és új alrendszerként bevezetésre került a kezdeményezett büntetőeljárások statisztikájának modulja. Ezen adatgyűjtésen keresztül „input” jelleggel mérhetőkké váltak a feljelentések és a hivatalból kezdeményezett eljárások adatai. Erre vonatkozó adatgyűjtés hiányában korábban csak az ügyészégi ügyviteli rendszerben iktatott eljárások száma állt rendelkezésre, amely azonban nem statisztikai adatgyűjtés volt, és nem biztosított lehetőséget a többszörös iktatások kiszűrésére. 2021-től kezdődően már rendelkezésre állnak a minimális elemzéshez szükséges, három teljes évet átfogó statisztikai adatok, ezért a 2021. évi beszámólótól kezdődően az elemzés az ENyÜBS kezdeményezett büntetőeljárások statisztikáján alapul. Emiatt a büntetőeljárások számára vonatkozóan a korábbi évek beszámolóiban közölt adatok közvetlenül nem hasonlíthatók össze a 2021-től kezdődően közölt adatokkal.

A hivatali korrupciós bűncselekmények miatt kezdeményezett eljárásokban rögzített cselekmények számának növekedése és a regisztrált bűncselekmények számának csökkenése közötti ellentmondás látszólagos. A korábbi országgyűlési beszámolóokban is szerepelt, hogy az azonos évben indult eljárások száma és a regisztrált bűncselekmények száma között – az eltérő adatforrásokra tekintettel – nincs közvetlen kapcsolat, a bűncselekmények regisztrálására ugyanis a bírósági szakaszt megelőző büntetőeljárás befejezését követően kerül sor. A befejezett nyomozásokban regisztrált bűncselekmények számának alakulása így a megindult eljárások számának alakulását késéssel követi.

A regisztrált hivatali korrupciós bűncselekmények számának nagymértékű fluktuálását az a korábbi országgyűlési beszámolóban már ismertetett jelenség magyarázza, hogy a korrupciós kockázatnak jelentős mértékben kitett szolgálati helyeken tömegesen felderített bűncselekményeket a nyomozó ügyészségek egy-két eljárásban vizsgálják ki, és ezek befejezése a regisztrált bűncselekmények számának megugrását eredményezi. Az ezekben az ügyekben regisztrált bűncselekmények száma kiugró eltérést okozhat a regisztrált bűncselekmények statisztikájában, hiszen egy-egy bűnelkövető folyamatosan korrupt magatartása eredményez – a büntető anyagi jogi minősítés és az ezen alapuló statisztikai adatgyűjtés szabályai miatt – többszázas vagy akár többeszes nagyságrendű növekedést.

Azokban az években, amelyekben kevesebb ilyen ügy fejeződik be – ahogyan 2023-ban is –, a regisztrált bűncselekmények száma visszaesik, ez azonban nem a korrupcióellenes felderítő és bűnügyi hatóságok munkája hatékonyságának csökkenését jelzi.

A gazdasági korrupció miatt kezdeményezett büntetőeljárások számának folyamatos emelkedése a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 2021. január 1. napja óta hatályos módosítását, továbbá az egészségügyi területre koncentrált felderítési kapacitások növelését tükrözi. A „hálapénz” büntetendővé nyilvánítását és az egészségügyi szolgálati jogviszony létrehozását követően a felderítő szolgálatok folytatják az egészségügyi szektorban az Eurobarometer felmérés szerint is igen széles körben megtapasztalt korrupció felderítését, ezzel párhuzamosan megbízhatósági vizsgálatok lefolytatását. A gazdasági vesztegetés regisztrált számainak 2023-as növekedése már a korábbi években növekvő számban megindult eljárások eredménye.

A statisztikai adatok összecsengenek az Eurobarometer említett vizsgálatainak az egészségügyi korrupcióra vonatkozó adataival: az 523. és az 534. számú vizsgálat válaszadóinak 4-4%-a nyilatkozott úgy, hogy az egészségügyi ellátás során plusz fizetséget vagy értékes ajándékot kellett adnia az ellátó személyzetnek. Az egészségügyben személyes korrupciós tapasztalatot átélők aránya a korábbi, 2020. évi felméréshez képest igen jelentős mértékben, 10 száza-

lékponttal csökkent, így az adat már az uniós átlagnak felel meg. Az adatok értelmezése során kézenfekvő az a következtetés, hogy a csökkenés mögött a hálapénz elleni koordinált büntetőjogi fellépés áll.

Az egészségügyi területet érintő korrupciós cselekmények elleni büntető-eljárások segítenek meghatározni a tipikus elkövetési módokat.

Az ügyek jelentős többségének tárgyát a társadalombiztosítás által finanszírozott ellátásért kért vagy kínált előnyre elkövetett bűncselekmények képezték, vagyis amikor az egészségügyi szolgálati viszonyban álló személyek valamilyen egészségügyi szolgáltatásért kérnek vagy fogadnak el vagyoni előnyt, igen gyakran kiszolgáltatott helyzetben lévő betegektől. Egy ilyen ügyben a Vas Vármegyei Főügyészség 2023. augusztus 11-én emelt vádat egy városi kórház osztályvezető orvosa ellen, aki önálló intézkedésre jogosult személyként eljárva a tevékenysége során éveken keresztül jogtalan előnyt kért több személytől azért, hogy idős, gondozásra szoruló hozzátartozóik kórházi kezelését, fekvőbeteg elhelyezését az ingyenesen igénybe vehető harminc napon túl is biztosítsa az általa irányított osztályon.

Az ismertetett és hasonló ügyekben az ügyészség célja, hogy a korrupciós kapcsolat passzív oldali elkövetője elkerülhetetlenül felelősségre vonásra kerüljön, mivel az ő tevékenysége tekinthető a közélet tisztaságára nézve veszélyesebbnek: a vesztegetés elfogadója az, aki hatalmi helyzetével visszaél, akinek cselekménye a közhatalom gyakorlásának tisztaságába vetett bizalmat erodálja, akiről feltételezhető, hogy hatalmával máskor is visszaélt vagy vissza fog élni. Ezzel szemben az aktív vesztegető gyakran csak egyszeri és kiszolgáltatott szereplője a korrupciós kapcsolatnak, ezért bűnüldözési érdekből elfogadható a vele való együttműködés, ugyanis az eredményes vádemelésre a vesztegetések elfogadóival szemben általában így van lehetőség.

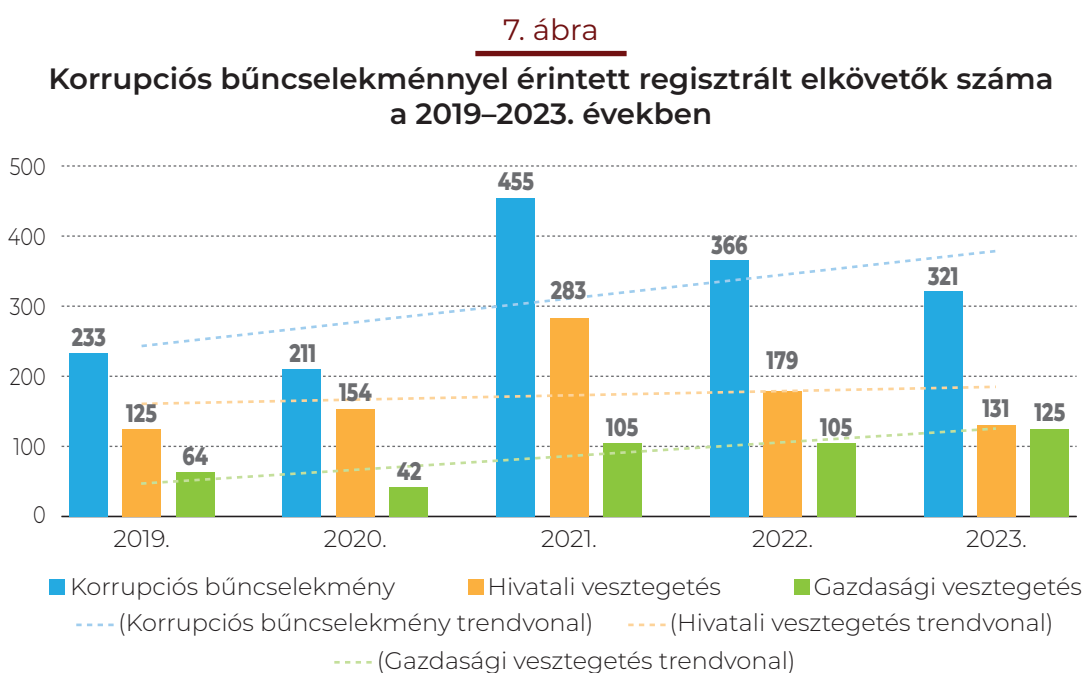
Szintén jellemző ügytípus volt az elmúlt években a COVID-oltásokkal kapcsolatos valótlan adatok vagyoni előny fejében az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térbe (EESZT) való feltöltése, vagyis hamis oltási igazolások kiadása. Ezen ügyek 2022-ben és 2023-ban jutottak vádemelési szakba. A Komárom-Esztergom Vármegyei Főügyészség 2023. november 21. napján emelt vádat 11 vádlottal szemben, akik közül az I. és II. rendű vádlottak az Esztergomi Vaszary Kolos Kórház ápolóiként jogtalan előnyt, alkalmanként 20–40.000 forintot fogadtak el azért, hogy oltóponti kötelezettségeik megszégésével az aktív vesztegetőknek az oltásbeadás tényét az EESZT-ben valótlanul rögzítsék, aminek eredményeként részükre valótlan védettségi igazolvány került kiállításra. Az ügyben a főügyészség az I. és II. rendű vádlottak ellen 51 rendbeli, bünszövetségben és üzletszerűen elkövetett vesztegetés elfogadása büntette és más bűncselekmények miatt emelt vádat.

Speciális, nagyobb volumenű, kiterjedtebb bizonyítást igénylő, és a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőnek (NEAK) milliárdos nagyságrendű károkat okozó bűncselekmények miatt a 2023. évben is folyamatban voltak azok a nyomozások, amelyek közös jellemzője, hogy gyógyászati segédeszközök felírására jogosult orvosok által valótlan tartalommal, a gyanú szerint jogtalan előnyért cserébe tömegesen felírt vények alapján a gyógyászati segédeszközöket gyártó, illetve forgalmazó cégek képviselői a NEAK-tól jogosulatlanul igényelték támogatásokat.

A felderített egészségügyi korrupciós bűncselekmények számának növekedése egyértelműen bizonyítja, hogy látványos eredmény csak azokon a területeken várható, ahol a felderítő szolgálatok jogi és technikai lehetőségeket kapnak a bűncselekmények operatív módon, leplezett eszközökkel történő feltárására.

Az egészségügyi szektoron kívül a gazdasági korrupciós cselekmények felderítésének hatékonysága nem változott, az továbbra sem éri el a hivatali korrupciós bűncselekmények felderítésének hatékonyságát.

A 7. ábra a korrupciós bűncselekménnyel érintett regisztrált elkövetők számát mutatja hosszabb – 5 éves – időszoron, vagyis azon elkövetők számát, akikkel kapcsolatban a nyomozó hatóság vagy az ügyészség a korrupciós bűncselekmény miatt a feljelentést meghatározott módon elutasította, illetve a folytatott nyomozást befejezte, és döntést hozott a vádemelésről vagy az eljárás egyéb módon történő befejezéséről.

Ez az adatsor sokkal alkalmasabb Magyarország korrupciós helyzetének jellemzésére, mivel kiszűri a büntetőjog minősítési rendszeréből fakadó azon,

fentebb ismertetett hatást, hogy akár egyetlen elkövető tartósan korrupt magatartása a regisztrált bűncselekmények számának nagyságrendi növekedését okozza. Az elkövetők számának változékonysága jóval kisebb a regisztrált bűncselekmények számának ingadozásánál.

A hivatali vesztegetés trendvonala csak enyhe mértékben tér el a vízszintestől, tehát 5 éves időtávon a változékonny értékek mögött általános növekedés vagy csökkenés nem tapasztalható. Az egészségügyi korrupciós cselekmények felderítésének javulása valószínűsíthető a gazdasági vesztegetés egyértelműen növekvő trendvonalának hátterében, ami egyben az általános korrupciós trendvonal emelkedésének is eleme.

Az általános korrupciós helyzeten túl a nemzetközi szervezetek, így különösen az Európai Unió intézményei kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a „magas szintű” korrupciós helyzetnek, és döntéseiket is az ezzel kapcsolatos közvéleménykutatási adatok befolyásolják. Amint az már a korábbi beszámolóknak is szerepel, a „magas szintű” korrupció fogalma sem a büntetőjogban, sem a bűnügyi statisztikában nem létezik, azt az Európai Bizottság sem határozta meg, és ilyen jellegű statisztikai adatokat nem gyűjt. A médiában viszont gyakran fordulnak elő, és nagy port vernek fel az olyan büntetőeljárások, amelyeket a közvélemény „magas szintű” korrupciós ügyként azonosít.

Az előző évi beszámolómban is említett ügy, amelyben a Központi Nyomozó Főügyészség az Igazságügyi Minisztérium miniszterhelyettese, parlamenti államtitkára, továbbá a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar elnöke és további 20 személy ellen korrupciós bűncselekmények miatt emelt vádat, 2023-ban a Fővárosi Törvényszéken folytatódott.

„Magas szintű” korrupciós ügyként azonosítható az a 2023-ban indult, és még abban az évben vádemeléssel befejezett büntetőeljárás is, amelyben a Miniszterelnökség egyik kormánytisztviselője került felelősségre vonásra. A vádlott hivatali működése körében szerzett tudomást arról, hogy a különböző uniós és hazai pályázatok kapcsán vissza nem térítendő támogatási forrásokhoz biztosíték nyújtásával foglalkozó zártkörű részvénytársaság és a Magyar Államkincstár között jogvita keletkezett, amellyel összefüggésben polgári peres eljárások is indultak. A vádlott felkereste a részvénytársaság egyik igazgatósági tagját, és magát a Magyar Államkincstár magas beosztású dolgozójának kiadva az igazgatósági tagnak azt hozta tudomására, hogy a részvénytársaság számára kedvező intézkedéseket tud tenni, a jogvita kedvező lezárásában segíteni tud. A vádlott 10 millió forint kifizetését kérte azért, hogy a Magyar Államkincstár rendszerében olyan valótlan adatokat rögzítsen, amelyek a cég pernyertességét segíthetik elő. Ezen túlmenően ismertette, hogy összesen 30 millió forint ellenében a két polgári peres ügyben is segíteni tud akként, hogy az ügy új bíróhoz kerüljön, akinek a vádlott által kért jogtalan előnyből 20 millió forint

tot kell fizetni azért, hogy a cég számára kedvező döntést hozzon. A Központi Nyomozó Főügyészség 2023. december 1. napján hivatalos személyi jelleg színlelésével elkövetett befolyással üzérkedés büntette, vesztegetést állítva és hivatalos személyi jelleg színlelésével elkövetett befolyással üzérkedés büntette és hivatali visszaélés büntette miatt emelt vádat a kormánytisztviselő ellen.

Az ismertetett tényállás jól szemlélteti, hogy az is korrupciós ügy, amikor az elkövetők nem létező beosztásukból fakadó befolyásukat ajánlják fel valamely eljárás befolyásolása érdekében, természetesen jelentős mértékű jogtalan előny reményében. Az utolsó példa nem csak azt mutatja meg, hogy a „magas szintű” korrupció érzékelése mennyire eltérhet a valós korrupciós helyzettől, hanem a magyarországi korrupció valós arcát is jellemzi. Mint ahogy már a korábbi beszámolókból is kifejtésre került, a korrupció érzékelését a korrupció látszatát keltő cselekmények növelik, az állampolgárok korrupciót sejtnek ott is, ahol a döntések mögött nem áll valós vesztegetés vagy más jogellenes befolyás. A hivatali ügyekben továbbra is jellemző, hogy a kérelmezők vagy ügyfelek „kijáró embereket” keresnek, és befolyásuk megvásárlásával kívánják az ügyeiket elintéztetni. A kereslet megteremti a kínálatot, így elterjedt az az elkövetési mód, amikor magukat befolyásosnak mutató elkövetők vesztegetés látszatát keltve veszik rá az állampolgárokat vesztegetési pénz kifizetésére. Ezzel összefüggésben nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy ha valakitől nem létező ügy vagy nem létező hivatalos személy befolyásolására hivatkozva kérnek előnyt, az előny adója nem megtévesztés áldozata, nem csalás sértettje, hanem maga is a közélet tisztaságába vetett bizalmat sértő magatartást fejt ki, ezért nem élvezhet büntetőjogi védelmet, a megtévesztett állampolgár cselekménye is korrupciós bűncselekménynek minősül.

2.1.2. Az ügyészségi nyomozás

A büntetőeljárás rendszerint nyomozással kezdődik, amelynek feladata a tényállás oly mértékű felderítése, hogy a vádló dönthessen arról, vádat emel-e. A Be. számos jelentős újítást vezetett be a büntetőeljárásba, alapjaiban azonban nem változott az a rendelkezés, hogy az ügyészség bármely ügy nyomozását maga is végezheti, meghatározott bűncselekmények miatt pedig a nyomozás az ügyészség kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az egyébként hatáskörrel rendelkező nyomozó hatóságtól a nyomozás hatáskörbe vonása azonban mindenképpen kivételes lehetőség.

Az új büntetőeljárási törvény szükségessé tette az ügyészségi nyomozás szervezetrendszerének átalakítását és megerősítését. Az átalakítás – ahogy azt a korábbi beszámolók is részletesen kifejtették – a 2018. évben indult, és az első lépcsője 2019. február 1. napjától lépett hatályba. A megújulás keretében az ügyészségi nyomozás addigi széttagolt rendszere egy egységes struktúrába, a Központi Nyomozó Főügyészséghez és az alárendeltségében működő

regionális illetékességű ügyészségekhez került. A járási és nyomozó ügyészségeken az ügyészségi nyomozással kapcsolatos tevékenység 2019. január 31-ével megszűnt, e szervezeti egységek elnevezése ismét járási ügyészség lett. Megszűnt továbbá a szintén ügyészségi nyomozást végző Pestvidéki Nyomozó Ügyészség és Budapesti Nyomozó Ügyészség is.

A Központi Nyomozó Főügyészség és a regionális nyomozó ügyészségek mellett 2023. október 31. napjáig még folytatta működését a Fővárosi Főügyészségnek alárendelt Fővárosi Nyomozó Ügyészség. A Fővárosi Nyomozó Ügyészség a fővárosban folytatott előkészítő eljárások felügyeletét látta el, továbbá nyomozást folytatott a hatáskörébe vont ügyekben. Az ügyészségi nyomozás egységes szervezete 2023. november 1. napján nyerte el végső formáját, amikor a Fővárosi Nyomozó Ügyészség integrálásra került a Központi Nyomozó Főügyészség szervezetrendszerébe.

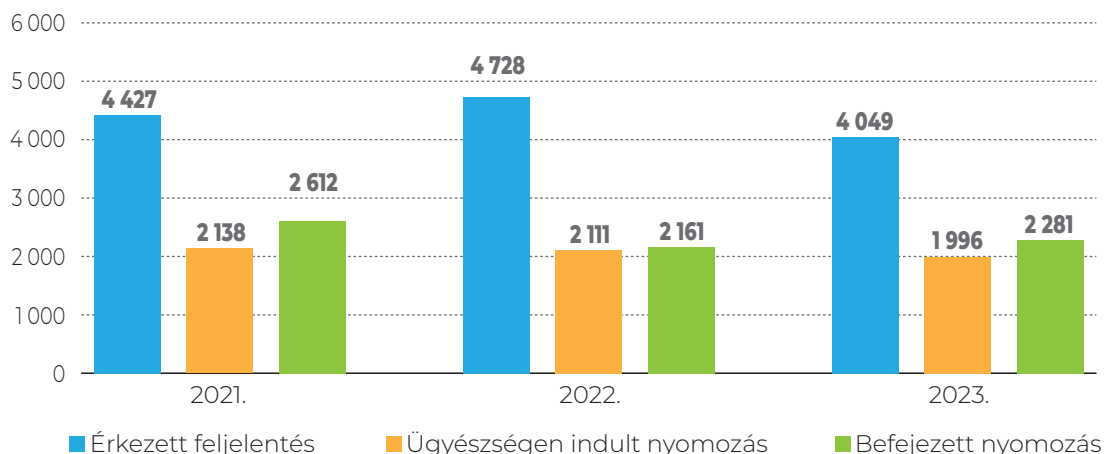
A Fővárosi Nyomozó Ügyészség integrálása az utolsó lépése volt a nyomozó ügyészségek központosítását és egységes szervezetbe vonását célzó intézkedéssorozatnak. A Fővárosi Nyomozó Ügyészség működésének átmeneti fenntartása biztosította a legnagyobb vármegyei szintű nyomozó ügyészség személyi állományának, valamint a személyükben összegyűlt nyomozó ügyészi tapasztalatoknak a megőrzését. Az integrálás révén a megőrzött tapasztalatok átkerültek az egységes nyomozó ügyészi szervezet keretei közé.

A Központi Nyomozó Főügyészségen a nyomozást a Nyomozó Osztály végzi, míg az alárendelt nyomozó ügyészségek közvetlen felettes szerve a Központi Nyomozó Főügyészség Nyomozás Felügyeleti Osztálya.

Az ügyészségi nyomozások egyes lényeges adatainak változását a következő ábra jeleníti meg:

8. ábra

Az ügyészségi nyomozások adatai a 2021–2023. években

A Központi Nyomozó Főügyészség kiemelten foglalkozik a korrupció elleni küzdelemmel, hiszen a hivatali korrupciós bűncselekmények nyomozása ügyészségi hatáskörbe tartozik. A Központi Nyomozó Főügyészség Nyomozó Osztálya a hatáskörébe tartozó korrupciós, illetve esetenként hivatali vagy hivatalos személyek által elkövetett vagyon elleni bűncselekmények gyanúját keltő, rendszerint bonyolult ténybeli és jogi megítélésű ügyekben jár el.

A korrupciós bűncselekmények felderítésének speciális jellegére figyelemmel a Központi Nyomozó Főügyészség különböző nyomozó hatóságokkal, felderítő szervekkel és a Nemzeti Védelmi Szolgálattal való hatékony együttműködése elengedhetetlen. A főügyészség munkatársainak helyszíni nyomozati cselekmények elvégzéséhez jelentős támogatást nyújtanak a Terrorelhárítási Központ műveleti egységei, illetve a különböző rendőri egységek, elsősorban a Készenléti Rendőrség. A feljelentés megtétele előtti titkos információgyűjtés, illetve a Be. hatálybalépésétől előkészítő eljárásokat folytató Nemzeti Védelmi Szolgálat tevékenységének eredménye számos ügyben alapozta meg a Központi Nyomozó Főügyészség sikeres eljárását.

2.1.3. A nyomozás felügyelete és irányítása

Az ügyészség büntetőeljárásjogi jogosítványai a Be. 2018. július 1-jei hatálybalépésével megváltoztak aszerint, hogy a nyomozás a kezdeti, feltáró szakaszában van (felderítés), vagy már egy megalapozottan gyanúsítható személlyel szemben folyik (vizsgálat).

Az osztott nyomozási rendszer megváltoztatta a nyomozó hatóság és az ügyészség eljárási kapcsolatát is. A felderítés a nyomozó hatóság teljes önállóságával, törvényességi ügyészségi kontrollal jellemezhető, míg a vizsgálat ügyészségi irányítás mellett a konkrét személlyel szembeni vádemelés vagy egyéb ügyészségi intézkedés eldöntésének vizsgálatára, az ehhez szükséges bizonyítási eszközök beszerzésére irányul.

A nyomozás megindításának az alapja rendszerint a feljelentés. A feljelentés alapján vagy nyomozás indul, vagy elutasítják a feljelentést. Ha a nyomozás elrendeléséről, a feljelentés elutasításáról, illetve az ügy áttételéről nem lehet megnyugtatóan állást foglalni, a feljelentés kiegészítésének van helye. Nyomozás akkor indítható, ha a feljelentésben közölt adatok bűncselekmény gyanúját keltik, és a nyomozás megindításának nincs törvényes akadálya.

A nyomozást 2018. július 1. napjától szűkebb körben megelőzheti előkészítő eljárás akkor, ha a rendelkezésre álló adatok a bűncselekmény gyanújának megállapítására nem elegendőek, és megalapozottan feltehető, hogy az előkészítő eljárás lefolytatása alapján el lehet dönteni, hogy a bűncselekmény gyanúja fennáll-e.

Az ügyészségen tett feljelentések elintézése – a nyomozó hatóság fentebb részletezett önállóságára figyelemmel – akkor tartozik az ügyészség hatáskörébe, amikor erre a nyomozó hatóság nem jogosult.

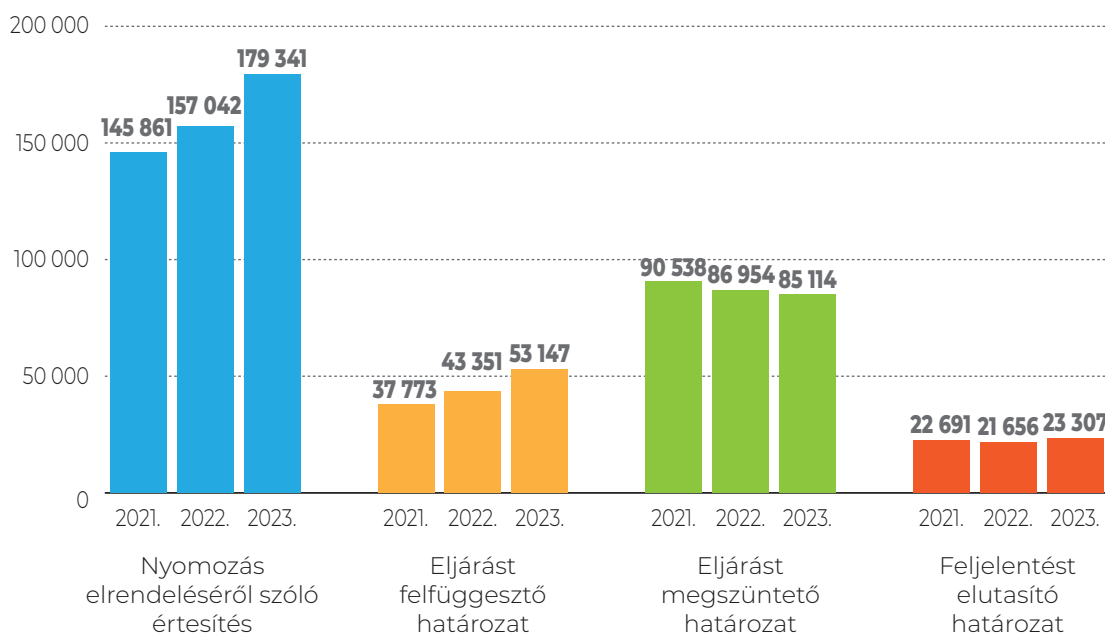
A nyomozó hatóság az általa elrendelt nyomozásról és a feljelentés elutasításáról – a határozat megküldésével – haladéktalanul tájékoztatja az ügyészséget.

Az eljárás megszüntetésére és felfüggesztésére a nyomozó hatóság is jogosult a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott esetekben.

A nyomozó hatóságoktól érkezett határozatok számát a következő ábra mutatja:

9. ábra

A nyomozó hatóságoktól érkezett határozatok száma a 2021–2023. években

Az ügyészséghez az elmúlt év folyamán 340.909 – az ábrán részletezett összesítélű – határozat érkezett (2022: 309.003). Ebből az ügyészség – a nyomozó hatósági gyanúsítás hivatalbóli felülvizsgálatával együtt – érdemben 161.640 határozatot vizsgált felül, ami a 2022. évi 152.024 felülvizsgált határozathoz képest 6,3%-os növekedést jelent.

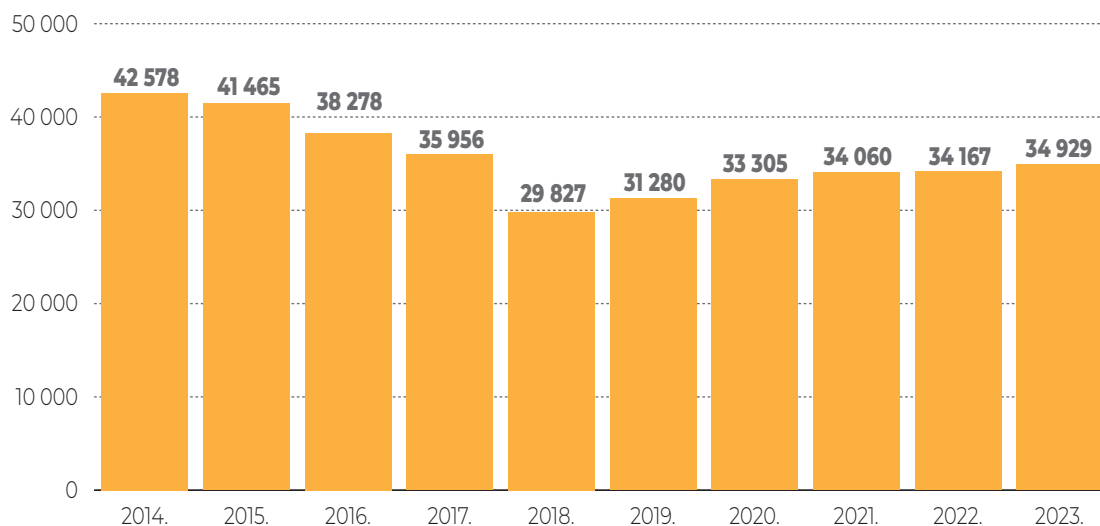
A panasz elintézésének szabályai szerint a panasz elbírálására, ha a határozatot a nyomozó hatóság hozta, az ügyészség, ha az ügyészség hozta, a felettes ügyészség jogosult. A panasz egyfokú jogorvoslat, további jogorvoslatra általában nincs lehetőség.

Az intézkedések elleni panaszt – a gyanúsítás elleni panasz kivételével – a Be. nem ismeri. Jogvédelmi eszközként került bevezetésre az eljárás elhúzódása miatt előterjeszthető kifogás a terhelt, a védő, a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt számára. Meghatározott körben (pl. kutatás, motozás, lefoglalás egyes esetei) a panaszt elutasító határozat felülbírálati indítvánnyal támadható, amelyről a nyomozási bíró dönt. Közvetlenül lehet felülbírálati indítvánnyal támadni a zár alá vétel és az elkobzás, illetve a vagyonelkobzás biztosítása érdekében alkalmazott lefoglalás elrendelését, a lefoglalt dolog értékesítésének elrendelését, továbbá a távoltartás és a bűnügyi felügyelet magatartási szabályainak részleges feloldására irányuló indítvány elutasítását.

A nyomozó hatóságok határozatai és gyanúsításai elleni panaszok számának alakulását a következő ábra mutatja:

10. ábra

A nyomozó hatóságok határozatai és gyanúsításai elleni panaszok száma a 2014–2023. években

A nyomozó hatóságok határozatai és gyanúsításai elleni panaszok száma az elmúlt évben is minimális mértékű emelkedést mutatott. A panaszok tárgy szerinti megoszlása a következőképpen alakult:

Legnagyobb számban a gyanúsítás ellen jelentettek be panaszt, 21.494 ilyen panaszt kellett elbírálnia az ügyészségnek, ami az előző évihez (20.767) képest további 3,5%-os növekedést jelent.

3219 panaszt a feljelentés elutasítása, 667 panaszt az eljárás felfüggesztése, 5611 panaszt az eljárás megszüntetése, 1108 panaszt a bűnügyi őrizet, 508 panaszt a kutatás, 1144 panaszt a lefoglalás és 1178 panaszt egyéb határozatok ellen jelentettek be. Az előző évi adatokhoz képest a feljelentés elutasítása

elleni panaszok számában csekély mértékű, 1,7%-os (2022: 3164), az eljárás felfüggesztése elleni panaszok számában 16,8%-os (2022: 571) növekedés következett be, ugyanakkor az eljárás megszüntetése elleni panaszok száma 1,4%-kal (2022: 5689), a bűnügyi őrizet elleni panaszok száma 5,6%-kal (2022: 1174) csökkent.

A panaszok elbírálása során 3128 panasznak az ügyészség helyt adott, 26.665 panaszt elutasított, a többi kapcsán egyéb intézkedést tett.

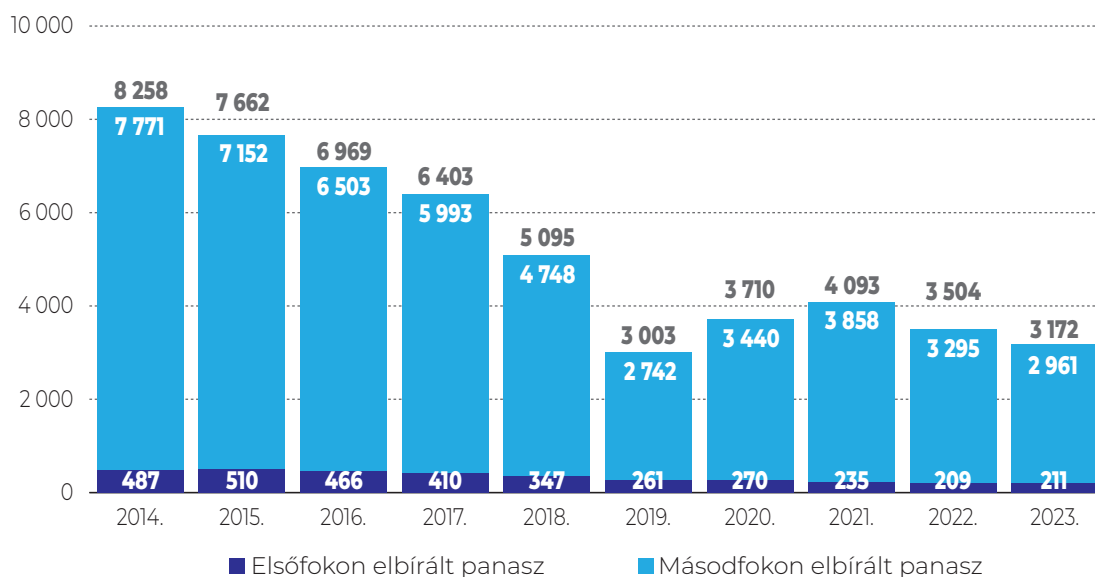
A gyanúsítás ellen bejelentett panaszoknak – számuk növekedése mellett is – csupán 2,2%-a bizonyult alaposnak, ami arra utal, hogy a nyomozó hatóságok helyesen ítélték meg a megalapozott gyanú meglétét. Az ügyészség határozatában hivatalból is megállapíthatja, hogy a gyanúsítás törvényi feltételei nem állnak fenn. A 2023. évben az ügyészség 72 esetben hozott ilyen döntést, ami az előző évi 63-hoz képest 14,3%-os növekedést jelent.

Legnagyobb (36,8%) arányban a tárgyévben is a zár alá vétellel kapcsolatos panaszok vezettek eredményre, ugyanakkor az ilyen panaszok csekély számából (19) messzemenő következtetés nem vonható le. Ezt követte az eljárás felfüggesztése (29,2%) és a feljelentés elutasítása (27,6%) ellen bejelentett panaszok eredményessége. Az őrizet elleni panaszok közül 70-nek kellett helyt adni, ami az előző évi 44-hez képest jelentős, 59,1%-os növekedést jelent.

Az ügyészségnek a vádemelés előtti eljárása során hozott határozatai ellen szintén panasznak van helye. A panaszok szám szerinti alakulása a következő ábrából látható:

11. ábra

Az ügyészségi határozatok és gyanúsítások elleni elbírált panaszok száma a 2014–2023. években

Az ábra az adott évben elbírált panaszokat tartalmazza. A számadatok magukban foglalják a saját ügyészi határozatok és gyanúsítások, valamint az alsóbb fokú ügyészség határozatait és gyanúsításai elleni panaszokat is.

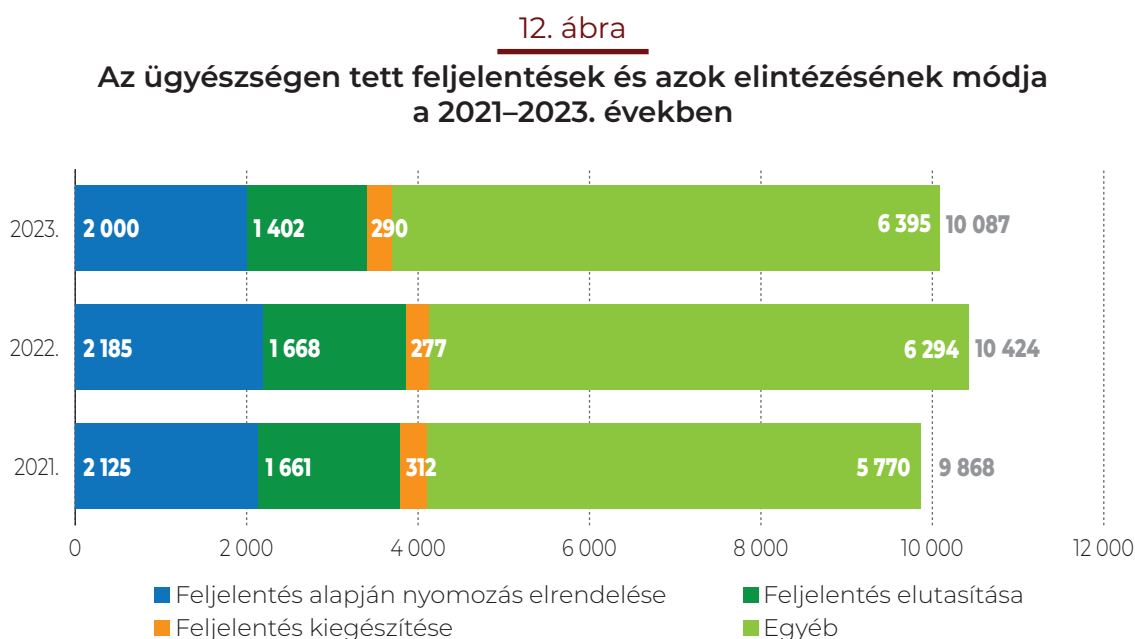
2023-ban a saját ügyészi határozat, illetve gyanúsítás ellen 2845 panaszt jelentettek be, ami az előző évihez képest további 10,6%-os csökkenést eredményezett (2022: 3183). Ezen belül a feljelentést elutasító határozatok elleni panaszok száma 32,7%-kal, az eljárást felfüggesztő határozatok elleni panaszok száma 17,1%-kal, az eljárást megszüntető határozatok elleni panaszok száma 12,5%-kal, a kutatást elrendelő határozatok elleni panaszok száma 41,7%-kal, a zár alá vétellel kapcsolatos panaszok száma 44,4%-kal, a motozást elrendelő határozatok elleni panaszok száma 22,2%-kal csökkent.

Ezzel szemben a gyanúsítás elleni panaszok számában 7,6%-os, a lefoglalással kapcsolatos panaszok számában 15,4%-os növekedés mutatkozott.

A 2023. évben a saját és az alsóbb fokú ügyészség határozatai ellen bejelentett panaszok közül 303 panasznak helyt adtak, 2494 panaszt elutasítottak, a fennmaradó részben egyéb intézkedést tettek.

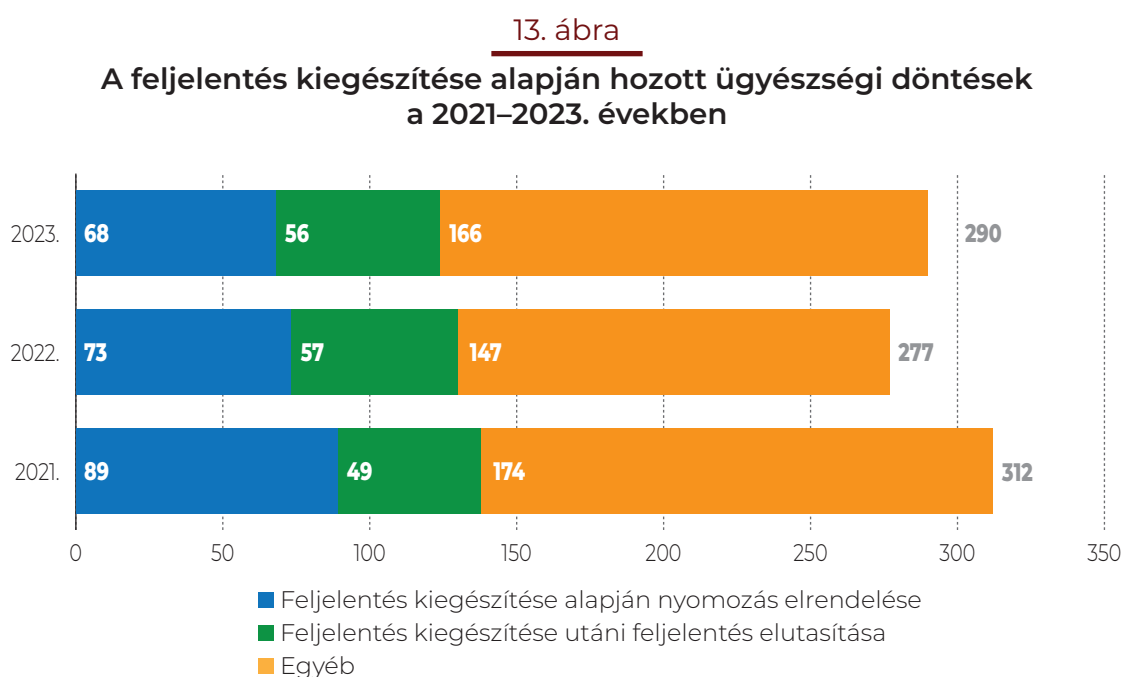
Az ügyészség a nála tett feljelentést a büntetőeljárás törvényben meghatározott esetekben maga köteles elbírálni (pl. ha a nyomozás az ügyészség kizárólagos hatáskörébe tartozik, az eljárás olyan személy ellen folyik, akivel az együttműködési érdek jelentősebb a bűnüldözési érdeknél, nem magyar állampolgár külföldön elkövetett bűncselekménye miatti eljárásban).

Az ügyészségen tett feljelentések elbírálását a következő ábra jeleníti meg:

2023-ban tovább nőtt azoknak a feljelentéseknek a száma és aránya (63,4%, 2022: 60,4%), amelyek alapján az ügyészség egyéb intézkedést tett. A Be. szerint ugyanis az ügyészség a nyomozás felderítési szakaszában nem rendelkezik irányítási jogkörrel, ebből következően az ügyészségen tett feljelentések kötelező elbírálásának követelménye a törvényből nem vezethető le. Ezért – a nyomozó hatóság önállóságára figyelemmel – az ügyészség a feljelentést akkor bírálja el érdemben, amikor erre a nyomozó hatóság nem jogosult (pl. a kizárólagos ügyészségi nyomozás eseteiben).

A feljelentés kiegészítése alapján hozott ügyészségi döntések számát a következő ábra mutatja:

A biztosíték letétbe helyezése arra szolgál, hogy lehetővé tegye az eljárást a külföldön élő terhelt távollétében, és emellett biztosítsa a pénzbüntetés, a vagyonelkobzás és a bűnügyi költség fedezetét. Ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmények elkövetése esetén erre – a terhelt, illetve a védő kezdeményezésére – akkor van lehetőség, ha a terhelt a várható vagyoni jellegű szankciót fedező biztosítékot letétbe helyezi. Nem engedélyezhető biztosíték letétbe helyezése, ha a bűncselekmény halált okozott. A biztosíték letétbe helyezéséről a vádemelés előtt az ügyészség, azt követően a bíróság dönt.

A Be. rendelkezései szerint a terheltnek – ha az eljárás érdekeit nem sérti – a nyomozási cselekményeken sem kell megjelennie.

A 2023. évben 19 biztosíték letétbe helyezése iránti kérelmet terjesztettek elő, és az ügyészség mindegyik esetben engedélyezte a biztosíték letétbe helyezését.

A Be. a fokozatosság elvét hangsúlyozza a személyi szabadság elvonásával, illetve korlátozásával járó kényszerintézkedések rendszere kapcsán. Törvényi rendelkezés, hogy a kényszerintézkedés alkalmazásának és a végrehajtásának is meg kell felelnie a szükségesség és arányosság követelményének. Jelentősen bővült az óvadék alkalmazásának lehetősége, ezzel is jelezve, hogy a törvény a letartóztatások számát a minimálisra kívánja csökkenteni, és a letartóztatást valóban csak a legszükségesebb esetekre kívánja korlátozni.

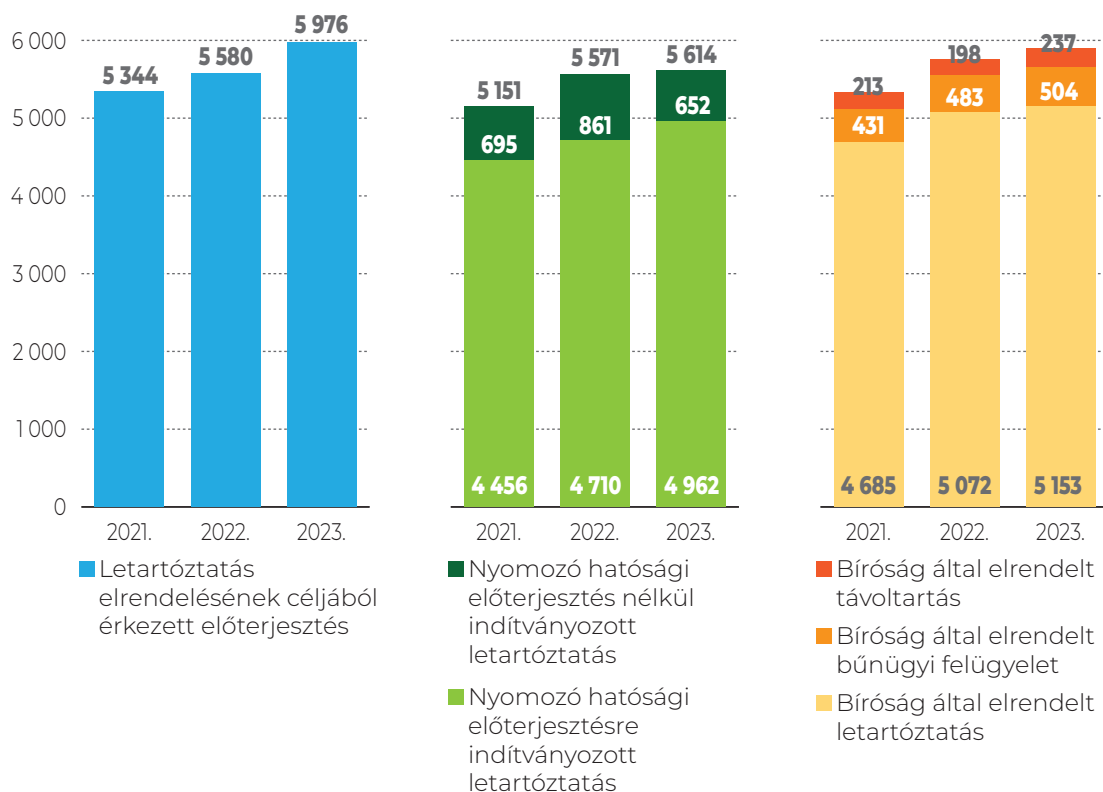
A letartóztatás a büntetőeljárás során elrendelhető legsúlyosabb kényszerintézkedés, amely a terhelt személyi szabadságának teljes elvonását jelenti a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt. A letartóztatás célja, hogy a terhelt jelenléte biztosított legyen, szabadlábbon hagyása a bizonyítást ne veszélyeztesse, újabb bűncselekmény elkövetésével az eljárást ne akadályozza. A letartóztatás elrendeléséről kizárólag a bíróság dönthet, a vádemelés előtt azonban a bíróság is csak az ügyészség indítványára rendelheti el a kényszerintézkedést. Meghosszabbítására – a vádemelésig az ügyészség indítványára – ugyancsak a bíróság jogosult. A törvényben meghatározott esetekben és feltételek mellett a letartóztatást a vádirat benyújtásáig az ügyészség is megszüntetheti.

Az ügyészség törvényi kötelezettsége annak biztosítása is, hogy a letartóztatás a lehető legrövidebb ideig tartson. A letartóztatás határidejének meghosszabbítása előtt az ügyészség megvizsgálja, hogy a kényszerintézkedés célja bűnügyi felügyelet elrendelésével elérhető-e.

A letartóztatás ügyészségi indítványozására rendszerint a nyomozó hatóság tesz előterjesztést. Az előterjesztést követő intézkedéseket a következő ábra szemlélteti:

14. ábra

A letartóztatásra vonatkozó adatok a 2021–2023. években

Amíg a letartóztatást célzó nyomozó hatósági előterjesztések száma 7,1%-kal, az ügyészségi indítványok száma csak 0,8%-kal növekedett a 2023. évben. Szembetűnő az is, hogy a nyomozó hatósági előterjesztés nélkül indítványozott letartóztatások száma 24,3%-kal csökkent. A bíróság által ügyészi indítványra elrendelt letartóztatások száma csekély mértékben (1,6%-kal) növekedett.

A 2023. évben 818 terhelt letartóztatása legfeljebb egy hónapig, 4154 terhelt letartóztatása 1 hónap és 1 év közötti ideig tartott, míg 469 terhelt letartóztatásának az időtartama több mint egy év volt. Az egy éven túli letartóztatások száma az előző évi adatokhoz képest (2022: 492) 4,7%-kal csökkent.

3165 terhelttel szemben került sor letartóztatás melletti vádemelésre, ami az előző évi 3433-hoz képest 7,8%-os csökkenést jelent. 709 letartóztatottal szemben az ügyészség, 238 letartóztatottal szemben a bíróság szüntette meg a kényszerintézkedést.

A nyomozó hatóság a gyanúsított kihallgatásától számított nyolc napon belül megküldi az ügyészségnek a nyomozás ügyiratait, egyidejűleg beszámol a nyomozás állásáról, javaslatot tesz a vizsgálat során szükségesnek tartott eljárási cselekményekre vagy a nyomozás befejezésére.

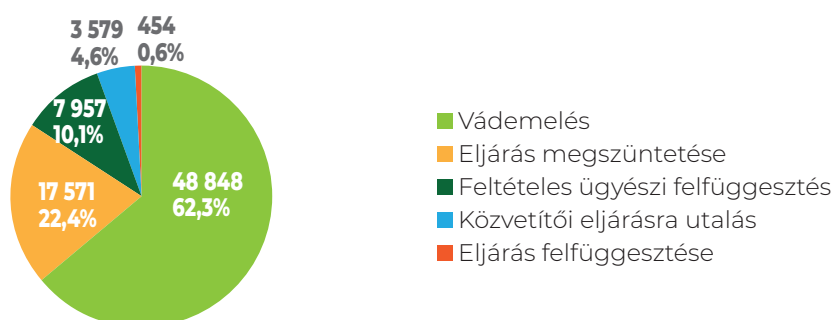
Az ügyészség a gyanúsított kihallgatása után a nyomozás ügyiratai alapján a következőkről dönthet: eljárási cselekmény elvégzése, egyesítés, elkülönítés vagy áttétel elrendelése, ügyészségi intézkedés vagy határozat kilátásba helyezése, egyezség kezdeményezése, közvetítői eljárás lefolytatása céljából az eljárás felfüggesztése, feltételes ügyészi felfüggesztés, az eljárás egyéb okból történő megszüntetése, vádemelés.

A nyomozást követő legjelentősebb intézkedés a vádemelés, amelyről közvádlóként az ügyészség dönt. A váddal szemben támasztott általános követelmény, hogy az törvényes és megalapozott legyen.

A 2023. évben a vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgált ügyekkel kapcsolatos ügyészségi döntések száma 78.409 volt (2022: 79.400, 2021: 76.911). Ezek eredményét a következő ábra mutatja:

15. ábra

A vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgált ügyekkel kapcsolatos ügyészségi döntések a 2023. évben

A vádemelés típusai a következők szerint alakultak: az ügyészség 3204 ügyben, a vádak 6,6%-ában nyújtott be vádiratot az általános szabályok szerint, 1924 ügyben a terheltet bíróság elé állította, míg 33.216 ügyben büntetővégzés meghozatalára tett indítványt. Egyezség alapján 83 ügyben került sor vádirat benyújtására, ami nagyjából megfelel az előző évi adatnak (2022: 85).

Az ügyészségnek arra is lehetősége van, hogy a vádiratban indítványt tegyen a büntetés vagy intézkedés mértékére vagy tartamára arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri. A tavalyi évben 10.162 ügyben került sor ilyen vádirat benyújtására, ami az előző évihez képest (2022: 8901) 14,2%-os emelkedést eredményezett. Ha pedig azt is figyelembe vesszük, hogy ezeknek az indítványoknak a száma 2021-ben csak 6253 volt, akkor egyértelműen emelkedő tendenciát tapasztalhatunk.

Az arra alkalmas ügyek gyors lezárását szolgálja a bíróság elé állítás intézménye, amely egyszerű megítélésű, bizonyítási nehézségektől mentes ügyekben alkalmazható a terhelt beismerése vagy tettenérés esetén.

Az eljárás egyszerűsítését, jelentős gyorsítását és a munkateher csökkenését szolgálja, amikor a bíróság – az ügyészség indítványára vagy hivatalból – tárgyalás, illetve a vádlott meghallgatása és bizonyítás lefolytatása nélkül állapít meg büntetést, illetve alkalmaz intézkedést. A büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás alkalmazására akkor is lehetőség van, ha a terhelt a nyomozás során nem ismerte be a terhére rótt bűncselekmény elkövetését.

Bíróság elé állításra a 2023. évben – a tárgyévet megelőző évekhez képest valamivel magasabb arányban – az összes vádemelés 3,9%-ában került sor (2022: 2,5%, 2021: 2,5%).

Ezzel szemben a büntetővégzés meghozatalára irányuló indítványok aránya 2023-ban az összes vádemelés 68%-ára csökkent (2022: 70,3%, 2021: 74,5%).

A közvetítői eljárás kisebb súlyú ügyekben a bűncselekmény következményeinek kiváltására alkalmas konfliktuskezelő eljárás. Célja, hogy a terhelt és a sértett között a konfliktus rendezésének megoldását jelentő, jóvátételt tartalmazó megállapodás jöjjön létre, amelynek megkötése a terhelt jövőbeni jogkövető magatartását is elősegíti. Közvetítői eljárásra utalásra a nyomozás befejezését követően – az ügyészség mérlegelése alapján – kerülhet sor.

Az ügyet a bűncselekmények törvényben meghatározott eseteiben az ügyészség akkor utalhatja közvetítői eljárásra, ha a büntetőeljárás tartama alatt ahhoz a gyanúsított és a sértett előzetesen önként hozzájárul.

A Be. a közvetítői eljárás alkalmazását mindazon esetekben lehetővé teszi, amikor ezzel a jóvátétel és a gyanúsított magatartásának kedvező változása elérhető, azaz nem csak a tevékeny megbánás anyagi jogi feltételei megléte esetén.

A 2023. évben az ügyészség 5048 indítvány alapján függesztette fel az eljárást közvetítői eljárás lefolytatása céljából (2022: 5067, 2021: 4790), míg 4518 indítvány esetében tagadta meg az eljárás felfüggesztését (2022: 4588, 2021: 4506). Az eljárás eredményességére tekintettel 2834 terhelttel szemben az ügyészség az eljárást megszüntette.

A bírósági út elkerülésének további lehetőségei: az eljárás megrovás alkalmazásával történő megszüntetése, a feltételes ügyészi felfüggesztés.

Az ügyészség a vádemelés helyett a háromévi szabadságvesztésnél, különös méltánylást érdemlő esetben ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt – a bűncselekmény súlyára és a rendkívüli enyhítő körülményekre tekintettel – az eljárást feltételesen felfüggesztheti, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető.

Ha a feltételes ügyészi felfüggesztésnek a tartama eredményesen telt el, az ügyészség az eljárást megszünteti, ellenkező esetben vádat emel.

A felfüggesztés tartamát a Btk. által meghatározott büntetési tétel keretei között kell megállapítani, de legalább egy évben kell meghatározni. Ha a törvényben meghatározott feltétel teljesítése érdekében függesztik fel az eljárást, annak tartama – mérlegelés nélkül – egy év.

A 2023. évben az ügyészség 9102 személlyel szemben (2022: 9749, 2021: 9892) alkalmazott feltételes ügyészi felfüggesztést. A jogintézmény alkalmazását követően 7048 személlyel szemben szüntették meg az eljárást.

A 2022. évi adatokhoz képest a feltételes ügyészi felfüggesztések számában 6,6%-os, az indítványok alapján elrendelt közvetítői eljárások számában 0,4%-os csökkenés tapasztalható.

2.2. A büntetőbíróság előtti ügyészségi tevékenység

Az ügyészi szervezet – az alkotmányos feladatát teljesítve – a vádképviselői tevékenysége során az állam büntetőigényét érvényesíti a bíróság előtt. Az ügyészség a vádemelést követően képviseli a vádat, illetve rendelkezik azazal. Észrevételeivel, indítványjaival és jogorvoslati jogának gyakorlásával közreműködik abban, hogy a bíróság határozatai a jogszabályoknak és a társadalmi elvárásoknak megfeleljenek.

A 2018. július 1. napján hatályba lépett Be.-nek az eljárás bírósági szakaszával összefüggő rendelkezéseinek alkalmazásával kapcsolatban a korábbi években felhalmozott tapasztalatokra és a felmerülő jogkérdéseket rendező jogszabály-módosításokra figyelemmel a tárgyévből számottevő nehézség nem merült fel. A 2023. évet a koronavírus-járvány miatti veszélyhelyzet már egyáltalán nem érintette, így a büntetőeljárásra vonatkozó azon speciális rendelkezések sem voltak alkalmazhatóak, amelyek a pandémia idején a bírósági eljárási cselekménynek a büntetőeljárási szereplők személyes részvétele nélküli megtartását jelentősen kiszélesítették.

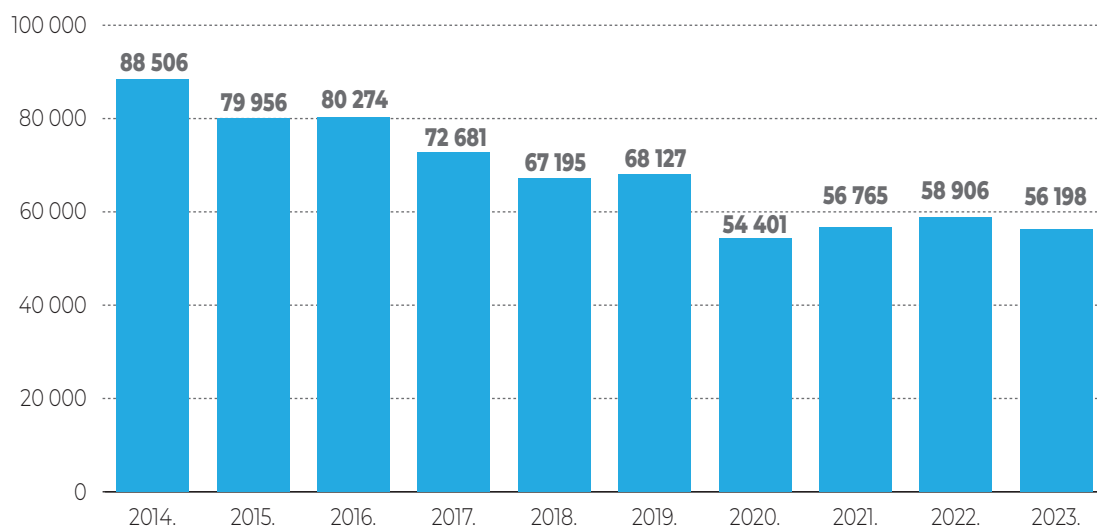
A statisztikai mutatók alapján összességében megállapítható, hogy az ügyészség 2023-ban is hatékonyan eleget tett alkotmányos kötelezettségé-

nek, és közvádlóként az állam büntetőigényét eredményesen érvényesítette a bíróságok előtt.

2022-höz képest 2,7%-kal csökkent a bíróság által jogerősen elbírált ügyek és 4,6%-kal mérséklődött a jogerős ügydöntő határozattal érintett vádlottak száma. A korábbi, két éven keresztül tapasztalható enyhe növekedést követően e számadatok nem közelítik tovább a pandémia előtti 2019. és az azt megelőző évek adatait. 2014-hez viszonyítva 36,5%-kal csökkent a jogerős ügydöntő határozattal érintett terheltek száma. Ez összefügg azzal, hogy a regisztrált bűncselekmények száma a két éve tapasztalható folyamatos emelkedés ellenére még mindig elmarad a 2014. és 2018. közötti évek adataitól, így kevesebb ügyben és kevesebb terhelttel szemben folytattak le bírósági eljárást.

16. ábra

A jogerős bírósági határozattal elbírált vádlottak száma a 2014–2023. években

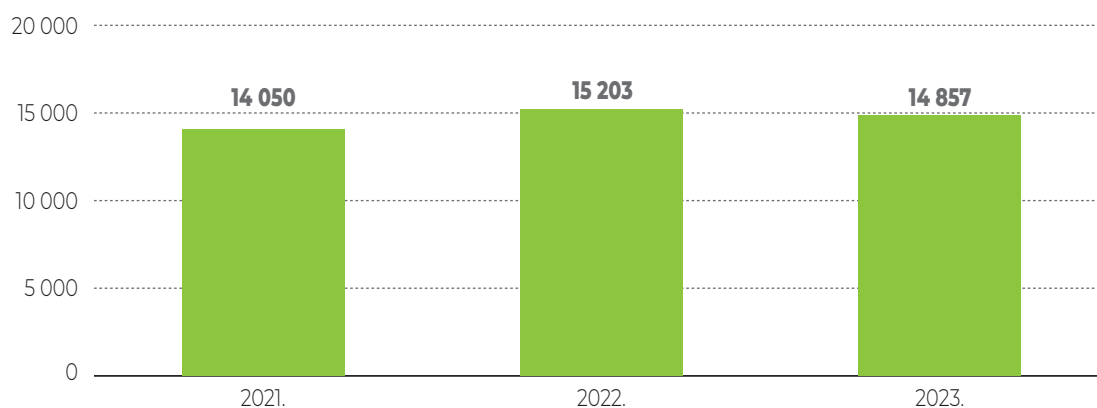
A büntetőbíróság előtti ügyészégi tevékenység szempontjából 2023-ban is kiemelkedő jelentősége volt a bírósági tárgyaláson elbírálandó ügyekben kötelezően tartandó előkészítő ülésnek. Az ügyészség továbbra is széles körben élt azzal a lehetőséggel, hogy indítványt tegyen a joghátrány konkrét nemére és mértékére arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen bűnösséget beismerő nyilatkozatot tesz. 2022-höz képest 9%-kal nőtt azon vádlottak száma, akikkel szemben a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatukat elfogadva előkészítő ülésen hozott ítéletet. Ez a jogintézmény 2018. július 1. napján törént bevezetése óta a legmagasabb adat. Ebből következően 2022-höz képest emelkedett azon vádlottak száma is, akikkel szemben az előkészítő ülésen hozott ügydöntő határozat jogerőre emelkedett. Az ilyen típusú befejezés-

sel érintett terheltek aránya eléri az elsőfokon jogerős ügydöntő határozattal érintett vádlottak számának 19,5%-át, amely szintén az eddigi legmagasabb érték. Megállapítható tehát, hogy tovább nőtt azon vádlottak száma, akikkel szemben a bírósági eljárásban bizonyítást lefolytatni a bűnösséget beismertő nyilatkozatuk elfogadására figyelemmel már nem kellett, jelentősen csökkentve ezzel a büntetőeljárás időtartamát.

Az elsőfokú tárgyalással érintett ügyek száma 2023-ban 2,3%-kal csökkent a rendes eljárás keretében vádemeléssel érintett vádlottak számának mérséklődésével párhuzamosan.

17. ábra

Az elsőfokú tárgyalással érintett ügyek száma a 2021–2023. években

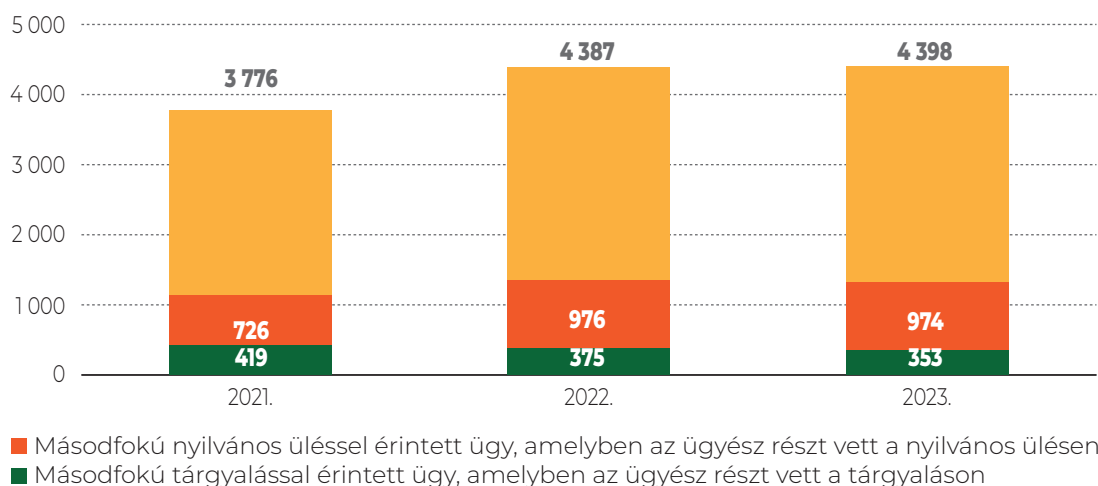

A másodfokú eljárásban befejezett ügyek száma az előző évhez képest 3,2%-kal csökkent, 2022-ben 8100, míg 2023-ban 7842 volt. Enyhe mértékben, 1,8%-kal csökkent a másodfokú bíróság által ügyészi részvétellel tartott nyilvános ülések, tárgyalások száma is. A másodfokú bíróság a pandémiát megelőző években a másik két eljárási formához, a tárgyaláshoz és a tanácsüléshez képest a legtöbb ügyben nyilvános ülésen járt el. A pandémia miatt bevezetett ideiglenes eljárási szabályokra visszavezethetően azonban megváltoztak az arányok, amelyek jelentősen még 2023-ban sem módosultak. Így a másodfokú ügyek 43,9%-át tanácsülésen bírálták el, amely alig 5%-os csökkenés a pandémia éveihez képest.

Bár a nyilvános ülésen az ügyész részvétele nem kötelező, azonban az ügyészség változatlanul jelen volt a másodfokú nyilvános ülésen minden olyan esetben, amikor az állam büntetőigényének hatékony érvényesítése ezt indokolta. 2023-ban a nyilvános ülések 24,1%-ában vett részt az ügyész.

18. ábra

A másodfokon tárgyaláson vagy nyilvános ülésen elbírált ügyek száma a 2021–2023. években

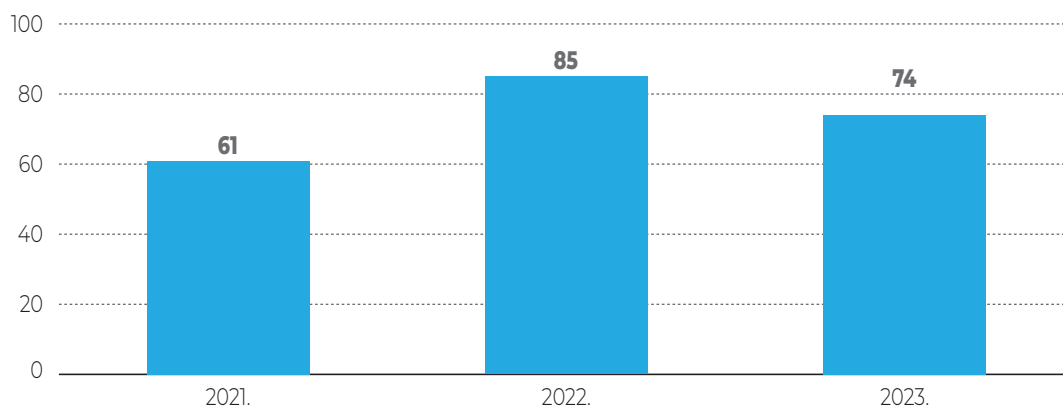
A Be. rendelkezései alapján az ügyészség által bejelentett fellebbezés iránya és tartalma sok esetben alapjaiban határozza meg a felülbírálat terjedelmét és ezáltal a másodfokú bíróság mozgásterét, így ez a vádképviselőt ellátó ügyésztől különös figyelmet igényel. Kiemelt jelentősége van ebből a szempontból annak a rendelkezésnek, amely alapján a korlátozott felülbírálatot eredményező fellebbezések kiterjesztésére később már nincs lehetőség. Az elsőfokon vádképviselőt ellátó ügyészek – a korábbi évekhez hasonlóan – magas színvonalú munkát végeztek 2023-ban is, és fokozott figyelemmel jártak el a fellebbezések bejelentése során.

A Be. lehetőséget biztosít arra, hogy a másodfokú bíróság eltérő tényállás alapján megállapítsa az elsőfokon felmentett terhelt büntetőjogi felelősségét. A másodfokú bíróság mellett működő ügyészség képviselőjében eljáró ügyészek minden olyan esetben, amikor lehetőséget láttak e szabály alkalmazására, törekedtek az indítványukat ennek megfelelően megtenni, csökkentve ezáltal is azon ügyek mennyiségét, amelyekkel összefüggésben az elsőfokú ügydöntő határozat hatályon kívül helyezése vált szükségessé.

A harmadfokú eljárások száma 2023-ban is csekély volt, ráadásul a megelőző évhez viszonyítva 27,2%-os csökkenést mutatott. Ezen belül a tanácsülésen elbírálásra került ügyek aránya jelentős mértékben csökkent, így az előző évhez képest ha számában nem is, de arányaiban többször döntött nyilvános ülésen a harmadfokú bíróság.

19. ábra

A harmadfokú nyilvános üléssel érintett ügyek száma a 2021–2023. években

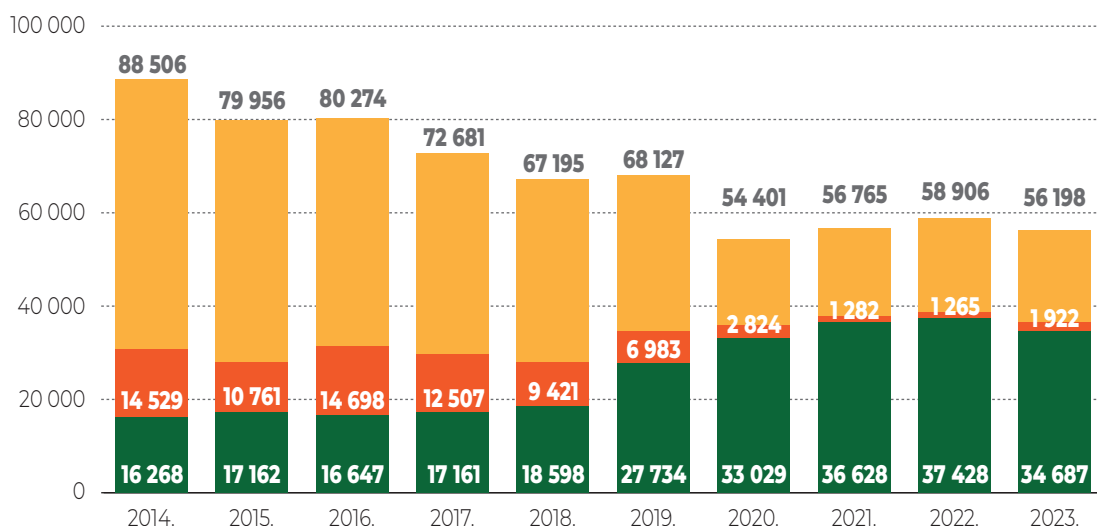

Összességében az a következtetés vonható le, hogy az ügyészség tárgyalási terhe 2023-ban az előző évhez képest számottevő változást nem mutatott, de csökkenés volt tapasztalható az első-, másod- és harmadfokú eljárásban egyaránt.

A bírósági eljárások gyorsítását szolgáló egyes jogintézményekkel érintett terheltek számát a következő ábra szemlélteti:

20. ábra

A jogerős bírósági határozattal elbírált, valamint az eljárást gyorsító formákkal elbírált vádlottak száma a 2014–2023. években

- Az elsőfokú eljárás bíróság elé állítással zajlott (függetlenül attól, hogy a jogerőre emelkedés az eljárás mely szakaszában történt)
- Büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárással (tárgyalás mellőzésével) hozott bírósági határozattal érintett vádlott (függetlenül attól, hogy a jogerőre emelkedés az eljárás mely szakaszában történt)

A bírósági eljárás gyorsítását célzó két, számát tekintve legfontosabb jogintézmény az elmúlt tíz év mutatói alapján továbbra is a bíróság elé állítás és a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás. Az eljárások időszerű befejezését, egyúttal az állami büntetőigény hatékony érvényre juttatását célzó eljárási forma megválasztásakor az ügyészségnek 2023-ban már nem kellett figyelembe vennie a pandémia okozta sajátos körülményeket. Ahhoz képest, hogy már nem voltak hatályban azok az ideiglenes eljárási szabályok, amelyek kiszélesítették azon esetek körét, amikor a bíróság e két külön eljárásban hozhatott ügydöntő határozatot, azok együttes számában és arányaiban jelentős változás nem történt.

Változatlanul megállapítható, hogy a bíróság elé állítások és a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárások az elmúlt évekhez hasonló, jelentős arányt tesznek ki a jogerősen befejezett ügyekkel érintett terheltek számán belül. 2023-ban a jogerős ítélettel érintett vádlottak 65,1%-a tekintetében az említett két külön eljárásban hoztak ügydöntő határozatot. Ez az arány 2022-höz képest 0,6%-os csökkenést jelentett. Az ügyészség az elmúlt évben is eredményesen hozzájárult a büntetőeljárások időszerűségének javításához. Megállapítható az is, hogy a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás széles körű kezdeményezésével továbbra is meghatározó maradt a személyes jelenlétet nem igénylő formák megtartása.

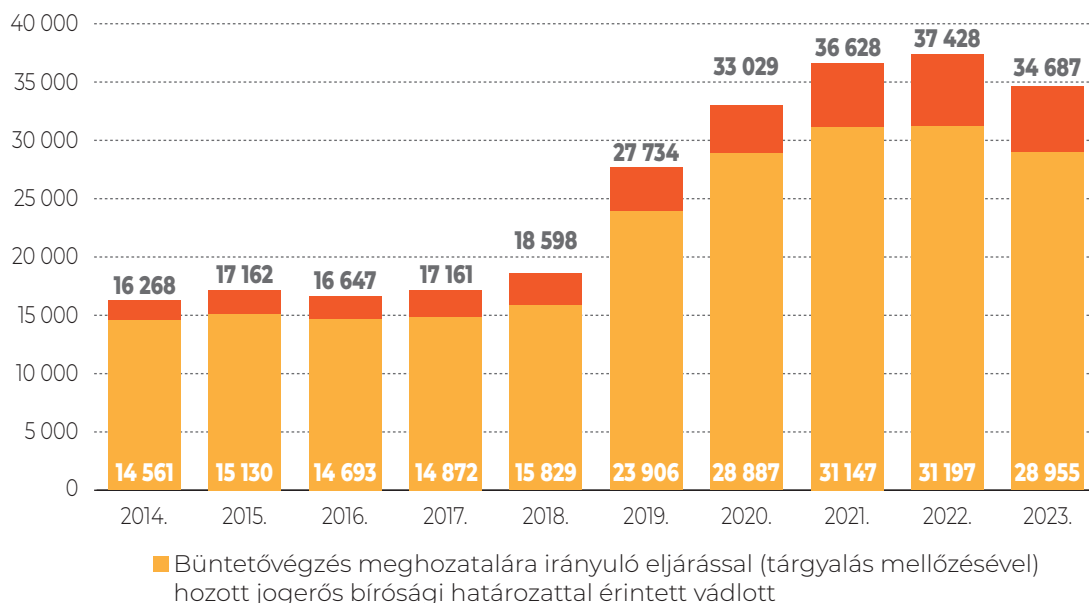
A bíróság elé állítások mennyisége 2023-ban a vádlottak számát tekintve jelentősen, 51,9%-kal emelkedett 2022-höz képest, amely évben ez a megelőző 10 év legalacsonyabb száma volt. Ennek oka egyrészt, hogy a pandémiás időszak lezárultával a személyes megjelenést nem igénylő, büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás előnyben részesítésének indoka megszűnt, másrészt a bíróság elé állítás bizonyos bűncselekmények, így különösen az embercsempészás büntette miatt folytatott büntetőeljárások hatékony lefolytatásának eszközéül szolgált. 2023-ban a bíróság az ügyészség által bíróság elé állított vádlottak 92,8%-a esetében folytatta le érdemben e külön eljárást, így az ilyen jellegű ügyészségi indítványok eredményessége három éve folyamatos növekedést mutat. Megállapítható az is, hogy a bíróság elé állítással érintett vádlottak 75,1%-a tekintetében az elsőfokú ítélet jogerőre is emelkedett.

2023-ban tovább erősödött az a tendencia, amely szerint a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás egyre inkább meghatározóvá vált mind az elbírált ügyek mennyiségét, mind a jogerős bírósági határozattal elbírált vádlottak számához viszonyított arányát tekintve. A bíróság elé állítással érintett vádlottak számát figyelmen kívül hagyva a vádirattal megvádolt személyek

63,9%-a esetében hozott a bíróság büntetővégzést, e terheltek 83,5%-a tekintetében pedig a büntetővégzés jogerőre is emelkedett.

21. ábra

A büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárással (tárgyalás mellőzésével) hozott bírósági határozattal érintett vádlottak száma a 2014–2023. években

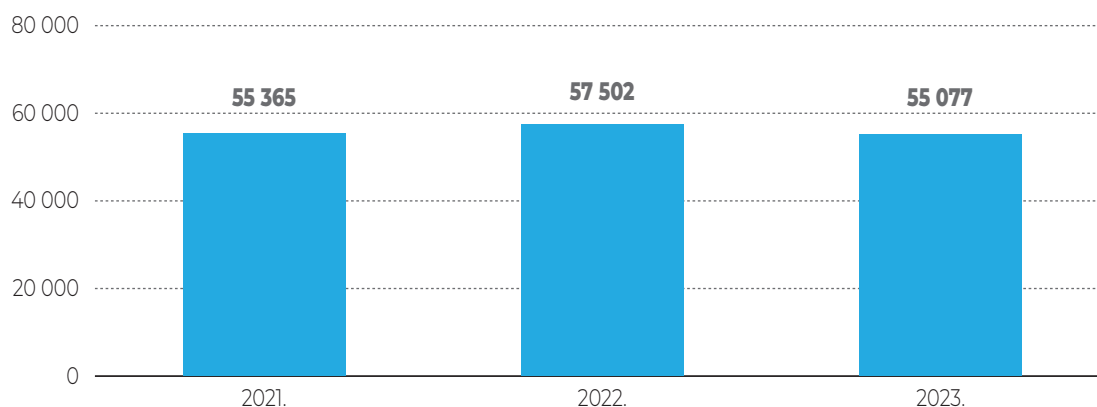
2023-ban 11.394 terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozatát elfogadva hozott a bíróság előkészítő ülésen ítéletet. Ez – leszámítva a bíróság elé állítással, valamint a büntetővégzéssel érintett terheltek számát – a megvádolt személyek 45%-át jelenti. Ha ezt összevetjük a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárásokkal érintett vádlottak számával, megállapítható, hogy az ügyészség a tárgyévből is helytállóan választotta meg az eljárási formákat.

A bírósági eljárás gyorsítását szolgáló egyéb eljárási formák gyakorlati jelentősége továbbra sem nőtt az előző évhez viszonyítva, az ezekkel érintett vádlottak száma csökkent az előző évhez képest. 2023-ban 225 ismeretlen helyen távollévő vádlottal szemben, valamint 88 külföldön tartózkodó terhelttel szemben emelt vádat az ügyészség. Nagyobb mértékben – 155 főről 107-re – mérséklődött az egyezségkötéssel érintett vádlottak száma.

A büntetéssel sújtott, illetve intézkedéssel érintett vádlottak számát a következő ábra mutatja:

22. ábra

**A büntetéssel sújtott, illetve intézkedéssel érintett vádlottak száma
a 2021–2023. években**

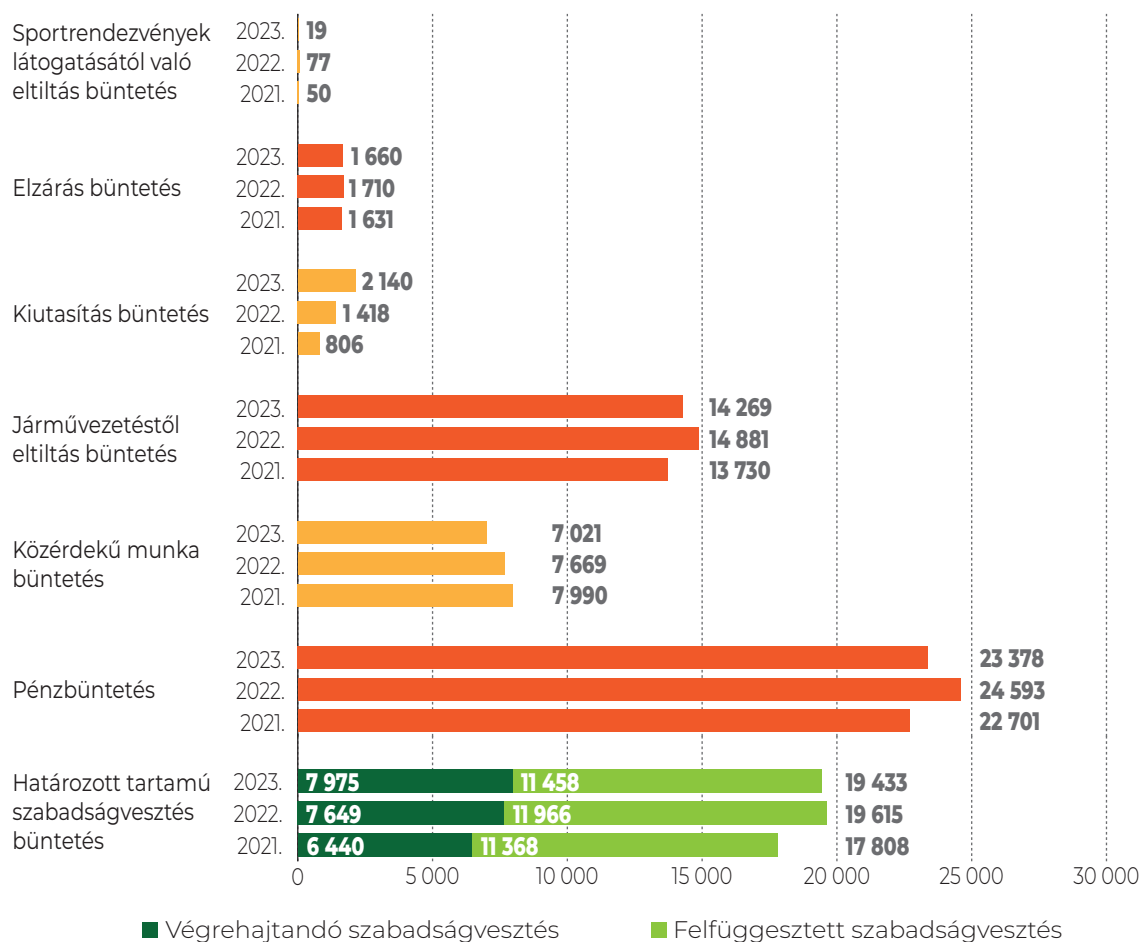
A 2023. évben a büntetéssel sújtott, illetve intézkedéssel érintett vádlottak számának csökkenése lényegében megfelel annak, hogy ezzel azonos arányban csökkent a jogerős ügydöntő határozattal érintett vádlottak száma. A büntetőjogi szankciók körében a büntetések arányának emelkedő tendenciája azonban folytatódott, a 2022-ben elért 89,2%-ról 89,3%-ra nőtt.

A Btk. – meghatározott feltételek mellett – az erőszakos többszörös visszaesőkre kötelező jelleggel rendeli el a legsúlyosabb büntetés, az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását. A tárgyévben az előző évi 19-ről 13-ra csökkent az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt terheltek száma, közülük 3 elítélt feltételes szabadságra nem bocsátható.

Az egyes büntetésekkel sújtott vádlottak számának alakulását a következő ábra mutatja, amely nem tartalmazza az életfogytig tartó szabadságvesztéssel érintett vádlottak számát:

23. ábra

Az egyes büntetésekkel sújtott vádlottak száma a 2021–2023. években

A jogerős ügydöntő határozattal érintett vádlottak számának 4,6%-kal történt csökkenése mellett 2023-ban a korábbi időszakhoz viszonyítottn 0,9%-kal csökkent azon terheltek száma, akiket a bíróság határozott tartamú szabadságvesztésre ítélt. A határozott tartamú szabadságvesztés büntetésen belül az előző évhez képest ismét kisebb mértékben, 2%-kal nőtt a végrehajtandó szabadságvesztések aránya (41%) a felfüggesztett szabadságvesztésekhez (59%) képest.

A leggyakrabban alkalmazott büntetés 2023-ban a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan továbbra is a pénzbüntetés volt. E büntetés a jogerősen büntetésre ítélt terheltek 47,5%-át érintette, ami 0,5%-os csökkenést jelent 2022-höz viszonyítva. A jogerősen elmarasztalt terheltek számához viszonyítva a szabadságvesztés aránya 1,2%-kal nőtt 39,5%-ra, az elzárás aránya lényegében változatlan maradt, az elítéltek 3,4%-át érintette. Ez arra utal, hogy a

joghátránykiszabási gyakorlatnak a korábbi évben tapasztalható szigorodása összességében változatlan maradt.

A tárgyévből kiszabott közérdekű munka büntetések aránya tovább csökkent 0,7%-kal, az elítéltek 14,3%-ával szemben szabták ki e büntetést.

A jogerősen kiszabott járművezetéstől eltiltás aránya (29%) lényegében változatlan maradt.

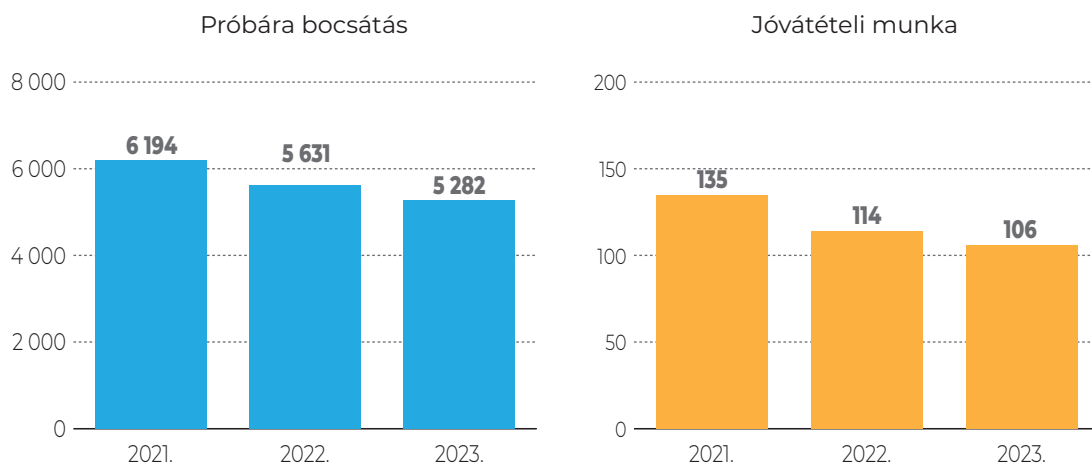
A foglalkozástól eltiltásra, valamint a kiutasításra ítétek számában a korábbi években megfigyelhető jelentős emelkedés 2023-ban tovább erősödött. A foglalkozástól eltiltásra ítélt vádlottak száma az előző évhez képest is 2,4%-kal nőtt. Ez továbbra is azzal indokolható elsősorban, hogy a bíróságok büntetésekkiszabási gyakorlatában következetesen alkalmazásra kerül a nemi erkölcs és a nemi élet szabadsága elleni bűncselekmények elkövetőivel szemben kötelező jelleggel előírt foglalkozástól eltiltás. A kiutasításra ítétek száma 2022-höz viszonyítva ugyancsak jelentősen, 50,9%-kal emelkedett, amely adat 2021-hez viszonyítva, tehát két éves időszakban vizsgálva 165,5%-os emelkedést mutat. Ez azzal magyarázható, hogy a tárgyévből még tovább emelkedett az embercsempészség miatt elítéltek száma, amely bűncselekmény nem magyar állampolgár elkövetőivel szemben a Btk. 2021. január 1. napja óta kötelező jelleggel írja elő a kiutasítás kiszabását.

A sportrendezvények látogatásától való eltiltás büntetés alkalmazása változatlanul elenyésző volt, ez a jogerősen büntetéssel sújtott terhelteknek csupán a 0,04%-át érintette.

A próbára bocsátások és a jóvátételi munkát elrendelő bírósági döntések száma a következők szerint alakult:

24. ábra

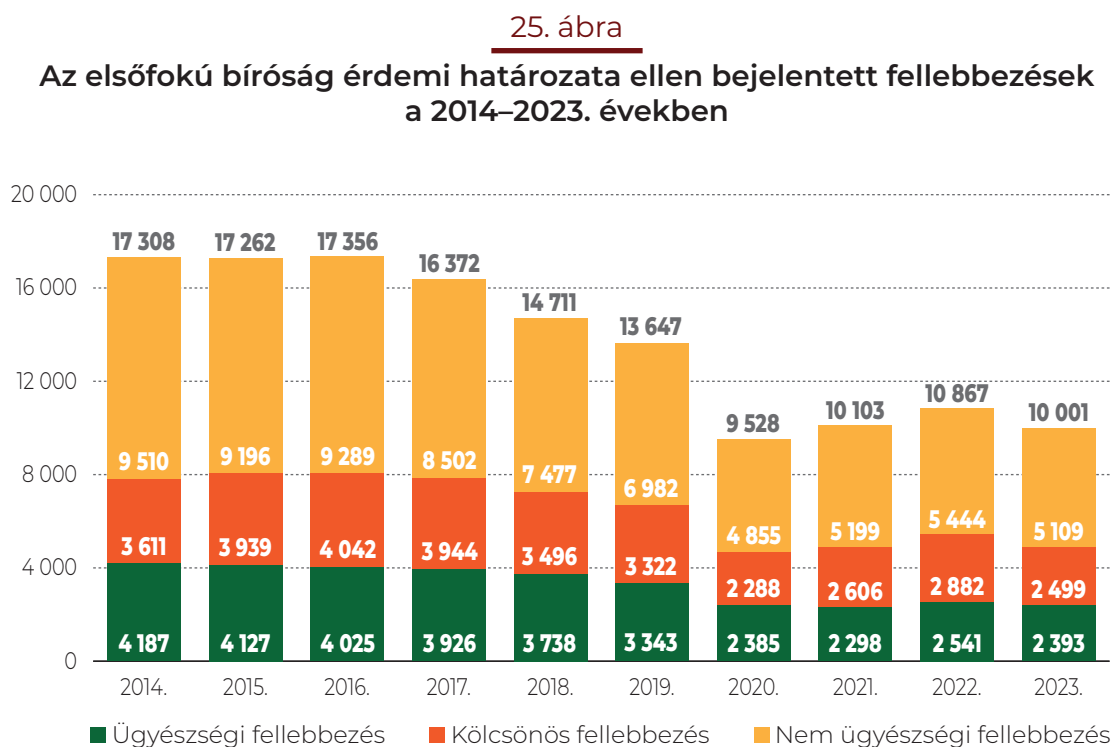
A próbára bocsátások száma, valamint a jóvátételi munkát alkalmazó bírósági döntések száma a 2021–2023. években

Tovább csökkent 2023-ban azon vádlottak száma, akikkel szemben a bíróság próbára bocsátást alkalmazott. A próbára bocsátás aránya az összes joghátrányhoz képest is 9,6%-ra csökkent. Változatlanul kijelenthető azonban, hogy a büntetés helyett alkalmazott intézkedéseken belül a próbára bocsátás a leggyakoribb. Mindez összefügg azzal, hogy a bíróságok büntetéskiszabási gyakorlata szigorúbbá válásának folyamata 2023-ban sem fordult meg.

Az előző évhez képest a jóvátételi munkát alkalmazó bírósági döntések aránya az intézkedéseken belül stagnált, az az elítéltek 0,2%-át érintette. Az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételének elrendelésére 2 esetben került sor.

Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen benyújtott fellebbezések számát a következő ábra mutatja:

A tárgyévben 2022-höz képest 8%-kal csökkent az elsőfokú ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezések száma. A büntetővégzést leszámítva 2023-ban az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatával érintett vádlottak 53,9%-a esetében került sor fellebbezésre, amely 0,9%-kal alacsonyabb az előző év adatánál.

A jogerős érdemi határozatok számának csökkenésével együtt hasonló mértékben változik az ügydöntő határozatok elleni jogorvoslatok száma is. Az ügyészségi fellebbezések aránya nagyságrendileg megfelelt az előző évek

adatának. A tárgyévből az elsőfokú ügydöntő határozattal érintett vádlottakra vonatkozó fellebbezések 48,9%-át tette ki az ügyészség által vagy általa is bejelentett jogorvoslati kérelmek aránya (2022: 49,9%, 2021: 48,5%, 2020: 49%).

2023-ban a másodfokú ügyész által fenntartott ügyészségi fellebbezések eredményessége a korábbi év 51%-os értékéhez képest enyhén, 54,1%-ra javult. Változatlanul érzékelhető volt azonban, hogy az ítélezési gyakorlat helyenként enyhe, esetenként nem érvényesült megfelelően a szabadságvesztés büntetéseknek a középérték figyelembevételével történő kiszabására vonatkozó törvényi rendelkezés sem.

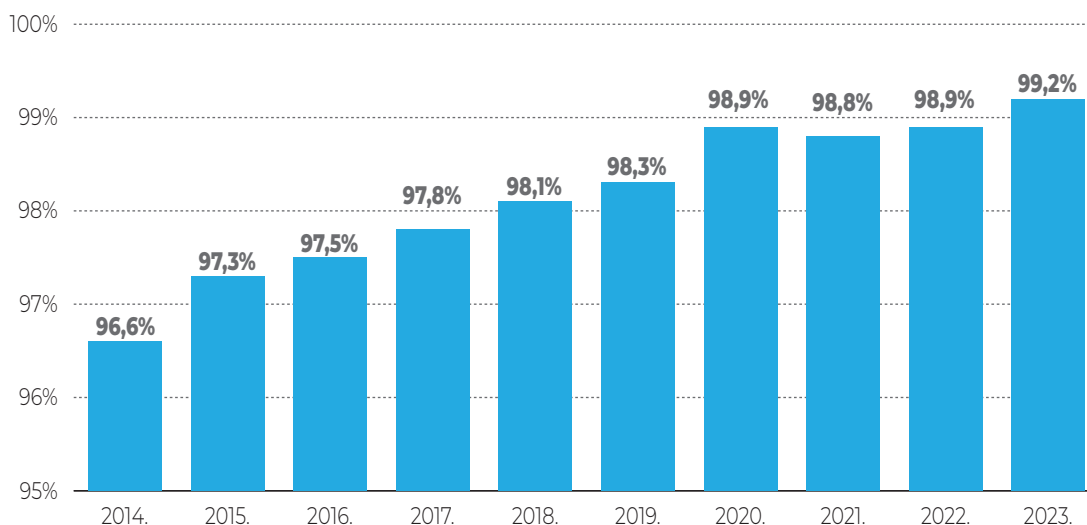
Az ügyészség az enyhe ítélezési gyakorlat megváltoztatása és a törvény szigorának érvényre juttatása végett a kiszabott büntetés súlyosítására irányuló fellebbezéssel élt. Ez volt a leggyakoribb oka az ügyészi fellebbezéseknek, amely a vádhatósági jogorvoslattal érintett vádlottak 89,3%-ára vonatkozott. A súlyosításra irányuló, és a másodfokú ügyészség által fenntartott ügyészi fellebbezések eredményessége a korábbi évhez képest enyhén javult, 27,3%-ról 28%-ra nőtt. A megalapozatlanság miatt fenntartott ügyészségi fellebbezések száma ugyanakkor 139-re csökkent a tárgyévből, ezek eredményessége pedig az előző év adatához képest kisebb mértékben, 38,9%-ra mérséklődött.

2023-ban 8 esetben a vádlott felmentéséért, 31 esetben a vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítése végett jelentettünk be fellebbezést.

A váderedményességet a következő ábra szemlélteti:

26. ábra

A váderedményesség a 2014–2023. években

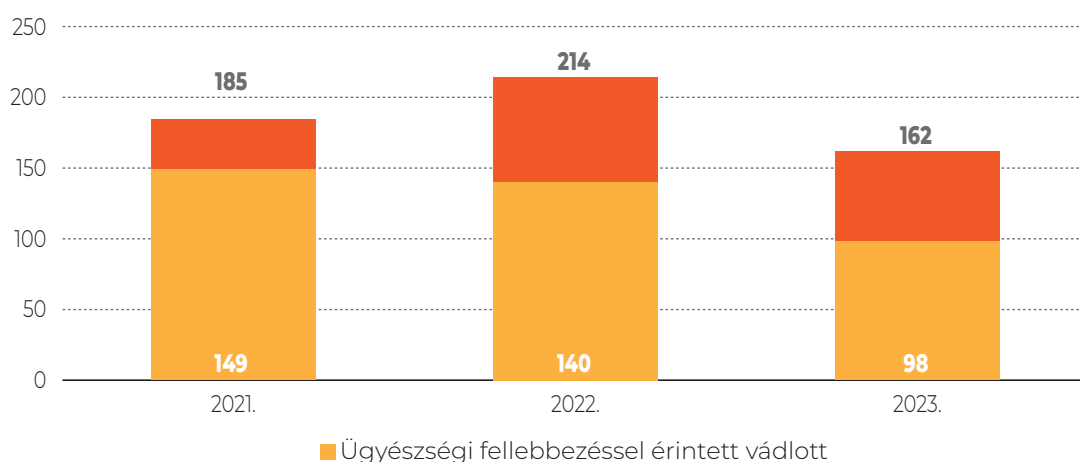

A váderedményesség folyamatos emelkedésében a 2021. évben ugyan 0,1%-os csökkenés volt tapasztalható, azonban az azóta eltelt két évben az emelkedő trend folytatódott, elérve az elmúlt 10 év legmagasabb mutatóját. Emellett 49.708 terhelt esetében, a vádlottak 88,5%-át érintően a bíróság a váddal, illetve a végindítvánnyal minden tekintetben egyezően állapította meg a büntetőjogi felelősséget.

1,6%-kal nőtt azon vádlottak száma, akik tekintetében a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte az elsőfokú ügydöntő határozatot. Ez összesen 372 vádlottat érintett, amely továbbra is messze elmarad a Be. hatálybalépését megelőző mutatótól. Ez igazolja, hogy a Be. által bevezetett új jogorvoslat, a hatályon kívül helyező határozat elleni fellebbezés jogintézménye megerősítette az új törvény által a másodfokú bíróságok részére biztosított szélesebb körű reformatórius jogkör tényleges alkalmazását, és arra készítette a másodfokú bíróságokat, hogy körültekintőbben fontolják meg azt a döntést, amikor az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az új eljárás lefolytatásának elrendelését tartják indokoltnak.

A másodfellebbezéssel érintett vádlottak számát, és ezen belül az ügyészségi fellebbezéssel érintett vádlottak számát a következő ábra szemlélteti:

27. ábra
A másodfellebbezéssel érintett vádlottak száma, és ezen belül az ügyészségi fellebbezéssel érintett vádlottak száma a 2021–2023. években

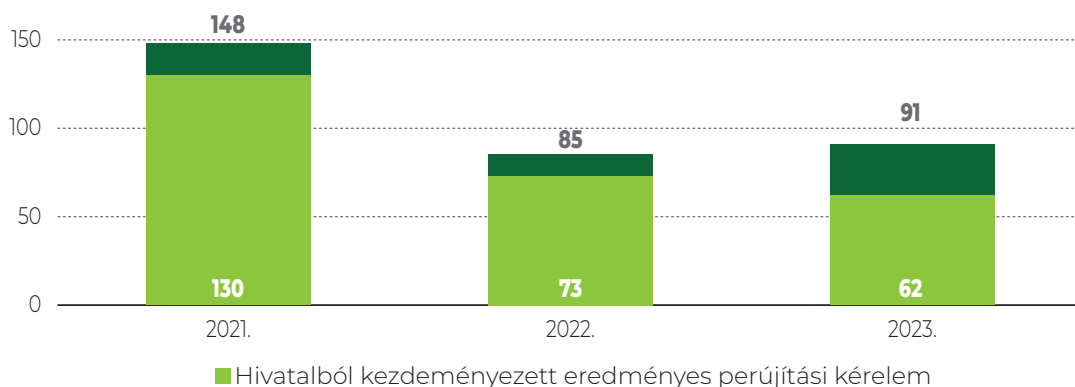

2022-höz képest csökkent a harmadfokú eljárással érintett vádlottak száma, egyúttal 60,5%-ra mérséklődött az ügyészi másodfellebbezések aránya. A harmadfokú ügyész által fenntartott ügyészi másodfellebbezések eredményessége 56,3%-ra csökkent. A harmadfokú eljárások csekély számára figyelemmel azonban ezen adatok csökkenéséből általános következtetés nem vonható le.

Az ügyészség által hivatalból kezdeményezett perújítások számának alakulását a következő ábra mutatja:

28. ábra

Az ügyészség által hivatalból kezdeményezett perújítások számának alakulása a 2021–2023. években

Az ügyészség által hivatalból kezdeményezett perújítások száma 2023-ban az előző év számottevő csökkenéséhez képest enyhén nőtt, azonban ezek eredményességének aránya a 2022. évi 85,9%-hoz viszonyítva jelentősen alacsonyabb, a tárgyévben 68,1% volt.

2023-ban is figyelemmel kísértük a kiemelt és közérdeklődésre számot tartó büntetőbírárság előtt folyamatban lévő ügyeket. Tételesen vizsgáltuk ezekben az ügyekben, illetve általánosságban is a jogerősen felmentéssel vagy az eljárás megszüntetésével végződött eljárásokat, levontuk a szükséges következtetéseket. Szűrőpróbaszerűen vizsgáltunk más olyan befejezett ügyeket, amelyek a váderedményességet rontották. A vizsgálatok eredménye alapján egyedi vagy általános jellegű intézkedéseket tettünk. A folyamatban lévő ügyekben továbbra is konzultációs lehetőséget biztosítottunk a fellebbviteli főügyészségek és a főügyészségek számára. A tárgyévben bekövetkezett jogszabályváltozásokra is visszavezethetően felmerült anyagi vagy eljárásjogi kérdések megoldásában igyekeztünk még az eljárás jogerős befejezése előtt segíteni. Mindezek hozzájárultak a magas váderedményesség fenntartásához.

2.3. A fiatalkorúak büntetőügyeiben kifejtett ügyészségi tevékenység

A fiatalkorúak büntető igazságszolgáltatásának célja, hogy az eljárás mielőbbi lefolytatásával és nevelő jellegű joghátrányok alkalmazásával a társadalomba való visszailleszkedést elősegítse és a speciális bűnmegelőzést szolgálja. Felismerve azt, hogy a fiatalkorúak életkoruk és sajátos szükségleteik folytán

különleges bánásmódot igényelnek, a törvény kimondja, hogy a büntetőügyben eljáró hatóságoknak a fiataalkorú elleni büntetőeljárással összefüggésben az Alaptörvényben, a Gyermek jogairól szóló, New York-ban, 1989. november 20-án kelt Egyezményben, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben és más törvényekben megfogalmazott, gyermeket megillető jogok hatékony érvényesülését biztosítani kell.

A 2023. évben a bűncselekmények elkövetőinek száma 153.143 (2022: 143.979, 2021: 146.688) volt, közülük 8836 (2022: 7942, 2021: 7666) tizennegyedik életévét betöltött fiataalkorút regisztráltak.

Az egyes bűncselekmények elkövetőjeként regisztrált fiataalkorúak főbb adatainak alakulásáról a következő táblázat ad tájékoztatást:

2. táblázat

Egyes bűncselekmények fiataalkorú elkövetőinek száma a 2021–2023. években

Bűncselekmények	2021. év	2022. év	2023. év
Szándékos befejezett emberölés	0	1	4
Emberölés kísérlete	4	10	6
Életveszélyt okozó testi sértés*	18	13	18
Súlyos testi sértés*	363	380	378
Kábítószer-kereskedelem	43	49	30
Emberkereskedelem	3	51	16
Szexuális erőszak	39	33	48
Kerítés	2	1	4
Gyermekpornográfia	151	79	128
Garázdaság	1 228	1 401	1 442
Rablás	126	135	124
Kifosztás	56	95	96
Zsarolás	21	23	18
Lopás	2 761	2 542	2 858
Rongálás	323	325	453

* A gondatlan testi sértés alakzatai nélkül.

Az elmúlt évben a bűncselekmények elkövetőjeként regisztrált gyermekkorúak száma 2523 (2022: 2352, 2021: 1763) volt.

A fiataalkorú ügyét, amennyiben az lehetséges és kívánatos, bírósági eljárás nélkül, a normakövető magatartás elsajátítását elősegítő joghátrány megválasztásával kell elrendezni. Fiataalkorúval szemben szabadságelvonással járó büntetés vagy intézkedés csak ultima ratio jelleggel alkalmazható, amely je-

lenti azt is, hogy a személyi szabadság elvonásának mind a kiszabását, mind a végrehajtását tekintve a lehető legrövidebb időre kell szorítkoznia. Ezért a Be. a fiatalkorú elleni büntetőeljárásban – a terhelti együttműködésre alapítottan – jóval nagyobb teret enged azoknak a bírósági utat elkerülő, ügyészszégi intézkedésként alkalmazható jogintézményeknek, amelyek az áldozat kompenzálásában és a kárhelyreállításban a fiatalkorú aktív részvételét igénylik. A feltételes ügyészi felfüggesztés keretében olyan magatartási szabályok és kötelezettségek írhatók elő, amelyek a sértettre fókuszáló resztoratív szemlélet mellett a nevelési cél elérésére is hatékony eszközül szolgálnak. A közvetítői eljárás során a fiatalkorú közvetlenül szembesülhet az általa elkövetett cselekmény következményeivel.

A bíróság elé állítás lényege, hogy az arra alkalmas ügyet egy egyszerűsített eljárási rendben, a cselekmény elkövetése után rövid időn belül a bíróság elé juttassa. A büntetővégzéssel történő elbírálás ugyancsak a bíróság elé vitt ügyek időszerű lezárását és ezáltal a büntetési célok mielőbbi érvényesülését segíti elő.

A tárgyévet megelőző két évben – a hatályban volt különleges eljárási szabályokra is visszavezethetően, amelyek szerint e jogintézmény a feltételek fennállása esetén fiatalkorúval szemben bármely bűncselekmény miatt alkalmazható volt – azon fiatalkorúak esetében, akiknek ügye bírósági út elkerülésével nem volt elintézhető, kiemelt jelentősége volt az ügydöntő határozat meghozatalát személyes részvétel nélkül lehetővé tevő büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárásnak. A pandémia ideje alatt kialakított gyakorlat az egészségügyi veszélyhelyzetnek a 2022. június 1. napjával történt megszüntetését követően is folytatódott, és bár a 2022. évben a megelőző évhez képest 5,6%-kal csökkent a büntetővégzés meghozatalára tett indítványok száma, e vádak a 2023. évben is, az elmúlt évi adattal azonos arányban, a vádemelések több mint felét képezték.

A 2023. évben az ügyészség 4866 szakterületi ügyben 1963 esetben döntött vádemelésről, 1791 esetben az eljárás megszüntetéséről, 1112 alkalommal pedig az eljárás felfüggesztéséről. Az eljárás felfüggesztését 183 esetben (16,5%) közvetítői eljárással összefüggő ok, 916 esetben (82,4%) feltételes ügyészi felfüggesztés indokolta. Az ügyészség az eljárás megszüntetésével történt elintézések közül 580 esetben (32,4%) alkalmazott megrovás intézkedést, 801 esetben (44,7%) az eljárás megszüntetésére feltételes ügyészi felfüggesztést, 158 esetben (8,8%) közvetítői eljárást követően került sor.

A tárgyévben a 2022. évi adatokkal egybevetve a vádemeléssel érintett ügyek száma – elhanyagolható mértékben – 1%-kal, míg a vádemeléssel érintett személyek száma 7,7%-kal csökkent.

A vádemelés típusai alapján a vádak 7,7%-ában nyújtottunk be az általános szabályok szerinti vádiratot, ami az előző évi arányhoz viszonyítottn (2022: 14,1%) jelentős mértékű, 45,5%-os visszaesést jelzett. A vádiratban 537 ügyben indítványoztuk konkrét mértékű vagy tartamú joghátrány kiszabását az előkészítő ülésen tett beismerés esetére. A 2022. évben 418 ügyben került sor ilyen vádirat benyújtására, amely azt jelenti, hogy e vádak száma – az elmúlt évi 48,8%-os szignifikáns emelkedést követően – a 2023. évben is számottevő mértékben, 28,5%-kal nőtt, tovább bővítve annak a lehetőségét, hogy már az előkészítő ülésen ügydöntő határozat meghozatalára kerülhesen sor. Amíg a 2022. évben szakterületi ügyben egyezség kötésére nem volt példa, a tárgyévben egyezség alapján 2 ügyben emeltünk vádat.

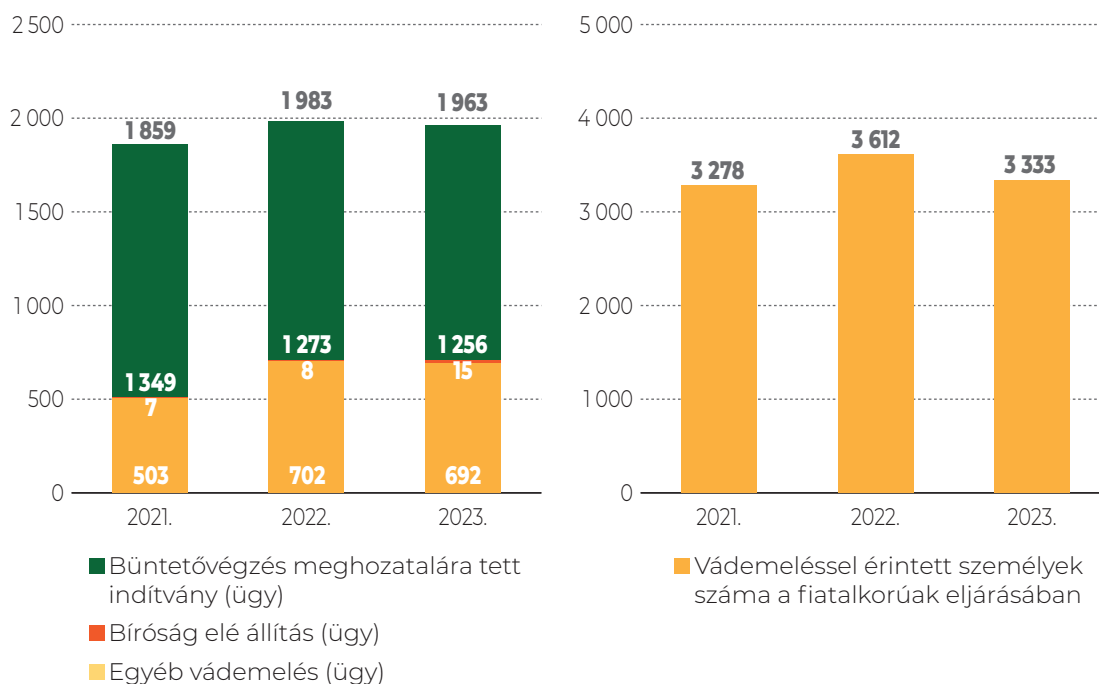
A Btk. a fiatalkorú elleni büntetőeljárásban a formális egyezségkötés esetére felkínálható anyagi jogi előnyöket a felnőtt korúakhoz képest eltérően szabályozza, és csak annak az együttműködő fiatalkorúnak nyújt kedvezményt, aki az egyezség keretében valamely büntetőügy bizonyításához jelentősen hozzájárult. A büntetések és intézkedések fiatalkorúakra vonatkozó speciális rendelkezései önmagukban is jóval enyhébb elbírálást tesznek lehetővé, ezért az egyezség alapján lefolytatott eljárásban további kedvezményként az általános szabálytól eltérő enyhébb szankcionálás lehetősége – a kiszabható büntetés felső határának korlátozásával – csak szabadságvesztés alkalmazásának indokoltsága mellett biztosított.

Az eljárás gyorsítását szolgáló eljárási formákkal (bírószághozállítás, büntetővégzés) lezárt ügyek a 2023. évben a vádemelések 64,7%-át tették ki, ami azt jelenti, hogy ez az arány a megelőző évi 64,6%-hoz képest változatlan maradt. A tárgyévben bírószághozállításra a vádemeléssel elintézett ügyek 0,8%-ában került sor, amely – noha csekély mennyiség, de a 2022. évi 0,4%-os mutatószámmal összehasonlítva – 87,5%-os emelkedést jelentett. Bár kisebb mértékben, 1,3%-kal visszaesett a büntetővégzés meghozatalára tett indítványok száma, e vádak a vizsgált évben is a vádemelések meghatározó részét, 64%-át képviselték.

A vádemeléssel érintett ügyek és a fiatalkorúak eljárásában vádemeléssel érintett terheltek számának alakulását a következő ábra mutatja:

29. ábra

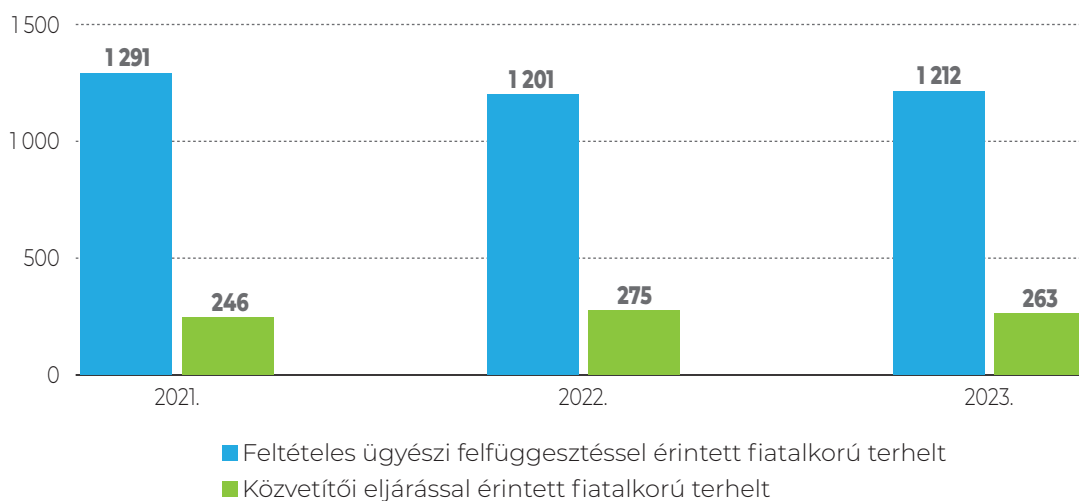
A fiatalok ügyészsége tevékenysége körében emelt vádak adatai a 2021-2023. években

Az előző évhez képest 4,4%-kal csökkent azon fiatalok száma, akiknek ügyét a 2023. évben közvetítői eljárásra utaltuk, míg a feltételes ügyészi felfüggesztéssel érintett fiatalok számában kisebb mértékű, 1%-os emelkedés volt tapasztalható.

30. ábra

A feltételes ügyészi felfüggesztéssel és a közvetítői eljárásra utalással érintett fiatalok terheltek száma a 2021-2023. években

Az ügyészség nem csak a fiatalkorúak ellen indult büntetőeljárás különös szabályainak betartásával, hanem a kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények üldözésével, a kiskorúak eljárási jogainak érvényre juttatásával is kiemelten foglalkozik. A büntetőeljárásban a tizennyolcadik életévüket be nem töltött személyek mindenkor különleges, a felnőtt korúakhoz képest más elbánást igénylő szereplők, így közöttük eljárási pozíció – terhelti vagy sértetti jogállás – szerint az életkoron alapuló alapvető eljárási garanciák tekintetében különbség nem tehető. A 2023. évben elvégeztük a tizennyolcadik életévét be nem töltött sértettet és tanút érintő azon büntetőeljárások vizsgálatát, amelyekben a nyomozás 2021. január 1. és 2023. január 31. napja között az eljárás megszüntetésével vagy vádemeléssel fejeződött be. A vizsgálat célja annak feltárása volt, hogy az ügyészség felügyeleti és irányítási jogkörében kellő figyelmet fordított-e a nyomozó hatóság kiskorú sértettel vagy tanúval folytatott eljárási cselekményei törvényességének ellenőrzésére, és törvénysértés észlelése esetén annak kiküszöbölése érdekében a törvény szerinti ügyészségi intézkedéseket megtette-e. A vizsgálat megállapította, hogy összességében az alsóbb fokú ügyészségek a különleges bánásmód és az eljárási képviselő jogintézményeinek alkalmazása során a büntetőeljárási szabályokat betartották, és törekedtek arra, hogy azokat a nyomozó hatóságok is betartsák. A vizsgálat tapasztalatai alapján olyan – az ügyészségi képzésben is hasznosítható – összegző jelentés készült, amely a helyes eljárási protokoll és a jó gyakorlatok bemutatásával az egységes ügyészségi joggyakorlat kialakítását támogatja.

A letartóztatás a büntetőeljárás során elrendelhető legsúlyosabb kényszerintézkedés, amely a terhelt személyi szabadságának teljes elvonását jelenti a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt. A fogva lévő terhelt alapvető törvényi joga, hogy az általa választott személlyel a vádemelés előtt – az ügyészség rendelkezése szerint – kapcsolatot tartson. Amennyiben a választott személy hozzátartozó, a vele való kapcsolattartás – tekintettel arra, hogy ez esetben a letartóztatottat megillető alanyi jogról van szó – kizárólag a büntetőeljárás eredményessége vagy más személy életének, testi épségének védelme érdekében korlátozható vagy tiltható meg.

Az elmúlt évben a 2018. július 1. napját követően indult szakterületi ügyekben országos instruálás keretében elemeztük a nyomozás során letartóztatásban lévő terhelt hozzátartozójával vagy más személlyel történő kapcsolattartására vonatkozó döntések ügyészségi gyakorlatát. Az e tárgyban hozott határozatok túlnyomó részben megfeleltek a törvényi előírásoknak, ezzel együtt a feltárt hibák jövőbeni megelőzésével és a felmerült jogalkalmazási kérdésekkel kapcsolatban a szükséges intézkedéseket megtettük.

A szakterületi tevékenységben a tizennegyedik életévüket be nem töltött fiataalkorú terheltek büntetőügyei speciális ügykört jelentenek. Az eljárás törvényességének fokozott figyelemmel kísérése nem csak az eltérő anyagi jogi és eljárásjogi szabályok és a sajátos bizonyítási igények okán szükséges, hanem azért is, mert a Btk. 16. §-ának felsorolásából következően olyan kiemelkedő tárgyi súlyú, személy elleni támadással megvalósított erőszakos bűncselekményekről van szó, amelyek sértettjei a büntetőeljárásban rendszerint – az életkoruk, szellemi vagy fizikai állapotuk, a védekezésben való korlátozottságuk folytán – különleges bánásmódot igényelnek.

Erre példa a következő ügy, amelyben a 2023. évben a fiataalkorú terhelt elítélésére tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett emberölés büntettének kísérlete miatt került sor.

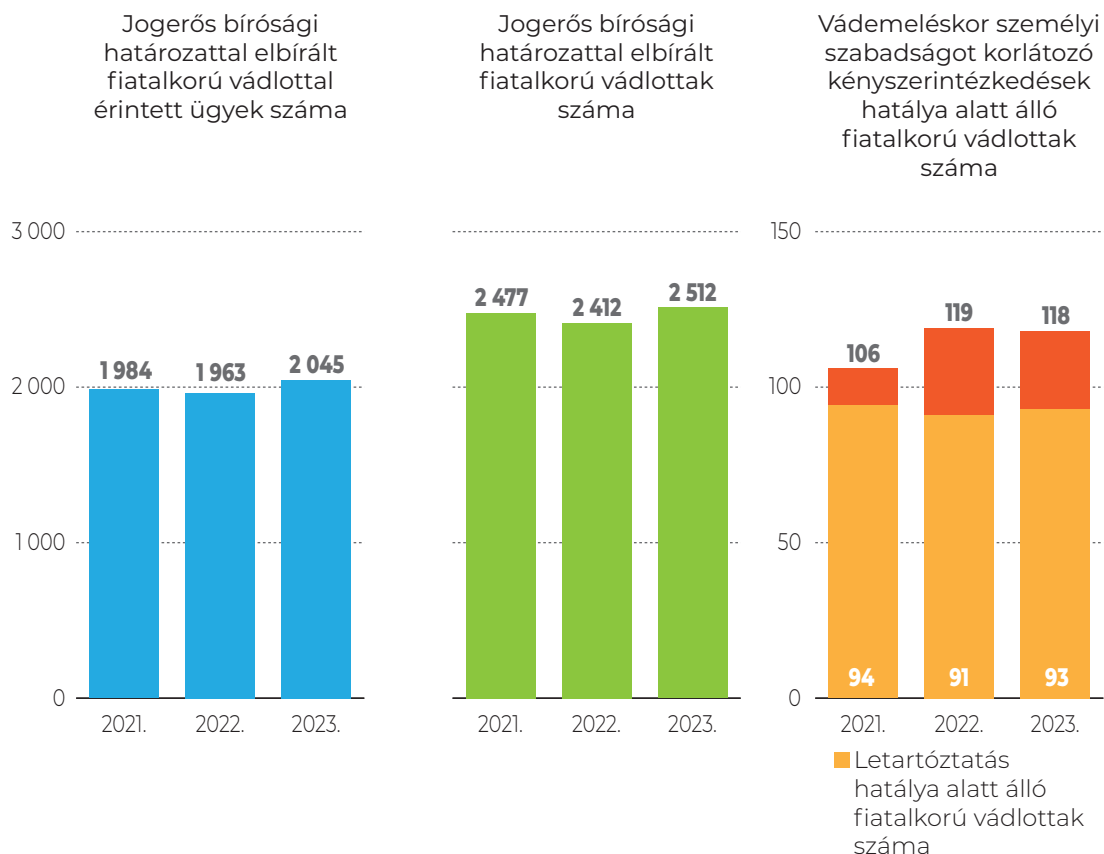
A jogerős ügydöntő határozat szerint a tizenkettedik életévét néhány hónappal betöltött terhelt a cselekményt megelőzően az utcán több alkalommal a tizenhárom éves sértett útjába állt, kötekedett vele, esetenként pénzt követelt tőle, illetve sérülést nem okozó módon bántalmazta. A cselekmény napján a terhelt ismét összetalálkozott a sértettel, amikor is „Most elkaplak, megöllek!” kiáltással odalépett hozzá, és ököllel hasba ütötte. A sértett védekezett, emiatt dulakodás alakult ki közöttük, végül a sértett azzal a szándékkal, hogy kitérjen a terhelt elől, megfordult, és elindult az otthona irányába. Ekkor a terhelt a sértett után szaladt, és őt a nála lévő késsel két ízben közepes erővel hátba szúrta úgy, hogy a kés pengéje beletörött a sértett hátába, majd felült a kerékpárjára, és a sértettet hátrahagyva a helyszínről eltávozott. A bántalmazás következtében a sértett a hátsó mellkasfal és a hátsó hasfalterület kétrendbeli szúrt sérülését szenvedte el, amelyek műtéti ellátást igényeltek. A szúrások környezetében olyan életfontosságú szervek helyezkedtek el, amelyeket ért támadások általában a sértett azonnali vagy rövid idő alatt bekövetkező, esetleg csak műtéti úton elhárítható halálához vezetnek. A terhelt tudata átfogta, hogy cselekménye a sértett halálát is okozhatja, azzal szemben azonban közömbös maradt. Az adott esetben a súlyosabb eredmény elmaradása a szerencsés véletlennek és a szakszerű orvosi beavatkozásnak volt köszönhető. A bíróság a jogerős ügydöntő határozat meghozatalakor a tizenharmadik életévét már betöltött terheltet a törvényi maximumban meghatározott tartamú, négy év javítóintézeti nevelésre ítélte.

A jogerős határozattal elbírált fiataalkorú vádlottakat érintő ügyekre és a fiataalkorú vádlottakra vonatkozó, a következő ábrában szereplő statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy a 2023. évben a bírósági döntéssel befejezett ügyek és terheltek száma az előző évhez képest 4,2%-kal, illetve 4,1%-kal lett több. A tárgyévben a 2022. évi adatokkal összehasonlítva a vádemeléskor személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés hatálya alatt álló fiataalkorú vádlottak számában, és ahhoz viszonyítottan a letartóztatásban lévők ará-

nyában – amely a 2023. évben 78,8% volt (2022: 76,5%, 2021: 88,7%) – összességében érdemi változás nem következett be.

31. ábra

A jogerős bírósági határozattal elbírált ügyekre és fiatalkorúakra vonatkozó főbb adatok a 2021–2023. években

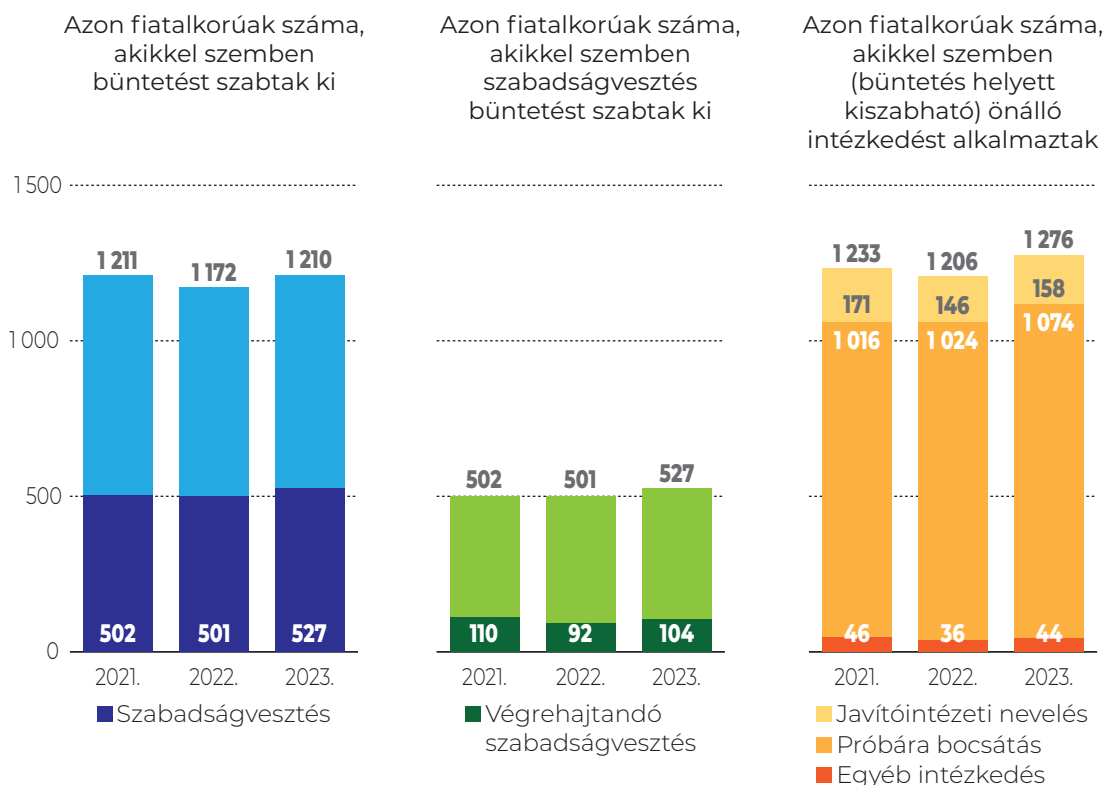

A 2023. évben a büntetéssel sújtott fiatalkorú terheltek 43,6%-ával szemben szabott ki szabadságvesztést a bíróság, amely arra utal, hogy e büntetési nem gyakorisága az elmúlt évi adatok tükrében lényegileg nem változott (2022: 42,7%, 2021: 41,5%). A kiszabott szabadságvesztés az érintett fiatalkorúak 19,7%-a esetében jelentett tényleges szabadságelvonást (2022: 18,4%, 2021: 21,9%), amelyből következően a 2023. évben 1,3%-kal volt alacsonyabb azon fiatalkorúak aránya, akik vonatkozásában a bíróság törvényi lehetőséget látott a felfüggesztő rendelkezés alkalmazására.

Az önállóan, büntetés helyett alkalmazható intézkedések közül a leggyakrabban továbbra is próbára bocsátás elrendelésére került sor (2023: 84,2%, 2022: 84,9%, 2021: 82,4%), míg a 2022. évi mutatószámot tekintve a javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalkorúak aránya (2023: 12,4%, 2022: 12,1%, 2021: 13,9%) közel változatlan maradt. Az adatokat a következő ábra szemlélteti:

32. ábra

A fiatalokkal szemben kiszabott büntetések és intézkedések főbb adatai a 2021–2023. években

A 2023. évben 2284 fiatalkorú vádlott ügye (a jogerős határozattal elbírált fiatalkorú vádlottak 91%-a) zárult le elsőfokon jogerőre emelkedett ügydöntő határozattal. Erre 17 vádlottal szemben (0,74%) bíróság elé állításban került sor, a büntetővégzéssel elbírált vádlottak száma 1290 (56,5%) volt, tárgyaláson 422 vádlottal szemben (18,5%) hoztak határozatot.

A vizsgált évben a bíróság előkészítő ülésen 669 (2022: 495) fiatalkorú vádlott beismerő vallomását fogadta el, akik közül 622 vádlottal (93%) [2022: 442 (89,3%)] szemben hozott – 554 vádlott tekintetében (2022: 403 vádlott) már az előkészítő ülésen elsőfokon jogerőre emelkedett – ügydöntő határozatot.

A fenti adatok azt mutatják, hogy a jogerősen befejezett ügyekkel érintett terheltek számán belül a legnagyobb arányt a tárgyéven is azok a vádlottak képviselték, akiknek ügyét büntetővégzéssel bírálták el. Emellett nagyobb mérvű növekedés következett be azon vádlottak számában, akik tekintetében a bíróság bűnösséget beismerő vallomásukat elfogadva előkészítő ülésen hozott ítéletet, míg ezzel párhuzamosan számottevően mérséklődött azon vádlottak aránya, akikkel szemben az eljárást tárgyaláson lefolytatott bizonyítást követően fejezték be. A jogerős határozattal elbírált fiatalkorú vádlottakat érintő ügyek és fiatalkorú vádlottak számadatainak vizsgálata alap-

ján kimondható, hogy egyrészt a büntetővégzés meghozatalára irányuló, formális meghallgatás nélkül zajló külön eljárás az ügyek elintézésének meghatározó eljárási formájává vált, másrészt az a célkitűzés, amelyet a törvény a perkoncentráció érdekében a kötelezően tartandó előkészítő üléshez fűzött, a fiatalok ügyeiben – amelyekben az időszerűség és a soron kívüliség kiemelt szempont – megfelelően érvényesült.

A tárgyévben az elsőfokú bírói döntés ellen az ügyészség 135 vádlott vonatkozásában nyújtott be – a másodfokú ügyész által 126 vádlott vonatkozásában fenntartott – fellebbezést, amely a másodfokú eljárásban a vádlottak 67,5%-át érintően (85 vádlott) vezetett eredményre. Harmadfokú eljárásra 2 fiatal vádlott tekintetében került sor.

A szakterületi ügyekben a váderedményesség – hasonlóan az előző évek adataihoz (2022: 99,6%, 2021: 99,2%) – 99,6% volt.

A vizsgált évben is számontartottuk azokat a kiemelt és a közfigyelmet is felkeltő folyamatban lévő ügyeket, amelyekben a fiatalok jelentős tárgyi súlyú és az elkövetés körülményeinél fogva kiemelkedő társadalomra veszélyességű személy elleni erőszakos bűncselekményt valósított meg. A legsúlyosabb megítélésű bűncselekményeket elkövető fiatalokkal szemben a társadalom védelmének az általános megelőzésben megtestesülő érdeke szükségképpen megelőzi a speciális prevenció szempontjait, ilyen esetekben a büntetési cél elérését kizárólag hosszabb tartamú végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása szolgálja.

Példaként említhető az a jogerősen a 2023. évben befejezett büntetőügy, amely a terhelt és a sértett személye, az elkövetés helyszíne folytán kiemelkedett a fiatalok által elkövetett hasonló jellegű élet elleni támadások köréből, és amelyre tekintettel az ügyet mindvégig helyi és országos érdeklődés övezte.

A jogerős ügydöntő határozat szerint a fiatalok terhelt a szakköznevelő 10. osztályába járt, a cselekmény elkövetésekor tizenhetedik életévét betöltötte. A sértett a terhelt osztályfőnöke volt, matematikát és fizikát tanított. A terhelt személyiségét az önmagával szembeni túlzott maximalizmus, az iskola és a szülei által támasztott követelményeknek mindenáron való megfelelési kényszer jellemezte, amely miatt mint az osztály egyik legjobb tanulója számára már a négyes osztályzat is nehezen volt elfogadható. A terheltben a perfekcionizmus hatására szorongás, és annak talaján testi tünetek alakultak ki, ezért ellenszenvet, haragot táplált a sértett iránt. Úgy vélte, hogy állapota a sértett szigorú tanulmányi elvárásaira vezethető vissza, amelyeknek érzése szerint – a számára egyedülként elfogadható legkiválóbb szinten – nem tudott eleget tenni.

A terhelt a cselekmény napján a sértett által tartott tanórán azzal szembe-sült, hogy a korábbi témazáró matematika dolgozatára hármas érdemjegyet kapott. Ezt az osztályzatot – lévén, hogy tudását és képességeit társainál jóval többre tartotta – igazságtalannak, megalázónak élte meg, nagyfokú indulatot váltott ki belőle. Bár a sértett a jegyeket az osztályozó füzetbe nem írta be, és felajánlotta a diákoknak a javító dolgozat lehetőségét, a terhelt elhatározta, hogy a rajta esett sérelem megtorlásául a nála lévő zsebkéssel megöli a sértettet, őt „móresre tanítja”. Határozott gondolata volt, hogy csakis a sértett halála révén szabadulhat meg attól a hosszú ideje tartó, állandósult szorongástól, amely benne a teljesítménykényszer miatt kialakult. Ezután két tanórán keresztül tervezgette, hogy ölési szándékát hogyan váltsa valóra, a cselekményt mikor, milyen módon, milyen körülmények között hajtsa végre, végül eldöntötte, hogy a sértettet a következő fizika órán, az osztálytársai szeme láttára fogja megtámadni. A terhelt az óra elején a kését a zsebébe tette, majd azzal az ürességgel, hogy a házi feladatát bemutatja kiment a katedrához, és a tábla előtt álló sértettnek a füzetét átadta. Amikor a sértett a füzetet a kezébe vette, a terhelt a háta mögé került, és késével hátba szúrta, amelytől a sértett hanyatt zuhanva a földre rogyott. Ekkor a terhelt mellé guggolt, és a kést a feje fölé emelve legalább két alkalommal a sértett nyakát és mellkasát célba véve szúrt, amelyek – annak köszönhetően, hogy a sértett védekezésül karjait az arca és a felső teste elé tartotta – a sértett jobb karját és a bal könyöktájékát érték el.

A történeteket látva a diákok rémületükben kimenekültek a folyosóra, illetve a terem végébe szaladtak. A terhelt cselekményének az vetett véget, hogy két tanuló – a lélekjelenlétét megőrizve – a sértett segítségére sietett, és közös erővel rábírták a terheltet a kés átadására. Osztálytársainak arra a kérdésére, hogy miért tette, amit tett, a terhelt azt felelte, hogy elege van a sértettből, és majd „ebből tanul”.

A terhelt támadásának következtében a sértett a háta baloldalának, a jobb felkarjának és a bal könyökének mély szúrt, illetve szúrva metszett sérülését szenvedte el, amelyek közül a háti szúrással összefüggő – a mellüreget megnyitó, a bal tüdő egy részének összeesésével, illetve vérgyülem és levegőgyülem kialakulásával járó – mellkasi sérülésegyüttes nyolc napon túl gyógyuló, közvetetten életveszélyes sérülés volt. A terhelt adott módon végrehajtott cselekménye – amelynek súlyosabb következményét részben a sértett védekező magatartása hátráltatta el – alkalmas volt közvetlenül életveszélyes sérülés okozására, az emberi élet kioltására.

A törvényszék az ítéltábla mint másodfokú bíróság határozatával jogerőre emelkedett ítéletével a fiatakorú terheltet közfeladatot ellátó személy sérelmére elkövetett emberölés büntettének kísérlete miatt öt év fiatakorúak

börtönében végrehajtandó szabadságvesztésre és mellékbüntetésül két év közügyektől eltiltásra ítélte.

2.4. Az egységes jogalkalmazást segítő állásfoglalások a büntetőjogi szakágban

A büntető jogalkalmazás során alapvető, hogy az ügyészi szervek a vitatható kérdésekben azonos álláspontot képviseljenek. A Legfőbb Ügyészség 2023-ban is munkatervi vizsgálatok lefolytatásával, valamint iránymutatások folyamatos kibocsátásával segítette az ügyészség jogalkalmazási tevékenységét.

Az elmúlt évben a Legfőbb Ügyészség iránymutatást adott ki többek között:

- az iratok továbbításának szabályairól elektronikus kapcsolattartás esetén;
- a Be. új, „eljárás közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény esetén” című CV/A. Fejezetének alkalmazását illetően;
- külföldi állampolgár terhelt esetében állama konzuli tisztviselőjének értesítésével kapcsolatban;
- az ügygondnoknak a törvényes képviselő kizárását megelőző kirendelésével kapcsolatban;
- a fogva lévő terhelt és védőjének kapcsolattartási, illetve tanácskozási jogára vonatkozóan;
- a letartóztatott fiataalkorú előállításával, a fogva tartó intézetben történő kihallgatásával, illetve a nyomozó szervnek történő kiadásával kapcsolatban;
- a gyermekpornográfia bűncselekménye törvényi tényállása értelmezésének és halmazati kérdéseinek tekintetében;
- a gyermekeket ért bántalmazás kapcsán a sértett védekezésre képtelen állapotának helyes jogi megítélésére vonatkozóan;
- a jövedéki termékre megvalósított költségvetési csalás és a pénzmosás elhatárolásának szempontjairól;
- csődbűncselekmény esetén a sértetti jogállás megállapíthatóságáról, a polgári jogi igény érvényesítésének és a pótmagánvádlóként történő fellépés lehetőségéről;
- a bűncselekmény elkövetése révén megszerzett védjegy esetében a sértett vagyoni jogi sérelmének reparálására vonatkozóan;
- a költségvetési csalás miatt indult büntetőügyekben az egyezségkötés indokoltságának szempontjairól;
- az emberkereskedelem és kényszermunka tényállásának helyes értelmezésével kapcsolatban;
- a közös nyomozócsoport létrehozásáról szóló megállapodás megismerhetővé tételével összefüggésben;

- a bűncselekmény bünszervezetben történt elkövetése esetén a kiterjesztett vagyonekobbzás szempontjairól;
- a vagyonekobbzással és a kiterjesztett hatályú vagyonekobbzással összefüggésben;
- a bírósági ügyszakban lévő büntetőeljárások időtartama elhúzóadásának megakadályozása érdekében szükséges ügyészi intézkedésekről;
- az összbüntetésbe foglalásra irányuló indítványok elbírálásáról;
- a hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette miatt indult büntetőeljárásokban a bűncselekmény elkövetési tárgyát képező hulladékkal összefüggő intézkedésekről.

3. A közjogi ügyészi tevékenység

3.1. A közérdekvédelmi ügyészi tevékenység

Az ügyészség az állam büntetőigényének érvényesítése mellett közérdekvédelmi hatásköröket is gyakorol. A feladatellátás feltételeit és kereteit az Ütv. sarkalatos rendelkezései és más törvények határozzák meg. A közérdekvédelmi szakterületi tevékenységhez ügydöntő jogosultság jellemzően nem kapcsolódik, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként eljáró ügyészt a bírósághoz fordulás joga illeti meg. A bírósági eljárás megelőzése érdekében – amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak – az ügyész perelhárító felhívással törekszik a jogsértés érintett általi, önkéntes megszüntetésére.

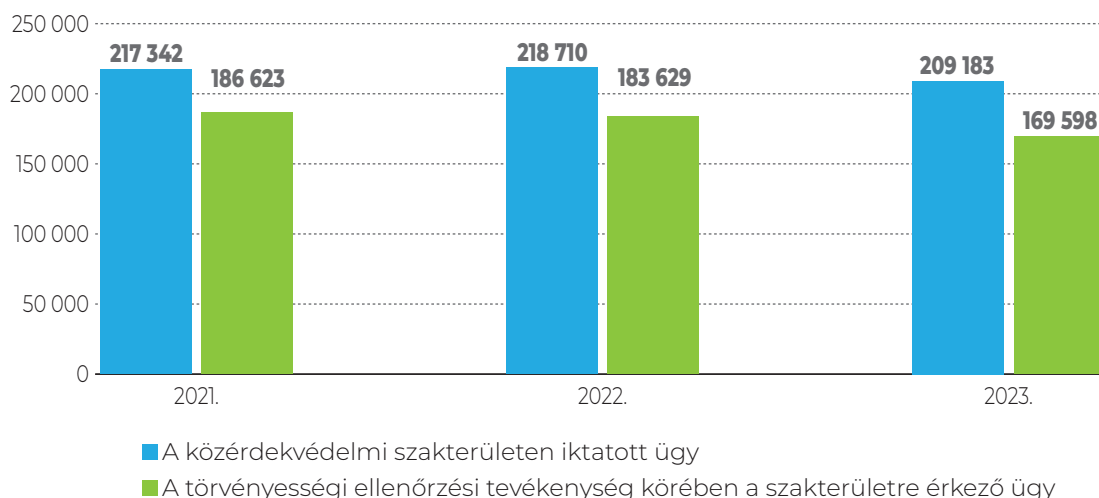
2023-ban a közérdekvédelmi szakterületi feladatellátás feltételeit és kereteit átfogó jogszabályváltozás nem érintette, a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló törvény vagy az általános közigazgatási rendtartás és a közlekedési igazgatási szabályok változása az ügyészi tevékenység egészére alapvető befolyást nem gyakorolt. Számottevő változást eredményezett ugyanakkor a fogyasztóvédelemről szóló törvény évközbéli módosítása, amely 2023. június 25-től új jogvédelmi eszközként lehetővé teszi a fogyasztók kollektív érdekeit védő képviseleti kereset benyújtását. A képviseleti keresettel az ügyész tágabb körben érvényesítheti nagyszámú fogyasztó jogait, akiknek a kára perbeni részvétel nélkül megtérülhet. Az ügyészség felkészült az új keresettípus bevezetésére, és a feljogosított szervezetek közül elsőként élt a perindítás lehetőségével.

A közérdekvédelmi ügyforgalom statisztikai mutatói és tendenciája

A megelőző évek növekvő tendenciája után 2023-ban az iktatott ügyek számában az előző évihez képest csekély mértékű, 4,4%-os csökkenés következett be. A közérdekvédelmi szakterület főbb ügyforgalmi adatainak változását a következő ábra mutatja:

33. ábra

A közérdekvédelmi szakterület ügyforgalmi adatai a 2021–2023. években

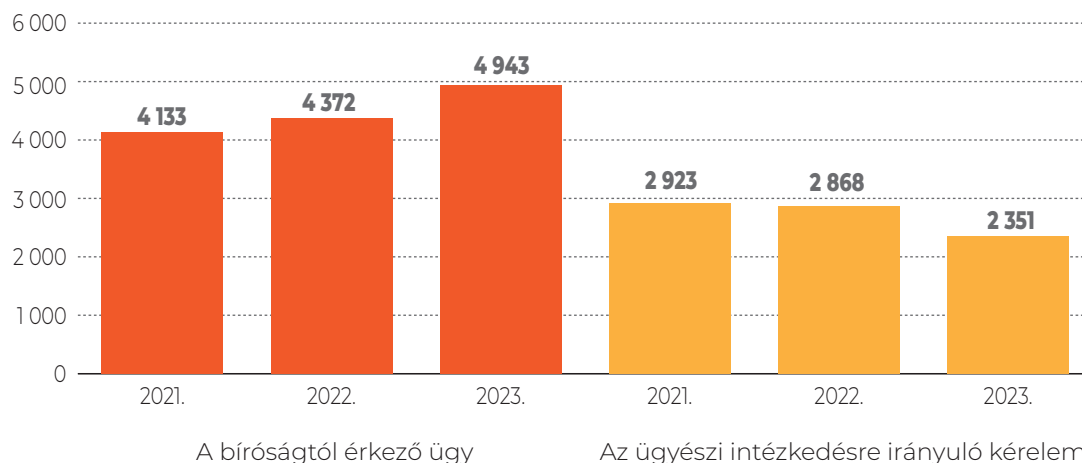

Az érkezés 81%-át kitevő törvényességi ellenőrzési ügyek csökkenése – az összes ügy számának visszaesését meghaladó 7,6%-os arányban – 2023-ban tovább folytatódott. Az ügyérkezés kisebb, de egyre jelentősebb – 2023-ban már 19%-os – hányadát kitevő magánjogi ügyek száma ezzel szemben a megelőző évhez képest 12,8%-kal nőtt. A közérdekvédelmi tevékenység komplexitása magánjogi területen elősegítette az elsősorban civil szervezetek és cégek nyilvántartási ügyeinek, adatainak elemzéséhez, fogyasztóvédelmi jogosítványok gyakorlásához kapcsolódó ügyek számának további növelését. A magánjogi ügyek számának növekedésével az érdemi ügyészi intézkedések számának 11,7%-os növekedése is együtt járt. A magánjogi tevékenységhez kapcsolódóan a megelőző évhez képest 24,6%-kal több bírósági irattanulmányozásra került sor, továbbá 8,9%-kal emelkedett a tárgyalási tevékenység is.

A bíróságoktól érkező ügyek és az ügyészi intézkedésre irányuló kérelmek számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

34. ábra

A közérdekvédelmi szakterület egyes érkezéseinek száma a 2021–2023. években

2023-ban a megelőző évhez képest 13%-kal több ügy érkezett a bíróságtól, az ügyészi intézkedésre irányuló kérelmek száma ugyanakkor 18%-os csökkenést mutat.

A törvényességi ellenőrzési eljárások tapasztalatai

Az ügyészi törvényességi ellenőrzési tevékenység körébe többek között a szabálysértési és közigazgatási elővezetést elrendelő, valamint szabálysértési megszüntető határozatok ellenőrzése, szabálysértési perújítási eljárások kezdeményezése, fogyasztóvédelmi, környezetvédelmi és gyámügyi hatósági határozatok vizsgálata, valamint a közigazgatási hatósági döntés felülvizsgálata iránti egyes kérelmek elbírálása tartozik.

2023-ban is folytatódott a közigazgatási tárgyú kérelmek számának csökkenése, amelynek következtében az ügyész az eljárásban érdekelt személyek kérelmére 812 – a megelőző évhez képest mintegy 12%-kal kevesebb – ügyben végezte el a közigazgatási hatósági eljárások és döntések törvényességi ellenőrzését. A legtöbb kérelem a gyámhivatal eljárását sérelmezte, de jelentős számban nyújtottak be építésüggyel, ingatlan-nyilvántartással, adóüggyel, környezetvédelemmel, továbbá szociális- és egészségügyi ellátással kapcsolatos kérelmet is. A kérelmek hatósági határozat elleni intézkedésre, peres vagy nemperes eljárás megindítására, jogorvoslati jog gyakorlására, bíróság előtt folyamatban lévő eljárásokban történő ügyészi fellépésre irányultak. A jellemzően több jogterületet érintő kérelmek elbírálása során az ügyészség minden intézkedési lehetőséget megvizsgált, és az észlelt összes jogszabálysértés megszüntetése érdekében eljár. A komplex elbíráláshoz elengedhetetlen az érintett jogterületek dinamikusan változó jogszabályi környezetének ismerete, továbbá gyakran szükséges a közérdekvédelmi szakterület és a büntetőjogi szakág együttműködése is.

Az ügyész azokban az esetekben, amelyekben nincs hatásköre a kérelem elbírálására a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervhez történő áttételről rendelkezik. A kérelmek döntő többsége – hatáskör vagy fellépésre okot adó törvénytörés hiányában – elutasításra került. Az ügyész minden esetben arra törekszik, hogy formális elutasítás helyett egyedi tájékoztatást adjon a kérelmezőnek az általa megkereshető szervről és a felmerült probléma megoldásának módjáról, menetéről.

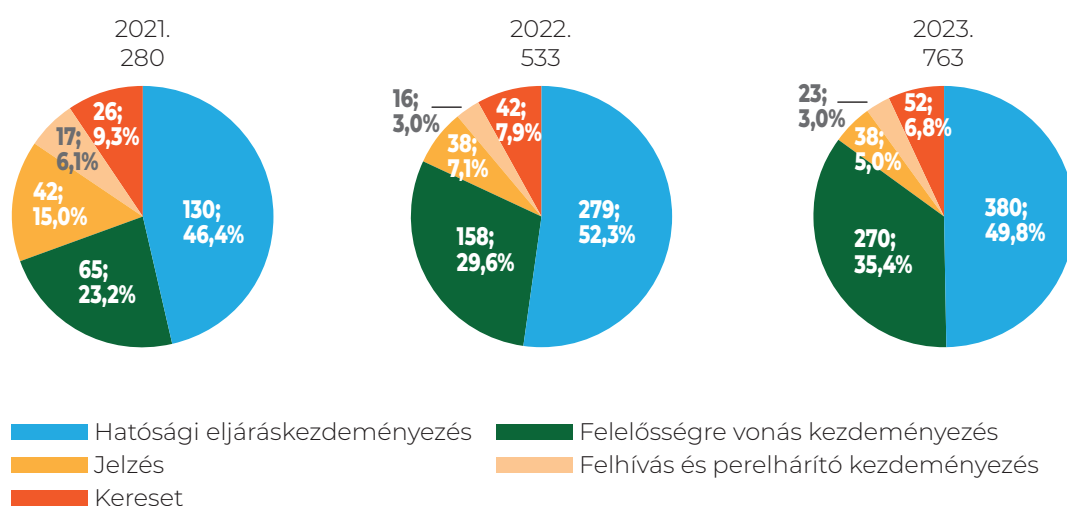
A kérelmek alapján folytatott törvényességi ellenőrzések eredményeként feltárt súlyos jogszabálysértés miatt az ügyész 35 esetben – például csecsemőgondozási díj alacsony összegű megállapítása, fogyatékos gyermek után járó otthongondozási díj iránti kérelem elutasítása, közlekedési vizsgabiztosi jogosultság megállapítása, valamint civil szervezeti ügyféli jogok megtagadása okán – élt felhívással. A felhívások eredményre vezettek, a hatóságok a tör-

vénysértő döntéseiket módosították vagy visszavonták. Csekély jelentőségű jogszabálysértés miatt az ügyész több esetben jelzést nyújtott be, amelyben kifogásolta például, hogy örökbefogadási ügyben a hatóság az iratkezelési szabályokat megsértette, az elővezetést elrendelő határozatában hatálytalan jogszabályra hivatkozott, vagy a szemle megtartásáról nem értesítette az ügyészt. Építési ügyben hatósági eljárás késedelmes megindítása, ügyintézési határidő jelentős túllépése, jogszabályi feltételek hiányában folytatott sommás eljárás, földhivatali eljárásban pedig a döntés kézbesítésének elmulasztása is okot adott ügyészi jelzés benyújtására.

A környezetvédelmi, természetvédelmi és állatvédelmi ügyekhez kapcsolódó ügyészi tevékenység 2021–2023. évi mutatóit a következő ábra szemlélteti:

35. ábra

A környezetvédelmi, természetvédelmi és állatvédelmi ügyekben tett érdemi közérdekvédelmi intézkedések száma a 2021–2023. években

A környezetvédelmi tevékenység ellátása során az ügyész szorosan együttműködik a büntetőjogi szakággal és a hatóságokkal. A környezetvédelmi, természetvédelmi és állatvédelmi ügyekben a kiemelt intézkedések száma dinamikusan, az előző évhez képest több mint 43%-kal emelkedett. Kisebbségi jogszabálysértés miatt az ügyész – az előző évvel megegyezően – 38 jelzést nyújtott be, ugyanakkor – a megelőző évhez képest több mint 36%-kal nagyobb számban – 380 alkalommal kezdeményezte a környezetvédelmi hatóságok eljárását. Megalapozatlan közigazgatási döntésekkel szemben 16 ügyben került sor felhívás benyújtására, minden esetben eredményesen. Ezen túlmenően a környezetveszélyeztető, illetve természetkárosító tevékenység miatt az ügyész összesen 7 ügyben nyújtott be – eredményes – perelhárító felhívást. A környezeti értékeket súlyosan veszélyeztető vagy károsító cselekmények (hulladékgazdálkodás rendjének megsértése, állatkínzás,

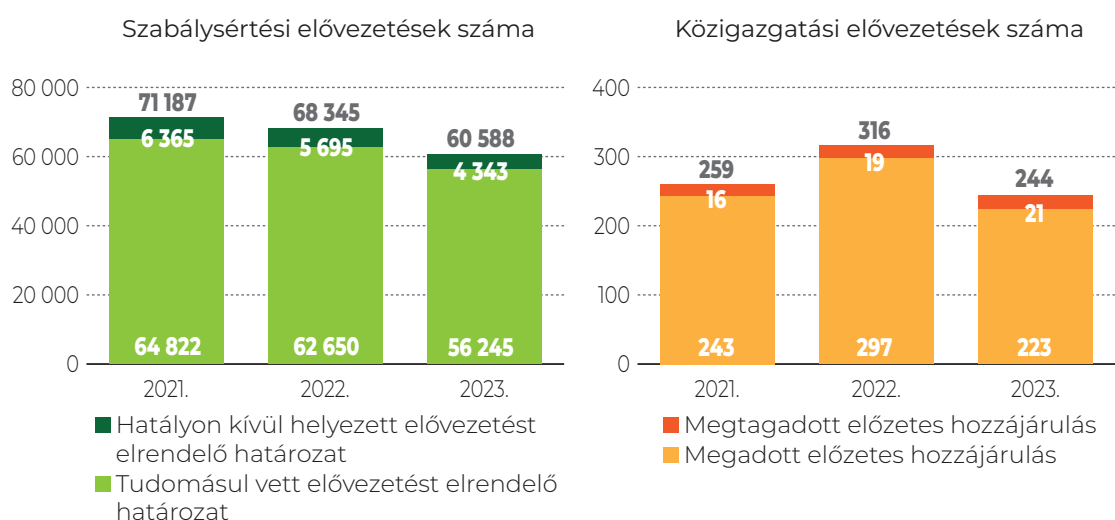
természetkárosítás) miatt – az előző évi fellépések számát mintegy 71%-kal növelve – kezdeményezett az ügyész felelősségre vonást, ezen belül 267 esetben büntetőeljárást, 3 ügyben pedig szabálysértési eljárást. Összességében az érdemi intézkedések száma 2021-hez viszonyítva több mint két és félszeresére emelkedett.

Az egyre jelentősebbé váló fogyasztóvédelmi tevékenység egyik eszköze a fogyasztóvédelmi hatóságok döntéseinek törvényességi ellenőrzése, amelynek eredményeként az ügyész a fogyasztóvédelmi hatóság esetleges jogszabálysértő döntése miatt felhívással, jelzéssel élhet. Emellett a fogyasztó védelme érdekében hatósági eljárást, továbbá a jogsértő vállalkozással szemben szabálysértési, illetve büntetőjogi felelősségre vonását kezdeményezhet. A törvényességi ellenőrzés komplex megközelítését alkalmazva az ügyész az érintett vállalkozás cégadatait és a weboldalon közzétett általános szerződési feltételeit is áttekinti. Fogyasztóvédelmi területen az ügyész törvényességi ellenőrzési jogköre gyakorlása eredményeként 2023-ban 13 felhívással és 50 jelzéssel élt, 1 közigazgatási pert indított, továbbá 143 hatósági eljárást és 7 büntetőeljárást kezdeményezett.

A szabálysértési hatóságok elővezetést elrendelő határozatának végrehajtásához, valamint a közigazgatási hatóságok által elrendelt elővezetés és speciális helyszíni szemle foganatosításához ügyészi jóváhagyás szükséges. Az elővezetést elrendelő határozatokhoz kapcsolódó, garanciális jellegű törvényességi ellenőrzési ügyészi tevékenység mutatóit a következő ábra szemlélteti:

36. ábra

A szabálysértési és a közigazgatási elővezetések száma a 2021–2023. években

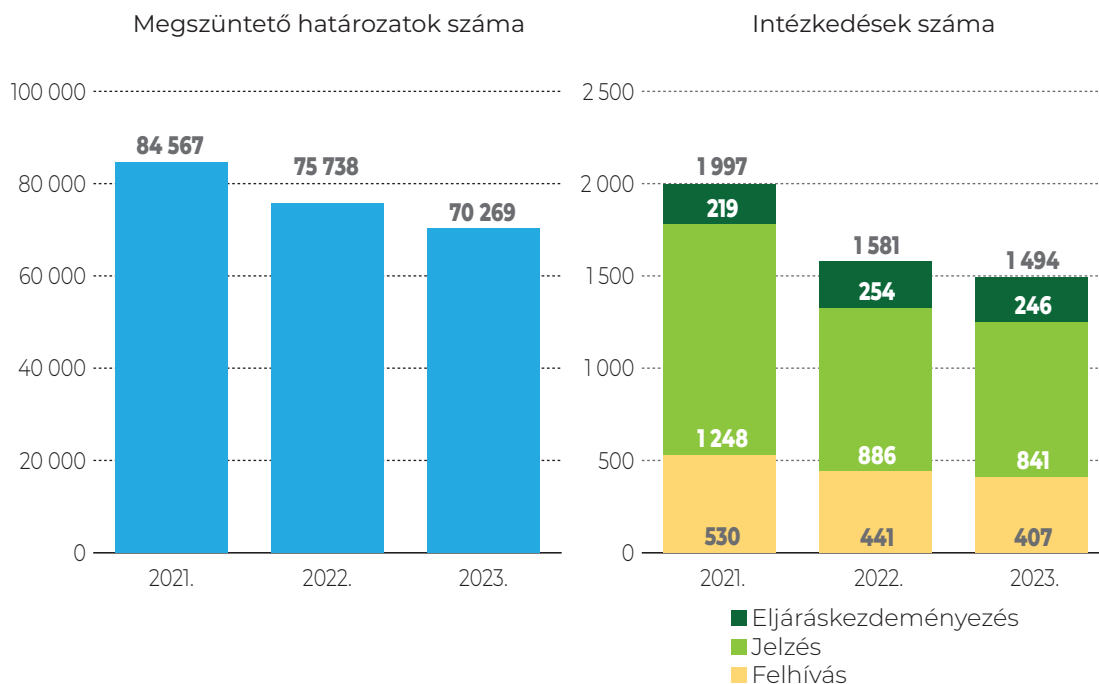
Közigazgatási hatósági elővezetési ügyben 2023-ban az előző évhez viszonyítva 22,8%-kal kevesebb hozzájárulás iránti megkeresés érkezett. A hozzájárulás megtagadására – a 2022. évihez képest nagyobb arányban – az előterjesztések 8,6%-ában került sor. A megkeresések döntően a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vármegyei igazgatóságaitól érkeztek, de előfordult, hogy a gyámhatóság vagy a kormányhivatal kérte az elővezetés ügyészi jóváhagyását. Az előzetes hozzájárulás megtagadására kézbesítési szabálytalanság miatt vagy a kényszerintézkedés törvényi feltételének hiányában került sor. A közigazgatási hatóságok lezárt terület, épület, helyiség felnyitásával történő helyszín, helyiség, továbbá jármű átvizsgálását az ügyész előzetes jóváhagyásával végezhetik. Előfordult, hogy az ügyész a hatósági szemle megtartását – a törvényi feltételek hiánya miatt – megtiltotta.

Törvényességi ellenőrzésre 2023-ban is jelentős számú szabálysértési elővezetési határozat került megküldésre az ügyészségnek, de nagysága az előző évihez viszonyítva 11%-kal csökkent. Ez alapvetően arra vezethető vissza, hogy – különösen a járművezetőt terhelő közlekedési igazgatási kötelezettségek jogalkotói szűkítése miatt – a szabálysértési hatóságok előtt kevesebb szabálysértési ügy indult. Emellett a járvány alatti korlátozások megszegésével elkövetett szabálysértések miatt kiszabott büntetések végrehajtása befejeződött. A határozatok törvényességi ellenőrzését az ügyész az elektronikus szabálysértési ügyirat vizsgálatával végzi. Az elővezetést elrendelő határozat – jogszabálysértő végrehajtási eljárás vagy törvénysértő felelősségre vonás miatti – hatályon kívül helyezésére 2023-ban az ügyek 7,2%-ában volt szükség, ami a megelőző évhez képest arányaiban kisebb mértékű csökkenést jelent. Elzárás végrehajtását az ügyész jellemzően azért nem engedélyezte, mert kizáró ok – például fogyatékosság, várandósság, elévülés – állt fenn, vagy a felelősséget megállapító döntés volt törvénysértő. A jóváhagyást átmenetileg adminisztratív hibák – szabályszerű kézbesítés hiánya, beszámítás elmaradása – is akadályozták.

Az ügyész törvényességi ellenőrzési jogkörében vizsgálja a szabálysértési hatóságok, illetve az előkészítő eljárást lefolytató rendőri szervek eljárást megszüntető határozatainak törvényességét is, továbbá elbírálja az e hatóságok határozata, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása miatti panaszokat. A jogszabályi feltételek fennállása esetén a helyszíni bírság felülvizsgálatát kezdeményezi, valamint a bíróság jogerős végzése ellen perújítási kérelmet terjeszt elő. Az eljárást megszüntető határozatok törvényességi ellenőrzése során az ügyész elsősorban az alapul szolgáló cselekmény szabálysértésnek minősülését, a döntés megalapozottságát, illetve az eljárás folytatásának indokoltságát vizsgálja. Az észlelt törvénysértés súlyához igazodóan intézkedik annak kiküszöbölése iránt, továbbá a szabálysértésként elbírált cselekmény bűncselekményi minősülése esetén büntetőeljárást is kezdeményez.

A megszüntető határozatok számát és a tett ügyészi intézkedések megoszlását a következő ábra mutatja be:

37. ábra
A szabálysértési megszüntető határozatok és a tett intézkedések száma a 2021–2023. években

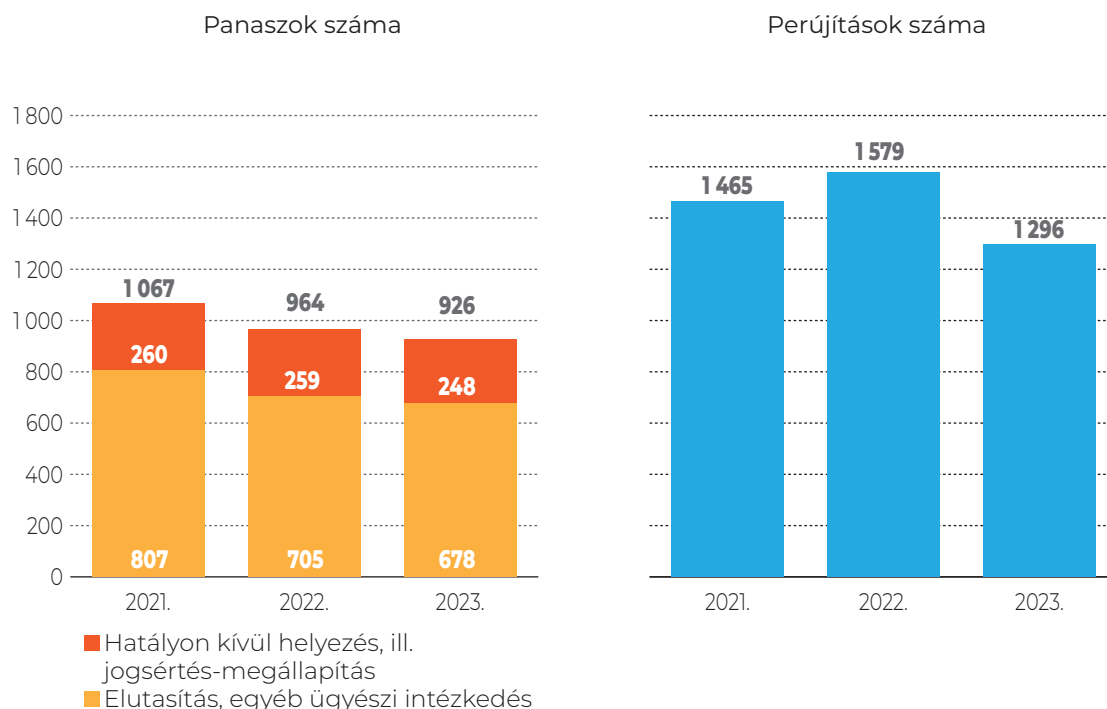

A szabálysértési eljárást megszüntető határozatok érkezésének csökkenése az előző évekhez képest 7,2%-ra mérséklődött. A megszüntető határozatok 41%-a a Fővárosi Főügyészségre koncentrált. A beérkezett határozatok számának csökkenése az ügyészi intézkedések számára is negatív befolyást gyakorolt, de a belső arányok a megelőző évhez viszonyítva érdemben nem változtak. Az intézkedések több mint fele kisebb jogszabálysértések miatti jelzés volt, amely a döntés érdemi részét nem érintette. Az intézkedések 27%-ában súlyos törvénysértés kiküszöbölése érdekében az ügyész felhívással élt az eljárás folytatása, illetve törvényes új határozat meghozatala iránt. Az intézkedések 16%-a valamely más eljárás, jellemzően büntetőeljárás kezdeményezésére irányult, mivel a szabálysértésként elbírált cselekmény ténylegesen bűncselekménynek minősült.

A következő ábra a szabálysértési ügyekben benyújtott panaszok és perújítási kérelmek számának 2021–2023. évi alakulását mutatja be:

38. ábra

A szabálysértési ügyekben benyújtott panaszok és perújítások száma a 2021–2023. években

A szabálysértési ügyekben benyújtott panaszok száma a megelőző évhez képest kisebb mértékben, 3,9%-kal csökkent. 237 ügyben került sor a sérelmezett határozat hatályon kívül helyezésére, ami az ügyek 26%-át érintette, további 11 ügyben az ügyész a hatóság által elkövetett törvénysértés tényét állapította meg. Legtöbbször a sértett vagy képviselője jelentett be eredményesen panaszt a feljelentés elutasítása, illetve az eljárás megszüntetése ellen, az eljárás folytatásának elrendelése érdekében. A jogorvoslati kérelmek 36%-a – az előző évekhez hasonlóan – a Fővárosi Főügyészséghez érkezett, de nagy számban terjesztettek elő panaszt a Pest Vármegyei Főügyészséghez is, így az ügyész a központi régióban bírálta el a szabálysértési panaszok közel felét.

Az ügyész törvényben meghatározott okok fennállása esetén perújítási kérelmet terjeszthet elő a bíróság felelősséget megállapító, jogerős döntése ellen. A bíróság döntését az ügyész 2023-ban legtöbbször a szabálysértésként elbírált cselekmény bűncselekményi minősülése, továbbá esetenként a cselekmény kétszeres elbírálása vagy az utóbb felmerült új bizonyíték értékelésének szükségessége miatt támadta perújítási kérelemmel. A perújítási kérelmek nagy része jogszabálysértés okán a bíróság közérdekű munkát,

pénzbírságot vagy helyszíni bírságot szabálysértési elzárásra átváltoztató végzése ellen irányult. Jellemzően a végrehajtási eljárásban merült fel adat arra, hogy az átváltoztatás időpontjában olyan elzárást kizáró ok – például az elkövető fogyatékos, vagy egyedül gondoskodik 14. életévét be nem töltött gyermekéről – állt fenn, amelyről a bíróság nem rendelkezett tudomással. Ezen túl az ügyész eljárásjogi, kézbesítési és egyéb adminisztratív hibák miatt élt a kezdeményezés jogával.

2023-ban a megelőző évhez képest 18%-kal kisebb számban került sor az illetékes bíróságon perújítási kérelem előterjesztésére. Ez alapvetően arra volt visszavezethető, hogy a szabálysértési hatóságoktól kevesebb ügy érkezett. A csökkenéshez hozzájárult továbbá az a 2023. évet már teljes egészében érintő jogszabályváltozás is, amely megszüntette a bűncselekményi minősülés okán érvényesülő hosszabb perújítási határidőt. Így a bírósági határozat a jogerőre emelkedésétől számított egy év elteltével perújítással akkor sem támadható, ha a szabálysértésként elbírált cselekmény bűncselekmény.

A megbízhatósági vizsgálatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység

A megbízhatósági vizsgálat során a valóságot szimuláló mesterséges élethelyzetben a védett személy speciális ellenőrzésére kerül sor annak megállapítására, hogy az érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali vagy munkaköri kötelezettségének, illetve elkövet-e bűncselekményt. A vizsgálat lefolytatására a Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ) mellett – törvényben meghatározott védett állomány tekintetében – az Alkotmányvédelmi Hivatal is hatáskörrel rendelkezik. A vizsgálat a törvényi feltételeknek való megfelelés esetén ügyészi jóváhagyás után hajtható végre, a befejezést követően az ügyész a végrehajtás törvényességét szintén ellenőrzi.

2023-ban a feladatra kijelölt főügyészségek 988 megbízhatósági vizsgálatot elrendelő határozatot hagytak jóvá. Az eljárással érintettek közül az NVSZ 17 személlyel szemben tett büntető feljelentést, így a megelőző év közel azonos számban megvalósult vizsgálatához kapcsolódó feljelentésekhez képest 2023-ban 31%-kal több feljelentés történt. Az eredmény arra utal, hogy a megbízhatósági vizsgálat továbbra is a korrupció elleni küzdelem hatékony eszköze. A feljelentett 17 főből 9 a rendőrség védett állományába tartozott, 2 kormánytisztviselő, 1 a büntetés-végrehajtási szervezet alkalmazottja volt, 5 fő egészségügyi szolgálati jogviszonyban állt.

Az ügyész részvétele a bírósági eljárásokban

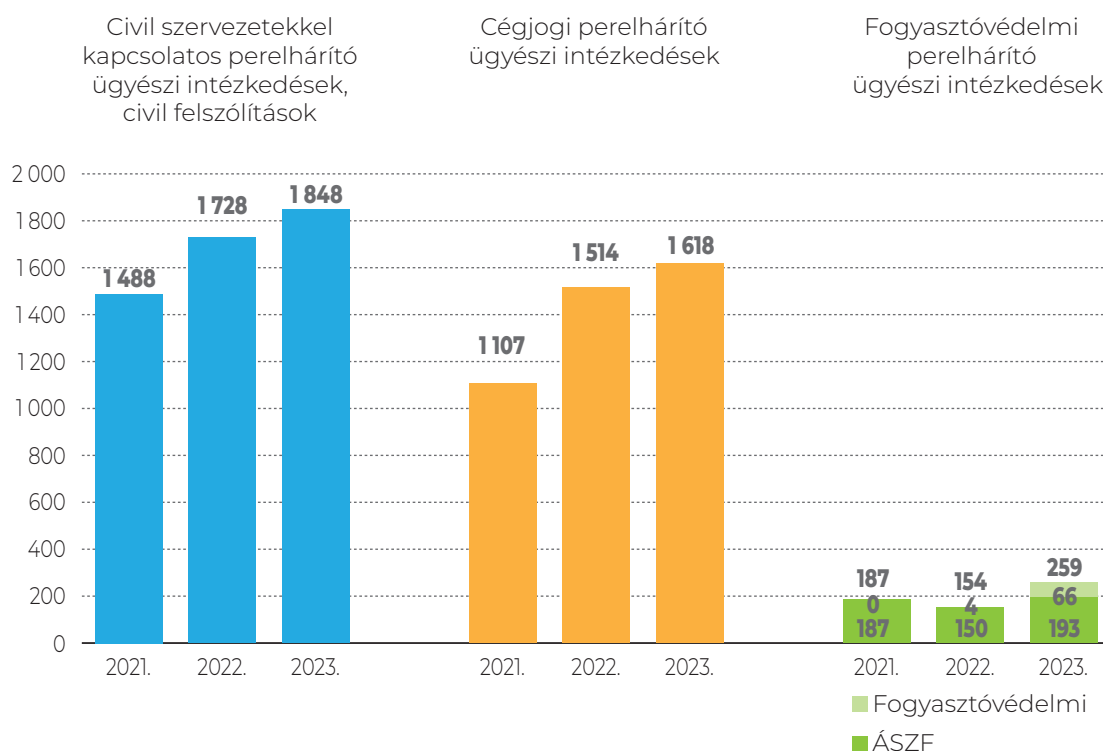
Az ügyész a polgári eljárásban egyrészt a közérdek védelme, másrészt a közérdeksérelem megszüntetése érdekében lép fel. E jogkörében az ügyész törvényben meghatározott esetekben és módon peres és nemperes eljárást

kezdeményez, illetve azokban részt vesz. Törvényi felhatalmazás alapján az ügyész arra is jogosult, hogy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén a jogai védelmére képtelen fél alanyi jogait érvényesítse a bíróság előtt. Az ügyész minden olyan ügyben, amelyben az igazságszolgáltatás közreműködőjeként a törvény felhatalmazása alapján megilleti a bírósághoz fordulás joga, a bírósági eljárást megelőzően – amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak – perelhárító intézkedéssel, felhívással él a törvénysértés önkéntes kiküszöbölése érdekében.

Az ügyész – figyelemmel a feltárt jogszabálysértés jellegére és súlyára, továbbá az érintett személyi kör nagyságára, a jogviszony tartósságára, a szerződések teljesülésének időtartamára – általában előtérbe helyezi a jogszabálysértés gyorsabb kiküszöbölését eredményező perelhárító felhívás alkalmazását. A felhívás benyújtása a keresethez hasonló szakmai körütekintést és előkészítést igényel, mivel a pergazdaságossági szempontokat is szolgáló eszköz lényegi tartalma az eredménytelenség esetén benyújtani kívánt keresettel vagy más eljáráskezdeménnyel megegyezik. Általános tapasztalat az is, hogy a megkeresett gazdálkodó és civil szervezetek, egyéni vállalkozások motiváltak az önkéntes jogkövetésben. A 2021–2023. években benyújtott perelhárító ügyészi intézkedések számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

39. ábra

A perelhárító ügyészi intézkedések és civil felszólítások száma a 2021–2023. években

Az ügyész a civil szervezetek közül csak egyes speciális tevékenységet folytató egyesületek – például polgárőr szervezetek –, illetve a közhasznú jogállás körében gyakorol törvényességi ellenőrzési jogkört. Törvényben meghatározott esetekben az ügyész hatásköre a nyilvántartást vezető bíróság döntése elleni jogorvoslati jog gyakorlására, törvényességi felügyeleti vagy egyéb nemperes eljárás kezdeményezésére terjed ki. Az ügyész a törvényességi ellenőrzési jogkörébe tartozó civil szervezet törvénysértésének észlelésekor felhívással él, nagyobb részben pedig – a törvényi feltételek fennállása esetén – perelhárítást célzó felszólítást alkalmaz. E jogkörök 2023. évi gyakorlása során a megelőző évhez viszonyítva közel 7%-kal több kiemelt ügyészi intézkedés megtételére került sor. Az intézkedésekre jellemzően az adott alapot, hogy a civil szervezet nem biztosította a kötelező elektronikus kapcsolattartás feltételeit, a bírósági nyilvántartás képviselő személyére vonatkozó adata nem volt hatályos, a közhasznú szervezet nem felelt meg a közhasznú jogállás feltételeinek, vagy elmulasztotta a beszámolási kötelezettség teljesítését.

A civil szervezetekkel kapcsolatos ügyek mellett a magánjogi tevékenység másik hagyományosan nagy volumenű területe a cégeljárásokban való ügyészi közreműködés. A közhiteles cégnyilvántartás adattartalmának helyességéhez, a cégek törvényes működéséhez szintén közérdek fűződik, ezért a jogalkotó e területen is törvényben biztosítja az ügyész számára a bírósághoz fordulás jogát. Az ezt megelőzően benyújtott cégjogi perelhárító felhívások száma a 2022. évhez képest szintén mintegy 7%-kal emelkedett. A folyamatosan növekvő számban benyújtott felhívások alapjául 2023-ban is jellemzően a hivatalos elektronikus elérhetőség hiánya, a társaság saját tőkéjének a törzstőke törvényben meghatározott minimális összege alá csökkenése, a jogszabályban meghatározott adatok honlapon történő megjelenítésének elmaradása, a tevékenységi kör változása miatti cégjogi kötelezettségek elmulasztása szolgált. Az intézkedések döntő hányada eredményesnek bizonyult, így a bíróság előtti eljárás megindítása elkerülhetővé vált.

A fogyasztói jogok érvényesülésével kapcsolatos ügyészi jogkörben rendelkezésre álló differenciált eszközrendszer lehetőséget ad az általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránti közérdekű per indítására. Emellett a vállalkozás fogyasztóknak jogsérelmet okozó, fogyasztói jogokat sértő tevékenysége esetén az ügyész jogosult képviseleti keresetet előterjeszteni a fogyasztók polgári jogi igényeinek érvényesítése iránt is. Az ügyész az összes körülmény gondos mérlegelésével a peres eljárás elke-

rülése érdekében e jogkörében is jogosult felhívni a vállalkozásokat a jogszálysértés megszüntetésére. Az általános szerződési feltételek tisztességtelensége miatti perelhárító felhívások száma a megelőző évhez képest mintegy 29%-kal növekedett. Szintén nagy számban alkalmazta az ügyész az évközi jogszabályváltozással bevezetett képviseleti keresetet megelőző perelhárító felhívást. Így összességében a fogyasztóvédelmi tárgyú perelhárító ügyészi felhívások dinamikusan, mintegy 68%-kal nőttek az előző évihez képest.

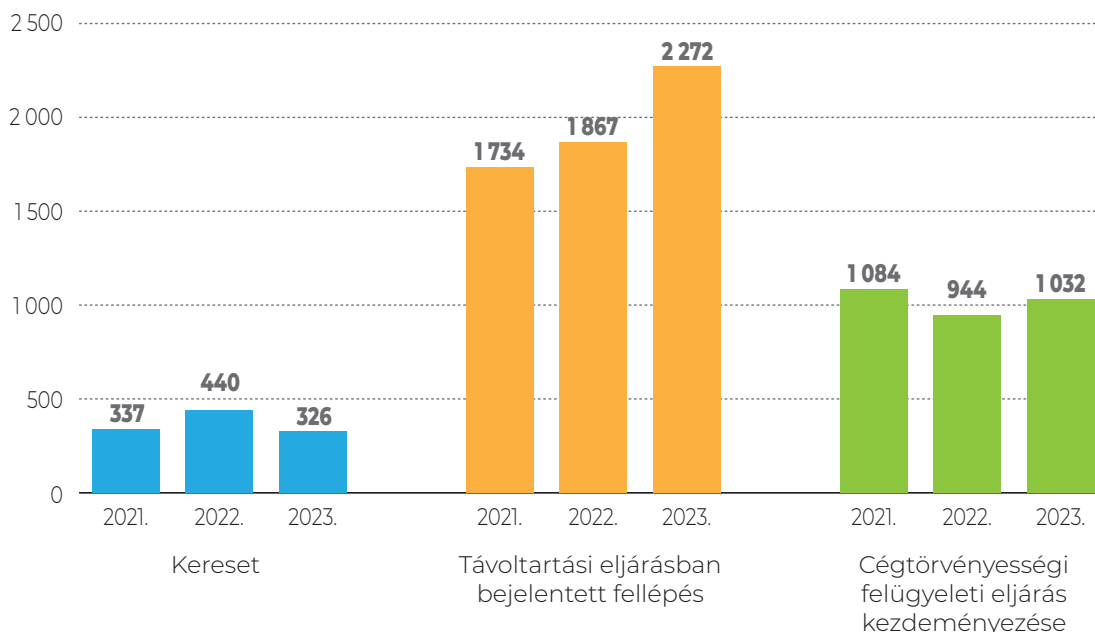
Az általános szerződési feltételek tisztességtelensége miatti perelhárító felhívások többsége – az internetes vásárlások veszélyeire is figyelemmel – webáruházat működtető vállalkozással szemben került benyújtásra. Az ügyész jellemzően a szerződés megkötésére, egyoldalú módosítására, a felelősség kizárására, az elállásra, az áru megjelenítésére, a vállalkozás számára egyoldalúan kedvező bírósági fórum meghatározására vonatkozó szabályok között tárt fel tisztességtelen kikötéseket. A perelhárító felhívások eredményesek voltak, amelynek következtében a keresetindítás okafogottá vált.

A képviseleti keresetet megelőző felhívások benyújtását nemcsak célszerűségi szempontok teszik indokolttá, hanem az is, hogy az ügyész ezen ügyek egy részében kizárólag akkor indíthat keresetet, ha megelőzően az érintett vállalkozással a jogsértés megszüntetését célzó egyeztetést is lefolytatott. A képviseleti keresetet megelőző perelhárító felhívásra jellemzően okot adó körülmény volt, hogy a vállalkozások sok esetben nem vagy nem megfelelően tettek eleget a kötelező panaszkezelési és egyéb vitarendezési módokról szóló tájékoztatási kötelezettségüknek, így például nem adtak tájékoztatást az európai online vitarendezési platformról, vagy hiányos, pontatlan tájékoztatást nyújtottak a békéltető testületekről. Képviseleti keresetet megelőző perelhárító felhívásra került sor a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, étrend-kiegészítőkre vonatkozó megtévesztő tájékoztatás, jótállási szabályok nem megfelelő feltüntetése, valamint tisztességtelen általános szerződési feltételeken alapuló pénzfizetési kötelezettség előírása miatt is. A perelhárító ügyészi felhívások e körben is szinte kivétel nélkül eredményesek voltak, az online vállalkozás ellentmondása miatt az ügyésznek csak csekély számban kellett belföldi képviseleti keresettel bírósághoz fordulnia.

Az ügyész által kezdeményezett peres és nemperes eljárásokat a következő ábra mutatja be:

40. ábra

Egyes bíróság előtti peres és nemperes eljárások száma a 2021–2023. években

Az ügyész által előterjesztett keresetek száma – elsősorban az eredményes felhívások és perelhárító intézkedések következtében – 2023-ban a megelőző évhez képest jelentősen, 26%-kal csökkent. A keresetek számának alakulására befolyást gyakorolt az is, hogy az országgyűlési választásokat követően az egymást követő két általános országgyűlési választáson jelöltet nem állító pártok elleni – négyévente kezdeményezendő – 74 eljárásra 2022-ben került sor.

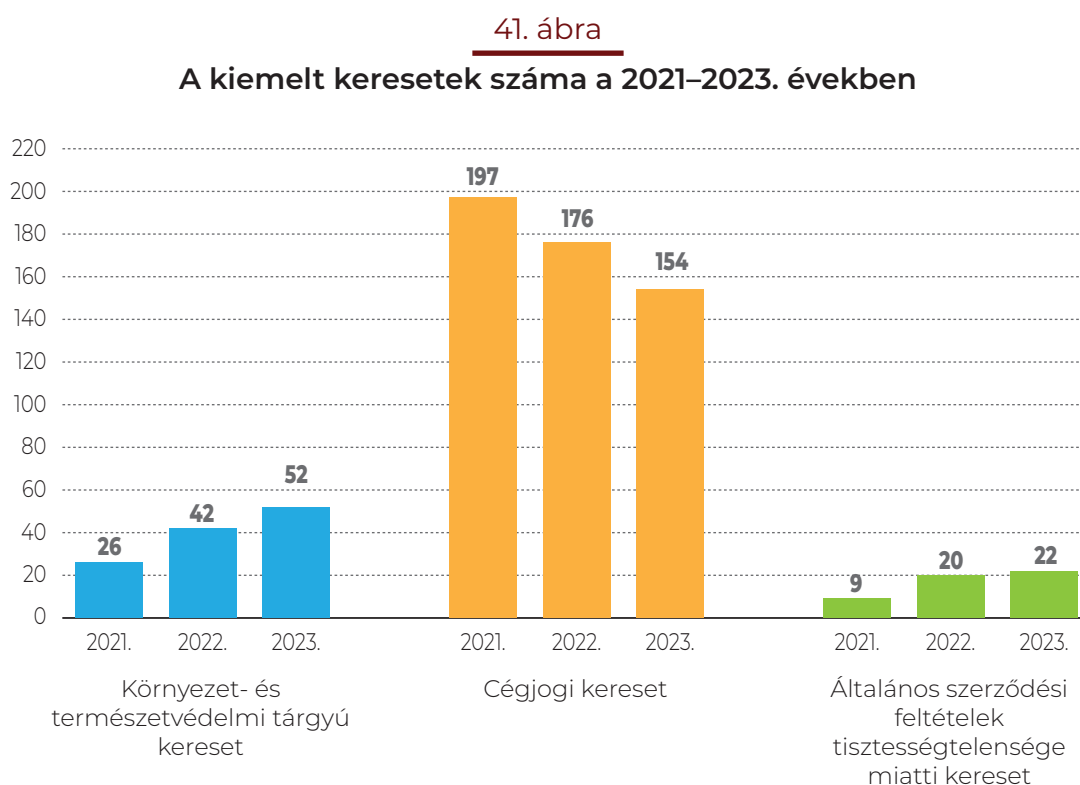
A civil szervezeteknél a keresetindítás alapja az alperes szervezet, illetve megváltozott adatainak nyilvántartásba vételéről rendelkező végzések elleni jogorvoslat előterjesztése volt. A polgárőr szervezetek tekintetében – amennyiben a törvényi feltételek fennálltak – a kereset a további tevékenységtől eltiltásra irányult. 2023-ban az ügyész civil szervezetekkel kapcsolatosan – a 2022. évvel közel azonos számban – 1361 nemperes eljárást is kezdeményezett. Ezek döntő többségét az egyesületek, alapítványok ellen jogutód nélküli megszűnést eredményező ok bekövetkeztének megállapítása, valamint a közhasznú szervezetek esetében a közhasznú jogállás megszüntetése és nyilvántartásból való törlése iránti kérelmek tették ki.

Az ügyész személyállapottal kapcsolatos törvényi hatáskörében 13 alkalommal indított pert az ügyei viteléhez szükséges belátási képesség hiánya okán az alperes gondnokság alá helyezése iránt, és 2 esetben eredményes keresetet terjesztett elő házassági perben is. Ügyészi pernyertességgel zárult további 4 peres eljárás, amelyben a kereset a szülői felügyeleti jog megszüntetésére irányult. Az ügyész a törvényi feltételek fennállására figyelemmel 2023-ban 47 esetben kezdeményezte kötelező intézeti gyógykezelés elren-

delését. A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartás iránti bírói eljárásban az ügyészi fellépések száma 2023-ban az előző évhez képest 21,7%-kal nőtt.

Cégügyekben a cégtörvényességi felügyeleti eljárás ügyészi kezdeményezése a hibás, hiányos cégjegyzéki adatok, létesítő okirati rendelkezések korrigálására, a törvényes működés helyreállítására irányul. A cégtörvényességi felügyeleti eljárás lefolytatására irányuló ügyészi kérelmek száma 2023-ban 9,3%-kal növekedett, amelyre több esetben sikertelen ügyészi felhívást követően került sor. Az ügyészi kérelmeket jellemzően az alapozta meg, hogy a jogszabályban előírt cégjogi kötelezettségek elmulasztása miatt a nyilvántartott adatok törvénysértővé vagy hiányossá váltak, illetve a cég nem tartotta be a működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. Tipikus intézkedési ok volt, hogy a cég nem rendelkezett elektronikus elérhetőséggel, a főtevékenység változásával egyidejűleg nem nyújtott be változásbejegyzési kérelmet, a vezető tisztségviselő, könyvvizsgáló, felügyelő bizottsági tag megbízatása megszűnt. Az ügyész számos kezdeményezéssel élt a székhellyel kapcsolatos cégjogi előírások megszegése miatt is, amely gyakran vezetett az úgynevezett „fantomcégek” cégjegyzékből való törléséhez.

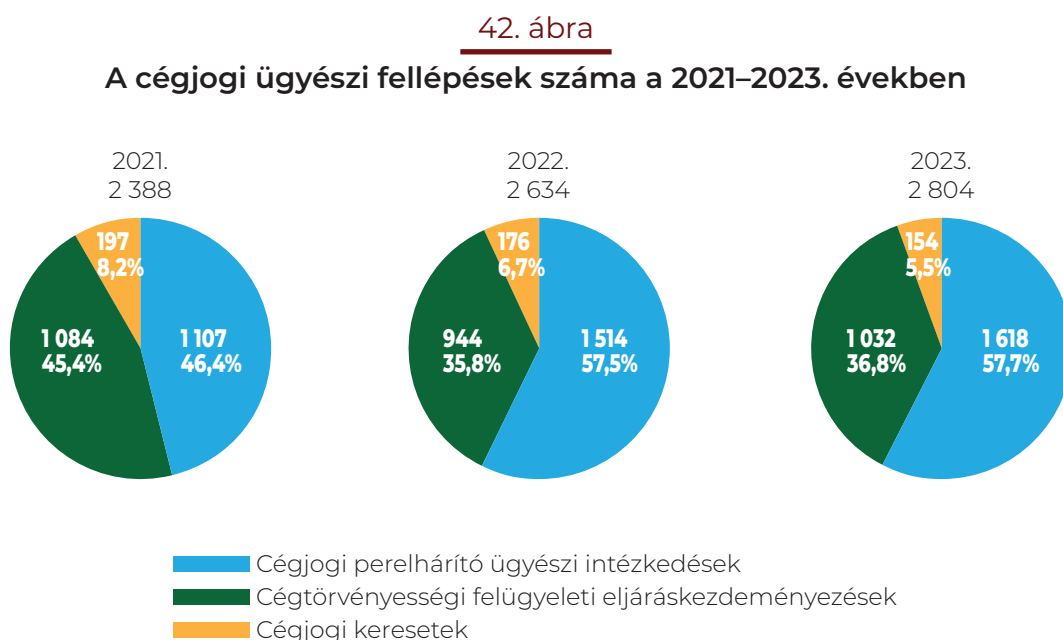
Az ügyészi keresetindítások közül a kiemelt keresetek számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

A környezet-, állat- és természetvédelmi törvények felhatalmazása alapján az ügyész jogosult keresetet benyújtani az állatvédelmi szabályokat, környezeti elemeket sértő, illetve veszélyeztető magatartástól eltiltás és az okozott kár megtérítése iránt. 2023-ban az ügyész a megelőző évinél csaknem 24%-kal nagyobb számban – túlnyomórészt állatkínzás miatt, kisebb részben a természetben, illetve a védett élő szervezetekben okozott kár megtérítése iránt – nyújtott be keresetet. Összességében a benyújtott keresetek száma 2021-hez viszonyítva a duplájára emelkedett. A már befejeződött eljárásokban a bíróság a keresetnek minden esetben helyt adott.

Cégügyekben az ügyészi keresetindítás a cég, illetve a cégjegyzéki adatok változásának bejegyzéséről rendelkező jogszabálysértő végzés hatályon kívül helyezésére irányul. 2023-ban az ügyész a megelőző évhez képest 12,5%-kal kevesebb keresetet nyújtott be. Továbbra is jellemző keresetindítási ok volt, hogy a bejegyzési kérelem kitöltése, a létesítő okirat, az ahhoz csatolt melléletek tartalma nem felelt meg a jogszabályoknak, illetve hiányzott a kötelezően csatolandó melléklet.

A 2021–2023. években tett összes cégjogi ügyészi fellépés számát és megoszlását a következő ábra szemlélteti:

Az ügyész a cégjogi jogszabálysértések megszüntetése érdekében biztosított hatáskörének differenciált eszközrendszerével következetesen és egyre növekvő számban él. A cégjogi ügyészi intézkedések, így a keresetek, cégtörvényességi felügyeleti eljárás iránti kérelmek, bejelentések és perelhárító felhívások együttes száma évről évre folyamatosan növekszik, 2023-ban a megelőző évi intézkedések számát 6,5%-kal haladta meg.

Az ügyész a fogyasztóvédelmi jogkörében közérdekű pert indíthat az általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt. Az egyes szerződési kikötések tisztességtelenségére irányuló kereset jelentősége abban áll, hogy az esetenként nagyszámú fogyasztót érintő tisztességtelen feltétel a bíróság ítéletében megállapított időponttól kezdődően érvénytelen, így azt a vállalkozás többé nem alkalmazhatja.

Az általános szerződési feltételek tisztességtelensége miatti keresetek volumene 2023-ban 10%-kal nőtt. Az ügyész rendszeres és visszatérő ellenőrzése folytán az online térben működő vállalkozások a szerződési feltételeikben egyre körültekintőbben veszik figyelembe a fogyasztóvédelmi szempontokat, sok esetben kérnek külső jogi segítséget, illetve úgynevezett ÁSZF generátort alkalmaznak. 2023-ban ügyészi perindításra legnagyobb számban ingatlanközvetítési tevékenység miatt, illetve gépjármű-kereskedelemmel összefüggésben került sor. Az ügyészi keresetindítás érintett utazás-, illetve rendezvényszervezéssel, elektronikus kereskedelmi tevékenységgel, adóságkezeléssel foglalkozó vállalkozást, továbbá biztosítót is.

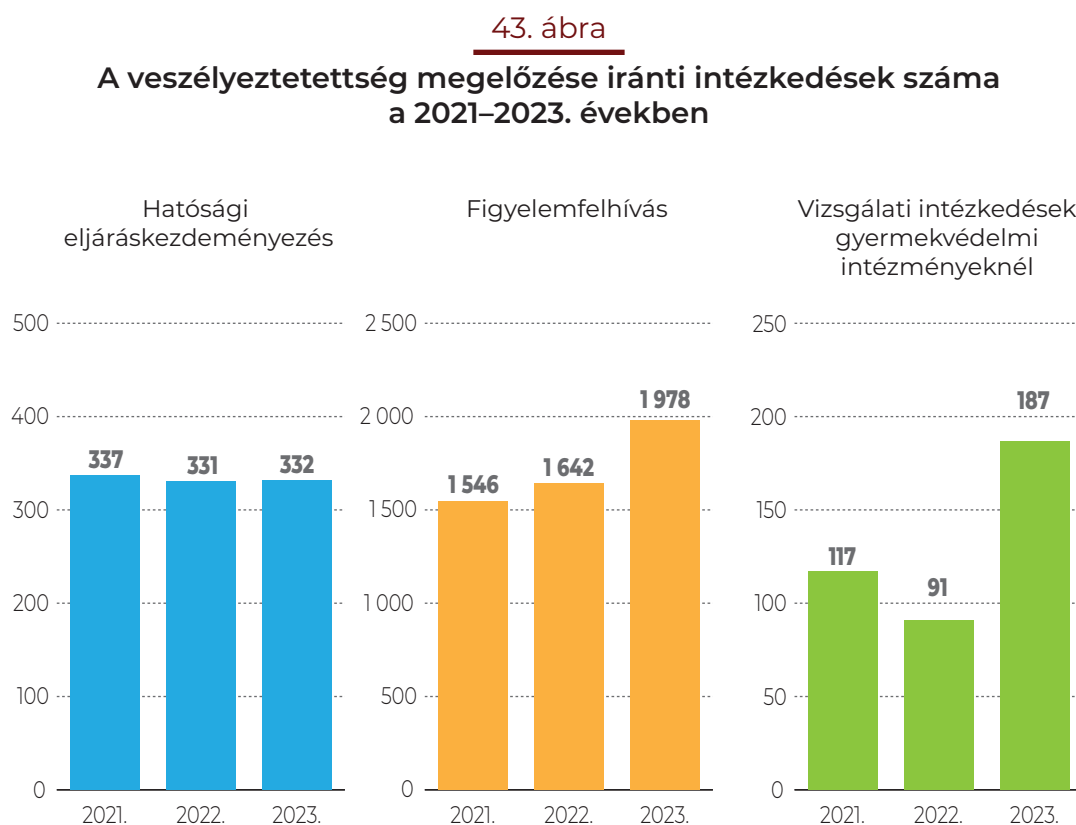
2023-ban az új ügyészi jogkörben már képviseleti kereset előterjesztésére is sor került a perelhárító felhívással egyet nem értő vállalkozással szemben. Az ügyész azt kifogásolta, hogy az országosan jelentős forgalmú webáruházat működtető vállalkozás egyes esetekben akkor is szállítási díjat fizettet, ha a fogyasztó személyesen, az üzletben veszi át a terméket. Az ügyész az indokolatlan szállítási díj megszüntetését és a megfizetett összeg fogyasztóknak történő pénzbeni visszatérítését indítványozta keresetében. A peres eljárás jelenleg is folyamatban van.

Az ingatlan-nyilvántartás közhitelességéhez fűződő közérdekkel összefüggésben az ügyész az érvénytelen ingatlan-nyilvántartási bejegyzések törlésére irányuló perindítási jogával akkor él, ha az ingatlanügyi hatósági eljárásra is kiterjedő törvényességi ellenőrzési jogkörben, a hatósági eljárás keretei között a jogsértés nem orvosolható. Az ügyész e körben 2023-ban 6 esetben nyújtott be keresetet. Az ügyész a törlési keresetét 1 ügyben a termőföldszerzési szabályok kijátszására alapította. Másik ügyben az ügyész keresetindítását az tette indokoltá, hogy a termőföld tulajdonjogának megszerzését jóváhagyó hatósági döntést utóbb megváltoztatták, azonban az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törléséről a bíróság nem rendelkezett. 1 ügyben az ügyész hagyatéki eljárás során történt közjegyzői tévedés miatt indított törlési keresetet, mert a közjegyző a hagyaték tárgyát képező ingatlant törvényes öröklés címén az egyik örökösrel azonos nevű, de vele rokonságban nem álló idegen személynek adta át, aki azt – a tévedést nem jelezve – továbbértékesítette. 2 ügyben az ingatlan tulajdonváltását eredményező cselekménysor bűncselekményt is megvalósított, illetve büntetőeljárás adatainak értékelése alapján került sor perindításra. Az ügyész fellépett a sértett életmódjának, egészségi, elmebeli

állapotának, idős korának kihasználásával kötött szerződések miatt, illetve a jogai védelmére képtelen személy érdekében is. Törlési keresetet nyújtott be továbbá az önkormányzati tulajdonú, ekként nemzeti vagyon körébe tartozó ingatlan értékarányosság megsértésével történt értékesítése miatt. A már lezárt eljárások az ügyész pernyertességével fejeződtek be, amelynek eredményeként a bíróság a jogosulatlanul szerző jogát törölte az ingatlan-nyilvántartásból, és helyreállította a megelőző állapotot.

A gyermek- és ifjúságvédelmi közérdekvédelmi tevékenység

A kiskorúak veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése érdekében tett ügyészi intézkedések alakulását a következő ábra szemlélteti:

Az ügyész a gyermek veszélyeztetettsége és a hozzátartozók közötti erőszak veszélye miatt fennálló jelzési kötelezettségét folyamatosan teljesítette. A gyámhatóságokhoz benyújtott védelembé vétel iránti hatósági eljáráskezdeményezések nagyságrendje megegyezik a 2022. évi adattal. A megelőző távoltartás iránti polgári nemperes ügyek számának emelkedésével összefüggésben a hozzátartozók közötti erőszak veszélye miatt, a kiskorú gyermek érintettségére tekintettel benyújtott figyelemfelhívások száma 20,5%-kal emelkedett.

Az ügyész a gyermekvédelmi szolgáltatást folytató intézmények törvényességi ellenőrzésére irányuló jogkörében 2023-ban speciális ellátást nyújtó gyermekvédelmi intézményekben, gyermekotthonokban és befogadó gyermekotthonokban folytatott vizsgálatot. A gyermekvédelmi intézmények működésének törvényességére irányuló vizsgálatok során megtett intézkedések száma több mint duplájára emelkedett.

Az egyes intézményeknél feltárt jogszabálysértések kiküszöbölése érdekében az ügyész intézkedett a gyermekek egészséges környezetben való nevelkedésének biztosítása, biztonsági elkülönítő szabályszerű kialakítása és a kettős szükségletű gyermekek létszámkorlátjára vonatkozó rendelkezés érvényesülése iránt. Az intézkedések kiterjedtek a biztonsági elkülönítésnél, a befogadásnál és az ellátás megszüntetésénél fennálló tájékoztatási, értesítési kötelezettség szabályszerű teljesítésére, a kapcsolattartásra vonatkozó szabályok érvényesülésére, a bántalmazási esetek kivizsgálására vonatkozó módszertan megfelelő alkalmazására is.

Az ügyész a hatóságok fiatakorúakat érintő döntéseiben észlelt érdemi törvénysértés miatt 206 felhívást, csekélyebb jelentőségű jogszabálysértés okán 793 jelzést nyújtott be. A megelőző év adataihoz képest a felhívások száma 15,7%-kal, a jelzéseké 15,9%-kal emelkedett. Fiatakorúak ügyeiben 485 esetben került sor büntetőjogi felelősségre vonás kezdeményezésére, jelentős részben az ügyésznek megküldött, gyermektartásdíj megelőlegezéséről rendelkező gyámhatósági határozatokban felmerült adatok alapján a tartási kötelezettség elmulasztása bűncselekmény gyanúja miatt.

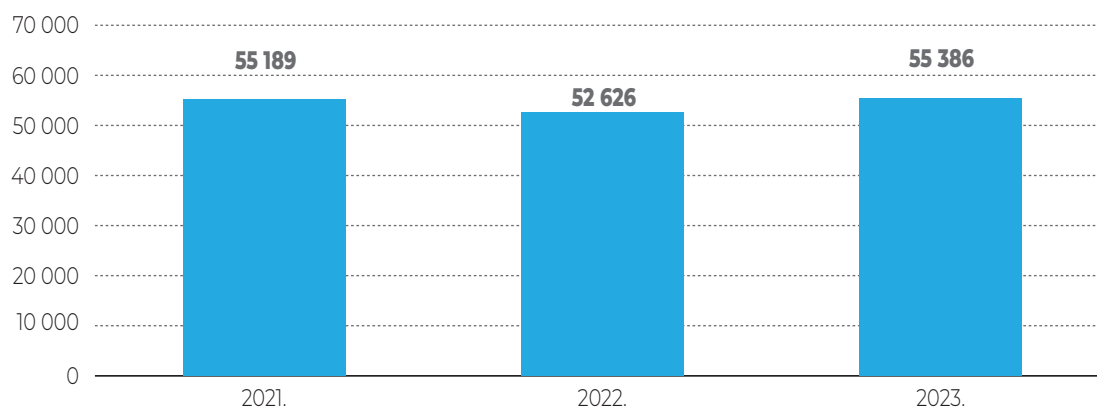
3.2. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete

Az ügyész alapfeladatai közé tartozik, hogy törvényességi felügyeletet lát el a büntetések, a mellékbüntetések, az intézkedések, a személyi szabadságot elvonó és azt korlátozó eljárási kényszerintézkedések, az utógondozás végrehajtásáról, továbbá a bűnügyi, a szabálysértési, a körözési nyilvántartás és a központi elektronikus hozzáférhetetlenné tételei határozatok adatbázisának kezeléséről szóló jogszabályi előírások megtartása felett, valamint közreműködik a büntetés-végrehajtási bíró (bv. bíró) eljárásában.

A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi (bv. felügyeleti) szakterületen felmerülő feladatok mennyiségének változását megfelelően szemlélteti az iktatott ügyek számának az alakulása. A következő ábrán jól látható, hogy a tavalyi iktatott ügyek száma 5,2%-kal több a 2022-ben regisztrált ügyszámnál.

44. ábra

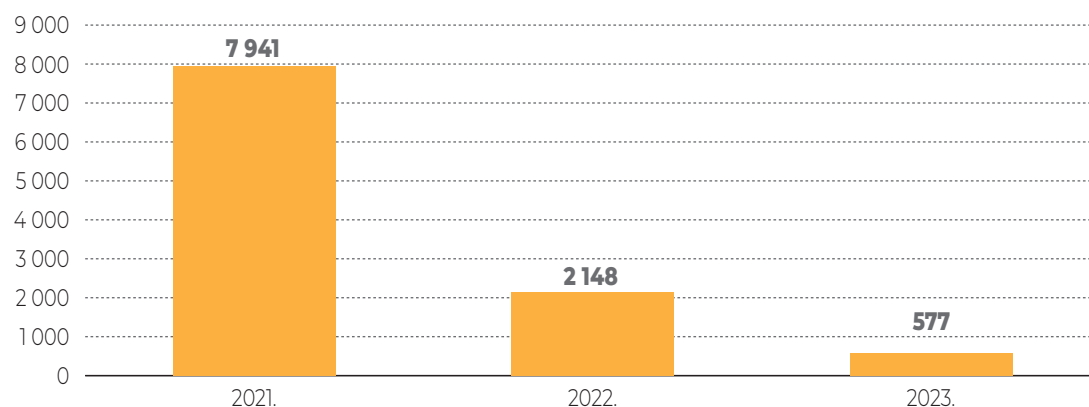
A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi szakterületen iktatott ügyek számának alakulása a 2021–2023. években

A 2023-ban az azt megelőző évhez képest tapasztalt növekedés mértéke el-
lentétes irányú változások eredménye. A büntetés-végrehajtási intézetek telítet-
ségének stabilizálása és ismételt túltelítettségének megelőzése érdekében tett
kormányzati intézkedések hatása az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmé-
nyek miatt indult kártalanítási eljárások számának csökkenésében is megmu-
tatkozott. A kártalanítási igények érdemi elbírálása tárgyában született elsőfokú
bv. bírói határozatok számának alakulását a következő ábrán tekinthetjük meg:

45. ábra

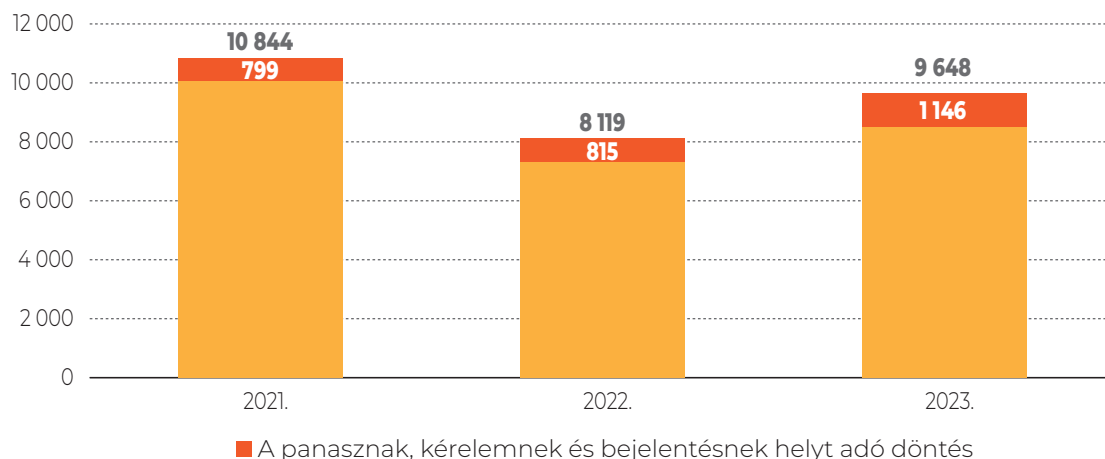
Kártalanítási igény érdemi elbírálása tárgyában született elsőfokú bv. bírói határozatok száma a 2021–2023. években

Ellentétes irányú változás (18,8%-os növekedés) figyelhető meg az ügyészek-
hez érkezett panaszok, kérelmek és bejelentések esetében. Az ezeknek helyt
adó ügyészi döntések aránya (2023: 11,9%, 2022: 10%, 2021: 7,4%) tekintetében
tavaly ismét némi növekedés mutatkozott, amely a 2022-ben észlelhető vál-
tozással együtt kedvezőtlen tendenciára utal. Az elmúlt három év vonatkozó
adatai a következő ábrán láthatók:

46. ábra

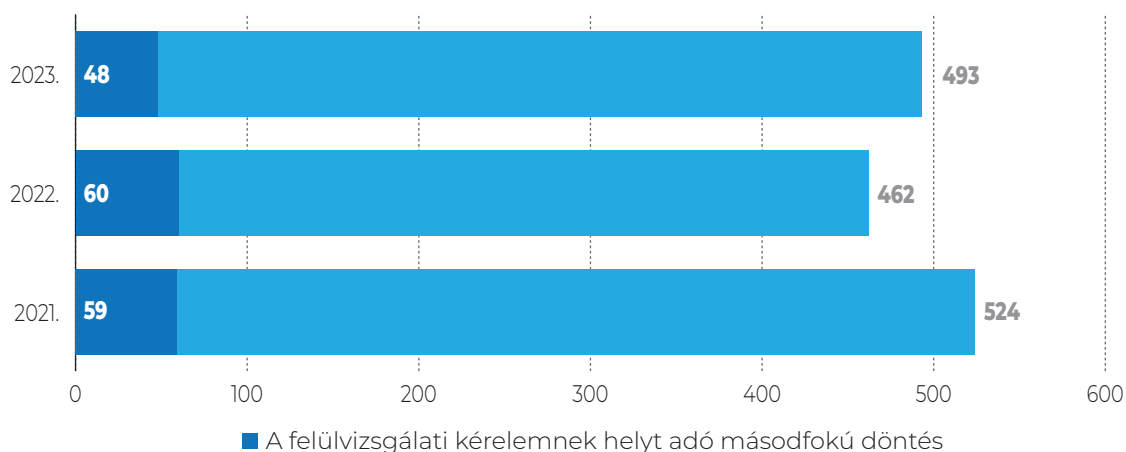
A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészekhez érkezett panaszok, kérelmek és bejelentések számának alakulása a 2021–2023. években

A főügyészségek büntetés-végrehajtási tárgyú panaszt, kérelmet, illetve bejelentést elutasító állásfoglalásai ellen az elmúlt három évben a Legfőbb Ügyészségre érkezett felülvizsgálati kérelmek számának az alakulása a következő ábrán figyelhető meg:

47. ábra

A főügyészségek büntetés-végrehajtási tárgyú panaszt, kérelmet, illetve bejelentést elutasító állásfoglalásai ellen érkezett felülvizsgálati kérelmek száma a 2021–2023. években

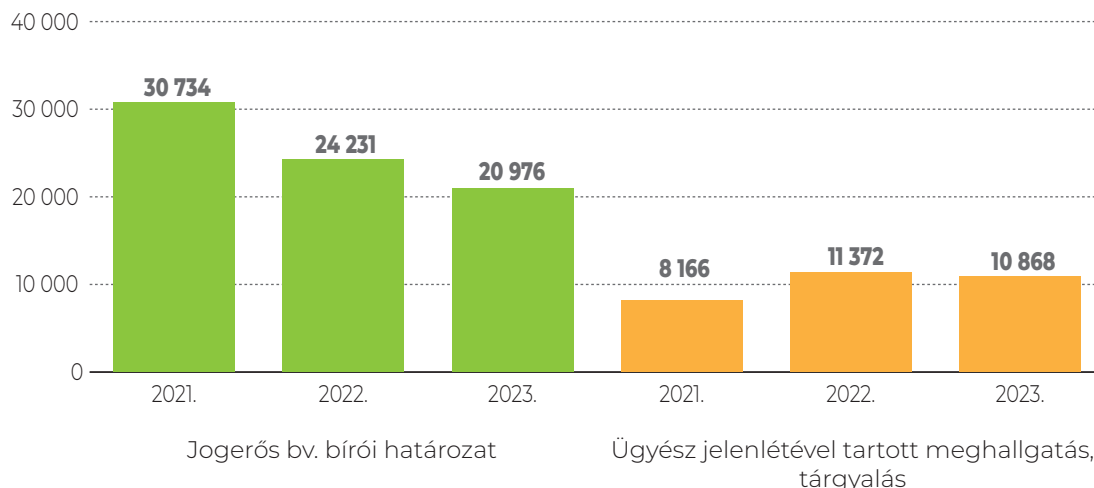

A 2023-ban bejelentett felülvizsgálati kérelmek száma 6,7%-os növekedést mutat a 2022. évi vonatkozó adathoz képest. A felülvizsgálati kérelmeknek helyt adó döntések aránya (2023: 9,7%, 2022: 13%, 2021: 11,3%) alapján véve megfelel az előző években tapasztaltaknak.

A bv. bíró eljárásában történő közreműködés a szakterületi ügyészek munkájának jelentős hányadát teszi ki. A bv. bírák eljárásaiban született jogerős határozatok, illetve az ügyészi részvétellel tartott meghallgatások, valamint tárgyalások számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

48. ábra

A jogerős büntetés-végrehajtási bírói határozatok és az ügyész jelenlétével tartott meghallgatások, tárgyalások száma a 2021–2023. években

A bv. bírói eljárásokban született jogerős végzések száma 2020 óta megfigyelhető folyamatos csökkenésének oka leginkább az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárások számának folyamatos csökkenésében keresendő. A 2022. évben tapasztalt 13,4%-os csökkenés tükrében az ügyészi részvétellel tartott tárgyalások, illetve meghallgatások számában 2023-ban az előző évhez viszonyított, mindössze 4,4%-os csökkenés változatlanul aktív ügyészi közreműködésre utal.

A szabadságvesztés végrehajtásához kapcsolódó legjellemzőbb bv. bírói határozatokra vonatkozó számadatokat a következő táblázat tartalmazza:

3. táblázat

A szabadságvesztés végrehajtásához kapcsolódó fontosabb büntetés-végrehajtási bírói döntések adatai a 2021–2023. években

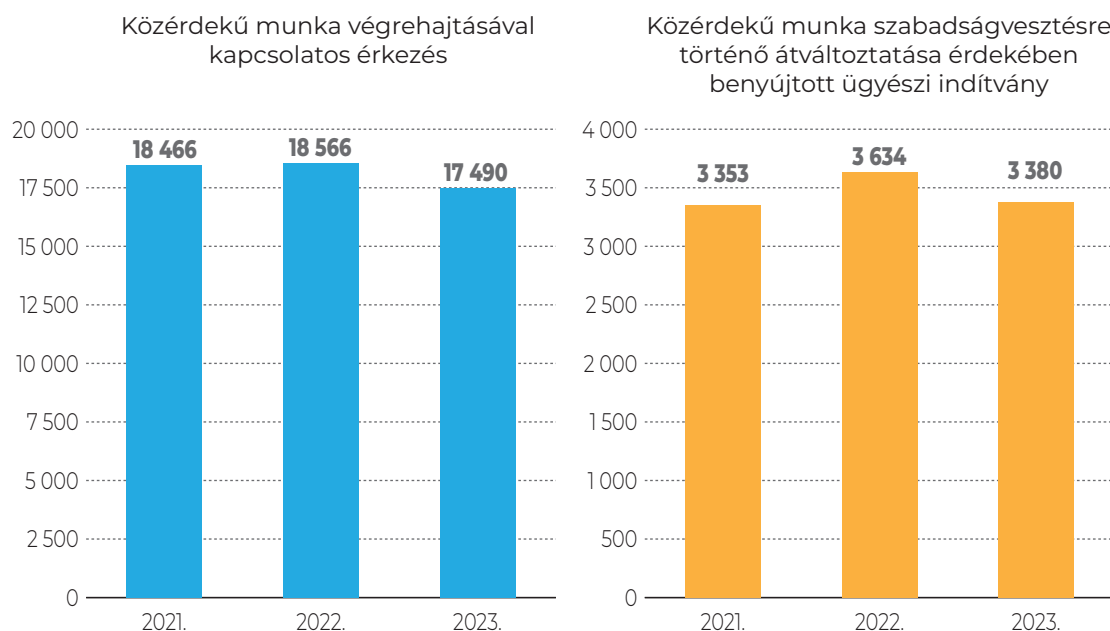
Év	Feltételes szabadságra bocsátás	Feltételes szabadságra bocsátás mellőzése	Enyhébb fokozatba helyezés	Szigorúbb fokozatba helyezés	Enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását elrendelő döntés	Enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását megszüntető döntés
2021.	2 333	2 179	197	90	78	2
2022.	2 775	2 084	205	48	63	1
2023.	2 508	2 406	190	43	51	–

A táblázatból az elítéltek jogi helyzetét leginkább befolyásoló feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos bv. bírói döntések statisztikai adatainak a kiemelése indokolt. Az adatokból jól látszik, hogy az ebbe a kategóriába tartozó döntéstípusok vonatkozásában tavaly a bírósági gyakorlatban a 2022-ben tapasztalttól eltérően ismét szigorodás volt érzékelhető (a feltételes szabadságra bocsátások száma csökkent, a feltételes szabadságra bocsátások mellőzésének száma nőtt). Az enyhébb végrehajtási fokozatba helyezésről rendelkező döntések száma (ugyancsak a 2022-ben megfigyelhetőtől eltérően) tavaly ismét csökkent, akárcsak a szigorúbb végrehajtási fokozatba helyezések száma. A 2023. évben az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását elrendelő bv. bírói határozatok száma tovább mérséklődött. Ez utóbbi adat azt mutatja, hogy az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása mint kedvezmény teljesen háttérbe szorult a bv. bírói gyakorlatban.

A közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos érkezések és a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatására irányuló ügyészi indítványok számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

49. ábra

A közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos érkezések és a szabadságvesztésre történő átváltoztatása érdekében benyújtott ügyészi indítványok száma a 2021–2023. években

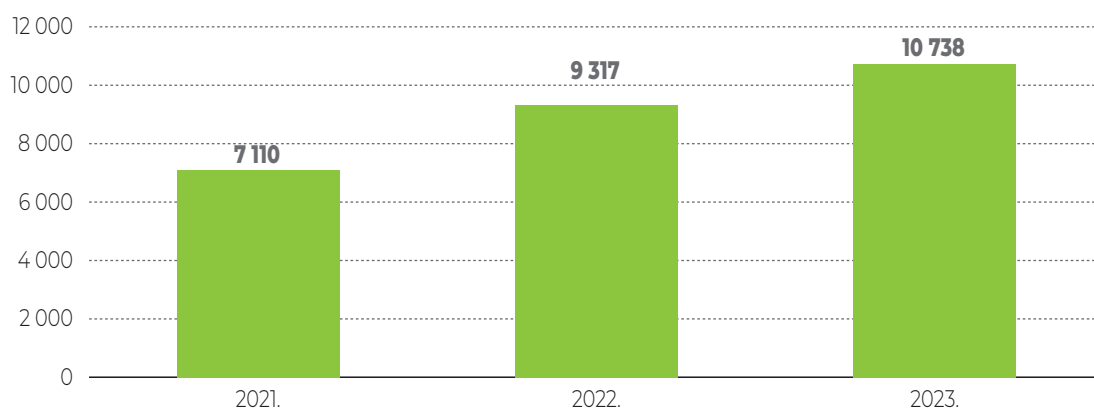
E körben említést érdemel, hogy a közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos érkezések száma 2023-ban 5,8%-kal csökkent az előző évhez viszonyítva, a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatására irá-

nyuló ügyészi indítványok számában bekövetkező 7%-os csökkenés pedig ezzel arányosnak tekinthető.

A személyes szabadsággal összefüggő törvénysértések megszüntetése egy jogállamban azonnali intézkedést igényel. Ezt biztosítja a bv. felügyeleti ügyészek vizsgálati és intézkedési jogköre, amivel az elmúlt évben is kitartó következetességgel éltek. A vizsgálatok számának alakulása a következő ábrán látható:

50. ábra

**A büntetés-végrehajtási felügyeleti ügyészi vizsgálatok száma
a 2021–2023. években**

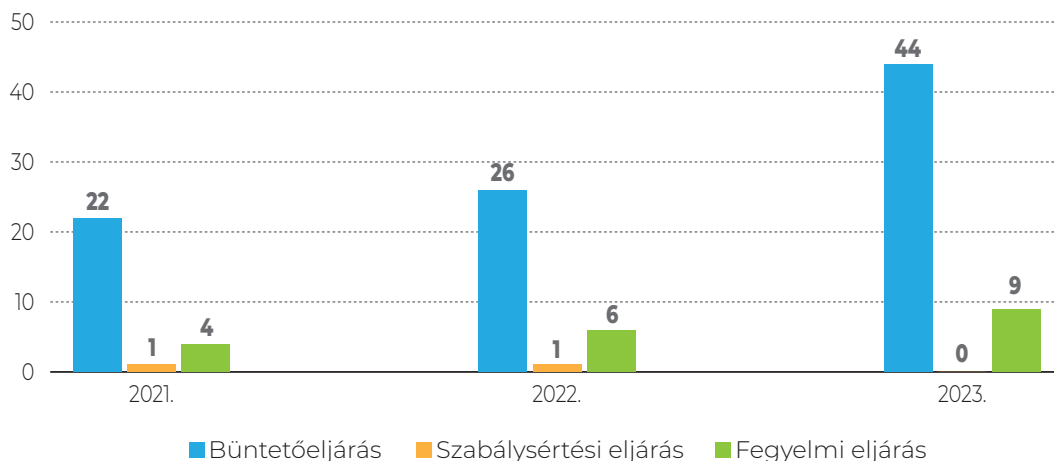

A 2021-ben elvégzett vizsgálatok alacsony száma és a koronavírus-járvány alatt a bv. felügyeleti szakterületen bevezetett egészségvédelmi intézkedések között szoros összefüggés áll fenn. A bv. felügyeleti ügyészek által végzett vizsgálatok túlnyomó többsége helyszíni ellenőrzést feltételez, ezért a pandémia alatt a járvány továbbterjedésének megakadályozása érdekében egyes fogvatartási helyeken (előállító helyiség, őrzött szállás) többnyire szünetelt az ellenőrzési tevékenység, más fogvatartási helyeken (büntetés-végrehajtási intézet, rendőrségi fogda) pedig bizonyos időszakokban az egyébként előírtnál ritkábban (havi kettő helyett egy alkalommal) végeztek a bv. felügyeleti ügyészek helyszíni ellenőrzéseket, illetve ellenőrzéseiket kizárólag a vizsgált szervtől bekért iratok alapján fogantatosították. 2022-ben a járványügyi helyzet jelentős enyhítéseket tett lehetővé, így 2022. június 1-jétől megszűnt a helyszíni vizsgálatok számszerűségét érintő valamennyi korlátozás. Ennek eredményeképpen a 2022-ben elvégzett vizsgálatok száma 31%-kal nőtt az előző évhez képest. 2023 volt a pandémiát követő első olyan év, amelynek során a világjárvány alatt szükségessé vált egészségügyi korlátozások már egyáltalán nem érvényesültek. Erre tekintettel nem meglepő, hogy a bv. felügyeleti ügyészek által elvégzett vizsgálatok száma tavaly további 15,3%-kal nőtt az előző évhez képest.

Az ügyészi vizsgálatok alapján kezdeményezett eljárások számának változása a következő ábrán figyelhető meg:

51. ábra

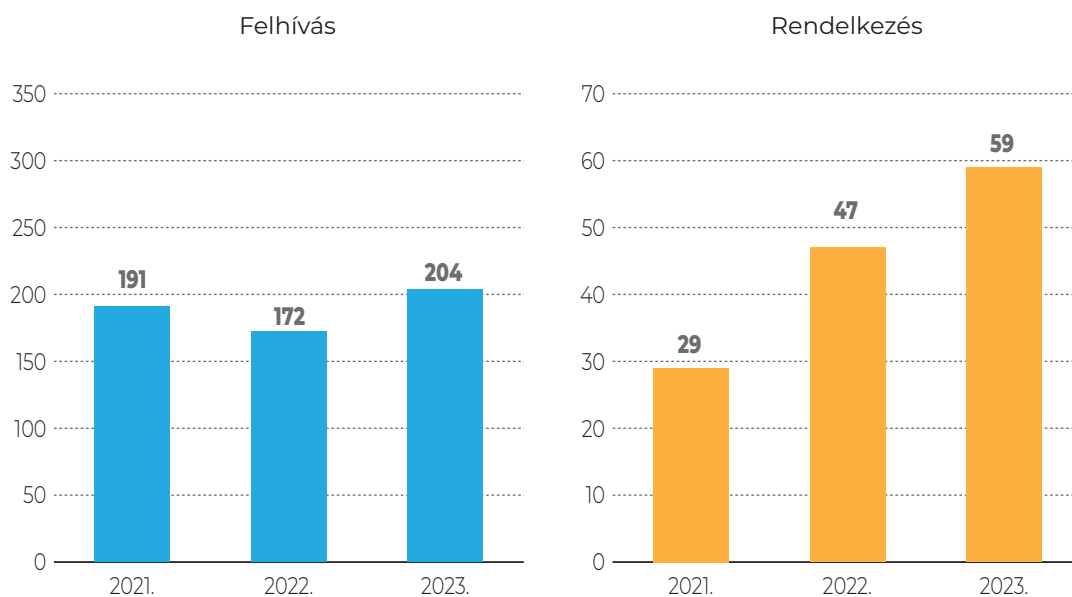
A büntetés-végrehajtási felügyeleti ügyészi vizsgálatok alapján kezdeményezett eljárások száma a 2021–2023. években

A fenti adatokból kiemelést érdemel a bv. felügyeleti ügyészek által kezdeményezett büntetőeljárások számának növekedése, amelynek mértéke a 2022. évhez viszonyítva 69%.

52. ábra

Az ügyészi felhívások és rendelkezések száma a 2021–2023. években

A felhívások és a rendelkezések számában tavaly szignifikáns növekedés (18,6% és 25,5%) volt tapasztalható az előző évhez képest. Ennek alapján megállapítható, hogy a bv. felügyeleti ügyészek ezen a téren érzékelhető aktivitása 2023-ban fokozódott.

A bv. felügyeleti ügyészek által lefolytatott vizsgálatok tárgyát többek között az alábbiak képezték:

- a fogvatartottakkal szemben alkalmazott kényszerítő eszközök jogszerűsége,
- a fogvatartottak befogadása és szabadítása,
- a közérdekű munka végrehajtása,
- a reintegrációs őrizet végrehajtása,
- a közügyektől eltiltás végrehajtása,
- a fiatalkorú fogvatartottakkal kapcsolatos speciális szabályok érvényesülése,
- a fogvatartási határidők betartása,
- a bűnügyi felügyelet végrehajtása,
- a jóvátételi munka végrehajtása,
- a járművezetéstől eltiltás végrehajtása.

A szakterület ügyészeinek hosszú idő óta kiemelt feladatát képezi a fogvatartottakkal való bánásmód törvényességének folyamatos ellenőrzése. A 2023-ban végzett országos vizsgálat szerint – a korábbi évekhez hasonlóan – megállapítható volt, hogy a fogvatartottakkal való bánásmód törvényességét biztosító jogszabályi előírásokat a fogva tartó szervek általában végrehajtották, és a végrehajtás módja jellemzően megfelelt a nemzetközi jogi normákban, valamint az ajánlásokban megfogalmazott elvárásoknak. Ez viszont továbbra sem jelentette azt, hogy eseti jelleggel ne fordultak volna elő hibák, hiányosságok, illetve helytelen jogalkalmazási gyakorlat.

A fogva tartó intézetekben tartott vizsgálatok során feltárt jellemző jogszabálysértések a következők voltak:

- bizonyos zárkákból egyes előírt felszerelési és berendezési tárgyak hiányoztak,
- a fogvatartottak jogszabályban rögzített elkülönítése nem történt meg,
- a fogvatartottak elhelyezésére szolgáló zárkák csótánnal és poloskával voltak fertőzöttek,
- a felügyelet bizonyos tagjai a fogvatartottakkal szemben nem elfogadható hangnemet használtak.

A büntetés-végrehajtási szerveknek korábban komoly gondot okozott a fogvatartottak elhelyezésére vonatkozó jogszabályi rendelkezések érvényre

juttatása. A büntetés-végrehajtási intézeteknek a bv. felügyeleti ügyészek által esetenként észlelt túltelítettsége a vizsgált időszakban a jogszabályok által előírt létszám biztosítását már tipikusan nem akadályozta, az e körben tapasztalt jogsérelem miatt csak kivételesen kellett intézkedni.

A bv. felügyeleti ügyészek a fogva tartó szerveknél észlelt hiányosságok megszüntetése céljából a szükséges intézkedéseket maradéktalanul megtették, és a rendelkezésükre álló törvényes eszközökkel közreműködtek a feltárt hibák kiküszöbölése, illetve azok jövőbeni megakadályozása érdekében.

2023-ban a Legfőbb Ügyészség elrendelte a rendőrségi előállítások során történő bilincshasználat országos gyakorlatának törvényességi vizsgálatát. A vizsgálat célja elsősorban annak megállapítása volt, hogy az intézkedő rendőrök betartják-e az előállítások során kényszerítő eszközként alkalmazandó bilincs használatához kapcsolódó jogszabályi rendelkezéseket. A vizsgálat további célját a vonatkozó jogalkalmazási gyakorlat törvényességének ügyészi eszközökkel történő elősegítése képezte.

Az elvégzett vizsgálat eredménye a vizsgálat elrendelésének indokoltságát igazolta, miután a főügyészségek által részletesen ellenőrzött ügyekkel kapcsolatban számos ügyészi intézkedést eredményező törvénytértés került feltárára. A vizsgálati feljegyzések alapján megállapítható, hogy a leggyakrabban előforduló törvényességi problémát a kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült rendőri jelentések hiányosságai jelentették, ugyanakkor a bilincselés módjának megválasztására a főügyészségek által megvizsgált ügyekben általában törvényesen került sor.

A vizsgálat adatai alapján rögzíthető, hogy a főügyészségek a megállapított törvénytértő gyakorlatok megszüntetése és a törvénytértések jövőbeni ismételt előfordulásának megelőzése érdekében a szükséges, jogszerű és szakszerű intézkedéseket minden esetben megtették.

A bűnügyi nyilvántartásokat kezelő Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkársága Bűnügyi Nyilvántartó Hatóságának (BNYH) működése felett ellátott ügyészi törvényességi felügyeleti tevékenységet a Legfőbb Ügyészség 2023-ban is folyamatosan elvégezte. Ez lehetővé tette az egyes ítéletek kapcsán rögzített adatok helytállóságának és teljeskörűségének ellenőrzése mellett a tipikusnak minősülő adatrögzítési hibák, illetve hiányosságok feltárását is elsősorban a köztársasági elnök által hozott kegyelmi határozatok, a bírósági mentesítésről rendelkező, valamint a büntetés vagy intézkedés végrehajthatóságának elévülését megállapító bírósági döntések vonatkozásában. A megállapított hiányosságok pótlása és a hibák kijavítása, valamint az adatközlések alapjául szolgáló törvénytértő bírósági határozatok hatályon kívül helyezése és a törvénynek megfelelő új hatá-

rozatok meghozatala érdekében az eljáró ügyészek a szükséges intézkedéseket minden esetben megtették.

A főügyészségek 2023-ban is jelentős számban észleltek helytelen, illetve hiányzó adatot a bünygyi nyilvántartásokban. Jelentéseik, valamint az azokhoz csatolt dokumentumok alapján a Legfőbb Ügyészség kezdeményezte a BNYH-nál a nyilvántartási adatok javítását, ezzel is hozzájárulva a bünygyi nyilvántartások törvényességének és közhitelességének biztosításához.

A Legfőbb Ügyészség – a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága részére adott állásfoglalások révén – 2023-ban is elősegítette a büntetés-végrehajtási szervezet törvényes működését. Így például állást foglaltunk a biztonsági elkülönítés elrendelésének, a csomagküldés és -fogadás büntetés-végrehajtási intézetekben kialakítandó rendjének, valamint a fogvatartott és képviselője közötti kapcsolattartás gyakorisága tárgyában.

4. A legfőbb ügyész tevékenysége

4.1. Az Országgyűléshez kapcsolódó tevékenység

Az Alaptörvény 7. cikkének (1) bekezdése alapján az országgyűlési képviselő kérdést intézhet a legfőbb ügyészhez a feladatköréhez tartozó bármely ügyben.

Az országgyűlési képviselők 2023-ban 148 írásbeli választ igénylő kérdést, 1 azonnali kérdést és 1 szóbeli választ igénylő kérdést intéztek a legfőbb ügyészhez. A kérdéseket a 2. melléklet tartalmazza.

Az ügyészség 2022. évi tevékenységéről szóló országgyűlési beszámolót a legfőbb ügyész 2023. szeptember 26. napján benyújtotta (B/5010). Az Igazságügyi Bizottság 2023. november 14. napján a beszámolót megvitatta, és annak elfogadásáról határozati javaslatot nyújtott be (H/6059).

4.2. A legfőbb ügyészt megillető egyes jogosítványok gyakorlása

A büntetőeljárás törvény szerint a legfőbb ügyész kizárólagos joga, hogy a Kúriánál a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelentsen be a bíróság jogerős ügydöntő, illetve végleges nem ügydöntő, más rendkívüli jogorvoslattal nem támadható, törvénysértő határozata ellen. Erre 2023-ban a büntetőjogi szakterületen 13 esetben került sor.

A rendkívüli jogorvoslat benyújtását több ízben az előkészítő ülésen a bűnösség beismerése esetén az ügyész által indítványozottnál súlyosabb joghátrány kiszabása tilalmának megsértése tette indokolttá. Jogorvoslat benyújtására került sor továbbá a nyomozási bíró által gyanúsítottként ki nem hallgatott személlyel szemben törvénysértőn elrendelt távoltartás miatt, valamint a másodfokú eljárásban az ügyészség bizonyítási indítványának hiányára hivatkozva az eltérő tényállás megállapításának téves kizárása miatt.

A törvényesség érdekében benyújtott 13 jogorvoslati indítvány közül egy a fiatakorúak büntetőügyeinek szakterületéhez tartozóan került előterjesztésre. A jogerős határozat ebben az ügyben is az előkészítő ülésen a bűnösség beismerése esetén az ügyész által indítványozottnál súlyosabb joghátrány kiszabása tilalmának megsértése miatt volt törvénysértő.

A Kúria a jogorvoslati indítványokban a legfőbb ügyész által kifejtett érvekkel valamennyi ügyben egyetértett.

A bírósági gyakorlat egységesítésének legfontosabb eszköze a Kúria alsóbb bíróságokra kötelező jogegységi határozata. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 33. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján a legfőbb ügyész is élhet jogegységi eljárás kezdeményezésével.

A büntetőjogi szakterületen a legfőbb ügyész 2023-ban három kérdéssel összefüggésben kezdeményezte jogegységi határozat meghozatalát. Így előzetes döntéshozatali indítvány benyújtására került sor a bűncselekmény egységbe tartozó részcselekmények több eljárásban történő elbírálása esetén folytatandó perújítás megengedhetőségével kapcsolatban. Az ügyészség jogegységi határozat meghozatalát indítványozta azzal összefüggésben is, hogy miként bírálendő el az elítélt beadványa abban az esetben, ha az össz-büntetésbe foglalás feltételei nem valamennyi, hanem csak az indítvánnyal érintett egyes alapítéletek tekintetében állnak fenn. Végül az ügyészség az ítélezési gyakorlat megosztottságát jelezte azzal összefüggésben is, hogy a harmadfokú eljárásban miként van lehetőség anyagi halmazatban álló bűncselekmények miatt több büntetés egymás mellett történő kiszabása esetén, kizárólag az ellentétes döntéssel nem érintett bűncselekmény miatt kiszabható büntetés megváltoztatására.

A Kúria 2023-ban további két, nem ügyészség által kezdeményezett büntetőjogi tárgyú előzetes döntéshozatali indítvány tárgyában járt el, amelyekkel összefüggésben a legfőbb ügyész nyilatkozatot tett.

A személyes adattal visszaélés vétségének alanyával összefüggésben hozott 1/2012. Büntető jogegységi határozat hatályon kívül helyezésére irányuló előzetes döntéshozatali indítvány tárgyában a legfőbb ügyész a jogegységi határozathozatal mellőzését indítványozta. A jogegységi eljárást a Kúria – az indítvány visszavonása miatt – megszüntette.

A másik – fiatalkorúak büntetőügyeinek szakterületét érintő – kérdésben a Kúria a legfőbb ügyész nyilatkozatával egyezően megállapította, hogy a fiatalkorú elkövetővel szemben bármely, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglakozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több is kiszabható.

2023-ban a legfőbb ügyész a bv. felügyeleti szakterületen jogegységi határozat meghozatala céljából egy esetben terjesztett elő előzetes döntéshozatali indítványt a Kúriánál. Az indítvány benyújtására annak eldöntése érdekében került sor, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 51. §-ának (5) bekezdésében írt, a bv. bíró és a törvényszék másodfokú határozatával szemben a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat elbírálása során hozható-e olyan döntés, amelynek folytán a terhelt hátrányosabb helyzetbe kerül vagy kerülni lehet.

2023-ban a legfőbb ügyész a közérdekvédelmi szakterületet érintő jogegységi eljárásokban a következő tárgykörökben tett írásbeli nyilatkozatot:

- felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei közigazgatási perekben;
- kiterjed-e az alsóbb bírósági szinten hozott ítélet kötőereje a Kúriára;
- a követelés érvényesítéséhez szükséges, a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos jognyilatkozatok megtételéhez fűződő jogok átszállása engedményezés esetén;
- a helyi földbizottság formai hiányosságokkal és/vagy tartalmi ellentmondásokkal terhelt állásfoglalásának kötőereje;
- ellátható-e végrehajtási záradékkal az a közjegyzői okirat, amely a felmondást nem tartalmazza, csupán a közjegyző hozzáfűzi a felmondásról felvett jegyzőkönyvet;
- az eljárás alanyának eljárási illetékfizetési, valamint közzétételi költségterítési kötelezettsége a hivatalból elrendelt felszámolási eljárásban;
- a megállapítás iránti kereset egyes eljárásjogi előfeltételei a követelés elévülésének megállapítása iránti perben;
- a személyiségi jogsértés megtörténte bírósági megállapíthatóságának egyes feltételei;

- a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal történő ellátása egyes feltételeinek értelmezése;
- elégtételadás a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása esetén;
- a polgári perben számítandó eljárási illeték alapja a meg nem határozható perértékű keresetet is tartalmazó valódi tárgyi keresethalmazat esetén;
- a közhasznú jogállással rendelkező alapítvány illetékmentességének köre az illetékekről szóló törvény alapján.

Az úgynevezett amicus eljárásban a perben egyébként részt nem vevő legfőbb ügyész a „bíróság barátjaként” fejt ki álláspontját. A legfőbb ügyész e jogkörében a Kúria tanácselnökének felhívására szakmai véleményt terjesztett elő az elévülés megszakadása értelmezése körében.

A legfőbb ügyész indítványozza az országgyűlési képviselőknek az Alaptörvény 4. cikkében biztosított mentelmi joga felfüggesztésére irányuló – az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvényben és a Házsabályban szabályozottak szerinti – eljárást. A legfőbb ügyész a mentelmi jog felfüggesztését büntetőügyben a vádirat benyújtásáig terjeszti elő a házelnökhöz. Szabálysértési ügyben pedig akkor indítványozza a mentelmi jog felfüggesztését, ha arról az országgyűlési képviselő önként nem mond le.

A 2023. évben a legfőbb ügyész büntetőeljárás lefolytatása céljából egy országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztésére tett indítványt, amely nyomán az Országgyűlés a mentelmi jogot – 2024-ben meghozott döntésével – felfüggesztette. Ugyanabban az ügyben a legfőbb ügyész az Európai Parlament egy magyar állampolgárságú képviselője mentelmi jogának felfüggesztésére is indítványt tett az Európai Parlament elnökének. Az Európai Parlament 2024. április 11. napján hozott döntésével úgy határozott, hogy a képviselő mentelmi jogát nem függeszti fel. A 2023. évben a legfőbb ügyész egy ügyész mentelmi jogát függesztette fel. Diplomáciai mentesség miatt a legfőbb ügyész 2023-ban egy diplomata státuszú külföldi személy mentelmi jogának felfüggesztésére tett indítványt. A küldő ország az érintett mentelmi jogáról nem mondott le, és mivel a küldő országgal bűnügyi együttműködési egyezmény sincs hatályban, a Központi Nyomozó Főügyészség a büntetőeljárást megszüntette.

Az elmúlt évben szabálysértés miatt a rendőrségtől összesen 12 mentelmi jog felfüggesztése iránti megkeresés érkezett, amelyek közül 11 ügy az év végéig, 1 ügy 2024-ben fejeződött be.

A 12 ügyből 5 ügyben a rendőrség arról adott tájékoztatást, hogy az érintett országgyűlési képviselő lemondott a mentelmi jogáról. Ezekben az ügyekben a legfőbb ügyész az Országgyűlés elnöke részére törvényben előírt tájékoz-

tatást adott a mentelmi jogról való lemondás tényéről és az eljárás jogerős befejezéséről.

A további 7 ügyben a rendőrség a mentelmi jog felfüggesztését kezdeményezte. A kezdeményezés 6 esetben országgyűlési képviselőt, 1 esetben ügyészt érintett. Az országgyűlési képviselők cselekményének szabálysértési minősülése nem volt bizonyosan megállapítható, ezért a legfőbb ügyész nem tett indítványt az Országgyűlésnek a mentelmi jog felfüggesztésére. A rendőrség előterjesztésére a legfőbb ügyész a közlekedési szabálysértési ügyben érintett ügyész mentelmi jogát felfüggesztette.

A legfőbb ügyész véleményt nyilváníthat egyes jogszabályok tervezeteiről. A tárgyévben az azt megelőző évhez képest nőtt, és mintegy félszáz volt a véleményezésre megküldött jogszabálytervezetek száma. A legfőbb ügyész, illetve átruházott jogkörben az ügyészség vezetői a minisztériumok által megküldött tervezetek közel harmadára tettek érdemi észrevételt.

A koronavírus-járványnak a jogalkotási tevékenységre gyakorolt hatása a 2023. évben megszűnt. Megtörtént ugyanakkor annak áttekintése, hogy az egészségügyi veszélyhelyzet idején alkalmazott eltérő rendelkezések közül melyek azok, amelyek az általános szabályok közé átültetve megfelelően tudják előmozdítani a büntetőeljárások hatékonyságát, időszerűségét. Így például ismét lehetővé vált, hogy a bíróság – egyéb feltételek fennállása esetén – az ügyészség indítványára a nyolc évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmény esetén is büntetővégzést hozzon.

A Legfőbb Ügyészség a beszámolási időszakban összegezte a Be. „Eljárás közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény esetén” címet viselő CV/A. Fejezetének alkalmazásával kapcsolatos eddigi ügyészségi tapasztalatokat, és ezek alapján javaslatokat juttatott el az Igazságügyi Minisztériumhoz.

A jogszabályelőkészítési munkában – a korábbi évekhez hasonlóan – a beszámolási időszakban is részt vett az Igazságügyi Minisztériumhoz kirendelt ügyész.

Ezen kívül az ügyészség a 2023. évben is számos esetben képviseltette magát a büntetőjogi tárgyú jogszabály-módosítások előkészítése során az Igazságügyi Minisztériumban tartott szakértői szintű egyeztetéseken.

A jogalkotásban való részvétel rendszeresen gyakorolt formája a büntetőjogi szakágat érintő törvényjavaslatok, alsóbb szintű jogszabályok és közjogi szervezetszabályozó eszközök tervezetének véleményezése. A beszámolási időszakban is közreműködtünk több, a büntető joganyagot érintő előter-

jesztés észrevételezésében. Így számos észrevételt tettünk a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet módosításáról szóló előterjesztés tervezetével kapcsolatban.

A Legfőbb Ügyészség részt vett az Európai Bizottság korrupcióellenes küzdelemről szóló irányelvjavaslatának véleményezésében is. A javaslat előkészítése során az Európai Bizottság Migrációs és Belügyi Főigazgatósága (DG HOME) által szervezett szakmai konferenciákon az ügyészség képviselője kifejtette az ügyészség álláspontját, majd a javaslat szövegváltozatai kapcsán azt a hazai álláspontot képviselő Igazságügyi Minisztérium részére is közölte. A tagállamok hatóságai – köztük Magyarország ügyészsége – által megfogalmazott módosítási javaslatok eredményeként a javaslat szövegezése jelentős mértékben fejlődött.

Kiemelést érdemel, hogy a Legfőbb Ügyészség közreműködik az Igazságügyi Minisztériumban a büntetőeljárások elhúzódását vizsgáló munkacsoport elemző-értékelő tevékenységében.

A legfőbb ügyész törvényben biztosított joga, hogy normatív utasításban szabályozza a vezetése, irányítása, felügyelete alá tartozó szervek szervezetét és működését, továbbá tevékenységét, valamint körlevelet adjon ki az ügyészség működésének, szakmai tevékenységének, a szakágak együttműködésének segítésére. A 2023. évben 17 legfőbb ügyészi utasítás és 5 legfőbb ügyészi körlevél kiadására került sor.

4.3. A legfőbb ügyész nemzetközi tevékenysége

A korábbi években az online térbe helyezett programok után a legfőbb ügyész a 2023. évben a nemzetközi tevékenysége során újra személyes megjelenésű eseményeken vett részt, így ennek megfelelően alakultak a kétoldalú kapcsolatok keretében szervezett találkozók és a nemzetközi rendezvényeken való felsőszintű képviselet.

Dr. Polt Péter – a német partnerével évekkal korábban megkezdett munkakapcsolat folytatásaként – február hónapban fogadta Peter Frank szövetségi legfőbb ügyészt, akivel áttekintették a két ország ügyészségei közötti munkakapcsolat aktuális irányvonalait, valamint a magyarországi legfelsőbb igazságügyi hatóságok büntetőügyekben folytatott tevékenységét.

A határ menti országokkal való kapcsolatok elmélyítése jegyében a szerb legfőbb ügyész látogatott Magyarországra június 26–27-én. A találkozó során a határ menti regionális kapcsolatok megvitatása mellett tárgyalások folytak az aktuális felsőszintű bilaterális kérdésekről is. A találkozón a magyar és a szerb legfőbb ügyész aláírta a 2008. február 5. napján kelt Együttműködési

Megállapodás Kiegészítő Jegyzőkönyvét. E Jegyzőkönyv rendelkezik a két ország ügyészsége közötti, határon átnyúló – különösen az államhatár illegális átlépésének, az embercsempészség és egyéb kapcsolódó, szervezett bűnözői és egyéb csoportok által elkövetett – bűncselekmények visszaszorítása érdekében kialakított, fokozott igazságügyi együttműködésről.

A 2018. év márciusában, Kairóban megtartott egyiptomi-magyar legfőbb ügyészi találkozó viszontlátogatásaként november 7–10. között tett látogatást Magyarországon az újonnan megválasztott egyiptomi legfőbb ügyész, Mohamed Shawky Ayad úr. A két ország közötti jogsegélykapcsolatok aktuális kérdéseinek áttekintése mellett a két legfőbb ügyész Együttműködési Megállapodást írt alá, amelyben megerősítették a határon átnyúló bűnözés – beleértve a szervezett bűnözés, a terrorizmus, a korrupció, az emberkereskedelem, a kábítószer-, narkotikum- és pszichotróp anyagok kereskedelme, a gazdasági bűncselekmények, valamint a kulturális javak illegális kereskedelméhez és az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények – elleni harc terén folytatott együttműködésüket.

A Vietnámi Legfőbb Ügyészséggel fenntartott hagyományosan jó kapcsolatok folytatásaként a legfőbb ügyész október 31. és november 4. között hivatalos látogatást tett Vietnámban. A találkozó során a legfőbb ügyészek Kiegészítő Jegyzőkönyvet írtak alá, amelyben rögzítik, hogy a magyar ügyészség továbbra is fenntartja a vietnámi ügyészség által delegált ügyész hallgatók részére a 2020. évben megkezdett jogi posztgraduális képzésen való részvétel lehetőségét.

Az Ügyészség Napja alkalmából június 9-én tartott ünnepség keretében, a magyar és az osztrák ügyészi szervek közötti határ menti jó munkakapcsolat kialakításáért, valamint a legfelsőbb szinten megvalósuló kiváló és magas színvonalú szakmai együttműködés hosszú évek óta tartó fenntartásáért a magyar legfőbb ügyész Pro Cooperatione Emlékérmeket adományozott Dr. Franz Plöchl úrnak, az Osztrák Köztársaság legfőbb ügyészenek.

A legfőbb ügyész a kínai legfőbb ügyész helyettest szeptember 26–28. között fogadta Magyarországon. A látogatás során megvitatták a magyar és kínai ügyészségi kapcsolatokat, valamint részletes ismertetésre került a Központi Nyomozó Főügyészség tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet kutatási tevékenysége.

A legfőbb ügyész a 2023. évben a következő, európai és regionális szintű, együttműködést elősegítő rendezvényeken vett részt:

Az Európai Unió tagállamai legfelsőbb bíróságai mellett működő legfőbb ügyészek Hálózata 14. éves ülését 2023-ban Málta Legfőbb Ügyészsége ren-

dezte. A konferencián Dr. Polt Péter legfőbb ügyész a Hálózat jövőjéről tartott előadást. A Közgyűlésen a magyar legfőbb ügyészt egyhangúlag választották meg a Hálózat alelnökévé, amely egyúttal a 2025. évi konferencia és Közgyűlés magyarországi megrendezését is jelenti, ahol a magyar legfőbb ügyész a Hálózat elnökeként lesz a konferencia házigazdája.

A Visegrádi Csoport legfőbb ügyészei május 23–24-én Csehországban tárgyaltak a kiberbűnözés elleni küzdelem jelenlegi kihívásaira adott nemzeti és nemzetközi válaszokról, valamint a kulturális javak büntetőjogi védelméről. E két témát érintő együttműködésüket közös nyilatkozatban rögzítették.

Az Európai Unió tagállamai legfőbb ügyészeinek Konzultatív Fórumát októberben rendezték Hágában a 2023. évben EU soros elnökségeket adó Svédország és Spanyolország legfőbb ügyészeinek vezetésével. Dr. Polt Péter legfőbb ügyész a környezet büntetőjogi védelméről szóló szekcióülésen hozzászólásban fejtette ki álláspontját a határokon átnyúló nyomozások előmozdításának lehetőségeiről, a környezeti értékeket súlyosan veszélyeztető vagy károsító cselekményeket érintően az ügyészégi tevékenység hatékonyságának javításáról, valamint e bűncselekményeket illetően a nemzetközi együttműködés szükségességéről.

A magyar legfőbb ügyész akadályoztatása miatt helyettes képviselő útján vett részt az Európa Tanács Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsa (CCPE) 18. plenáris ülésén októberben Strasbourgban. A CCPE a plenáris ülésén elfogadta és kiadta az ügyészi tanácsokról és érdekképviselői szervekről szóló 18. számú Véleményét.

A 2023. év folyamán a legfőbb ügyész magas rangú, nem ügyész szakmai partnerekkel is folytatott hivatalos tárgyalásokat:

- Protokoll-látogatás keretében, illetve kétoldalú tárgyaláson fogadta
 - Yacov Hadas-Handelsman urat, Izrael Állam budapesti nagykövetét januárban,
 - Guillermo Vazquez Moreno urat, a Kubai Köztársaság budapesti nagykövetét februárban,
 - Nguyen Thi Bich Thao asszonyt, a Vietnámi Szocialista Köztársaság budapesti nagykövetét márciusban,
 - Paul Fox urat, az Egyesült Királyság budapesti nagykövetét áprilisban,
 - David Pressman urat, az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövetét áprilisban, valamint
 - a Kínai Népköztársaság ideiglenes ügyvivőjét júliusban.

A legfőbb ügyész február 28-án fogadta Scott Donovan urat, a Nemzetközi Rendészeti Akadémia (ILEA) igazgatóját. A találkozó során áttekintették

az ILEA képzési tevékenységét, és egyeztetésre kerültek a magyar ügyészség számára jelentős képzési témák, mint a kiberbűnözés, a mesterséges intelligencia, a terrorizmus és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem, a szervezett bűnözés elleni harc, az embercsempészet, a határon átnyúló kábítószer-kereskedelem és az egyéb, határon átnyúló illegális tevékenységek (fegyvercsempészet) elleni fellépés.

5. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége

5.1. A nemzetközi kapcsolatok

Az ügyészség nemzetközi tevékenységének területeire a járványhelyzetet követően a gazdasági megszorítások is hatottak, ezért a 2023. évre tervezett nemzetközi képzések, csereprogramok, koordinációs értekezletek, kontaktponti ülések hibrid formában tartott eseményein az ügyészség jellemzően online, míg a rendezvények többi részén személyes formában vett részt.

A beszámolási időszakban a határ menti együttműködések keretében szervezett szokásos munkatalálkozók nem valósultak meg, a többi határ menti ügyészséggel tervezett találkozó mindegyike bizonytalan időre halasztásra került.

Magyarország ügyészsége számos európai és nemzetközi igazságügyi továbbképzési intézménnyel áll kapcsolatban, így – többek között – az Európai Igazságügyi Képzési Hálózattal (EJTN), az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségével (CEPOL), a Nemzetközi Rendészeti Akadémiával (ILEA), az Európa Tanács jogász szakemberek számára szervezett emberi jogokkal kapcsolatos képzésekért felelős csoportjával (HELP) és az Európai Jogi Akadémiával (ERA).

Az ügyészek a legtöbb esetben az EJTN által szervezett és finanszírozott, különböző típusú igazságügyi továbbképzéseken vettek részt.

Az EJTN egyhetes külföldi ügyészi csereprogramja keretében – többek között – Portugáliába, Németországba, Szlovéniába és Litvániába utaztak ügyészek.

A kifejezetten fogalmazóknak, alügyészeknek és kezdő ügyészeknek meghirdetett EJTN AIAKOS csereprogram keretében a fiatal magyar kollégák többek között Olaszországból, Belgiumból, Hollandiából és Franciaországból fogadták kollégáikat, majd a csereprogram részeként egyhetes szakmai látogatáson vettek részt a külföldi kollégáknál.

Az úgynevezett hosszútávú csereprogram keretében két ügyész töltött négy hónap szakmai gyakorlatot az Eurojustnál Hágában.

Az ügyészek igazságügyi képzési módszertani képzéseken és vezetői tréningeken, valamint a következő témakörökben szervezett, online és személyes megjelenéssel megrendezett EJTN szemináriumokon vettek részt: korrupcióellenes küzdelem és vagyonvisszaszerzés, környezetvédelmi jog, büntető-eljárási garanciák, emberkereskedelem, gazdasági bűncselekmények, mesterséges intelligencia, kiberbűncselekmények és elektronikus bizonyítékok.

Az EJTN minden évben szervez úgynevezett tanulmányutakat, amelyek keretében az Emberi Jogok Európai Bíróságánál Strasbourgban, valamint az európai uniós intézményeknél Brüsszelben vettek részt tanulmányúton a kollégák.

Az EJTN szaknyelvi szemináriumain összesen 15 kolléga részvételére nyílt lehetőség.

Az EJTN több mint 15 éve rendezi meg a fogalmazóknak szervezett THEMIS versenyt, amelyen az EJTN tagországainak fogalmazói mérik össze tudásukat az európai bűnügyi együttműködés, a polgári együttműködés, az európai családi jog és az igazságügyi etika területén. Az európai bűnügyi együttműködési szekcióban a három fős ügyészségi fogalmazói csapat különdíjban részesült, amelynek eredményeként dolgozatuk megjelent az EJTN évenként kiadásra kerülő tudományos kötetében, a Themis Annual Journal-ben.

A CEPOL többek között embercsempészéssel, kiberbűncselekményekkel, emberkereskedelemmel kapcsolatos szemináriumai személyes jelenléttel valósultak meg, amelyeken egy-egy ügyész vett részt Magyarországról.

Az ILEA által szervezett, többek között az embercsempészés, a hamisítások, a környezeti bűncselekmények, a veszélyeztetett állat- és növényfajok, valamint a korrupciós bűncselekmények témakörében megtartott konferencián, továbbá a „Bírók és ügyészek tanfolyamán”, valamint a vezetői tréningen összesen 22 ügyész vett részt.

Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) spanyolországi, valamint budapesti rendezvényén három ügyész képviselte a magyar ügyészi szervezetet, az online rendezvényeken pedig nyolc fő vett részt.

Az antiszemitizmussal és rasszizmussal kapcsolatos bűncselekményekkel foglalkozó jogi szakemberek részére szervezett bukaresti nemzetközi konferencián egy ügyész vett részt.

A HELP online távoktatási programja keretében mintegy 45 e-learning tanfolyamon nyílt lehetőség ügyészek részvételére.

A HELP az ügyészség közreműködésével valósította meg a „Kiberbűnözés és elektronikus bizonyítékok” címet viselő képzési projektet. A kurzus résztvevőinek a nyitókonferenciát követően 3 hónap állt rendelkezésre a távoktatási anyag elsajátítására és az egyes részek (modulok) végén található vizsgafeladatok megoldására. A kurzuson 26 ügyész, 5 bíró és 5 ügyvéd vett részt.

A Türk Igazságügyi Képzőintézmények Hálózatát létrehozó szerződést Magyarország ügyészsége a Magyar Igazságügyi Akadémiával együtt megfigyelői státuszú szervezatként írta alá 2022 decemberében. Az együttműködés keretében az ügyészi szervezet részt vett a Hálózat éves, online ülésén. A Török Igazságügyi Akadémia kiberbűncselekmények témakörében szervezett konferenciáján két magyar ügyész vett részt.

Az Azerbajdzsáni Köztársaság Legfőbb Ügyészségének Tudományos Oktatási Központja és Magyarország Legfőbb Ügyészsége között 2023. július 24-én ünnepélyes online videokonferencia keretében került sor Együttműködési Megállapodás aláírására. Az Együttműködési Megállapodás kiterjed többek között a két szervezet közötti tapasztalatcserére, oktatásmódszertani ismeretek megosztására, képzési tervek kidolgozására, valamint közös publikációs tevékenységre.

A Visegrádi Csoport (V4) országainak igazságügyi képzőintézményei még 2019-ben írtak alá megállapodást az együttműködés erősítésére és közös képzések megvalósítására. Az együttműködés keretein belül a Szlovák Igazságügyi Akadémia szaknyelvi szemináriumain és a Lengyel Igazságügyi Akadémia kiberbűnözéssel kapcsolatos szemináriumán összesen 7 ügyész vett részt.

Az ügyészek több mint 55 szakértői vagy kontaktponti szintű online vagy személyes jelenléttel megrendezett nemzetközi szakmai eseményen vettek részt. Az ügyészség kontaktponttal rendelkezik – többek között – az Eurojusthoz köthető különböző ügyészi hálózatokban és tematikus munkacsoportokban, az Európai Igazságügyi Hálózatnál (EJN), a HELP-nél, a Népirtás, Emberiesség Elleni és Háborús Bűncselekmények Elleni Hálózatnál (Genocide Network), a Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény alapján létrehozott, a közös nyomozócsoportok szakértői hálózatának tematikus munkacsoportjánál (SELEC), az OECD Vesztegetés Elleni Munkacsoportjánál, valamint az Európai Csalás Elleni Hivatalnál (OLAF).

A büntetőjogi legfőbb ügyész helyettes október 9-én egy megbeszélés keretében a Legfőbb Ügyészségen fogadta a Magyarországon tartózkodó, sanghaji székhelyű Kelet-Kínai Egyetem magas szintű delegációját.

A Kúria elnökének meghívására Magyarországon tartózkodó Nguyen Van Tien urat, a vietnámi Legfelsőbb Népi Bíróság elnökhelyettesét november 13-án fogadta a legfőbb ügyész büntetőjogi helyettese.

Az ügyészség hatáskörébe tartoznak az OLAF által lefolytatott vizsgálatokkal összefüggő ügyek.

Az OLAF-fal történő együttműködés specialitását az adja, hogy az OLAF az Európai Bizottság ellenőrző szerve, amely belső (szervezetten belüli) és külső vizsgálatokat folytat le az Európai Unió költségvetéséből származó pénzeszközök szabályszerű felhasználásának ellenőrzése érdekében. Ebből következően az OLAF vizsgálatainak nem célja, hogy bűncselekmények elkövetőit felelősségre vonja vagy büntetőeljárásban felhasználható bizonyítékokat szerezzen be. Amennyiben az OLAF a vizsgálata során bűncselekmény gyanúját észleli, annak kivizsgálása érdekében ajánlással fordulhat az érintett tagállam igazságügyi hatóságaihoz.

A 2023. évben az OLAF – a lefolytatott vizsgálatának eredménye alapján – összesen két igazságügyi ajánlást tett az ügyészi szervezet felé. Az egyik ajánlás alapján a nyomozás elrendelésére került sor, a másik ajánlás már folyamatban lévő nyomozásban került felhasználásra és értékelésre. Az OLAF 2023-ban a folyamatban lévő vizsgálatainak során már a vizsgálat lezárása előtt megállapítható bűncselekmény gyanúja miatt jelzéssel nem élt.

Az OLAF ajánlásai alapján indult ügyek közül a 2023. évben két esetben került sor vádemelésre. Az egyik ügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság még 2023-ban tárgyalás mellőzésével, vád szerint marasztaló büntetővégzést hozott, amellyel szemben a vádlottak tárgyalás tartását kérték, így az ügy a bíróságon folytatódott. Három ügyben került sor a büntetőeljárás megszüntetésére 2023-ban, ezek közül egy ügyben az OLAF három ajánlást is tett, így az eljárás megszüntetések ténylegesen öt OLAF ajánlást érintenek.

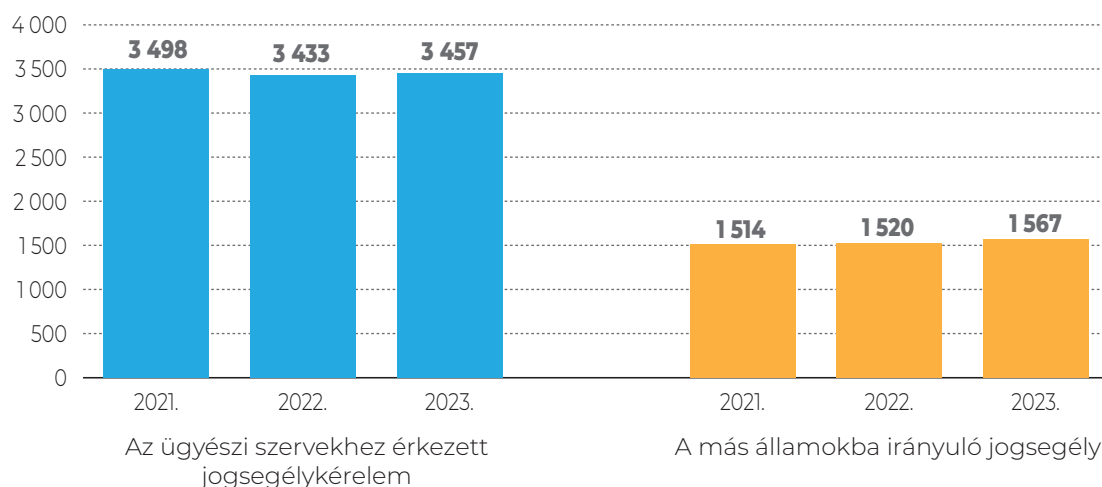
5.2. A jogsegélyügyek

A bűnügyi jogsegély

Az államhatárokon átnyúló szervezett bűnözés és egyéb kedvezőtlen globális jelenségek elleni küzdelem miatt az igazságügyi hatóságok, így az ügyészségek nemzetközi együttműködése az elmúlt évben is változatlanul intenzív volt. Ezt szemlélteti a következő ábra:

53. ábra

Az ügyészi szervekhez érkezett bűnügyi jogsegélykérelmek és a más államokba irányuló bűnügyi jogsegélyek száma a 2021–2023. években

Eljárási jogsegélyforgalom jellemzően vagyon elleni bűncselekmények, költségvetési csalás, pénzmosás, embercsempészás és emberkereskedelem miatt indított büntetőeljárásokban fordult elő.

Az Európai Unió tagállamaival folytatott együttműködés a legjellemzőbb a jogsegélyügyek intézése körében, amelynek alapja az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-én kelt egyezmény és az egyezmény 2001. október 16-án kelt kiegészítő jegyzőkönyve kihirdetéséről szóló 2005. évi CXVI. törvény.

A gyakorlatban ugyanakkor a határozatok kölcsönös elismerésének elvén nyugvó európai uniós bűnügyi együttműködési eszközök bírnak a legnagyobb jelentőséggel. Ilyen együttműködési eszközök a befagyasztást és elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismeréséről szóló, 2018. november 14-i 2018/1805/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti határozatok, illetve az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény által implementált európai elfogatóparancs és európai nyomozási határozat.

A tárgyévben zajlott a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásának kölcsönös tagállami értékelése. Az értékelőjelentés megállapította, hogy az európai nyomozási határozat magyarországi alkalmazása nagyon jó, és a jelentés számos magyar legjobb gyakorlatot követendő példaként állított a többi tagállam számára. Ezek egyike az a magyar gyakorlat, hogy ha az európai nyomozási határozatban kért eljárási cselekmények elvégzésének több helyszíne állapítható meg, ezek mindegyike tekintetében – ha hatásköre engedi – az az ügyészség jár el, amelyikhez a megkeresés érkezett.

A jogsegélyforgalomban viszonylag új szereplőnek tekinthető az Európai Ügyészség, amely 2021. június 1. napján kezdte meg működését. Már ezt megelőzően, 2021. április 6. napján a Legfőbb Ügyészség és az Európai Ügyészség munkamegállapodást kötött a stratégiai és operatív együttműködés érdekében. Az együttműködés keretében 2023-ban az Európai Ügyészség delegált ügyészei (jellemzően Németországból, Olaszországból és Szlovákiából, ezen kívül Ausztriából, Csehországból, Franciaországból, Portugáliából, Spanyolországból és Bulgáriából) összesen 30 európai nyomozási határozatot küldtek a Legfőbb Ügyészségnek, döntő többségében általános forgalmi adóra vagy vámilletékre elkövetett adócsalás miatt indult ügyekben.

Az uniós együttműködési eszközökön kívül az Európa Tanács égisze alatt létrejött, a Strasbourgban, 1959. április 20-án kelt, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvének kihirdetéséről szóló 1994. évi XIX. törvény, illetve a második kiegészítő jegyzőkönyvet kihirdető 2017. évi CLXXIII. törvény meghatározó jelentőségű a jogsegélyforgalomban.

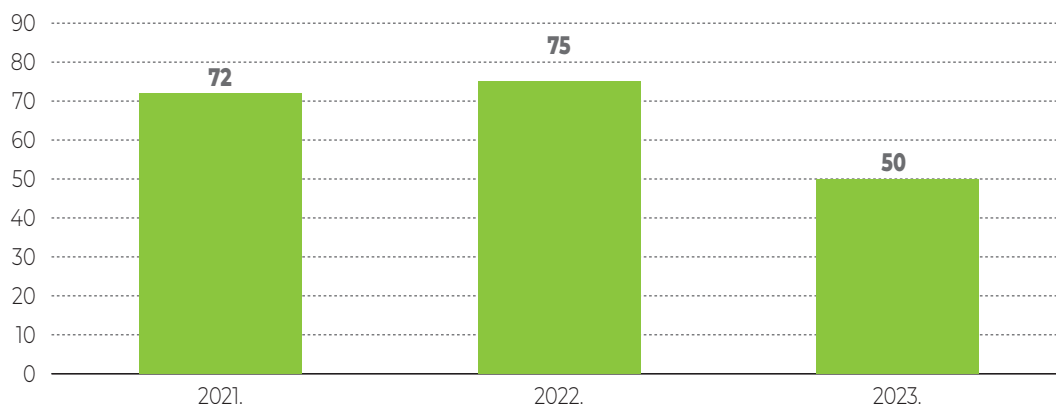
Az utóbbi jogszabály különösen fontos a mindennapi jogalkalmazásban, mert a részes, de nem európai uniós államokkal is lehetővé teszi a közvetlen együttműködést. Jó példa erre a szerb reláció. A már említettek szerint 2023-ban került aláírásra a magyar és a szerb ügyészségek 2008-ban létrejött Együttműködési Megállapodásának Kiegészítő Jegyzőkönyve, amelynek főbb területei a terrorizmus, az embercsempészás, a kábítószer-, fegyver- és emberkereskedelem, a hivatalos személy elleni erőszak, a korrupció és a kiberbűnözés elleni küzdelem. A Kiegészítő Jegyzőkönyvben megerősítésre került a közvetlen együttműködés fontossága, amelyre figyelemmel mindkét fél tájékoztatást adott az egyes ügyészi szervek hatásköreiről, és kijelölte a közvetlen együttműködést segítő kapcsolattartókat.

Az orosz-ukrán háború és Oroszországnak az Európa Tanácsból történt kilépése ellenére mindkét hadban álló országgal zavartalanul zajlik a jogsegélyforgalom annyi különbséggel, hogy a kapcsolattartás magyar részről további intézkedésig a központi hatóságon keresztül történik.

A Legfőbb Ügyészség a bűnügyi jogsegélyforgalomban koordinációs és elvi irányítási tevékenysége mellett központi igazságügyi hatóságként jár el. Utóbbi feladatkörében a Legfőbb Ügyészség dönt a nem európai uniós és a strasbourgi egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvét sem alkalmazó országokba történő jogsegélykérelmek továbbításáról, valamint fogadja a külföldi hatóságoktól hozzá címzett jogsegélykérelmeket. A Legfőbb Ügyészségnek a nem európai uniós bűnügyi jogsegélyforgalomban végzett tevékenységét a következő két ábra illusztrálja:

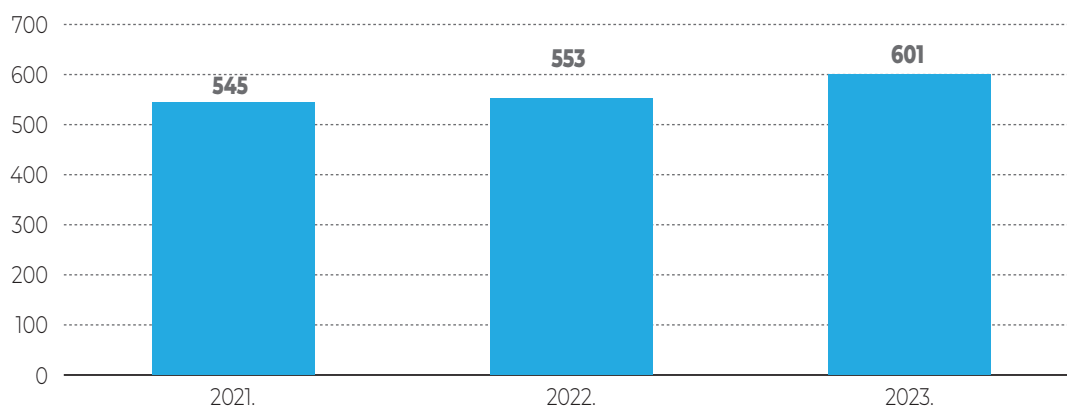
54. ábra

A Legfőbb Ügyészség által nem európai uniós államokba továbbított bűnügyi jogsegélykérelmek száma a 2021–2023. években

55. ábra

A Legfőbb Ügyészség által fogadott bűnügyi jogsegélykérelmek száma a 2021–2023. években

A nem európai uniós és nem Európa tanácsi tagállamokkal két- vagy többoldalú nemzetközi egyezmények keretében, illetve viszonzosság alapján folyik az együttműködés. A többoldalú nemzetközi egyezmények közül rendkívül hasznos eszköznek bizonyulnak az ENSZ kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott forgalmazása elleni (1998. évi L. törvény), terrorizmus finanszírozása elleni (2002. évi LIX. törvény), korrupció elleni (2005. évi CXXXIV. törvény), nemzetközi szervezett bűnözés elleni (2006. évi CI. törvény) és emberkereskedem elleni (2006. évi CII. törvény) egyezményei, amelyek alapján a megkeresett részes államok nagyrészt készek az érdemi jogsegélyforgalomra.

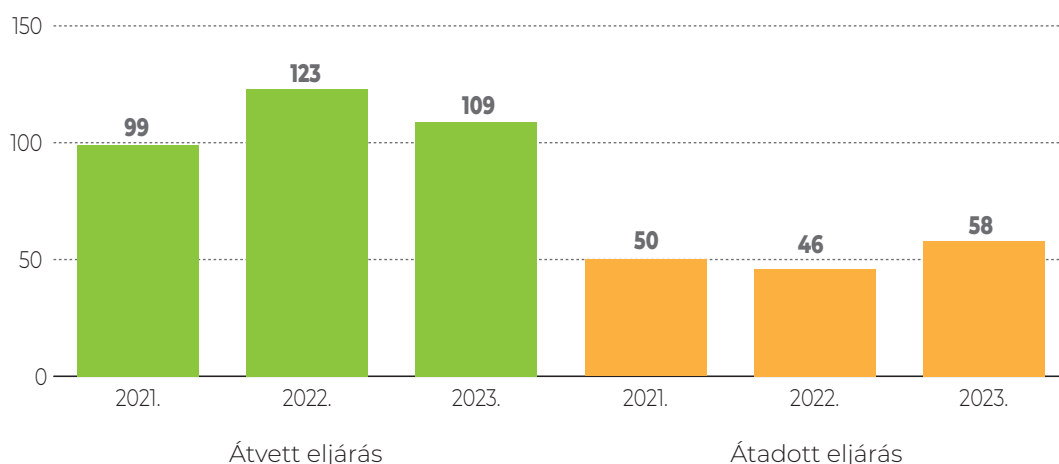
A bűnözés erősödő nemzetközi jellegére tekintettel egyre gyakrabban kerül sor általunk kezdeményezett kapcsolatfelvételre viszonzásági alapon, a vonatkozó jogszabálynak megfelelően az igazságügyi miniszter közreműködésével. Minél távolabb fekszik a partnerország, a közös munka annál nagyobb kihívásokat jelent, elsősorban a jogrendszerek és a joggyakorlat különbözőségei miatt.

ge miatt. A tárgyévben viszonyosságon alapuló jogsegélyforgalmat folytattunk például az Egyesült Arab Emírségekkel, a Kínai Népköztársaság Hongkong Különleges Közigazgatási Területével és a Thaiföldi Királysággal.

Az igazságügyi hatóságok nemzetközi együttműködésének a legfőbb ügyész hatáskörébe utalt területe a külföldi államban folyamatban lévő büntetőeljárás átvétele, illetve a hazai büntetőeljárás külföldi államnak történő átadása. Az átvett és átadott eljárások számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

56. ábra

A külföldi hatóságoktól átvett és a külföldi hatóságoknak átadott büntetőeljárások száma a 2021–2023. években

Nem magyar állampolgár által külföldön – többségében magyar állampolgár, illetve a magyar jog alapján létrejött jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb jogalany sérelmére – elkövetett bűncselekmény tárgyában Magyarországon tett feljelentés alapján 378 esetben (2022: 318, 2021: 418) döntött a legfőbb ügyész a büntetőeljárás megindításának kérdésében. Ebből 1 esetben (2022: 7, 2021: 1) elrendelte a hazai büntetőeljárás megindítását. Hazai büntetőeljárás megindításának hiányában a vonatkozó európai uniós szabályozásnak megfelelően az ügyészség továbbította a sértett feljelentését a joghatósággal rendelkező tagállamba, nem európai uniós tagállam esetében pedig tájékoztatta a feljelentőt arról, hogy mely külföldi hatóságnál, milyen címen teheti meg a feljelentését.

A legfőbb ügyész a 2023. évben 4 ügyben (2022: 5, 2021: 9) tett feljelentést külföldi államnál olyan külföldi állampolgár által külföldön elkövetett bűncselekmény miatt, amelynek gyanúját hazai büntetőeljárásban beszerzett adatok támasztották alá.

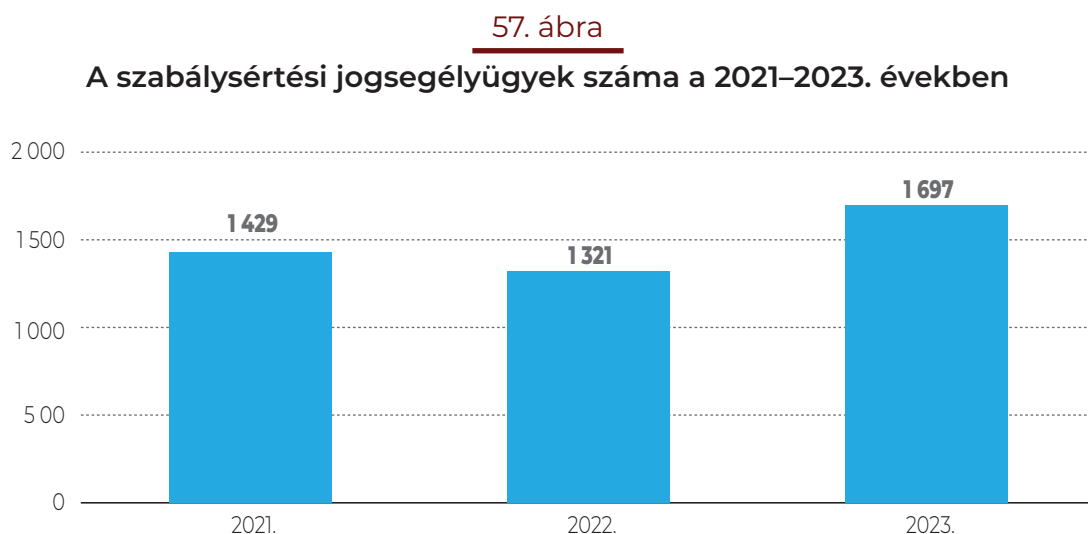
A bűncselekmények külföldi állampolgár elkövetőinek száma 2023-ban 8003 volt. Közülük a legtöbben román (1745), ukrán (805), dán (794), bolgár (578), szlovák (446) és kínai (424) állampolgárok voltak.

A bíróság 2023-ban 979 külföldi állampolgár (2022: 1666, 2021: 1100) letartóztatását rendelte el. A letartóztatott személyek közül előfordult például román (240), ukrán (137), moldovai (99), georgiai (69), szíriai (59) és lengyel (39) állampolgár.

2023-ban a bűncselekmények külföldi állampolgár sértettjeinek száma 3086 volt. Külföldiek sérelmére továbbra is zömmel vagyon elleni bűncselekményeket követtek el Magyarországon.

A szabálysértési jogsegélyügyek

A szabálysértési jogsegélyügyekhez kapcsolódó ügyészi tevékenység alakulását a következő ábra szemlélteti:

2023-ban a legfőbb ügyészhez mint szabálysértési eljárási jogsegélyügyekben kijelölt központi hatósághoz érkezett kérelmek száma a megelőző évhez képest közel 28,5%-kal növekedett. Ez elsődlegesen annak a következménye, hogy a nemzetközi betekintő rendszer működésének időleges üzemzavarra akadályozta a gépjármű-nyilvántartáshoz való automatizált hozzáférést, amely miatt októberben kiugróan sok megkeresés érkezett. A növekedéshez az osztrák hatóságokkal való együttműködés további élénkülése is hozzájárult.

A korábbi évekhez hasonlóan a külföldi hatóságoktól származó 1657 megkeresés képezte az ügyérkezés 98%-át. A megkeresések többsége, 1135 ügy nyilvántartási adatok továbbítására irányult. 477 kérelem a külföldi hatóság

hivatalos iratának – határozatának vagy nyilatkozattételi felhívásának – kézbesítésével volt kapcsolatos. A további 45 megkeresés bizonyítási cselekmények foganatosítására, elsődlegesen meghallgatás, szemle, adatgyűjtés elvégzésére, hatósági iratok beszerzésére és továbbítására, illetve az eljárás átvételére vonatkozott.

A külföldről érkező megkeresések 75%-a volt teljesíthető. A jogsegélykérelem megtagadására a megelőző évhez képest nagyobb számban, 365 ügyben került sor, jellemzően azért, mert a megkereső szerv felhívás ellenére sem adott tájékoztatást a kérelem érdemi elbírálásához szükséges kérdésről, vagy az előterjesztő hatóság nem volt jogosult jogsegélykérelem kibocsátására. A jogsegély végrehajtásában a központi hatóság, valamint annak megkeresése alapján az illetékes szabálysértési hatóságok és bíróságok működtek közre.

A magyar hatóságok 34 ügy felderítésében és 6 határozat kézbesítésében igényelték nemzetközi segítséget, ami 31%-os csökkenést jelent a megelőző évhez képest, de megegyezik a 2021. évvel. A szabálysértési hatóságként eljáró rendőrkapitányságok anyagi kárral járó közlekedési jogsértések és benzinkútról fizetés nélküli távozás esetén tettek lépéseket a külföldi rendszámmal közlekedő jármű vezetőjének azonosítására. A jogsegélykérelem kibocsátásának megtagadása mindössze 1 ügyben fordult elő, mert az ügy nem tartozott a szabálysértési jogsegély hatálya alá.

Leggyakrabban a szomszédos országoktól – Románia, Lengyelország, Szlovákia – igényeltünk együttműködést, de előfordult, hogy Hollandia, Spanyolország vagy Svédország volt a megkeresés címzettje. A külföldi hatóságok minden esetben végrehajtották a kért eljárási cselekményt, egy ügyben az előterjesztő hatóság kezdeményezésére a megkeresés visszavonására került sor.

5.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége

Az Eurojust a tagállamok közötti büntető igazságügyi együttműködés Hágában működő szerve, amely a 2019. december 12-én hatályba lépett, azóta módosított 2018/1727/EU számú Eurojust rendelet szerint az EU Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége. Az Eurojust feladata, hogy előmozdítsa a határokon átívelő súlyos, szervezeten elkövetett bűncselekmények elleni küzdelmet, az ügyészi és bírósági szakban lévő büntetőeljárások összehangolását, az igazságügyi együttműködésre irányuló megkeresések teljesítését. Döntéshozó szerve a tagállamok által kinevezett nemzeti tagokból álló Kollégium, amely tagjai sorából elnököt és alelnököket, továbbá az igazgatótanácsba tagokat választ. A nemzeti tagok által vezetett nemzeti szekciók és az Eurojust testületei munkáját EU alkalmazottakból álló adminisztráció támogatja.

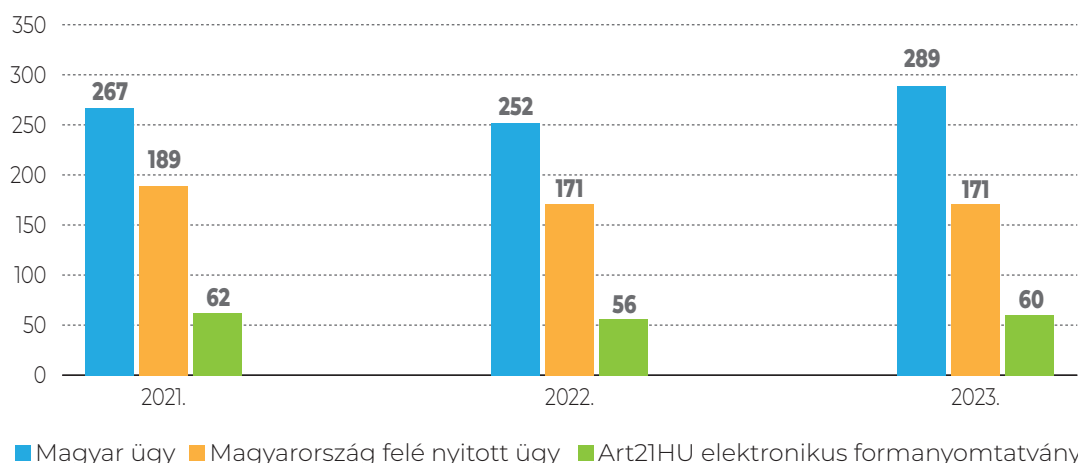
Magyarország 2004 óta tagja az Eurojustnak. Az Ütv. felhatalmazása alapján a részvétellel kapcsolatos feladatokat az ügyészség teljesíti. Az Eurojusttal és az EJN-nel kapcsolatos ügyészi tevékenységet legfőbb ügyészi utasítás rögzíti. Magyarországot nemzeti tagként főosztályvezető-helyettes ügyész képviseli a szervezet székhelyén. A magyar nemzeti tag kiküldetése alatt kizárólag a magyar ügyészséggel áll szolgálati jogviszonyban. A magyar nemzeti tag operatív tevékenységét Hágában nemzeti szakértőként hathavi váltásban kiküldött, ideiglenesen az EU adminisztratív állományába tartozó hazai ügyész (SNE) támogatja.

A nemzeti képviselőket, helyetteseiket és a közel 300 fős adminisztratív állományt magában foglaló Eurojust alapvetően a nemzeti hatóságok megkeresései alapján jár el, és az ebben megnyilvánuló bizalom jeleként folyamatosan növekvő ügyteher mellett látja el feladatait. Az Eurojust 2023-ban a megelőző évhez képest 14%-kal több, összesen 13.164 (2022: 11.544) folyamatban lévő ügyben járt el, támogatva a 27 tagállam és 11 harmadik állam, így az USA, Norvégia, Svájc, Ukrajna, Grúzia, Moldova, Szerbia, Észak-Macedónia, Montenegró, Albánia és az Egyesült Királyság összekötő ügyészei által beterjesztett igazságügyi megkereséseket. Ezen belül a Kollégium által regisztrált új igazságügyi megkeresések száma 5710 (2022: 5227) volt, ez egy év alatt 9%-os növekedést jelentett. A főbb bűncselekménytípusok a csalás (1734), kábítószerrel visszaélés (1137), pénzmosás (835), bűnszervezet (483), számítástechnikai bűncselekmények (247), illegális bevándorlás (172), emberkereskedelem (114), az EU pénzügyi érdekei ellen elkövetett egyéb (PIF) bűncselekmények (113), vesztegetés (111), terrorizmus (70), környezetkárosítás (19) és egyes súlyos nemzetközi bűncselekmények (15) voltak.

A magyar nemzeti szekció a 2023. évben az összes Eurojust ügy (13.164) 8,5%-ában, 1119 (2022: 1026) új és áthúzódó ügyben járt el. Ezek között 625 hazai és 494 külföldi kezdeményezésű ügy volt.

58. ábra

A magyar nemzeti szekció által intézett ügyek és az elektronikus formanyomtatványon (Art21HU) érkezett jelentések száma a 2021–2023. években

A hazai igazságügyi hatóságtól érkezett 311 új megkeresésből 289 (2022: 252) ügyet regisztrált az Eurojust Kollégiuma, az 5710 új ügy 5%-át. Ezzel Magyarország a hatodik legtöbb ügyet nyitó tagállam, csak Németország (899), Olaszország (602), Spanyolország (425), Lengyelország (313) és Görögország (312) előzi meg. Az Eurojusthoz küldött összesen 311 hazai megkeresés közül 12 ideiglenesen vagy véglegesen az EJN ügyészégi, valamint igazságügyi minisztériumi és bírósági kontaktpontjaihoz került, akik ezen ügyekben hatékonyan intézkedtek.

Magyarország közreműködését 171 (2022: 171) regisztrált ügyben kérték a külföldi hatóságok, ezzel Magyarország a 12. helyet foglalja el a legtöbbet megkeresett tagállamok sorában.

A több tagállamot érintő súlyos és szervezeten elkövetett bűncselekmények esetében, különösen a joghatósági összeütközések miatt koordinációt igénylő ügyekben összesen 60 (2022: 56), az Eurojust rendelet 21. cikke szerint kötelező, automatikus találatkeresésre alkalmas formanyomtatvány-jelentés érkezett a hazai ügyészekről az Eurojusthoz. Magyarország ezzel más tagállamokhoz képest továbbra is az élen jár az uniós előírásból fakadó ezen értesítési kötelezettség rendszeres teljesítésével.

A tárgyévből az Eurojust 577 (2022: 528) két- vagy többoldalú koordinációs értekezletet szervezett, 26 ilyen értekezleten hazai ügyészek és nyomozók is részt vettek. Ezek egy részére online formában, videokonferencia keretében került sor. Ezen felül egy alkalommal a tervezett közös akciónapokat irányító koordinációs központban történő közreműködésre is sor került.

Az Eurojust egyik alapvető feladata, hogy támogassa a közös nyomozócsoportokat (JIT), elősegítse harmadik államok bevonását, pályázatok alapján fedezze az együttműködést és az egyes bűnügyi költségeket. Az Eurojust által támogatott 194 közös nyomozócsoportból 2023-ban 94 (2022: 78) volt az újonnan alakult, közülük 5 jött létre hazai részvétellel. A folyamatban lévő 13 magyar részvételű közös nyomozócsoport közül 7, összesen 14 alkalommal, 209.141 EUR pénzügyi támogatási keretet kapott az Eurojusttól. 2023-ban a magyar hatóságok 3 közös nyomozócsoport tevékenységét fejezték be sikeresen.

A szervezett bűnelkövetés elleni küzdelem szoros nemzetközi együttműködést követel meg, amelynek bevált formájává vált a közös nyomozócsoportok létrehozása és működtetése. A 2023-ban létrehozott közös nyomozócsoportok tevékenysége továbbra is tükrözi a nemzetközi szervezett bűnözés jellegét, az új nyomozócsoportok embercsempészás, emberkereskedelem, lőfegyverrel visszaélés (fegyvercsempészet), iparvédelmi jogok megsértése és hivatali vesztegetés miatt indult ügyekben jöttek létre.

Az Eurojust feladatai ellátása során közvetlenül együttműködik más uniós ügynökségekkel. A magyar nemzeti tag a hamisításokkal kapcsolatos ügyekben képviseli az Eurojustot az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalának ezzel foglalkozó európai ügyészi hálózata (European Intellectual Property Prosecutors Network – EIPPN) és az Europol elemzőcsoportjai előtt, valamint részt vesz az Eurojust több állandó kollégiumi munkacsoportjának tevékenységében.

6. Az ügyészség személyügyi helyzete

6.1. A személyügyi helyzet

Az egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXIV. törvény 2023. január 1. napjával módosította az Üjt.-t, valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvénynek (Mt.) az ügyészségi szolgálati viszonyban is alkalmazandó egyes rendelkezéseit. Az ügyészségi szolgálati viszonyt érintő leglényegesebb változások a következők voltak.

Az apa a gyermeke születése mellett gyermek örökbefogadása esetén is tíz munkanap apasági szabadságra jogosult. Az apasági szabadság esetében az ügyészségi alkalmazottat illetménye illeti meg öt munkanapig terjedő tartamban, míg a szabadság hatodik napjától az ügyészségi alkalmazott az illetmény negyven százalékára jogosult.

Az ügyészségi alkalmazottat – amennyiben az ügyészségi szolgálati viszonya egy éve fennáll – gyermeke hároméves koráig negyvennégy munkanap szülői szabadság illeti meg. Az ügyészségi alkalmazottat a szülői szabadság tartamára az illetmény tíz százaléka illeti meg, amelyet csökkenteni kell az erre az időszakra az ügyészségi alkalmazottnak megfizetett gyermekgondozási díj, illetve a gyermekgondozást segítő ellátás összegével.

Az ügyészségi alkalmazott gyermeke nyolcéves koráig, továbbá a hozzátartozója vagy közös háztartásban élő személy személyes gondozását végző ügyészségi alkalmazott – a szolgálati viszony első hat hónapját kivéve – írásban indokolva kérheti részmunkaidőben való foglalkoztatását.

Az Mt. a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettség teljesítése alóli mentesülés, valamint a felmondási tilalom új eseteivel bővült, továbbá kiegészültek a szabadság kiadására és a joggal való visszaélés tilalmának megsér-

tésére alapított munkajogi igényre vonatkozó szabályok. A törvény módosítása szélesebb körben tette kötelezővé az írásbeli tájékoztatást az alapvető munkafeltételekről, illetve módosultak a tájékoztatás közlésének határidejére vonatkozó szabályok is.

A személyügyi területet érintően a 2023. évben több legfőbb ügyészi utasítás kiadására került sor, amelyek a hatályos szabályokat módosították.

Az ügyészi szervezetben adományozható elismerésekről szóló 1/2015. (I. 21.) LÜ utasítás korábbi rendelkezése alapján az utasításban meghatározott díjakkal és a Rendkívüli elismeréssel az utasítás mellékletében meghatározott mértékű pénzjutalom kötelezően járt. Az utasítás 2023-ban hatályba lépett módosítása alapján a díjakkal és a Rendkívüli elismeréssel pénzjutalom adható.

Kismértékben módosultak a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettséggel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 6/2008. (ÜK. 4.) LÜ utasítás, valamint az ügyészségi fogalmazók joggyakorlatáról és szakmai képzéséről szóló 16/2014. (VIII. 29.) LÜ utasítás rendelkezései.

Az ügyészség szervezetéről és működéséről szóló 12/2012. (VI. 8.) LÜ utasítás (SZMSZ) 2023. június 1. napjától hatályos módosítása alapján a legfőbb ügyész az ügyészségi alkalmazottak közül a családbarát intézkedések koordinálásáért felelős személyt jelölt ki.

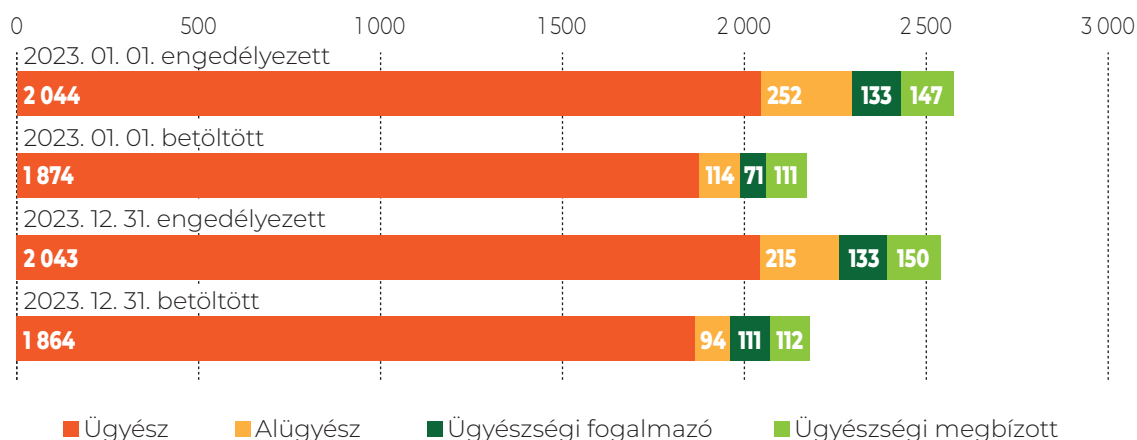
Ahogy arra már utalás történt a Fővárosi Főügyészség alárendeltségébe tartozó Fővárosi Nyomozó Ügyészség 2023. november 1. napjával a Központi Nyomozó Főügyészség alárendeltségébe tartozó nyomozó ügyészségként integrálódott, és a Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség illetékességi területéből a fővárost átvéve működik. Erre tekintettel ugyancsak módosultak az SZMSZ rendelkezései.

Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény 69. §-ának (2) bekezdése alapján az ügyészi illetményalap a 2023. évben 566.660 forint volt.

Az ügyészi szervezet legfőbb ügyész által megállapított (engedélyezett) álláshelyeinek száma 2023. január 1-jén 4765,25 volt, ami az év végére 4745,25-ra csökkent. Ezen belül az ügyészi, alügyészi, ügyészségi fogalmazói és ügyészségi megbízotti álláshelyek száma az elmúlt évben a következők szerint alakult:

59. ábra

Az engedélyezett és betöltött ügyészi, alügyészi, ügyészségi fogalmazói és ügyészségi megbízotti létszám alakulása a 2023. évben

Az engedélyezett ügyészi álláshelyekből a szervezeti egységek között felosztott ügyészi álláshelyek száma a 2023. évben 2017 volt. A központi tartalékban lévő, fel nem osztott ügyészi álláshelyek száma a 2023. év végén 26 volt.

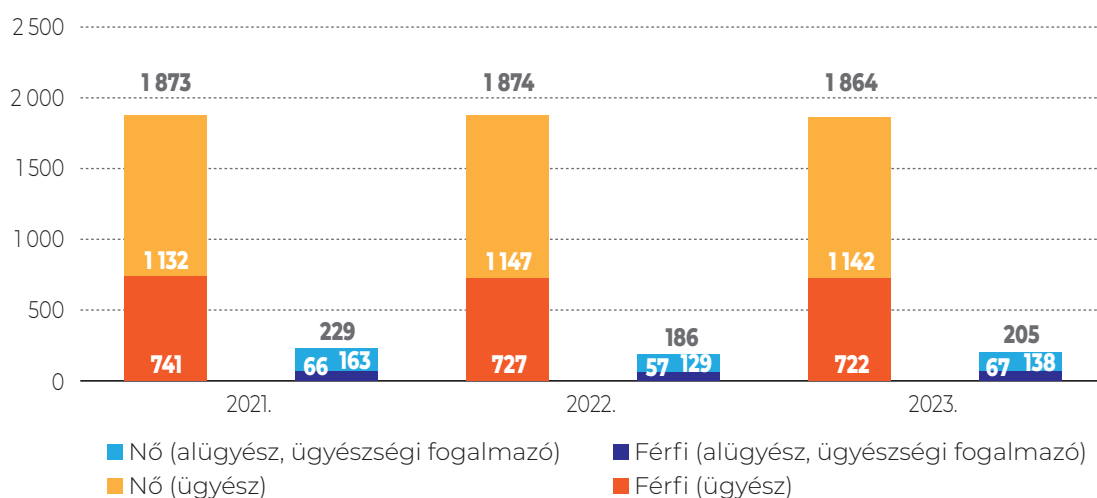
A szervezeti egységek között felosztott ügyészi álláshelyek közül a betöltetlenek száma a tárgyév végén 153 volt.

A 2023. év során az alügyészi álláshelyek száma 252-ről 215-re csökkent, 35 alügyészi álláshely 13 tisztviselői álláshellyé, valamint 2 alügyészi álláshely 1 járási ügyészségi ügyészi álláshellyé alakítása következtében. Az ügyészségi fogalmazói álláshelyek száma 2023-ban változatlan, 133 volt.

Az ügyészek, alügyészek, ügyészségi fogalmazók számát és a nemek arányát a következő ábra mutatja:

60. ábra

Az ügyészek, alügyészek, ügyészségi fogalmazók számának és nemek szerinti arányának alakulása a 2021–2023. években

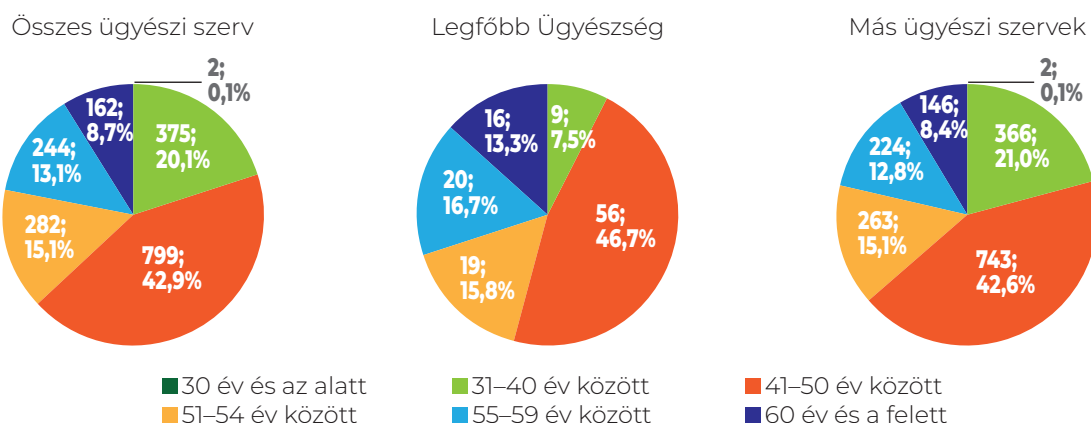

Az ügyészi szervezetben a nemek megoszlása – az előbbi ábrából láthatóan – továbbra sem kiegyenlített. 2023-ban az ügyészi utánpótlást jelentő ügyészségi fogalmazók és alügyészek körében a nők aránya (67,3%) az elmúlt évekhez hasonlóan meghaladta az ügyészek körében megállapítható 61,3%-os arányt.

Az ügyészek életkori megoszlását a következő ábra mutatja:

61. ábra

Az ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2023. évben

Az ügyészi állomány legjelentősebb része változatlanul a 31 és 40 év, valamint a 41 és 50 év közötti korosztályból került ki, az ügyészek közel kétharmada e két korcsoportba tartozott. Ezen belül is a rendszerint jelentős szakmai tapasztalattal rendelkező 41 és 50 év közötti korosztály tagjai teljesítettek szolgálatot a legnagyobb számban. A 60. életévüket betöltött ügyészek száma 162 volt, a következő öt évben az ő nyugdíjazásuk várható.

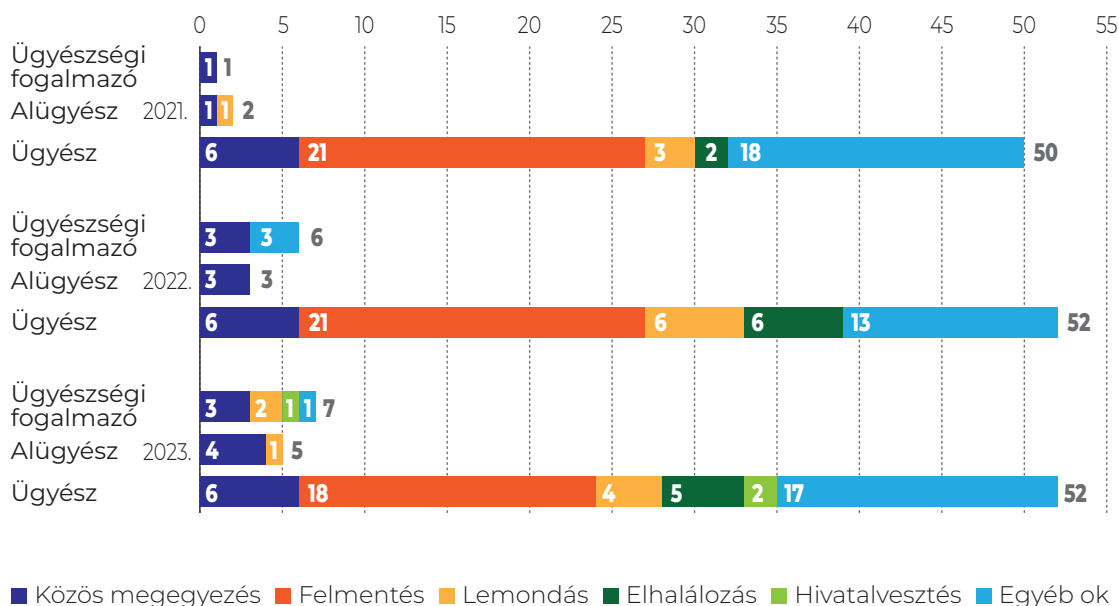
2023-ban 63 ügyészi, 35 vezető állású ügyészi és 14 magasabb vezető állású ügyészi (összesen 112), továbbá 35 alügyészi és 68 ügyészségi fogalmazói állás-helyre írtunk ki pályázatot.

A 2023. évben 43 ügyészi, 22 alügyészi és 59 ügyészségi fogalmazói kinevezésre került sor (2022-ben 53 ügyész, 22 alügyész és 2 ügyészségi fogalmazó kinevezése történt meg).

A szolgálati viszony megszűnések a következők szerint alakultak:

62. ábra

A szolgálati viszony megszűnések okai a 2021–2023. években

Az ügyészek körében a szolgálati viszony megszűnések száma 2023-ban azonos volt a 2022. évi adattal. Az ügyészi szolgálati viszony megszűnések közel kétharmadát a nyugdíjazások tették ki. A nyugdíjazás jogcíme 17 esetben nyugdíjjogosultság miatti felmentés, illetve 16 alkalommal a hivatásgyakorlás felső korhatárának elérése volt (az utóbbiakat a fenti ábrán az egyéb okok között tartjuk nyilván). Az elmúlt két évben kismértékben nőtt az ügyészi szervezetet elhagyó alügyészek és ügyészségi fogalmazók száma.

A fegyelmi eljárások száma 2023-ban a megelőző évhez képest ismét csökkenést mutatott, 12 fegyelmi eljárás indult, ami az ügyészi szervezet létszámához viszonyítva nem tekinthető számottevőnek (a 2022. évben 17, a 2021. évben 22 eljárás indult). A kiszabott fegyelmi büntetések között az enyhébb súlyúak dominálnak.

6.2. Az ügyészségi alkalmazottak képzése, továbbképzése

A továbbképzéseket – az előző évek tapasztalatai alapján a résztvevők számának növelése és a költségek csökkentése érdekében – részben online formában rendeztük meg. A több mint 70 napot érintő képzéseken, továbbképzéseken közel 3200 fő vett részt, amelyből mintegy 45 napon volt jelenléti oktatás több mint 510 fő részvételével.

A Magyar Ügyészképző Központban a tárgyévben az ügyészségi fogalmazókat 1 háromnapos, az alügyészeket 1 négynapos online tanfolyamon képeztük. Felkészítésükhöz hozzájárultak továbbá az egyéb tanfolyamok,

szakmai rendezvények és pályázatok (Kozma Sándor Tudományos Pályázat), amelyeken lehetőségük nyílt a részvételre.

Az ügyészek 25, a tisztviselők és írnokok 10 központi tanfolyamon vehettek részt. A magasabb vezető állású ügyészek továbbképzése a vezetői tréningben, valamint a büntetőjogi és a közjogi szakágat irányító főügyészhelyettesek tanácskozásán valósult meg. Egy- és kétnapos központi tanfolyamokon és gyakorlati képzéseken vettek részt többek közt a kezdő ügyészek, a büntetőbírói csoportvezető és beosztott ügyészek, az elsőfokú vádképviselői tevékenységet folytató ügyészek, a fiatalok büntetőügyeivel foglalkozó ügyészek, a közlekedési ügyészek, a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi szakterület ügyészei, a közérdekvédelmi szakterület ügyészei, az informatikai területet irányító ügyészek, valamint a sajtószóvivők.

Az emberkereskedelem és a pénzmosás elleni küzdelem, a vagyonvisszaszerzés, a megbízhatósági vizsgálatokkal kapcsolatos ügyészi feladatok támogatására, továbbá az eljárás alá vont személyekkel való bánásmódról és annak jogi biztosításairól tartottunk továbbképzéseket. A számítógépes bűnözéssel foglalkozó ügyészi hálózatban a főügyészségenként kijelölt ügyészek kétnapos, az informatikus tagok egynapos képzést kaptak. A közérdekvédelmi ügyészek kiscsoportos online tanácskozásokon vitatták meg a közérdekvédelmi szakterület főbb aktualitásait, a gazdasági jogterületet érintő szabályozási változásokat és a megújult fogyasztóvédelem elvi alapjait.

A Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ által a Belső Biztonsági Alap Plusz speciális oktatási infrastruktúrák fejlesztése keretében az „A hazai és nemzetközi körözések elméleti kérdései és gyakorlata” címmel szervezett jelenléti képzéssorozatban vettek részt ügyészek.

A nem ügyészi állományon belül egynapos tanfolyamot tartottunk a területi informatikusoknak, a statisztikusoknak, a legfőbb ügyészségi vezető állású tisztviselőknek, a gazdasági vezetőknek, továbbá a munka- és tűzvédelmi felelősöknek. Képeztük ezen felül a munka- és tűzvédelmi megbízottakat és a munkavédelmi képviselőket.

A szervezet anyagi lehetőségeihez mérten továbbra is támogattuk a posztgraduális tanulmányokat és a szakmai idegen nyelvi képzést. Új tanulmányi szerződésben 21 ügyészségi alkalmazott, köztük 14 ügyész, 1 ügyészségi fogalmazó, 3 tisztviselő, valamint 3 írnok vállalt kötelezettséget tanulmányok folytatására.

Hazai és nemzetközi szervezetek megkeresésére több esetben szolgáltatunk adatot az ügyészség továbbképzési tevékenységét érintően. Több mint 100 alkalommal kértek fel ügyészt előadás tartására. Közel 150 esetben hívtak

meg ügyészségi alkalmazottat társszervek és külső szervek rendezvényein való részvételre, amelyeknek mintegy fele személyes jelenléttel zajlott.

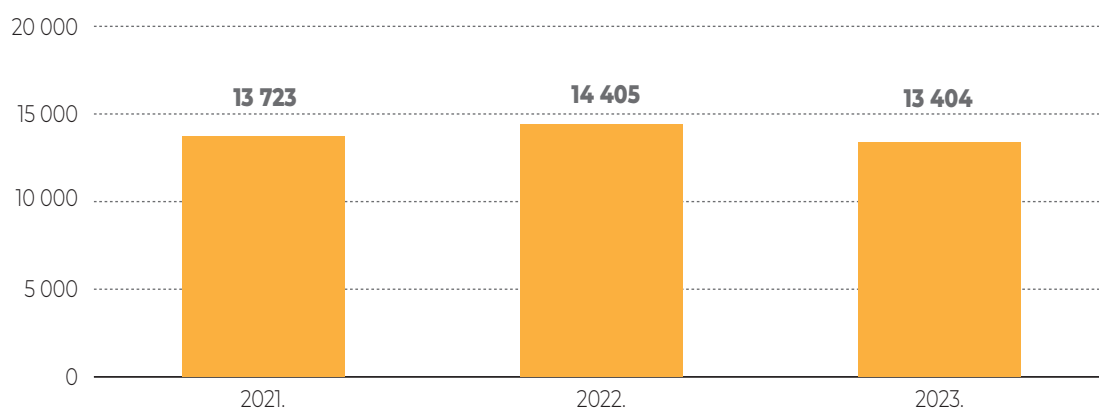
7. Az ügyészség kommunikációs tevékenysége

Az ügyészségi kommunikáció – a korábbi évek tendenciáját folytatva – 2023-ban is kiemelkedően teljesített.

A szervezeti egységek részéről tavaly összesen 13.404 nyilatkozat, interjú, közlemény, proaktív tájékoztatás született. Tavaly kifejezetten az ügyészségi kommunikáció minőségének a további javítására összpontosítottunk.

63. ábra

A szervezeti egységek sajtóközleményeinek és nyilatkozatainak száma a 2021–2023. években

A legnagyobb mértékű sajtómunkát – immár évek óta, így 2023-ban is – a Fővárosi Főügyészség végezte, majd a Központi Nyomozó Főügyészség és a Komárom-Esztergom Vármegyei Főügyészség következett.

Tavaly a Legfőbb Ügyészség egy átfogó és két kisebb fejlesztést is végrehajtott.

Az átfogó fejlesztés az ügyészségi határozatok anonimizálását célozta. Ennek keretében egy olyan offline üzemmódban működő rendszert dolgoztunk ki, amely az egyes ügyészségek erre rendelt munkaállomásain futtatható, és jelentős munkaidő-ráfordítást vált ki.

Ahogy arra már utalás történt, a fogyasztóvédelemről szóló törvény tavaly június 25-én hatályba lépett módosítása előírta az úgynevezett képviseleti keresetekről való tájékoztatást. Erre figyelemmel az ügyészség weboldala új fogyasztóvédelmi aloddallal bővült.

Ezen túlmenően az ügyészség honlapjának statisztikai aloldalán belül megteremtettük annak a lehetőségét, hogy a statisztikai adatigénylések – az eddigi word és pdf formátumú adatkérések mellett – a weboldalon keresztül közvetlenül is benyújthatók legyenek.

A tavalyi évben három legfőbb ügyészi videóüzenet mellett a büntetőjogi legfőbb ügyész helyettessel egy régi bűnügyről – az első magyarországi fegyveres bankrablásról – készült interjút is közzétettük.

2023-ban folytatódtak a szervezeti egységeket bemutató imázsfilmek.

Emellett új edukációs sorozatot indítottunk „Egyszerűen, jogszerűen” címmel, amelyben a közérdekvédelmi szakterülethez kapcsolódó különböző, a mindennapokban való eligazodást is segítő témákat dolgoztunk fel. Ebben a körben szó esett az ingatlan-adásvételkor felmerülő jogi kérdésekről, a használtautó-vásárláskor szükséges fontos tudnivalókról, a fogyasztóvédelem területén új lehetőségként a képviseleti keresetekről, az ingatlanközvetítésről, az utazási szerződésekről, a végrehajtási eljárásról és az online csalásokról.

Ismeretterjesztő film készült a korszerű kommunikáció fontosságáról, a lehallgatás szabályairól, az OLAF igazságügyi ajánlásairól, a felelős szurkolói magatartásról, a drónnal elkövethető közlekedési bűncselekményekről, a gazdasági bűncselekmények jellemzőiről, az állatvédelem ügyészségi lehetőségeiről és arról is, hogy mit tehet az ügyészség a természet és a környezet védelme érdekében.

Bemutattuk az Országos Kriminológiai Intézet új igazgatóját, forgattunk a Vas és a Zala Vármegyei Főügyészség éwertékelő értekezletén, az Ügyészség Napja alkalmából tartott központi ünnepségen, valamint a szóvivőképzésen.

Videós hírt adtunk a Komáromi, a Győri és a Füzesabonyi Járási Ügyészség épületének ünnepélyes átadójáról.

Az ügyészség honlapját 2023-ban 7.434.714 alkalommal nyitották meg. A weblapra feltöltött közleményhez tartozó legnépszerűbb videót több mint 46.000-en látták.

A múlt évben az ügyészség Facebook oldalán dinamikusan emelkedett a követőink száma. Az összes elérés 2,5 millió volt. A legnézettebb felvételt 507.000-en látták. Ezen a platformon sokakhoz eljutottak azon edukációs tartalmaink, amelyek az online csalás, a felelős szurkolói magatartás és a drónnal elkövethető bűncselekmények kérdéskörét járták körül.

A YouTube csatornánk tavaly 3,2 millió megtekintést ért el. Ezen a platformon 248 videót tettünk közzé, amelyek többsége sajtóközleményekhez kapcsolódott, ugyanakkor 38 saját készítésű film volt. A legnépszerűbb videóra 340.000-en kattintottak, de bűnügyi hírhez kötődően további 5 olyan felvételt is publikáltunk, ami százezer feletti megtekintést produkált.

A Legfőbb Ügyészség iránymutatást adott ki az ügyekhez kapcsolódó videók és fényképek felhasználásáról. Emellett a nyilvánosság számára adható tájékoztatás rendjéről szóló új legfőbb ügyészi utasítás is segíti a sikeres kommunikációt.

A már kialakult gyakorlatnak megfelelően a szervezeti egységek előzetes heti riportálást küldtek a Legfőbb Ügyészségnek a kommunikáció összehangolása érdekében. A heti összesített sajtójelentések, valamint a riportok elemzésével és visszacsatolásával, súlyozásos táblázat készítésével, leiratokkal, eseti állásfoglalásokkal koordináltuk a sajtós tevékenységet.

A szervezeti egységek közreműködésével – a közleményekhez kapcsolódóan és oktatási célból – az előző éveknél is több fotó- és videóanyagot publikáltunk.

A színvonalas írásbeli és szóbeli kommunikáció mellett a szóvivők nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy megfeleljenek a közérthetőség követelményének.

Az ügyészségi kommunikátorok továbbra is stabil, jól működő munkakapcsolatot ápolnak a társszervek sajtómunkatársaival, valamint a médiával. Ez utóbbit támasztja alá, hogy az ügyészségi szóvivők állandó szereplői a hírműsoroknak és a bűnügyi magazinműsoroknak.

8. Az ügyészségi informatikai és statisztikai tevékenység

8.1. Az ügyészségi informatika

A 2023. évben is különleges hangsúlyt kapott a folyamatos, gyors és megbízható információcsere és az ügyészség jogszabályból fakadó tevékenységének, a mindennapi munkafolyamatoknak a hatékony informatikai támogatása a költségvetés szűkülő keretei között.

Az ügyészség 2023-ban is biztosította az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvényben meghatá-

rozott 4. biztonsági szint fenntartását, illetve közreműködött a biztonsági intézkedések felülvizsgálatában.

Az ügyészség országos, minden telephelyet érintő távadatátviteli hálózatot működtet. Az ehhez szükséges integrált adat- és központi internetszolgáltatásokat a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. biztosítja, az adatvédelmi és biztonsági szempontból lényeges hálózati eszközök tulajdon- és üzemeltetési jogával az ügyészség rendelkezik. Az elektronikus ügyintézés és a belső informatikai szolgáltatások megfelelő színvonala, illetve a társszervekkel történő zavartalan elektronikus kommunikáció érdekében folyamatosan fejlesztjük e hálózatot. A korábban elvégzett vizsgálatok és előkészítő munka folytatásaként 2023-ban is folytattuk a járási szerverek konszolidációját a sáv-szélesség bővítésével.

Az ügyészségi informatikai szolgáltatások kiterjednek az internet elérésére, a gyors információátadást biztosító elektronikus levelezésre, az ügyészségi munkát támogató – ügyészségi, illetve külső fejlesztésű – adatbázisok, nyilvántartások lekérdezésére. Az ügyészségi alkalmazottak jogosultságaiknak megfelelően érik el az e-hálózatot, amely folyamatosan biztosítja a munkájukhoz szükséges alkalmazások, adatok online elérését.

Az ügyészek részére olyan eszközöket biztosítunk, amelyek az ügyészségi irodai munkavégzést a meglévő monitorok és egyéb perifériák használatával, míg az irodán kívüli tevékenységet – megfelelő biztonsági intézkedések mellett – mobilitásukkal támogatják. A hordozható számítógéppel a tárgyalóteremben, külső helyszíneken vagy akár otthonukból is elérhetik az ügyészségi informatikai hálózatot és annak szolgáltatásait.

Kiemelten kezeljük az ügyészségnek a jogszabályok által előírt, számítástechnikán alapuló adatáramlásba történő teljes körű bekapcsolását, az adminisztrációs munkateher csökkentését, a munkát támogató nyilvántartások minél szélesebb körű elérhetőségének biztosítását.

2023-ban minden ügyészi szervnél lehetőség volt a Belügyminisztérium, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, az Igazságügyi Minisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság, valamint az IdomSoft Informatikai Zrt. által üzemeltetett nyilvántartási rendszerekből történő lekérdezésre, a büntetőeljárás során készült, a Központi Médiatárban tárolt felvételek kezelésére, a Központi Bűnjelnyilvántartó Rendszer, az ePostakönyv használatára, a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II), valamint az Országos Bírósági Hivatal Ügyfél Irathozzáférési Rendszerének elérésére. 2023. április 17. napjával ez tovább bővült az Európai Bizottság e-Evidence rendszerének elérését biztosító ügyészségi alkalmazással.

A Legfőbb Ügyészség 2023-ban is állandó kapcsolatot tartott a Nemzeti Szakértői és Kutató Központtal az Állóképes Arckép Azonosító Rendszert érintően, a Bűnügyi Nyilvántartó Hatósággal az elektronikus adatszolgáltatás továbbfejlesztése érdekében, valamint szintén a Belügyminisztériummal az EES-ETIAS szakértői munkacsoport keretein belül.

Az Országos Rendőr-főkapitánysággal kötött együttműködési megállapodás alapján 2023-ban is biztosított volt a rendőrségi távmeghallgató eszközök – szükség szerinti – ügyészségi használata.

A Legfőbb Ügyészség és az Országos Bírósági Hivatal által az ügyészség és a bíróság informatikai fejlesztéseinek összehangolása érdekében létrehozott közös informatikai munkacsoport a 2023. évben is hatékony egyeztető fórumként működött.

Az ügyészségen a tárgyévben is folyamatosan biztosított volt az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (E-ügyintézési tv.), az eljárási törvények és más vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megfelelő elektronikus ügyintézés és az együttműködő szervekkel való elektronikus kapcsolattartás.

2023 március hónapjával három járási ügyészségen használatba vették a saját fejlesztésű, új szakrendszert, az Integrált Irat- és Dokumentumkezelő Rendszert, amely a jövőben minden szervezeti egység minden iratkezelési funkcióját átvenni lesz hivatott. Ennek iratkezelési tanúsítása is fenntartásra került, azaz a rendszer továbbra is megfelel a közfeladatot ellátó szerveknél alkalmazható iratkezelési szoftverekkel szemben támasztott követelményekről szóló 3/2018. (II. 21.) BM rendelet előírásainak.

2023-ban az ügyészség az előző évhez képest 12%-kal több érdemi küldeményt (iratcsomagot) fogadott (2023: 2.040.181, 2022: 1.821.589, 2021: 1.749.942, 2020: 1.630.885), illetve 15,7%-kal több iratcsomagot küldött (2023: 1.443.053, 2022: 1.247.326, 2021: 1.167.978, 2020: 1.058.493) a társhatóságokhoz.

A Legfőbb Ügyészség a büntetőeljárással érintett terheltek adatait tartalmazó – az ügyészségi ügyviteli adatok feldolgozásával létrehozott – adatbázis analizálására és az összefüggések felderítésére alkalmas rendszert működtet. Ennek kiemelkedő fontosságát mutatja, hogy használatával a 2023. évben összesen 247.938 adatkérés nyomán történt adatszolgáltatás (2022: 245.429), amelyek 64,5%-a törvényi felhatalmazással rendelkező katonai és polgári nemzetbiztonsági szolgálatoktól érkezett. Az ügyészség elektronikus lekérdezési lehetőséget is biztosít e rendszerhez, így a jogosultak mind gyorsabban érhetik el az adatokat.

Az ügyészség a 2023. évben elektronikus úton tájékoztatta a Nemzeti Információs Központot a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvényben meghatározott adatokról. Ezen túlmenően továbbra is együttműködik a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat eSzolgálati Jegy Rendszer informatikai projektjével.

Az ügyészség 2023-ban is kiemelt résztvevője volt a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltár elektronikus levéltár projektjének, a büntetőjogi szakág ügyviteli adatait feldolgozó rendszerből folyamatosan adatcsomagokat ad át. Ez a kapcsolat időközben kiegészült a Fővárosi Levéltárral is.

A Legfőbb Ügyészség folyamatos kapcsolatot tart a Kormányzati Eseménykezelő Központtal (GovCERT), amelynek 2023. évi jelzései alapján elvégezte a szükséges vizsgálatokat és intézkedéseket, az ügyészségi adatvagyon egy esetben sem sérült.

Az ügyészség biztosítja az elektronikus ügyintézással összefüggő adatok biztonságát szolgáló Kormányzati Adattrezzorról szóló 466/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet előírásainak végrehajtását.

Az ügyészség 2023-ban fenntartotta az Ügyészségi Videokonferencia Rendszert, amely az ügyészség belső és társszervi egyeztetéseit, a telekommunikációs eszközök útján végrehajtott eljárási cselekményeket szolgálja ki, valamint teszi hatékonyabbá az online ügyészségi képzéseket.

Az ügyészség 2023-ban is teljesítette a közérdekű adatok elektronikus szolgáltatásának törvényes kötelezettségét. Az információszabadság témakörében előírtakon túl megjelentette a tapasztalatok szerint leginkább közérdeklődésre számot tartó tájékoztatásokat, statisztikai adatokat, illetve a hirtetményi kézbesítéseket.

8.2. Az ügyészségi statisztika

A Legfőbb Ügyészség a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjaként, a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény rendelkezései alapján látja el a hivatalos statisztikai tevékenységét. Az ügyészség statisztikai adatgyűjtései részét képezik a Kormány országos statisztikai adatfelvételi programjának (OSAP).

Az adatfelvételeink működtetésével, az azokból származó adatok közzétételével valósághű, tárgyilagos képet adunk a bűnözésről, a büntetőbíróság előtti ügyészségi tevékenységről, illetve a büntetőjogi és közjogi szakág tevékenységéről.

Az ügyészség a hivatalos statisztika fejlesztésében is tevékeny szerepet vállal. A Legfőbb Ügyészség képviselője a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület tagja, az ügyészség delegáltjai részt vesznek a testület tematikus munkabizottságainak munkájában.

A Legfőbb Ügyészség és a Belügyminisztérium közös adatgyűjtése az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika (ENyÜBS), amelyben az ügyészség adatgazdaként és adatszolgáltatóként is részt vesz. Az ENyÜBS adatgazdái és adatszolgáltatói által delegált tagok részvételével működik a Bűnügyi Statisztikai Munkacsoport, amelynek feladata az ENyÜBS működtetése érdekében szükséges koordináció, valamint az adatgazdák szükséges döntéseinek előkészítése. A munkacsoport munkáját az Előkészítő Munkacsoport segíti, amelynek vezetését a Legfőbb Ügyészség alkalmazottja látja el. A munkacsoportok működését az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika koordinációját végző Bűnügyi Statisztikai Munkacsoport és az Előkészítő Munkacsoport működéséről szóló 5/2019. (III. 8.) BM-PM-LÜ együttes utasítás szabályozza.

2023-ban is több alkalommal végeztünk szervezett, ütemezett ellenőrzéseket a statisztikai adatállományok minőségének javítása céljából.

Ahogy arra már utalás történt, a 2023. évtől az ügyészségi honlap statisztikai aloldalán lehetőség van az ügyészségi statisztikai adatok megismerésére irányuló kérelem online benyújtására.

Az ügyészség által kezelt vagy előállított statisztikai adatokhoz való hozzáférés egyrészt a Legfőbb Ügyészség által szerkesztett – döntően elektronikus – kiadványokban található adatok közzétételével, másrészt a Legfőbb Ügyészségre érkezett adatkérések megválaszolásával valósult meg. Az ügyészségi statisztikai kiadványok a bűnözés, a vádképviselet, illetve az ügyészségi tevékenység tematikus adatait jelenítik meg magyar és angol nyelven. 2023-ban a Legfőbb Ügyészségre mintegy 5%-kal kevesebb adatkérés érkezett (2023: 124, 2022: 131, 2021: 105). Ezek a megkeresések jellemzően társszervektől, tudományos kutatóktól, nemzetközi szervezetektől, valamint a média munkatársaitól érkeztek.

9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei

2023-ban jelentős hangsúlyt kapott a gazdálkodásban a napi működés biztosítása, amely a megváltozott gazdasági környezet miatt rendkívüli intézkedések bevezetését tette szükségessé. Az infláció és az energiaszolgáltatási árak jelentős mértékű növekedése a dologi kiadások egyidejű megugrását okozta, amelyet elsősorban a beruházási kiadások visszafogásával kompenzáltunk.

A főbb gazdasági mutatószámaink a következők szerint alakultak:

4. táblázat

A 2023. évi előirányzatok (ei.) bemutatása

Jogcím	2023. évi eredeti ei.	2023. évi módosított ei.	2023. évi teljesítés	Módosított ei. teljesítés %-a
Támogatás	61 516,4	63 100,8	63 100,8	100,0%
Saját bevétel	102,0	205,90	205,90	100,0%
Maradvány igénybevétel	0,0	1 180,1	1 180,1	100,0%
Bevételek összesen	61 618,4	64 486,8	64 486,8	100,0%
Kiadások összesen	61 618,4	64 486,8	62 757,7	97,3%

adatok millió forintban

5. táblázat

A 2023. évi előirányzat-változások bemutatása

Előirányzat-módosítások levezetése, többletforrások	
Kormány hatáskörében	
a minimálbér és garantált bérminimum emelkedésének, valamint a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2023. évi kompenzációjának fedezetére	45,9
előző év elvont felhalmozási maradványának visszahagyása	89,4
rezsi többletkiadásaink fedezetére	1 485,5
Fejezeti hatáskörben	
többletbevétel igénybevétele	64,2
fejezetek közötti előirányzat-átadások (OBH, ORFK)	36,4
Intézményi hatáskörben	
többletbevétel igénybevétele	39,7
2022. évi maradvány igénybevétel	1 180,1

adatok millió forintban

6. táblázat

Egyes előirányzatok bemutatása

Működéshez szükséges kiadások	2023. évi eredeti előirányzat	2023. évi módosított előirányzat	2023. évi teljesítés	2023. évi maradvány (1 729,1)
Személyi juttatások	47 926,6	47 727,3	47 727,3	0,0
Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	6 552,2	6 969,4	6 969,4	0,0
Dologi kiadások	4 303,2	6 734,4	6 510,3	224,1
Egyéb működési célú kiadások	6,8	111,6	111,6	–
Beruházások	2 699,6	2 746,5	1 287,9	1 458,6
Felújítások	30,0	0	0	0
Egyéb felhalmozási célú kiadások	70,0	141,0	117,0	24,0
Fejezeti kezelésű előirányzatok	30,0	56,6	34,2	22,4

adatok millió forintban

Az ügyészi szervezet szakmai feladatainak ellátására az elmúlt évben fejezeti szinten rendelkezésre álló előirányzat (4. táblázat) a 2022. évi eredeti előirányzathoz képest 1.061,2 millió forinttal csökkent, elsősorban a 2022. évi szociális hozzájárulási adó csökkentése miatt. A tárgyév folyamán a különböző jogcímenen végrehajtott előirányzat-módosítások következtében a módosított kiadási előirányzat 4,7%-kal emelkedett (4. táblázat).

A 2023. évben rendelkezésre álló forrás szerkezete az előző évekhez képest alig változott. A kiadások forrását mintegy 97,9%-ban a tárgyévi támogatás, kisebb mértékben (1,8%-ban) az előző évi előirányzat-maradvány igénybevétele és mindössze 0,3%-ban saját bevétel biztosította (4. táblázat).

A felhasznált előirányzatból 87,2%-ot a személyi jellegű kiadások és a kapcsolódó járulékok tették ki. A fejlesztésekre 2,2% jutott, 10,6% pedig az üzemeltetési kiadások fedezetét biztosította (6. táblázat).

A személyi juttatások előirányzata (6. táblázat) fedezetet nyújtott az ügyéségi alkalmazottakat alanyi jogon megillető, az Üjt.-ben előírt kötelezettségekre, valamint a külső személyi juttatások körébe tartozó kifizetésekre.

A törvény szerinti illetményekre teljesített kiadás 42.048,4 millió forint volt, amely fedezetet biztosított az ügyészségi alkalmazottaknak járó illetmények és a kötelező előre sorolások kifizetéséhez.

A személyi juttatásokon belül a törvény szerinti illetmények mellett további 5.522,2 millió forint kifizetése teljesült, többek között pénzbeli elismerés, készenléti és ügyeleti díj, túlóra, jubileumi jutalom, béren kívüli juttatások, valamint különféle költségtérítések jogcímen. A külső személyi juttatásokra kifi-

zetett összeg 156,7 millió forint volt, amely különösen a tanúk díjazását és a reprezentációs kiadásokat tartalmazta.

A dologi kiadásokra fordított összeg – a már jelzett okok miatt – 644 millió forinttal haladta meg az előző év felhasználását. Az üzemeltetési költségekre, az épületek, eszközök folyamatos karbantartására, kisjavítására az előző évihez képest magasabb összegben került sor.

A dologi kiadások 35,5%-át szolgáltatási kiadásokra (bérleti díjak, karbantartások stb.), 8,3%-át szakmai és üzemeltetési anyagok beszerzésére, 14,1%-át az ügyészségi számítógépes hálózat üzemeltetésére, 21,9%-át közüzemi szolgáltatásokra, 0,3%-át kiküldetésre, 0,9%-át egyéb dologi kiadásokra, továbbá 19%-át az áfával kapcsolatos kiadásokra, befizetésekre fordítottuk. Tekintettel a 2023. évi energiaár-emelés mértékére, a Legfőbb Ügyészség évközi, egyszeri 1.485,5 millió forint összegű pótelőirányzatot kapott.

A fejezetnél a 2023. évben felhalmozási kiadásokra (beruházások, felújítások, egyéb felhalmozási célú kiadások együttesen) 2.799,6 millió forint állt rendelkezésre, amely az év közbeni előirányzat-változások – az előző évi maradvány – hatására 2.887,5 millió forintra módosult (6. táblázat).

Az intézményi beruházásra fordítható eredeti előirányzat az év közbeni előirányzat-módosítások hatására 87,9 millió forinttal növekedett. A módosítás forrása elsősorban az előző évi előirányzat-maradvány igénybevétele volt (átcsoportosítás működési kiadások fedezetére 1.013,1 millió forint).

A felújításra fordítható teljes előirányzat – a megvalósított munkák tartalma alapján – átcsoportosításra került a beruházási kiadásokra.

Az ügyészségi alkalmazottak lakáshoz jutását a 2023. évben 117,0 millió forint kamatmentes munkáltatói kölcsön folyósításával támogattuk. Összesen 36 fő kapott átlagosan 3,3 millió forintot. A kamatmentes munkáltatói kölcsönök folyósítása az egyéb felhalmozási célú kiadások terhére történik, amelynek 2023. évi többletbevétele 38,0 millió forinttal módosította a keretet. A növekedést elsősorban a hitelkifizetésekre érkezett előtörlesztések és végtörlesztések jóváírása okozta.

A felhalmozási előirányzatoknál keletkezett előirányzat-maradványból (6. táblázat) 1.403,0 millió forint kötelezettségvállalással terhelt.

A fejezetnél a befektetett eszközök nettó értéke a beszámolási időszak végén 23.175,7 millió forint volt, amely 302,5 millió forinttal több az előző évi időszak záró értékénél.

A vagyonváltozáson belül az ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok nettó értéke 1.258,9 millió forinttal, a gépek, berendezések, felszerelések, járművek nettó értéke 99,0 millió forinttal növekedett. Az immateriális javak mérleg szerinti értéke 286,1 millió forinttal növekedett, a befejezetlen beruházások értéke 1.341,5 millió forinttal csökkent.

A 2023. évben a fejezetnél jelentősebb beruházások tárgyévi pénzforgalmi finanszírozása a következők szerint alakult:

7. táblázat

Jelentősebb beruházások, felújítások pénzforgalmi finanszírozása a 2023. évben

Teljesített kiadás	millió Ft
Hordozható munkaállomások és tartalék alkatrészek beszerzése	512,7
16 db személygépkocsi beszerzése	196,3
Központi mentőrendszer kapacitásbővítése	64,5
Füzesabonyi Járási Ügyészség épületének korszerűsítése	39,7
Budapest, Török Flóris u. 78–82. ügyészségi helyiségek felújítása	38,8
Nyomtatók és scannerek beszerzése	32,0
Sávszélesség menedzsment eszköz beszerzése	31,7
Videokonferencia licencek beszerzése	30,7
Békéscsaba, 3866/B/1 HRSZ ingatlan vásárlása	28,0
Budapest, Belgrád rkp. 5. szám alatti épület korszerűsítése	24,6
Gyöngyös, Kossuth L. u. 44. klíma kiépítés és korszerűsítés	22,4
Budapest, Markó u. 16. egyes ügyészségi helyiségek felújítása	22,3
Irodai multifunkciós készülékek beszerzése	18,5
Tatabánya, Népház u. 6. árnyékolás	13,3
Szekszárd, Béla király tér 3. árnyékolás	10,4

A Legfőbb Ügyészség a 2023. évben is megtartotta és érvényesítette a takarékos gazdálkodás megvalósításához elengedhetetlenül szükséges intézkedéseket, a főügyészségek likviditási helyzetét folyamatosan ellenőrizte, elemezte. A fejezet a szakmai feladatellátás alapvető személyi és tárgyi feltételeinek biztosításán túl kiemelt figyelmet fordított a folyamatos működés és likviditás feltételeinek megteremtésére is.

10. Az ügyészségi alkalmazottak tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet

Az ügyészek évtizedek óta megbecsült résztvevői a hazai és nemzetközi jogi tudományos közéletnek, rendszeresen jelennek meg cikkeik, tanulmányaik, továbbá szerzői szakkönyveknek, egyetemi tankönyveknek és más szakmai

kiadványoknak. A tárgyévben 29 ügyész, alügyész és 15 más ügyészségi alkalmazott rendelkezett tudományos fokozattal, közülük 3 fő habilitált. 44 ügyész, alügyész, ügyészségi fogalmazó és tisztviselő különböző doktori iskolák hallgatója. Az egyetemek állam- és jogtudományi karain, más felsőfokú oktatási intézményekben és posztgraduális szakokon mintegy 90 ügyész, tisztviselő és tudományos kutató oktat, illetve vizsgáztat. Közel 80 ügyész folytat jogi szakvizsgáztatói tevékenységet.

Az OKRI az ügyészség tudományos és kutató intézményeként átfogóan foglalkozik a bűnözés okainak, a megelőzés lehetőségeinek, a bűnözés és bűnüldözés jellemzőinek, valamint aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatásával.

A tárgyévben az intézet kutatóinak 81%-a (13 fő) rendelkezett tudományos fokozattal: 1 fő akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, 13 kutatónak kandidátusi, illetve PhD fokozata van, 2 kutató habilitált egyetemi tanári címmel, 1 kutató pedig egyetemi docensi címmel rendelkezik.

Az intézeti kutatások eredményei az ügyészség kodifikációs és jogértelmezési tevékenységében hasznosulnak, gazdagítják a bűnügyi tudományok elméleti teljesítményét, és felhasználásra kerülnek a felsőoktatásban, valamint a posztgraduális képzésekben is.

A tárgyévben az intézet kutatói összesen 84 publikációt jelentettek meg, ebből 4-et idegen nyelven. A különböző konferenciákon és szakmai fórumokon összesen 81 előadást tartottak, amelyekből 10 hangzott el idegen nyelven, továbbá a kutatók 12 nemzetközi rendezvényen vettek részt személyes, online vagy hibrid jelenléttel.

2023-ban 22 kutatási program zajlott a tudományos és a közvéleményt leginkább érdeklő időszerű témák, a hazai és nemzetközi szakmai és tudományos eredmények, tapasztalatok, valamint a gyakorlati hasznosíthatóság közígyényének messzemenő figyelembevételével. Vizsgáltuk egyebek között a szexuális erőszak bizonyításával kapcsolatos problémákat a vádemelést megelőző eljárás során, a tiltott szerekkel kapcsolatos operatív felderítés, valamint az online drogkereskedelem hazai jellemzőit, a természetkárosítás bűncselekmények elbírálásának hazai gyakorlatát, a felfegyverkezve történő elkövetés hazai és nemzetközi megítélését, a fordított bizonyítási teher alkalmazásának gyakorlati tapasztalatait a vagyonelkobzás körében, a pénzmosás tipikus magyarországi elkövetőjének profilját, az okozott vagyoni hátrány megtérülésének lehetőségeit a költségvetési csalás miatti bűnügyekben, a pénzintézetek ügyfeleinek sérelmére az online térben elkövetett csalás bűncselekményeket, valamint egy 12 éves longitudinális vizsgálat keretében a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték helyzetét.

A kutatók jelentős része tagja vagy tisztségviselője tudományos vagy a tudományos munkával összefüggő nemzetközi szakmai szervezetnek (pl. European Society of Criminology, European Forum for Restorative Justice).

Tisztelt Országgyűlés!

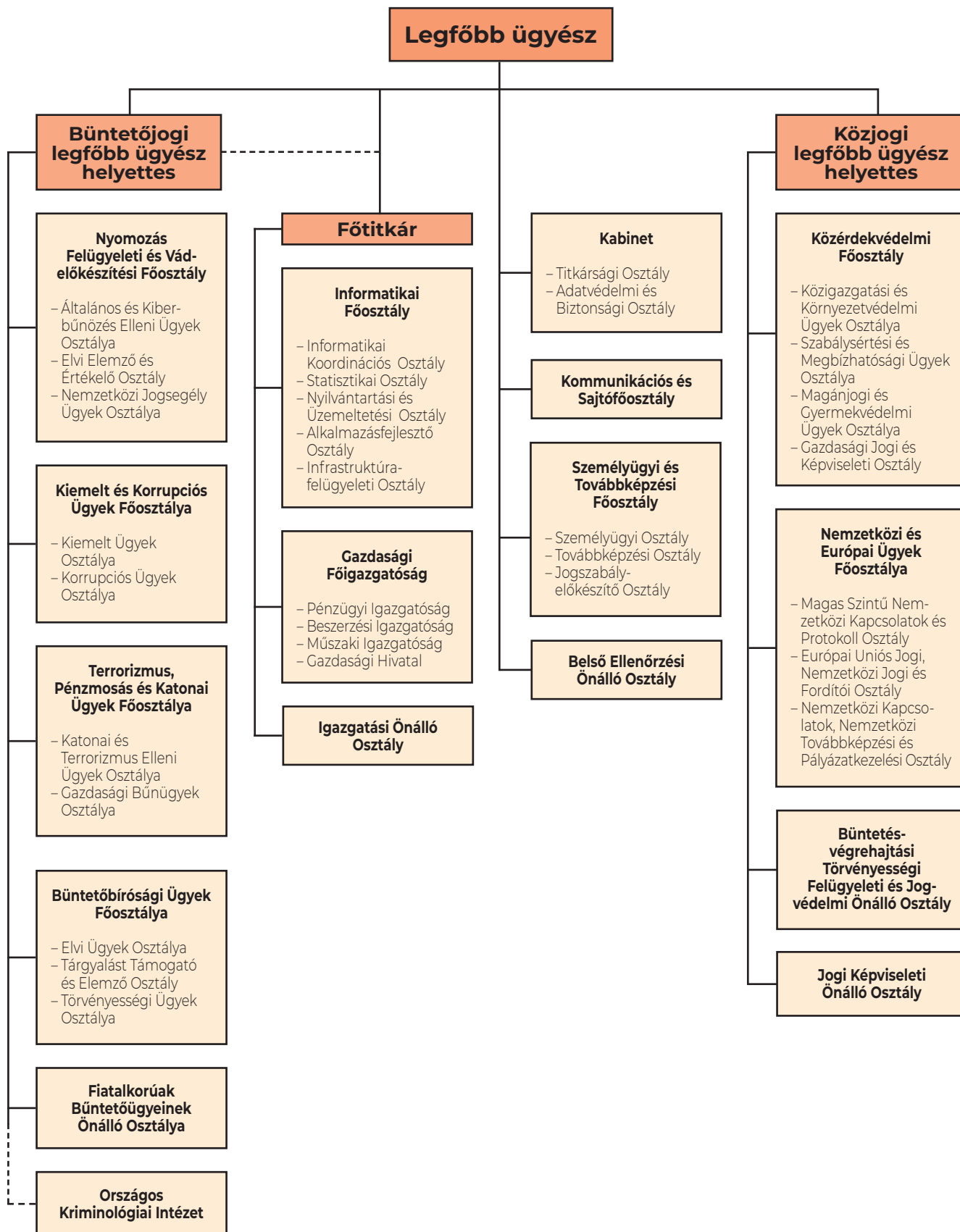
Az előzőekben részletesen bemutatott adatok alapján meggyőződésem szerint az ügyészség a 2023. évben teljesítette feladatait. Kérem, hogy a beszámolót szíveskedjenek elfogadni.

Budapest, 2024. szeptember 6.

(Dr. Polt Péter)

1. melléklet: A Legfőbb Ügyészség szervezete

2. melléklet:

A legfőbb ügyészhez intézett kérdések

Írásbeli választ igénylő kérdések:

- „Hogy áll a nyomozás TKKI hó- és síkosságmentesítés túlárázás ügyben?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/2504,
- „Hogy áll a nyomozás »Tóni, Barbara és Ádám« ügyben?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/2512,
- „Folyik-e nyomozás Schadlné Baranyai Helga ellen közokirat-hamisítás vagy más bűncselekmény gyanúja miatt?“, Jámbor András Imre (Párbeszéd), K/2581,
- „Folytat-e vizsgálatot az ügyészség a csokonyavisontai gyógyfürdő ügyében?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/2608,
- „35 éves koncessziók megszerzésére törekedtek?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/2755,
- „Van folyamatban vizsgálat a szekszárdi kórház ügyében?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/2783,
- „Hogy áll az évek óta húzódó, sajtóhírek szerint a kecskeméti városházáig is elérő KSE-ügy?“, Dr. Harangozó Tamás (MSZP), K/2795,
- „Vizsgálja-e a Legfőbb Ügyész országgyűlési képviselők érintettségét a Völner-ügyben?“, Berki Sándor (Párbeszéd), K/2812,
- „Ki az a közszereplőként is érintett helyettes államtitkár, aki ellen hűtlen kezelés és hivatali visszaélés büntette miatt vádat emeltek?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/2833,
- „Hol tart a nyomozás a Szigetcsúcson található hét darab ingatlan és a »volt pedagógusszálló« értékesítésével kapcsolatban?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/2849,
- „Hivatali visszaélés, illetve bennfentes kereskedelem gyanúja állhat a KSH adatszivárgása mögött?“, Dr. Tóth Bertalan (MSZP), K/2867,
- „Érdemi vagy formális a nyomozó hatósági nyomozást befejező határozatok ügyészi felülbírálati tevékenysége? Miként érvényesül az ügyészi reparáció lehetősége a nyomozó hatóság határozatai tekintetében?“, Ander Balázs (Jobbik), K/2875,
- „Hogy áll a nyomozás a Magyar Triatlon Szövetség ügyében?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/2926,
- „Hogy áll a nyomozás a Fogászati Turisztikai Kutató központ ügyében?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/2967,
- „Milyen eljárás indult a győri közbeszerzések ügyében?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/2982,
- „Melyik minisztériumban, milyen szakterületen dolgozott és személy szerint ki volt az a közszereplőként is érintett helyettes államtitkár, aki ellen hűtlen kezelés és hivatali visszaélés büntette miatt vádat emeltek?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3050,

- „Ön adott utasítást a gépjárművekkel a BUSZ-sávban való megkülönböztető fényjelzés használatával történő megállásra?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3055,
- „Folytat vizsgálatot abban az ügyben, hogy 3,6 millió eurós támogatást kérne vissza az OLAF egy magyar iskolai digitális projekttől?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3056,
- „Hol tart Keszthely ikonikus épületének, a Reischl Sörház felújítása ügyében elrendelt nyomozás?”, Bencze János (Jobbik), K/3078,
- „Meddig lehet ügyész Pintér Sándor volt titkárságvezetője, aki Völner Pál és Schadl György közbenjárásával soron kívül tehetett végrehajtói szakvizsgát 2021 októberében?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3170,
- „Indít vizsgálatot abban az ügyben, hogy soron kívül tehetett végrehajtói szakvizsgát a volt helyettes államtitkár, aki ma a Legfőbb Ügyészségen ügyész?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3173,
- „Hogy áll a kalocsai gyermekotthonban történt bántalmazásokkal kapcsolatban újra elrendelt nyomozás?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3220,
- „Említett személyek beazonosítása megtörtént?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3239,
- „Schadl-Völner nyomozati anyagban említett személyek között van további közszereplő?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3240,
- „Schadl-Völner féle nyomozati anyagban idézett személyek milyen összefüggésben szerepeltek?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3241,
- „Milyen cselekményekkel hozhatók összefüggésbe?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3242,
- „Kiterjedt konkrét személyekre, illetve a nyomozati anyagban szereplő cselekményeikre is a nyomozás?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3244,
- „Folytattak-e jogsértő, visszaélés jellegű korrupciós cselekményekre irányult vizsgálatot?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3245,
- „Felmerült velük szemben bűncselekménnyel kapcsolatban a gyanú?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3246,
- „Az idézett személyek kilétének megállapítását mi hátráltatta?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3248,
- „Miért nem volt megállapítható a gyanú bármely formája?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3249,
- „Indokolt-e közérdekben okozott sérelem miatt semmisségi per indítása a Vodafone Magyarország Távközlési Zrt. üzletrészájának 2023 januári adásvételével összefüggésben?”, Dr. Tóth Bertalan (MSZP), K/3251,
- „Valóban senkinek semmi köze sincs ahhoz, hogy egy rokonát és a barátait vitte el a bátonyterenyi polgármester a város költségén a németországi Fradi-meccsre?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3288,
- „Mikorra várható érdemi ügyészségi szakmai döntés abban az ügyben, hogy női alárendeltjeit bántalmazhatta egy katona Szolnokon?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3305,

- „Kérdések az »Alexandra-ügy« kapcsán”, Hajnal Miklós (Momentum), K/3389,
- „Miből gondolja, hogy 323 milliárd forintnyi közpénz kifizetése egy veszteséges cég (Vodafone Magyarország) kisebbségi üzletrészenek törvénybe ütköző módon történő megvásárlása során nem sérült a közérdek?”, Dr. Tóth Bertalan (MSZP), K/3409,
- „Miben különbözik a boszniai »kínai lélegeztetőgép-biznisz« a magyartól? Ön nem tanul a kollégáitól?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3546,
- „Gyöngyösi Család és KarrierPont megnevezésű projekttel kapcsolatos kérdések”, Lőcsei Lajos (Momentum), K/3578,
- „Szabályos volt a nyírmártonfalvai lombkorona sétány uniós támogatásának felhasználása?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3640,
- „Kérdések tankerületekkel összefüggésben”, Tompos Márton Kristóf (Momentum), K/3728,
- „Nyomozással kapcsolatos kérdések”, Tompos Márton Kristóf (Momentum), K/3729,
- „Hogy áll a nyomozás a 2018-as választási csalások ügyében?”, Dr. Oláh Lajos (DK). K/3744,
- „Sértett jogszabályt az atlétikai vb szervezőcégének volt vezetője, aki az utolsó munkanapján közbeszerzési eljárás nélkül kötött egy 260 millió szerződést?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/3808,
- „Egyenlőbbek az egyenlők között?”, Hajnal Miklós (Momentum), K/3858,
- „Áramkommandó ügyben hol tart a nyomozás?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/3984,
- „Történt felelőségre vonás a Bányaterenyei logisztikai központ ügyében?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/4061,
- „Mi lett a költségvetési kárt okozó csalási üggyel?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/4100,
- „Az egyes ügyekben a vizsgálat, a nyomozás milyen eredménnyel zárult, kivel, kikkel szemben, milyen jogalapon, konkrétan milyen intézkedéseket tettek?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4107,
- „Történt végrehajtót érintő kényszerintézkedés a héten?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/4159,
- „Szabályos, jogszerű, valamint zsarolásoktól mentes volt a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar elnökségének megválasztása?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4170,
- „Indult nyomozás a túlárazott élelmiszer-csomagok ügyében?”, Lőcsei Lajos (Momentum), K/4183,
- „Indul-e közvádra üldözendő bűncselekmény miatti büntetőeljárás a fiatal nőre támadó külföldi férfi ügyében?”, Dr. Gurmai Zita (MSZP), K/4193,
- „Hol veszett el 3 milliárd forint az elcserélt Vodafone-részvények értékéből? Ön szerint csökken-e a nemzeti vagyon értéke, ha 128,7 milliárd forint értékű Vodafone részvényeket 125,7 milliárd forint értékű részvényekre cseréli az állam?”, Dr. Tóth Bertalan (MSZP), K/4202,

- „Jogszerűen számláztak ki »kreatív tervezésre« 230 ezer forintot Orbán Viktor nyugdíjasoknak szóló levelével kapcsolatban?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4283,
- „Kérem, válaszoljon érdemben!”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4331,
- „Történt jogszabálysértés a hetven milliós letenyei kerékpáros pihenő pályázati eljárása és annak kialakítása során?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4337,
- „Folyik egyáltalán nyomozás a csepeli önkormányzat tulajdonában lévő 208261/10. és 208261/11. helyrajzi számú ingatlanok használatba adásának jogszerűtlenségével kapcsolatosan hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmények miatt?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4339,
- „Indít vizsgálatot az MTVA hírhamisítása ügyében?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4341,
- „Balatonszabadi képviselőtestülete jogszerűen döntött a községben tervezett lakópark ügyében?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4345,
- „Kérdések a Böszörményi úton történt baleset kapcsán”, Hajnal Miklós (Momentum), K/4346,
- „Hol tartanak a katonanők által tett feljelentésekkel kapcsolatos nyomozások?”, Dr. Harangozó Tamás (MSZP), K/4382,
- „Szabályosak voltak a »Programozd a Jövőd« projekt költségei?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4394,
- „Mi az oka a politikai indíttatású megkülönböztetésnek az ügyészség gyakorlatában?”, Dr. Tóth Bertalan (MSZP), K/4477,
- „Az Országos Roma Önkormányzat forrásainak felhasználása”, Lőcsei Lajos (Momentum), K/4516,
- „Tájékoztatás kérése Karácsony Gergely pénzmosási ügyével kapcsolatban”, Hollik István (KDNP), K/4521,
- „Indít vizsgálatot a CTS Cloud Talent Services Kft. körüli furcsa ügyletek miatt?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4526,
- „Ön szerint mióta és mennyire NATO-kompatibilis kiképzési módszer az, amikor éjjel Horthy Miklós életrajzából kellett felolvasniuk a katonáknak, hogy harcképességüket fokozzák?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4532,
- „Történt bűncselekmény az »állomány fiatalítása« során?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4537,
- „Indít vizsgálatot a nyírmártonfalvai önkormányzatnál történtek miatt?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4605,
- „Milyen megfontolásból javasolta az Ügyészség a börtönbüntetés felfüggesztését a kőbányai szatír esetében?”, Arató Gergely (DK), K/4629,
- „Az ügyészség szerint mi történt a Fudan Hungary Egyetemért Alapítvánnyal?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4679,
- „Ha legközelebb személyesen önről jelenik meg bármilyen hírhamisítás, akkor milyen jogi lépéseket tesz majd?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4732,
- „Különösen az ajánlási időszak előtt elhunyt választók ajánlásainak vizsgálatánál mi az indoka, hogy nem találtak bűncselekményre utaló okot a 01000-1232/2022.bü. számú ügyben indított nyomozás során?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4781,

- „Miért nem vizsgálták a 01000-1232/2022.bü. számú ügyben indított nyomozás során a csoportos elkövetés kérdését, a bűnszervezeti vagy bűnszövetségi alakzat megállását, mikor nyilvánvaló, hogy legalább 3 ember vett részt minden ajánlás meghamisításában és volt közöttük hierarchia?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4782,
- „Miért nem egyesítették az azonos ügyekben folyó nyomozásokat a helyi választási bizottság egy tagjának feljelentésével, miért szüntetik meg olyan eljárást, aminek tárgyával kapcsolatban mások feljelentése esetében szintén folyt nyomozás és az eredményre is vezetett?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4783,
- „Miért nem kapott a megszüntető határozattal szemben tett panasz elbírálásáról tájékoztatást a feljelentő mintegy másfél hónapja?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4784,
- „Szabályosnak tartja-e azt, hogy a megszüntető határozatban csupán arra hivatkoznak a 01000-1232/2022.bü. számú ügyben indított nyomozás során, hogy nem került a jelöltséghez szükséges számú ajánlás benyújtásra a jelölt részéről, ezért nem sérült a bűncselekmény védett jogi tárgya, holott a Btk. 350.§ (1) bekezdés d) pontja nem köti feltételhez a bűncselekmény befejezettségét?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4785,
- „Hol tart a büntetőeljárás a 2022. évi országgyűlési választások során az 5. számú egyéni választókerületben felmerült bűncselekményekkel kapcsolatosan indult 01000-849/2022.bü. számú és a 01000-995/2022.bü. számú ügyekben?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4786,
- „Hajlandó-e érdemben válaszolni arra, hogy a Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan, hogy hogyan kerülhettek tömegesen az ajánlók adatai egyik jelölő szervezettől a másikhoz?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4787,
- „Hajlandó-e érdemben válaszolni arra, hogy a Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan, hogy pontosan hány hamis aláírást azonosítottak a Fidesz-KDNP, illetve páronként a másik három jelölőszerv jelöltjeinek ajánlóívein?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4788,
- „Hajlandó-e érdemben válaszolni arra, hogy a Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan, hogy szám szerint hány gyanúsításra került sor?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4789,
- „Hajlandó-e érdemben válaszolni arra, hogy a Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan minden ajánlást megvizsgáltak-e az érintett négy jelölő szervezet esetében?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4790,
- „Hajlandó-e érdemben válaszolni arra, hogy a Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan hány azonosságot találtak páronként az ügyben érintett négy szervezet ajánlásai között?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4791,

- „Hajlandó-e érdemben válaszolni arra, hogy a Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan, hogy pontosan hány választópolgárt hallgattak meg az ügyben?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4792,
- „Hajlandó-e érdemben válaszolni arra, hogy a Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan, hogy meghallgatásra kerültek-e az érintett jelölőszervezetek jelöltjei, akik aktív szerepet játszhattak az ajánlóívek felvételében, leadásában?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4793,
- „Hajlandó-e érdemben válaszolni arra, hogy a Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan, hogy hány személy azonosítása volt sikeres a Fidesz-KDNP, illetve külön-külön a másik három jelölőszervezet ajánlóívein, mint ajánlás gyűjtő és hány esetben volt ez sikertelen?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/4794,
- „Az illegális gumitelepekről”, Ungár Péter (LMP), K/4795,
- „Mit sikerült elérni Microsoft-ügyben?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/4847,
- „A becsületsértés nem szép dolog, de bordát törni sem az!”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4912,
- „Több mint 13 milliárd forintnyi közpénz ment el a Magyar Tenisz Szövetség konszolidációjára! Nem kellene valamit tennie?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/4940,
- „Történt-e bűncselekmény a török elnök látogatása kapcsán véleményt nyilvánítóval szembeni fellépés során?”, Dr. Tóth Bertalan (MSZP), K/5008,
- „Indul-e büntetőeljárás Pesty László nyilatkozata következtében?”, Csárdi Antal (LMP), K/5020,
- „Hogy áll a nyomozás a zuglói parkolási biznisz körüli vesztegetési ügyben?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/5022,
- „Mi volt az oka az intézkedés meghozatalának?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/5025,
- „Jogszerűen szakították-e félbe a BVOP által engedélyezett Portik-interjút?”, Vajda Zoltán (MSZP), K/5068,
- „Mikor kívánja felülvizsgálni korábbi álláspontját, miszerint közérdek sérelme nem merült fel a Vodafone Magyarország Zrt részvényeinek megvásárlása ügyében?”, Dr. Tóth Bertalan (MSZP), K/5108,
- „Ön szerint minden rendben van a barcsi turisztikai központ körül?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5135,
- „A 889 milliós keret töredékébe került a turisztikai társasjáték. Hol van a többi pénz?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5149,
- „Honnan volt 1 milliárd forintja a veszteséges Kövess minket 2022 Kft.-nek az ellenzéki politikusokat lejárató kampányra?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5165,

- „Hogy áll a nyomozás a zuglói MSZP-székház ügyében?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/5176,
- „Történt pénzmozgás külföldi bankszámlára?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/5241,
- „Történt kényszerintézkedés?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/5243,
- „Vodkát reklámozó táska gyerekeknek?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5280,
- „Nem gondolja, hogy az írásbeli kérdéseim nélkül is dolgozniuk kellene végre?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5293,
- „Kérdések tankerületekkel összefüggésben 2.0”, Tompos Márton Kristóf (Momentum), Tóth Endre (Momentum), K/5311,
- „Van-e folyamatban büntetőeljárás a Budapesti Komplex Szakképzési Centrum valamely korábbi kancellárjával szemben?”, Tóth Endre (Momentum), K/5328,
- „Történt vádemelés a hajdúnánási közbeszerzéssel kapcsolatos ügyben?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/5351,
- „Hol tart a büntetőeljárás az OTT-ONE Nyrt. ügyében?”, Dr. Tóth Bertalan (MSZP), K/5377,
- „A Hunguard Kft. ügyben mikorra várható érdemi szakmai ügyészégi döntés?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5400,
- „Megannyi következmény nélküli korrupciós ügy után, nem az lenne a legméltóbb körülmény az ügyészeknek és egyben Magyarországnak is, ha új és valóban független Legfőbb Ügyésze lenne hazánknak?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5408,
- „Ki pénzeli a NER propagandagépezetét?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5417,
- „Indít vizsgálatot abban az ügyben, hogy Bayer Zsolt felesége által vezetett Vérellátó Szolgálat milliárdokért vett PCR-teszteket Bayerné ismerőseinek cégtől?”, Sebián-Petrovszki László (DK), K/5468,
- „Ön szerint jogilag rendben vannak a Magyar Turizmus Akadémia ingatlanvásárlásai?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5470,
- „Hogyan túlóráztathattak kiskorúakat éjszakába nyúlóan a zánkai Erzsébet-táborban?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5487,
- „Az ügyészség szerint minden rendben volt a szakmailag és gazdaságilag is átláthatatlannak tartott Csekonics lovasprogram körül?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5566
- „Önök szerint minden rendben van a Bajót Szikra SE csapata körül?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5568,
- „Van-e felelőse a súlyosan környezetromboló gödi akkumulátorgyár működtetésének és a működés eltűrésének?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5594,
- „Hány feljelentés érkezett az ügyészséghez Mészáros Lőrinc és Tiborc István cégeivel kapcsolatban, és abból mennyi zárult vádemeléssel?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5597,
- „Történt ügyészégi ellenőrzés a Közbeszerzési Döntőbizottság által nem tiszta közbeszerzésnek ítélt eljárások esetében?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5605,

- „Történik jogszabálysértés az Élelmiszermentő Központ Nonprofit Kft. működtetése során, vagy egyszerűen csak ennyit tudnak kihozni az adófizetők milliárdjaiból?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5610,
- „Sértett valaki jogszabályt azoknál a közbeszerzéseknél, ahol a gázszerelő autókereskedő cége is érintett volt?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5612,
- „Sértett jogszabályt a Nemzeti Rendezvényszervező Ügynökség azzal, hogy minden egyes megbízásuk a kormánnyal jó kapcsolatot ápoló Balásy Gyula cégeinél kötött ki?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5613,
- „Mi a véleménye a Legfőbb Ügyésznek az embercsempészekkel kapcsolatos új reintegrációs őrizeti szabályok alkalmazásáról?”, Dr. Lukács László György (Jobbik), K/5632,
- „Ön szerint jogilag rendben van, hogy az állami MTÜ a New York Timesban az Orbán-család érdekeltségét is hirdeti?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5687,
- „Érintett-e a ceglédi tankerület, illetve a Ceglédi Szakképzési Centrum a nyomozásokban?”, Dr. Lukács László György (Jobbik), K/5750,
- „A Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan, a Btk. 350.§ (1) bekezdés d) pontja szerinti választás rendje elleni büntett tekintetében a nyomozó hatóság meghozta-e már az érdemi döntést tartalmazó határozatot, kiemelt figyelemmel arra, hogy a Fővárosi Főügyészség 2023. augusztus 01-én keltezett álláspontja szerint az érdemi döntés meghozatalához a szükséges adatok a hatóság rendelkezésére állnak?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/5760,
- „A Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan, megfelel-e a Be. vonatkozó rendelkezéseinek és szabályszerűnek tartja-e azt, hogy a Fővárosi Főügyészség a feljelentő panaszát elbíráló határozatát csak mintegy két hónap elteltével hozta meg?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/5768,
- „A Teréz- és Erzsébetvárosban a 2022-es országgyűlési választások kapcsán ismételten felmerült választási csalással kapcsolatosan minden ajánlást megvizsgáltak-e az érintett négy jelölő szervezet esetében?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/5769,
- „Önnek nem gyanúsak ezek a közbeszerzések?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5780,
- „Ön szerint minden rendben volt a Miniszterelnökség közbeszerzésének kiírásával kapcsolatban?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5795,
- „Rendelkeztek bennfentes információval azok a személyek, akik az M0-M5-ös autópályák közötti kormányzati projekt területén vásároltak földet?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5915,
- „Minek nevezi a legfőbb ügyész a zárt kapus zsadányi fapalotát?”, Jakab Péter (független), K/5956,
- „Jogtalanul szerzett pénzből részesedtek politikai szereplők/szervezetek?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/5985,
- „Vizsgálja-e az ügyészség a Hazafias Magyarok Szövetsége nevű szervezetet?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/5989,
- „Hány esetben történt vádemelés?”, Sebián-Petrovszki László (DK), K/6157,

- „Indult nyomozás a végrehajtói kar korábbi alelnökét érintően?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/6284,
- „Történt Csetény Önkormányzatát érintő intézkedés?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/6332,
- „Hol tart az egri parkolóház ügye?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/6370,
- „Hogy áll a nyomozás EU-Fire Kft. ügyeiben?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/6477,
- „Felmerül a csalás gyanúja jogtalan haszonszerzés végett?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/6488,
- „Miért félnek attól, hogy interjú készül Jozef Roháčcsal és Portik Tamással?”, Jámbor András Imre (Párbeszéd), K/6528,
- „A 2014-es önkormányzati választások kapcsán felmerült választási csalással kapcsolatos 01000/2364/2014.bü. számú ügyben megfelel-e a Bevonatkozó rendelkezéseinek és szabályszerűnek tartja-e azt, hogy az illetékes ügyészség a feljelentő panaszát mind a mai napig nem bírálta el, holott a feljelentő mintegy 6 hónapja, határidőben benyújtotta azt az illetékes hatóságnál?”, Dr. Oláh Lajos (DK), K/6532,
- „Ön szerint Tokaj-Hegyalján nem gond az állami elővásárlási jog törlése?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/6551,
- „Földszerzés kotrógéppel? Magyarországon ez is lehetséges?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/6561,
- „Ön szerint szabályosan költötte el az adófizetők pénzét az Antall József Tudásközpont?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/6574,
- „Ön szerint szabályosan használja a kormány propaganda terjesztésére a Covid-oltásokhoz évekkel ezelőtt megadott e-mail-címeket?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/6596,
- „Miért nem sikerült három év alatt eredményre jutni a szigetszentmiklósi olajszennyezés felelősségének ügyében?”, Arató Gergely (DK), K/6618,
- „Ön szerint növekedne a költségvetési csalás bűncselekmények száma, ha az Önhöz benyújtott írásbeli kérdéseimmal, amelyek a kormánypártokhoz közel állók ügyeit érinti, megfelelő módon foglalkozna az ügyészség?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/6637.

Azonnali választ igénylő kérdés:

- „Miért nem történik semmi a Teréz- és Erzsébetvárosban elkövetett választási csalások ügyében?”, Dr. Oláh Lajos (DK), A/3646.

Szóbeli választ igénylő kérdés:

- „Folyik-e nyomozás Tiborcz István soroksári és gyáli földtulajdonszerzése kapcsán?”, Szabó Rebeka (Párbeszéd), K/5927.

3. melléklet:
Ábra- és táblázatjegyzék, a statisztikai adatok forrásai,
valamint egyes statisztikai fogalmak

Az ábra sorszáma	Az ábra címe	Forrása(i)	Oldalszám
(1)	Az ügyészség szervezete		15
(2)	Az ügyészségi ügyiratforgalom a 2014–2023. években	BÜR, MAKÖR, BV	16
(3)	A főügyészségek ügyiratforgalma a 2023. évben	BÜR, MAKÖR, BV	16
(4)	A regisztrált bűncselekmények száma a 2014–2023. években	ENyÜBS	18
(5)	A regisztrált elkövetők számának alakulása a 2021–2023. években	ENyÜBS	18
(6)	Korrupciós bűncselekménnyel érintett kezdeményezett eljárások száma a 2021–2023. években	ENyÜBS	30
(7)	Korrupciós bűncselekménnyel érintett regisztrált elkövetők száma a 2019–2023. években	ENyÜBS	33
(8)	Az ügyészségi nyomozások adatai a 2021–2023. években	BÜR	36
(9)	A nyomozó hatóságoktól érkezett határozatok száma a 2021–2023. években	BÜR	38
(10)	A nyomozó hatóságok határozatai és gyanúsításai elleni panaszok száma a 2014–2023. években	BÜR	39
(11)	Az ügyészségi határozatok és gyanúsítások elleni elbírált panaszok száma a 2014–2023. években	BÜR	40
(12)	Az ügyészségen tett feljelentések és azok elintézésének módja a 2021–2023. években	BÜR	41
(13)	A feljelentés kiegészítése alapján hozott ügyészségi döntések a 2021–2023. években	BÜR	42
(14)	A letartóztatásra vonatkozó adatok a 2021–2023. években	BÜR	44
(15)	A vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgált ügyekkel kapcsolatos ügyészségi döntések a 2023. évben	BÜR	45
(16)	A jogerős bírósági határozattal elbírált vádlottak száma a 2014–2023. években	VIR	48
(17)	Az elsőfokú tárgyalással érintett ügyek száma a 2021–2023. években	VIR	49
(18)	A másodfokon tárgyaláson vagy nyilvános ülésen elbírált ügyek száma a 2021–2023. években	VIR	50
(19)	A harmadfokú nyilvános üléssel érintett ügyek száma a 2021–2023. években	VIR	51
(20)	A jogerős bírósági határozattal elbírált, valamint az eljárást gyorsító formákkal elbírált vádlottak száma a 2014–2023. években	VIR	51
(21)	A büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárással (tárgyalás mellőzésével) hozott bírósági határozattal érintett vádlottak száma a 2014–2023. években	VIR	53
(22)	A büntetéssel sújtott, illetve intézkedéssel érintett vádlottak száma a 2021–2023. években	VIR	54
(23)	Az egyes büntetésekkel sújtott vádlottak száma a 2021–2023. években	VIR	55

Az ábra sorszáma	Az ábra címe	Forrása(i)	Oldalszám
(24)	A próbára bocsátások száma, valamint a jóvátételi munkát alkalmazó bírósági döntések száma a 2021–2023. években	VIR	56
(25)	Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések a 2014–2023. években	VIR	57
(26)	A váderedményesség a 2014–2023. években	VIR	58
(27)	A másodfellebbezéssel érintett vádlottak száma, és ezen belül az ügyészszégi fellebbezéssel érintett vádlottak száma a 2021–2023. években	VIR	59
(28)	Az ügyészség által hivatalból kezdeményezett perújítások számának alakulása a 2021–2023. években	BÜR	60
(29)	A fiataikorúak ügyészének tevékenysége körében emelt vádak adatai a 2021–2023. években	BÜR	64
(30)	A feltételes ügyészi felfüggesztéssel és a közvetítői eljárásra utalással érintett fiatakorú terheltek száma a 2021–2023. években	BÜR	64
(31)	A jogerős bírósági határozattal elbírált ügyekre és fiatakorúakra vonatkozó főbb adatok a 2021–2023. években	VIR	67
(32)	A fiatakorúakkal szemben kiszabott büntetések és intézkedések főbb adatai a 2021–2023. években	VIR	68
(33)	A közérdekvédelmi szakterület ügyforgalmi adatai a 2021–2023. években	MAKÖR	73
(34)	A közérdekvédelmi szakterület egyes érkezéseinek száma a 2021–2023. években	MAKÖR	73
(35)	A környezetvédelmi, természetvédelmi és állatvédelmi ügyekben tett érdemi közérdekvédelmi intézkedések száma a 2021–2023. években	MAKÖR	75
(36)	A szabálysértési és a közigazgatási elővezetések száma a 2021–2023. években	MAKÖR	76
(37)	A szabálysértési megszüntető határozatok és a tett intézkedések száma a 2021–2023. években	MAKÖR	78
(38)	A szabálysértési ügyekben benyújtott panaszok és perújítások száma a 2021–2023. években	MAKÖR	79
(39)	A perelhárító ügyészi intézkedések és civil felszólítások száma a 2021–2023. években	MAKÖR	81
(40)	Egyes bíróság előtti peres és nemperes eljárások száma a 2021–2023. években	MAKÖR	84
(41)	A kiemelt keresetek száma a 2021–2023. években	MAKÖR	85
(42)	A cégjogi ügyészi fellépések száma a 2021–2023. években	MAKÖR	86
(43)	A veszélyeztetettség megelőzése iránti intézkedések száma a 2021–2023. években	MAKÖR	88
(44)	A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi szakterületen iktatott ügyek számának alakulása a 2021–2023. években	BV	90
(45)	Kártalanítási igény érdemi elbírálása tárgyában született elsőfokú bv. bírói határozatok száma a 2021–2023. években	BV	90
(46)	A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészekhez érkezett panaszok, kérelmek és bejelentések számának alakulása a 2021–2023. években	BV	91

Az ábra sorszáma	Az ábra címe	Forrása(i)	Oldalszám
(47)	A főügyészségek büntetés-végrehajtási tárgyú panaszt, kérelmet, illetve bejelentést elutasító állásfoglalásai ellen érkezett felülvizsgálati kérelmek száma a 2021–2023. években	BV	91
(48)	A jogerős büntetés-végrehajtási bírói határozatok és az ügyész jelenlétével tartott meghallgatások, tárgyalások száma a 2021–2023. években	BV	92
(49)	A közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos érkezések és a szabadságvesztésre történő átváltoztatása érdekében benyújtott ügyészi indítványok száma a 2021–2023. években	BV	93
(50)	A büntetés-végrehajtási felügyeleti ügyészi vizsgálatok száma a 2021–2023. években	BV	94
(51)	A büntetés-végrehajtási felügyeleti ügyészi vizsgálatok alapján kezdeményezett eljárások száma a 2021–2023. években	BV	95
(52)	Az ügyészi felhívások és rendelkezések száma a 2021–2023. években	BV	95
(53)	Az ügyészi szervekhez érkezett bűnügyi jogsegélykérelmek és a más államokba irányuló bűnügyi jogsegélyek száma a 2021–2023. években	BÜR	110
(54)	A Legfőbb Ügyészség által nem európai uniós államokba továbbított bűnügyi jogsegélykérelmek száma a 2021–2023. években	BÜR	112
(55)	A Legfőbb Ügyészség által fogadott bűnügyi jogsegélykérelmek száma a 2021–2023. években	BÜR	112
(56)	A külföldi hatóságoktól átvett és a külföldi hatóságoknak átadott büntetőeljárások száma a 2021–2023. években	BÜR	113
(57)	A szabálysértési jogsegélyügyek száma a 2021–2023. években	MAKÖR	114
(58)	A magyar nemzeti szekció által intézett ügyek és az elektronikus formanyomtatványon (Art21HU) érkezett jelentések száma a 2021–2023. években	Eurojust	116
(59)	Az engedélyezett és betöltött ügyészi, alügyészi, ügyészségi fogalmazói és ügyészségi megbízotti létszám alakulása a 2023. évben	személyi nyilvántartás	120
(60)	Az ügyészek, alügyészek, ügyészségi fogalmazók számának és nemek szerinti arányának alakulása a 2021–2023. években	személyi nyilvántartás	120
(61)	Az ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2023. évben	személyi nyilvántartás	121
(62)	A szolgálati viszony megszűnések okai a 2021–2023. években	személyi nyilvántartás	122
(63)	A szervezeti egységek sajtóközleményeinek és nyilatkozatainak száma a 2021–2023. években	Kommunikációs és Sajtó-főosztály	124

A táblázat sorszáma	A táblázat címe	Forrása(i)	Oldalszám
(1a)	Egyes regisztrált bűncselekmények száma a 2021–2023. években	ENyÜBS	19
(1b)	A kezdeményezett eljárások kapcsán rögzített cselekmények a 2021–2023. években	ENyÜBS	20
(1c)	Kezdeményezett eljárások kapcsán rögzített korrupciós cselekmények és regisztrált korrupciós bűncselekmények a 2019–2023. években	ENyÜBS	29
(2)	Egyes bűncselekmények fiatalok elkövetőinek száma a 2021–2023. években	ENyÜBS	61
(3)	A szabadságvesztés végrehajtásához kapcsolódó fontosabb büntetés-végrehajtási bírói döntések adatai a 2021–2023. években	BV	92
(4)	A 2023. évi előirányzatok (ei.) bemutatása	GF	131
(5)	A 2023. évi előirányzat-változások bemutatása	GF	131
(6)	Egyes előirányzatok bemutatása	GF	132
(7)	Jelentősebb beruházások, felújítások pénzforgalmi finanszírozása a 2023. évben	GF	134

A forrásmegjelöléseknél alkalmazott rövidítések:

- BÜR: büntetőjogi szakág ügyviteli rendszere, az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program 1522 nyilvántartási számú adatgyűjtése.
- BV: a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi szakterület ügyviteli rendszeréből összeállított statisztikai adatok.
- ENyÜBS: egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika, az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program 2341 nyilvántartási számú adatgyűjtése.
- GF: a gazdasági szakterület által alkalmazott Forrás SQL könyvelési rendszerből készített VIII. Ügyészség fejezet 2023. évi éves költségvetési beszámolójából összeállított adatok.
- MAKÖR: közérdekvédelmi szakterület ügyviteli rendszere, az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program 1522 nyilvántartási számú adatgyűjtése.
- VIR: Vádképviseleti Informatikai Rendszer, az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program 1523 nyilvántartási számú adatgyűjtése.

Az ENyÜBS a következő fogalmakat használja:

- *Regisztrált bűncselekmény*: a nyomozó hatóság, illetve az ügyészség meghatározott büntetőeljárási döntését követően rögzített és a rögzítés időpontjára elszámolt cselekmény.
- *Regisztrált elkövető*: a regisztrált bűncselekmény elkövetőjeként rögzített, a rögzítése időpontjára, az adott ügyben egyszer elszámolt személy.

- *Bűncselekmény elkövetője*: a regisztrált bűncselekmény elkövetőjeként rögzített, a rögzítése időpontjára, az adott ügyben regisztrált bűncselekmények számával egyezően (akár többször) elszámolt személy.
- *Regisztrált sértett*: a regisztrált bűncselekmény sértettjeként rögzített, a rögzítése időpontjára, az adott ügyben egyszer elszámolt személy.
- *Bűncselekmény sértettje*: a regisztrált bűncselekmény sértettjeként rögzített, a rögzítése időpontjára, az adott ügyben regisztrált bűncselekmények számával egyezően (akár többször) elszámolt személy.